

ΕΤΗΣΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ 2017

ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΑΠΟ 1 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ ΕΩΣ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2017
ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 4 ΤΟΥ Ν. 3556/2007

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

I. Δηλώσεις Μελών Διοικητικού Συμβουλίου	5
II. Ετήσια έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου για την περίοδο από 1.1.2017 έως 31.12.2017	6
1. Χρηματοοικονομικές εξελίξεις και επιδόσεις χρήσης 2017	6
2. Σημαντικά γεγονότα κατά τη χρήση 2017 και η επίδρασή τους στις οικονομικές καταστάσεις	7
3. Περιγραφή των κυριότερων κινδύνων και αβεβαιοτήτων	11
4. Στρατηγική της Εταιρείας και προοπτικές του Ομίλου για το έτος 2018	16
5. Παράθεση σημαντικών συναλλαγών του εκδότη με συνδεδεμένα προς αυτόν μέρη	19
6. Δήλωση Εταιρικής Διακυβέρνησης	20
7. Μερισματική πολιτική της ΟΠΑΠ Α.Ε. - Διάθεση καθαρών κερδών	55
8. Αριθμός και ονομαστική αξία μετοχών.....	56
9. Σημαντικά γεγονότα μετά τη λήξη της χρήσης 2017 και μέχρι την ημερομηνία ανακοίνωσης της ετήσιας οικονομικής έκθεσης.....	56
10. Εναλλακτικοί Δείκτες Μέτρησης Απόδοσης (ΕΔΜΑ)	57
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	59
III. Ετήσιες οικονομικές καταστάσεις	63
Έκθεση Ανεξάρτητου Ελεγκτή	65
1. Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης	75
2. Κατάσταση Αποτελεσμάτων	76
3. Κατάσταση Συνολικού Εισοδήματος	77
4. Κατάσταση Μεταβολών Ιδίων Κεφαλαίων	78
4.1. Ενοποιημένη Κατάσταση Μεταβολών Ιδίων Κεφαλαίων	78
4.2. Ατομική Κατάσταση Μεταβολών Ιδίων Κεφαλαίων	79
5. Κατάσταση Ταμειακών Ροών	80
6. Πληροφορίες για την Εταιρεία και τον Όμιλο	81
6.1. Γενικές πληροφορίες	81
6.2. Φύση δραστηριοτήτων	81
7. Πλαίσιο κατάρτισης των οικονομικών καταστάσεων	85
7.1. Νέα πρότυπα, τροποποιήσεις προτύπων και διερμηνείες	85
7.2. Σημαντικές λογιστικές κρίσεις, εκτιμήσεις και παραδοχές	91
8. Σύνοψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών	94

8.1. Ενοποίηση και συμμετοχή σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις	94
8.2. Μετατροπή ξένου νομίσματος.....	96
8.3. Λειτουργικοί τομείς.....	96
8.4. Αναγνώριση εσόδων και εξόδων.....	97
8.5. Ενσώματες ακινητοποιήσεις	98
8.6. Ασώματες ακινητοποιήσεις.....	99
8.7. Υπεραξία.....	99
8.8. Απομείωση αξίας μη χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων	100
8.9. Μισθώσεις	101
8.10. Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού	102
8.11. Αποθέματα	104
8.12. Διαθέσιμα και ταμειακά ισοδύναμα	104
8.13. Ίδια κεφάλαια	104
8.14. Φόρος εισοδήματος και αναβαλλόμενος φόρος.....	105
8.15. Προβλέψεις, ενδεχόμενες απαιτήσεις και υποχρεώσεις.....	106
8.16. Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις	107
8.17. Κόστος παροχών αποχώρησης.....	108
8.18. Επενδύσεις σε ακίνητα	109
9. Δομή του Ομίλου	110
10. Διανομή μερισμάτων	111
11. Πληροφόρηση κατά λειτουργικό τομέα	112
Γεωγραφική πληροφόρηση	113
12. Σημειώσεις επί των οικονομικών καταστάσεων	114
12.1. Ασώματες ακινητοποιήσεις.....	114
12.2. Ενσώματες ακινητοποιήσεις.....	117
12.3. Επενδύσεις σε ακίνητα	119
12.4. Υπεραξία	119
12.5. Συμμετοχές σε θυγατρικές εταιρείες	122
12.6. Συμμετοχές σε συγγενείς εταιρείες	123
12.7. Λοιπά μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία	124
12.8. Αναβαλλόμενη φορολογία.....	125
12.9. Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	126
12.10. Αποθέματα	127
12.11. Εμπορικές απαιτήσεις	127
12.12. Λοιπά κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία	129
12.13. Μετοχικό κεφάλαιο	129

12.14. Αποθεματικά	130
12.15. Ίδιες Μετοχές.....	130
12.16. Μη ελέγχουσες συμμετοχές	131
12.17. Δάνεια	133
12.18. Προγράμματα παροχών προσωπικού	134
12.19. Προβλέψεις.....	136
12.20. Λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	137
12.21. Εμπορικές υποχρεώσεις.....	137
12.22. Υποχρεώσεις από φόρους	137
12.23. Λοιπές βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	138
12.24. Μερίσματα	139
12.25. Εισφορά επί των καθαρών εσόδων και λοιπές εισφορές	140
12.26. Προμήθειες πρακτόρων	140
12.27. Λοιπές προμήθειες σχετικές με τα Καθαρά έσοδα από παιχνίδια (NGR)	140
12.28. Λοιπά λειτουργικά έσοδα	141
12.29. Λοιπά λειτουργικά κόστη	141
12.30. Κόστος μισθοδοσίας.....	142
12.31. Έξοδα προβολής και διαφήμισης	142
12.32. Άλλα λειτουργικά έξοδα	142
12.33. Χρηματοοικονομικά έσοδα / (έξοδα).....	143
12.34. Λοιπά χρηματοοικονομικά έσοδα	143
12.35. Φόρος εισοδήματος	143
12.36. Κέρδη ανά μετοχή	145
12.37. Συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη	146
12.38. Λοιπές γνωστοποιήσεις	147
12.39. Χρηματοοικονομικά μέσα, παράγοντες και διαχείριση χρηματοοικονομικών κινδύνων	150
12.40. Ελεγκτικές και λοιπές αμοιβές.....	158
12.41. Αναταξινομήσεις κονδυλίων	159
12.42. Μεταγενέστερα γεγονότα	159
IV. Στοιχεία και πληροφορίες χρήσης 2017	161
V. Έκθεση Διάθεσης Αντληθέντων Κεφαλαίων από την έκδοση Κοινού Ομολογιακού Δανείου για την περίοδο από 21.03.2017 έως 31.12.2017	162
Έκθεση ευρημάτων από τη διενέργεια προσυμφωνημένων διαδικασιών επί της Έκθεσης Διάθεσης Αντληθέντων Κεφαλαίων	165

I. Δηλώσεις Μελών Διοικητικού Συμβουλίου

(σύμφωνα με το άρθρο 4, παρ. 2 του Ν. 3556/2007)

Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΠΡΟΓΝΩΣΤΙΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ Α.Ε., μητρικής εταιρείας (η «Εταιρεία»):

1. Kamil Ziegler, Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου,
2. Damian Cope, Διευθύνων Σύμβουλος,
3. Michal Houst, Μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου και Επικεφαλής Οικονομικής Διεύθυνσης

βεβαιώνουμε και δηλώνουμε, εξ όσων γνωρίζουμε, ότι:

- α) Οι συνημμένες Οικονομικές Καταστάσεις (ενοποιημένες και ατομικές) του Ομίλου της ΟΠΑΠ Α.Ε. (ο «Όμιλος») για την περίοδο από 01.01.2017 έως την 31.12.2017, οι οποίες καταρτίστηκαν σύμφωνα με τα ισχύοντα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, απεικονίζουν κατά τρόπο αληθή τα στοιχεία του ενεργητικού και του παθητικού, την καθαρή θέση και τα αποτελέσματα χρήσεως του Ομίλου και της Εταιρείας, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις παραγράφους 3 έως 6 του άρθρου 4 του Ν. 3556/30.4.2007 και των κατ' εξουσιοδότηση αποφάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς.
- β) Η έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου απεικονίζει κατά τρόπο αληθή την εξέλιξη, τις επιδόσεις και τη θέση του Ομίλου και της Εταιρείας, συμπεριλαμβανομένης της περιγραφής των κυριότερων κινδύνων και αβεβαιοτήτων που αντιμετωπίζουν, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις παραγράφους 3 έως 6 του άρθρου 4 του Ν. 3556/30.4.2007 και των κατ' εξουσιοδότηση αποφάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς.

Αθήνα, 27 Μαρτίου 2018

Ο Πρόεδρος του Δ.Σ.

Ο Διευθύνων Σύμβουλος

**Το Μέλος του Δ.Σ. & Επικεφαλής
Οικονομικής Διεύθυνσης**

Kamil Ziegler

Damian Cope

Michal Houst

II. Ετήσια έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου για την περίοδο από 1.1.2017 έως 31.12.2017

(σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 4 του Ν. 3556/2007)

Η παρούσα έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου αφορά στην κλειόμενη χρήση 2017 και συντάχθηκε σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 43α, 43ββ, 107α και 136 του Κ.Ν. 2190/1920. Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 4 του Ν. 3556/2007 καθώς και την απόφαση της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς 8/754/14.04.2016 άρθρο 2 και το Καταστατικό της Εταιρείας, σας υποβάλλουμε για την κλειόμενη χρήση από 1.1.2017 έως 31.12.2017, την ετήσια έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου, η οποία περιλαμβάνει τις ελεγμένες Ενοποιημένες και Ατομικές Οικονομικές Καταστάσεις, τις σημειώσεις επί των οικονομικών καταστάσεων και την έκθεση ελέγχου του ορκωτού ελεγκτή. Στην παρούσα έκθεση περιγράφονται συνοπτικά πληροφορίες του Ομίλου, χρηματοοικονομικές πληροφορίες που στοχεύουν σε μία γενική ενημέρωση των μετόχων και του επενδυτικού κοινού για την οικονομική κατάσταση (οικονομική θέση, συνολικά εισοδήματα κλπ), τη συνολική πορεία και τις μεταβολές που επήλθαν κατά τη διάρκεια της κλειόμενης εταιρικής χρήσης (1.1.2017 – 31.12.2017), σημαντικά γεγονότα τα οποία έλαβαν χώρα και την επίδραση αυτών στις οικονομικές καταστάσεις της ίδιας περιόδου. Επίσης, περιγράφονται οι κυριότεροι κίνδυνοι και αβεβαιότητες που ενδέχεται να αντιμετωπίσει ο Όμιλος και η Εταιρεία στο μέλλον, η προβλεπόμενη πορεία και εξέλιξη των εταιρειών του Ομίλου, η εταιρική διακυβέρνηση, η μερισματική πολιτική και τέλος παρατίθενται ο αριθμός και η ονομαστική αξία των μετοχών καθώς και οι σημαντικές συναλλαγές της Εταιρείας και του Ομίλου με τα συνδεδεμένα τους μέρη.

1. Χρηματοοικονομικές εξελίξεις και επιδόσεις χρήσης 2017

Οικονομικές επιδόσεις

Τα βασικά οικονομικά μεγέθη του Ομίλου αναλύονται κατωτέρω:

(Ποσά σε χιλιάδες ευρώ)	01.01-31.12.2017	01.01-31.12.2016	Δ %
Καθαρά έσοδα προ εισφορών (GGR)	1.455.514	1.397.565	4,1%
Εισφορά επί των καθαρών εσόδων και λοιπές εισφορές	482.578	466.743	3,4%
Καθαρά έσοδα από παιχνίδια (NGR)	972.936	930.822	4,5%
Κέρδη προ φόρων, τόκων και αποσβέσεων (EBITDA)	306.455	307.540	(0,4%)
Κέρδη προ φόρων	193.238	236.916	(18,4%)
Κέρδη μετά φόρων	131.625	172.856	(23,9%)
Καθαρή αύξηση/(μείωση) ταμειακών ροών			
Εισροή από λειτουργικές δραστηριότητες	244.925	94.301	159,7%
Εκροή από επενδυτικές δραστηριότητες	(123.769)	(52.315)	136,6%
Εκροή από χρηματοδοτικές δραστηριότητες	(148.578)	(70.158)	111,8%

Τα βασικά οικονομικά μεγέθη της Εταιρείας αναλύονται κατωτέρω:

(Ποσά σε χιλιάδες ευρώ)	01.01- 31.12.2017	01.01- 31.12.2016	Δ %
Καθαρά έσοδα προ εισφορών (GGR)	1.201.589	1.152.655	4,2%
Εισφορά επί των καθαρών εσόδων και λοιπές εισφορές	416.874	402.819	3,5%
Καθαρά έσοδα από παιχνίδια (NGR)	784.715	749.836	4,7%
Κέρδη προ φόρων, τόκων και αποσβέσεων (EBITDA)	259.971	273.892	(5,1%)
Κέρδη προ φόρων	180.687	233.914	(22,8%)
Κέρδη μετά φόρων	125.563	172.088	(27,0%)
Καθαρή αύξηση/(μείωση) ταμειακών ροών			
Εισροή από λειτουργικές δραστηριότητες	245.120	83.475	193,6%
Εκροή από επενδυτικές δραστηριότητες	(79.590)	(161.196)	(50,6%)
Εκροή από χρηματοδοτικές δραστηριότητες	(136.691)	(87.961)	55,4%

2. Σημαντικά γεγονότα κατά τη χρήση 2017 και η επίδρασή τους στις οικονομικές καταστάσεις

VLTs

Τροποποίηση όρων άδειας

Τον Νοέμβριο του 2011, σύμφωνα με το αρ. 39 του Ν.4002/2011 χορηγήθηκε στην ΟΠΑΠ Α.Ε. άδεια για την εγκατάσταση και εκμετάλλευση 35.000 παιγνιομηχανημάτων εντός της Ελληνικής επικράτειας. Η διάρκεια της άδειας οριζόταν στα 10 έτη και το συνολικό αντίτιμο που καταβλήθηκε από την ΟΠΑΠ Α.Ε. ανήλθε σε € 560.000 χιλ..

Τον Νοέμβριο του 2017, σύμφωνα με τροποποίηση του ανωτέρω νόμου που δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως αρ. φύλλου 176, ο αριθμός των παιγνιομηχανημάτων περιορίζεται σε 25.000 ενώ, η διάρκεια της άδειας επεκτείνεται από 10 σε 18 έτη και αρχίζει από την ημερομηνία έναρξης της εμπορικής λειτουργίας του πρώτου παιγνιομηχανήματος. Σύμφωνα με τους όρους που ορίζονται στον ισχύοντα νόμο, η ΟΠΑΠ Α.Ε. υποχρεούται να θέσει σε εμπορική λειτουργία το σύνολο των παιγνιομηχανημάτων μέχρι την 31^η Δεκεμβρίου του 2019. Μετά την παρέλευση της ως άνω προθεσμίας, ο αριθμός των μη λειτουργούντων παιγνιομηχανημάτων αφαιρείται από το συνολικό αριθμό των παιγνιομηχανημάτων, αζημίως για το Ελληνικό Δημόσιο, εκτός αν η μη εμπρόθεσμη εγκατάσταση και λειτουργία αυτών οφείλεται σε υπαιτιότητα της Επιτροπής Εποπτείας και Ελέγχου Παιγνίων. Μια νέα σύμβαση παραχώρησης υπογράφηκε σε συνέχεια της τροποποίησης του προαναφερόμενου νόμου.

Έναρξη εμπορικής λειτουργίας

Στις 11.01.2017 λειτούργησαν τα πρώτα καταστήματα παιγνιομηχανημάτων. Στις 31.12.2017, είχαν τεθεί σε λειτουργία συνολικά 10.007 παιγνιομηχανήματα σε 278 Gaming Halls και 1.071 πρακτορεία ΟΠΑΠ.

Ένας εκ των βασικών στόχων της Διοίκησης είναι να διπλασιαστούν τα παιγνιομηχανήματα σε λειτουργία το επόμενο έτος.

Χρηματοοικονομικά

Τροποποίηση όρων ομολογιακών δανείων της ΟΠΑΠ Α.Ε.

Στις 07.02.2017, η Εταιρεία ήρθε σε συμφωνία με την Τράπεζα Πειραιώς για την παράταση της συμβατικής διάρκειας του Ομολογιακού Δανείου ποσού € 75.000 χιλ., λήξεως την 03.04.2017, έως την 03.04.2018.

Με την από 22.06.2017 συνεδρίαση του Διοικητικού Συμβουλίου, η ΟΠΑΠ Α.Ε. αποφάσισε την ευνοϊκή τροποποίηση του σταθερού τμήματος του επιτοκίου για τις δανειακές συμβάσεις που έχει συνάψει με την Τράπεζα Πειραιώς και την Eurobank. Η τροποποίηση αυτή έγινε αποδεκτή από τις τράπεζες με εφαρμογή από τον Ιούλιο του 2017.

Έκδοση ομολογιακού δανείου από την ΟΠΑΠ Α.Ε. με δημόσια προσφορά

Η ΟΠΑΠ Α.Ε με την από 28.02.2017 συνεδρίαση του Διοικητικού της Συμβουλίου, αποφάσισε την έκδοση κοινού ομολογιακού δανείου σύμφωνα με το Ν.3156/2003 και τον Κ.Ν.2190/1920, τη διάθεση των ομολογιών μέσω δημόσιας προσφοράς και την εισαγωγή τους προς διαπραγμάτευση στην Κατηγορία Τίτλων Σταθερού Εισοδήματος της οργανωμένης αγοράς του Χρηματιστηρίου Αθηνών.

Μετά την ολοκλήρωση της Δημόσιας Προσφοράς, η οποία έλαβε χώρα από 15 έως 17 Μαρτίου 2017, σύμφωνα με το άρθρο 8 παρ. 1 του Ν. 3401/2005, όπως ισχύει, και το άρθρο 3 παρ. 5 της Απόφασης 19/776/13.02.2017 του Διοικητικού Συμβουλίου της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, στις 17.03.2017 η Εταιρεία ανακοίνωσε ότι διέθεσε συνολικά 200.000 κοινές ανώνυμες ομολογίες με ονομαστική αξία €1.000 εκάστη με συνέπεια την άντληση κεφαλαίων ύψους € 200.000 χιλ..

Η συνολική ζήτηση που εκδηλώθηκε εντός του εύρους απόδοσης από επενδυτές οι οποίοι συμμετείχαν στη Δημόσια Προσφορά ανήλθε σε € 421.000 χιλ.. Η τελική απόδοση των Ομολογιών ορίστηκε σε 3,50%, το επιτόκιο των Ομολογιών σε 3,50% και η τιμή διάθεσης των Ομολογιών σε € 1.000 εκάστη, ήτοι 100% της ονομαστικής αξίας της.

Έκδοση ομολογιακού δανείου από την ΙΠΠΟΔΡΟΜΙΕΣ Α.Ε.

Η Ιπποδρομίες Α.Ε. με την από 19.06.2017 συνεδρίαση του Διοικητικού της Συμβουλίου, αποφάσισε την έκδοση κοινού ομολογιακού δανείου ποσού € 5.000 χιλ., το οποίο διαιρείται σε 5.000 ομολογίες ονομαστικής αξίας ευρώ € 1.000 εκάστη. Οι ομολογίες καλύφθηκαν από την ΟΠΑΠ Α.Ε., κατά το ποσό των € 100 χιλ., και από την OPAP INVESTMENT, κατά το ποσό των € 4.900 χιλ. στις 25.07.2017, ενώ οι σχετικές συμβάσεις κάλυψης του ομολογιακού δανείου υπογράφηκαν στις 24.07.2017.

Έκδοση ομολογιακού δανείου από την TORA DIRECT A.E.

Η Tora Direct A.E. με την από 13.07.2017 συνεδρίαση του Διοικητικού της Συμβουλίου, αποφάσισε την έκδοση κοινού ομολογιακού δανείου ποσού € 5.000 χιλ., το οποίο διαιρείται σε 5.000 ομολογίες ονομαστικής αξίας ευρώ € 1.000 εκάστη. Οι ομολογίες καλύφθηκαν από την ΟΠΑΠ Α.Ε., κατά το ποσό των € 3.500 χιλ., και από την OPAP INVESTMENT, κατά το ποσό των € 1.500 χιλ., στις 29.08.2017, ημερομηνία κατά την οποία υπογράφηκαν και οι σχετικές συμβάσεις κάλυψης του ομολογιακού δανείου.

Αγορά ιδίων μετοχών

Σε συνέχεια της από 20.04.2015 απόφασης της Ετήσιας Τακτικής Γενικής Συνέλευσης των Μετόχων της ΟΠΑΠ Α.Ε. για την υλοποίηση προγράμματος αγοράς ιδίων μετοχών, η ΟΠΑΠ Α.Ε. προέβη από τις 08.02.2017 έως και τις 16.02.2017 σε αγορά 194.696 ιδίων μετοχών συνολικής αξίας κτήσης € 1.585 χιλ.. Συνολικά, η ΟΠΑΠ Α.Ε. κατέχει 1.182.501 ίδιες μετοχές.

Μερίσματα

Διανομή μερίσματος χρήσης 2016

Η δέκατη έβδομη (17^η) Τακτική Γενική Συνέλευση των Μετόχων της ΟΠΑΠ Α.Ε. η οποία έλαβε χώρα την Πέμπτη 27.04.2017 στα γραφεία και έδρα της Εταιρείας, ενέκρινε την προταθείσα από το Διοικητικό Συμβούλιο διανομή (διάθεση) κερδών και αποφάσισε την καταβολή συνολικού μερίσματος € 0,72 ανά μετοχή προ παρακράτησης φόρου για την εταιρική χρήση έτους 2016. Καθώς έχει ήδη διανεμηθεί στους μετόχους προμέρισμα ύψους € 0,12 ανά μετοχή σύμφωνα με την από 30.08.2016 απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της Εταιρείας, το υπόλοιπο μερίσματος για τη χρήση 2016 ανέρχεται στα € 0,60 ανά μετοχή προ της σχετικής παρακράτησης φόρου.

Διανομή προμερίσματος χρήσης 2017

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρείας στην από 11.09.2017 συνεδρίασή του αποφάσισε τη διανομή προμερίσματος χρήσης 2017 ύψους € 31.782 χιλ. ή € 0,10 ανά μετοχή προ παρακράτησης φόρου και εξαιρουμένων των ιδίων μετοχών.

Το ποσό του προμερίσματος των € 0,10 ανά μετοχή υπόκειται σε παρακράτηση φόρου 15% σύμφωνα με το Νόμο 4387/2016, ήτοι € 0,015 ανά μετοχή. Συνεπώς οι μέτοχοι έλαβαν καθαρό ποσό μετά την ανωτέρω αναφερόμενη παρακράτηση € 0,085 ανά μετοχή.

Διανομή μέρους κερδών παρελθουσών χρήσεων

Η ενδέκατη (11η) Έκτακτη Γενική Συνέλευση των Μετόχων της ΟΠΑΠ Α.Ε. η οποία έλαβε χώρα την Τετάρτη 06.12.2017 στα γραφεία και έδρα της Εταιρείας, ενέκρινε τη διανομή (διάθεση) μέρους των κερδών παρελθουσών χρήσεων μέχρι και τη χρήση που έληξε την 31.12.2015. Συγκεκριμένα, αποφάσισε

την καταβολή συνολικού μερίσματος € 0,70 ανά μετοχή προ παρακράτησης φόρου και συνολικό μικτό ποσό ύψους € 222.472 χιλ..

Νέα σύμβαση με τους πράκτορες

Από την 01.04.2017 τέθηκε σε ισχύ η νέα σύμβαση της Εταιρείας με τους πράκτορες η οποία αποτελεί και τη βάση περαιτέρω ανάπτυξης του δικτύου. Το νέο πλαίσιο συνεργασίας περιλαμβάνει εμπορικές και λειτουργικές αλλαγές καθώς και νέα πολιτική προμηθειών, με βάση υπολογισμού τα καθαρά έσοδα από παιχνίδια (NGR). Η νέα σύμβαση και πολιτική προμηθειών ευθυγραμμίζει τα συμφέροντα όλων των εμπλεκόμενων μερών, προβλέπει το ίδιο ύψος προμήθειας για όλα τα παραδοσιακά παιχνίδια και δίνει μεγαλύτερη λειτουργική ευελιξία στην Εταιρεία. Συγκεκριμένα, η νέα πολιτική προβλέπει προμήθεια ίση με το 39% του NGR για την προαναφερθείσα περίοδο του 2017, 37% για το 2018 και 36% από το 2019 και έπειτα.

Αίτηση Διαιτησίας κατά της ΙΠΠΟΔΡΟΜΙΕΣ Α.Ε.

Στις 24.4.2015 η ΙΠΠΟΔΡΟΜΙΕΣ Α.Ε. υπέγραψε με το Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου (ΤΑΙΠΕΔ) σύμβαση παραχώρησης 20-ετούς αποκλειστικού δικαιώματος διοργάνωσης και διεξαγωγής αμοιβαίου ιπποδρομιακού στοιχήματος στην Ελλάδα. Η εν λόγω σύμβαση κυρώθηκε από την Ελληνική Βουλή στις 23.10.2015 και τέθηκε σε ισχύ στις 08.01.2016.

Στις 02.05.2017, το Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου (ΤΑΙΠΕΔ) προσέφυγε στο Δικαστήριο Διεθνούς Διαιτησίας του Λονδίνου καταθέτοντας ενώπιον αυτού αίτηση για υπαγωγή σε διαιτησία διαφοράς του με την ΙΠΠΟΔΡΟΜΙΕΣ Α.Ε. απορρέουσας από την ανωτέρω σύμβαση. Αντικείμενο της διαφοράς είναι αν η ΙΠΠΟΔΡΟΜΙΕΣ Α.Ε. όφειλε ή μη να καταβάλει, μαζί με την τελευταία δόση (ύψους € 20.250 χιλ.) του οικονομικού ανταλλάγματος που καταβλήθηκε από την ΙΠΠΟΔΡΟΜΙΕΣ Α.Ε. ΤΑΙΠΕΔ, κατά τα οριζόμενα στην ως άνω σύμβαση παραχώρησης, και ένα επιπλέον 10% επί της τελευταίας δόσης του οικονομικού ανταλλάγματος (δηλ. ποσό € 2.250 χιλ.), το οποίο το ΤΑΙΠΕΔ ισχυρίζεται ότι ήταν καταβλητέο.

Η Διοίκηση θεωρεί ότι το ποσό αυτό δεν θα επιδικαστεί σε βάρος της ΙΠΠΟΔΡΟΜΙΕΣ Α.Ε. και δεν έχει σχηματισθεί σχετική πρόβλεψη.

Αύξηση συμμετοχής στη NEUROSOFTE A.E.

Η ΟΠΑΠ Α.Ε. ανακοίνωσε ότι υπεγράφη στις 07.06.2017 από την ΟΠΑΠ INVESTMENT LTD (100% θυγατρική εταιρεία) συμφωνία εξαγοράς ποσοστού 38,19% της NEUROSOFTE A.E. έναντι συνολικού τιμήματος €34.200 χιλ..

Με την ολοκλήρωση της συναλλαγής, μετά και τις σχετικές εγκρίσεις που ελήφθησαν από τις αρμόδιες αρχές ανταγωνισμού της Κύπρου και την πληρωμή του συμφωνηθέντος τιμήματος ύψους € 34.200 χιλ. που πραγματοποιήθηκε στις 02.08.2017, η ΟΠΑΠ Α.Ε. συμμετέχει με ποσοστό 67,72% στο μετοχικό

κεφάλαιο της NEUROSOFT A.E., αποκτά τον πλήρη έλεγχο του Διοικητικού της Συμβουλίου και ως εκ τούτου, από τις 02.08.2017 αλλάζει η μέθοδος ενοποίησης από τη μέθοδο της Καθαρής Θέσης στην μέθοδο της πλήρους Ενοποίησης.

Πώληση ποσοστού συμμετοχής στην GLORY TECHNOLOGY LTD

Στις 15.12.2017 η ΟΠΑΠ Α.Ε. προχώρησε σε πώληση του ποσοστού συμμετοχής της συγγενούς εταιρείας GLORY TECHNOLOGY LTD έναντι ενός συμβολικού αντιτίμου.

Αξίζει να αναφερθεί ότι η Εταιρεία εξαγόρασε το 20% των μετοχών της GLORY TECHNOLOGY LTD τον Οκτώβριο του 2003 ενώ έως το 2012 είχε απομειώσει πλήρως τη συγκεκριμένη επένδυση.

3. Περιγραφή των κυριότερων κινδύνων και αβεβαιοτήτων

Στη συνέχεια παραθέτουμε τους κυριότερους κινδύνους και τις αβεβαιότητες στις οποίες ενδεχομένως να εκτεθεί ο Όμιλος.

Κίνδυνοι που σχετίζονται με πολιτικές και οικονομικές συνθήκες, καθώς και με τις συνθήκες της αγοράς και τις εξελίξεις στην Ελλάδα

Σε μακροοικονομικό επίπεδο, η υλοποίηση του Τρίτου Προγράμματος οικονομικής προσαρμογής της ελληνικής οικονομίας, σε συνδυασμό με την επιστροφή σε θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης το 2017 και ταυτόχρονα η αναβάθμιση της πιστοληπτικής ικανότητας της χώρας και από τους τρεις μεγάλους οίκους αξιολόγησης, δημιουργούν τις προϋποθέσεις για την επιστροφή σε τροχιά βιώσιμης ανάπτυξης. Παρόλα αυτά, η ολοκλήρωση των προγραμμάτων προσαρμογής εξακολουθεί να υπόκειται σε μια σειρά από προϋποθέσεις που ενδέχεται να οδηγήσουν σε σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις για την επιχειρηματική δραστηριότητα, για τα λειτουργικά αποτελέσματα και την οικονομική κατάσταση του Ομίλου.

Η δραστηριότητα του Ομίλου επηρεάζεται σημαντικά από το ύψος του διαθέσιμου εισοδήματος και της καταναλωτικής δαπάνης που με τη σειρά τους επηρεάζονται από τις κρατούσες οικονομικές συνθήκες στην Ελλάδα, όπως τα επίπεδα της ανεργίας, τα επιτόκια, τα επίπεδα πληθωρισμού, τα ποσοστά φορολόγησης και το ύψος της αύξησης του ΑΕΠ. Περαιτέρω, η οικονομική ύφεση, η οικονομική αβεβαιότητα και η τυχόν αντίληψη μέρους των πελατών του Ομίλου ότι οι οικονομικές συνθήκες χειροτερεύουν, μπορούν να προκαλέσουν μείωση στη χρήση των υπηρεσιών διεξαγωγής παιγνίων υπό τις διάφορες μορφές που τις παρέχει ο Όμιλος στο κοινό.

Η επιστροφή στην οικονομική σταθερότητα εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τις ενέργειες και τις αποφάσεις θεσμικών οργάνων στη χώρα και στο εξωτερικό, καθώς επίσης και από την αξιολόγηση της Ελληνικής οικονομίας από τους διεθνείς πιστωτές στο πλαίσιο των προγραμμάτων οικονομικής προσαρμογής.

Τυχόν επιπλέον αρνητικές εξελίξεις στην οικονομία θα επηρέαζαν την ομαλή λειτουργία της ωστόσο, η Διοίκηση προσαρμόζεται διαρκώς στις καταστάσεις και διασφαλίζει ότι πραγματοποιούνται όλες οι απαραίτητες ενέργειες για να διατηρήσει ανεπηρέαστες τις δραστηριότητές της.

Αλλαγές στις κανονιστικές απαιτήσεις

Ο κλάδος των τυχερών παιγνίων στην Ελλάδα ρυθμίζεται ενδελεχώς από την Επιτροπή Εποπτείας και Ελέγχου Παιγνίων. Οι ελληνικές αρχές έχουν το δικαίωμα να τροποποιούν μονομερώς το νομοθετικό και ρυθμιστικό πλαίσιο που διέπει τον τρόπο και τις μεθόδους λειτουργίας των παιγνίων που παρέχει ο Όμιλος. Οι εξελίξεις στο κανονιστικό πλαίσιο της Ελλάδας δημιουργούν νέες κανονιστικές προκλήσεις για τον Όμιλο. Τυχόν αλλαγές στο κανονιστικό περιβάλλον ενδέχεται να έχουν σημαντική επίδραση, είτε μέσω περιορισμού των στοιχηματικών δραστηριοτήτων, είτε μέσω αλλαγής του κόστους συμμόρφωσης. Η ΟΠΑΠ Α.Ε. συμμορφώνεται διαρκώς με τα κανονιστικά πρότυπα, κατανοώντας και αντιμετωπίζοντας τις αλλαγές στις κανονιστικές απαιτήσεις με αποτελεσματικό τρόπο. Τυχόν αποτυχία συμμόρφωσης του Ομίλου με τους εφαρμοστέους κανόνες και το ρυθμιστικό πλαίσιο, καθώς και η θέσπιση νέων νόμων ή/και περαιτέρω επιβολή ρυθμίσεων θα μπορούσε να έχει αρνητικό αντίκτυπο στην επιχειρηματική δραστηριότητα του Ομίλου. Επιπλέον, περιορισμοί στη διαφήμιση μπορούν να μειώσουν την ικανότητα στην προσέγγιση νέων πελατών και να επηρεάσουν αρνητικά τους στρατηγικούς στόχους, οι οποίοι περιλαμβάνουν την επικέντρωση στη διαρκή αύξηση της αξίας.

Η ΟΠΑΠ Α.Ε. συνεργάζεται ενεργά και να συζητάει με τις αρμόδιες αρχές, τους νομοθέτες και κάθε ενδιαφερόμενο, παρακολουθεί διαρκώς το μεταβαλλόμενο κανονιστικό και νομικό περιβάλλον και μέσα από τις κατάλληλες διαδικασίες και ελέγχους, έχει επιτευχθεί ένας ορθολογικός και ισορροπημένος κανονισμός παιγνίων.

Κίνδυνος μεταβολής φορολογικής νομοθεσίας

Η εμπορική δραστηριότητα του Ομίλου και ο κλάδος στον οποίο δραστηριοποιείται υπόκεινται σε διάφορους φόρους, τέλη και εισφορές όπως οι εισφορές επί των Καθαρών Εσόδων προ εισφορών (GGR), ο φόρος επί των κερδών των παικτών και ο φόρος εισοδήματος νομικών προσώπων.

Ο Όμιλος εκτίθεται στον κίνδυνο αλλαγής του υπάρχοντος φορολογικού καθεστώτος παιγνίων ή των συντελεστών φορολόγησης παιγνίων, η οποία μπορεί να επιφέρει απρόσμενη αύξηση του κόστους και να επηρεάσει αρνητικά την υλοποίηση των στρατηγικών στόχων του Ομίλου για αειφόρα έσοδα και πρόσθετες επενδύσεις. Ο Όμιλος επιδιώκει να ανταποκριθεί άμεσα σε κάθε πιθανή αλλαγή φορολογίας, μέσω της διατήρησης των απαιτούμενων για φορολογικό σχεδιασμό πόρων και αναπτύσσοντας σχέδια εκτάκτου ανάγκης, έτσι ώστε να εφαρμοστούν οι απαραίτητες δράσεις μείωσης των κινδύνων και ελαχιστοποίησης των συνολικών επιπτώσεων.

Κίνδυνος αγοράς

Ο κίνδυνος αγοράς δημιουργείται από το ενδεχόμενο οι αλλαγές στις τιμές της αγοράς, όπως σε συναλλαγματικές ισοτιμίες και επιτόκια, να επηρεάσουν τα αποτελέσματα του Ομίλου και της Εταιρείας ή την αξία των χρηματοοικονομικών μέσων που κατέχουν. Η διαχείριση του κινδύνου της αγοράς συνίσταται στην προσπάθεια του Ομίλου και της Εταιρείας να ελέγχουν την έκθεσή τους σε αποδεκτά όρια.

Συναλλαγματικός κίνδυνος

Ο συναλλαγματικός κίνδυνος συνίσταται στην πιθανότητα η εύλογη αξία των ταμειακών ροών ενός χρηματοοικονομικού μέσου να παρουσιάσει διακυμάνσεις εξαιτίας μεταβολών στις ισοτιμίες ξένου συναλλάγματος. Ο Όμιλος δραστηριοποιείται στην Ελλάδα και την Κύπρο και οι συμφωνίες που έχει συνάψει με προμηθευτές σε άλλο νόμισμα πέραν του ευρώ είναι ελάχιστες. Τα κέρδη του Ομίλου προέρχονται από τα τυχερά παιχνίδια που πραγματοποιούνται σε ευρώ, οι εταιρικές συναλλαγές και οι εταιρικές δαπάνες εκφράζονται και πραγματοποιούνται σε ευρώ και ως εκ τούτου η Εταιρεία και ο Όμιλος δε βρίσκεται σε ουσιαστικό συναλλαγματικό κίνδυνο. Επιπρόσθετα, το μεγαλύτερο ποσοστό της βάσης του κόστους του Ομίλου είναι, είτε ανάλογη με τα έσοδα (δηλαδή κέρδη στους νικητές, προμήθεια πρακτόρων) είτε με συναλλαγές με εγχώριες εταιρείες (πχ. πληροφορικής, μάρκετινγκ).

Κίνδυνος διακύμανσης επιτοκίων

Ο Όμιλος είναι εκτεθειμένος σε κίνδυνο επιτοκίου κυρίως λόγω του δανεισμού του. Οι υφιστάμενες δανειακές υποχρεώσεις του Ομίλου και της Εταιρείας την 31.12.2017 ανέρχονται σε € 682.269 χιλ. και € 636.513 χιλ., αντίστοιχα. Ο Όμιλος ακολουθεί όλες τις εξελίξεις της αγοράς σε σχέση με το περιβάλλον διαμόρφωσης επιτοκίων και πράττει ανάλογα. Κατά την 31.12.2017, ο Όμιλος είναι εκτεθειμένος σε κίνδυνο επιτοκίου για ποσό € 386.198 χιλ. επί του συνολικού δανεισμού αφού ο κίνδυνος των € 99.273 χιλ. έχει αντισταθμιστεί μέσω σύμβασης ανταλλαγής επιτοκίου (swap) και τα € 196.798 χιλ. έχουν σταθερό επιτόκιο.

Διαχείριση κεφαλαίου

Ο πρωταρχικός στόχος του Ομίλου και της Εταιρείας σχετικά με την διαχείριση του κεφαλαίου είναι η διασφάλιση και διατήρηση ισχυρής πιστοληπτικής ικανότητας και υγιών κεφαλαιακών δεικτών με σκοπό την υποστήριξη των επιχειρηματικών σχεδίων και την μεγιστοποίηση της αξίας προς όφελος των μετόχων. Ο Όμιλος έχει βελτιώσει σημαντικά την κεφαλαιακή του διάρθρωση όπως αποδεικνύεται από τα επίπεδα του δείκτη Καθαρός Δανεισμός/EBITDA που ανήλθε σε 1,4x στις 31/12/2017. Επιπρόσθετα, παράγει υψηλές ταμειακές ροές που επιτρέπουν την καλύτερη διαχείριση των απαιτούμενων ταμειακών διαθεσίμων για την διασφάλιση της ομαλής καθημερινής του λειτουργίας. Ταυτόχρονα διαφοροποιεί τα

ταμειακά του διαθέσιμα ώστε να επιτύχει ευελιξία στην διαχείριση του κεφαλαίου κίνησης εντός του πλαισίου των περιορισμών στην κίνηση κεφαλαίων που έχει επιβληθεί στην Ελλάδα.

Ο Όμιλος διαχειρίζεται την κεφαλαιακή διάρθρωση και πραγματοποιεί τις αναγκαίες προσαρμογές προκειμένου να εναρμονίζεται με τις αλλαγές στο επιχειρηματικό και οικονομικό περιβάλλον στο οποίο λειτουργεί και επιχειρεί. Για τη βελτιστοποίηση της κεφαλαιακής διάρθρωσης, ο Όμιλος έχει τη δυνατότητα να προσαρμόσει το μέρισμα που καταβάλλεται στους μετόχους, να επιστρέψει κεφάλαιο στους μετόχους ή να εκδώσει νέες μετοχές.

Πιστωτικός κίνδυνος

Η έκθεση του Ομίλου στον πιστωτικό κίνδυνο επέρχεται, κατά κύριο λόγο, από τις επισφαλείς απαιτήσεις των πρακτόρων καθώς επίσης και από οφειλές πρακτόρων στις οποίες έχουν γίνει διακανονισμοί. Η κύρια πολιτική διαχείρισης του πιστωτικού κινδύνου είναι η καθιέρωση πιστωτικών ορίων ανά πράκτορα. Επιπλέον, ο Όμιλος προβαίνει στις απαραίτητες ενέργειες για να περιορίσει την έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο προς τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Επίσης, είναι εκτεθειμένος σε πιστωτικό κίνδυνο σε σχέση με τους φορείς, με τους οποίους έχει κατατεθειμένα κεφάλαια ή με τους οποίους έχει συμβατικές σχέσεις.

Διαχειρίζεται τον πιστωτικό κίνδυνο που απορρέει από τους πράκτορες με διάφορους τρόπους. Κάθε πράκτορας υποχρεούται να καταβάλει χρηματική εγγύηση προς διασφάλιση των απαιτήσεων του Ομίλου. Οι εν λόγω καταθέσεις συγκεντρώνονται και είναι στη διάθεσή του Ομίλου σε περίπτωση μη πληρωμής οφειλής από τους πράκτορες. Επιπροσθέτως, έχει θεσπιστεί ανώτατο ποσό που μπορεί να οφείλει κάθε πράκτορας ανά λογιστική περίοδο. Στην περίπτωση που τα οφειλόμενα ποσά ανά πράκτορα υπερβαίνουν το αντίστοιχο όριο ανά λογιστική περίοδο, οι τερματικές μηχανές των πρακτόρων κλείνουν αυτόματα και δε δέχονται στοιχήματα.

Κίνδυνος ρευστότητας

Ο Όμιλος διατηρεί τον κίνδυνο ρευστότητας σε χαμηλά επίπεδα μέσω της διαχείρισης της απόδοσης των κερδών των νικητών και μέσω του σωστού σχεδιασμού του κάθε παιχνιδιού. Με εξαίρεση τα παιχνίδια προκαθορισμένης απόδοσης που βασίζονται σε αθλητικά γεγονότα, τα υπόλοιπα παιχνίδια έχουν θεωρητική απόδοση κερδών (που σχετίζεται με τα κέρδη που διανέμονται στους νικητές) και βασίζονται στην απόδοση που έχει βγει βάσει μαθηματικών υπολογισμών. Καθώς η θεωρητική απόδοση κερδών των νικητών υπολογίζεται από ένα μεγάλο αριθμό κληρώσεων, ενδεχομένως να προκύψουν αποκλίσεις στα αριθμολαχεία σε μικρό χρονικό διάστημα. Για παράδειγμα το ΚΙΝΟ είναι παιχνίδι σταθερών αποδόσεων που απονέμει στους νικητές περίπου το 69,5% των ακαθάριστων εισπράξεων, με απόκλιση της τάξης του 1%. Επίσης, διαχειρίζεται τον κίνδυνο ρευστότητας περιορίζοντας το μέγεθος των κερδών των νικητών. Για παράδειγμα το ΚΙΝΟ έχει μέγιστο έπαθλο της τάξης του ενός εκατομμυρίου ευρώ. Αντίστοιχα κέρδη ανά στήλη ορίζονται για το παιχνίδι ΠΑΜΕ ΣΤΟΙΧΗΜΑ, παιχνίδι προκαθορισμένης

απόδοσης του οποίου τα κέρδη καθορίζονται από τη σωστή πρόβλεψη των αποτελεσμάτων των αθλητικών ή άλλων γεγονότων που από τη φύση τους προσφέρονται για στοιχηματισμό. Για το παιχνίδι ΠΑΜΕ ΣΤΟΙΧΗΜΑ εφαρμόζεται ολοκληρωμένη μεθοδολογία διαχείρισης του κινδύνου σε διάφορα στάδια του κύκλου των αθλητικών στοιχημάτων, θέτοντας διαφορετικά όρια στοιχηματισμού ανά άθλημα, ανά πρωτάθλημα και ανά παιχνίδι αντιμετωπίζοντας το κάθε γεγονός με διαφορετικό τρόπο. Ανά πάσα στιγμή μπορούν να εντοπιστούν τα στοιχήματα που έχουν παιχτεί, που έχουν ληφθεί και που έχουν γίνει αποδεκτά ή όχι. Επιπλέον, η ομάδα που εκδίδει τις αποδόσεις μπορεί να παρακολουθεί κάθε στοίχημα μεγάλου χρηματικού ποσού και να διαπραγματευτεί με τον παίκτη ούτως ώστε το ποσό στοιχηματισμού να είναι εντός των ορίων έγκρισης. Τέλος, χρησιμοποιείται λογισμικό για να εντοπίσει σε πραγματικό χρόνο τα στοιχήματα που είναι ύποπτα καθώς επίσης και περιπτώσεις στημένων στοιχημάτων ή πιθανές ευκαιρίες κερδοσκοπίας.

Κίνδυνος ασφάλειας

Η αξιοπιστία και η διαφάνεια σε σχέση με την λειτουργία των παιχνιδιών του Ομίλου διασφαλίζονται με διάφορα μέτρα ασφαλείας τα οποία είναι σχεδιασμένα να προστατεύουν τα δεδομένα των πληροφοριακών συστημάτων από τυχόν παραβιάσεις ασφαλείας όπως ανάκτηση και παράνομη αποθήκευση δεδομένων καθώς επίσης και τυχαία ή σκόπιμη καταστροφή δεδομένων. Τα μέτρα ασφαλείας καλύπτουν το σύστημα επεξεργασίας δεδομένων, τις εφαρμογές του λογισμικού, την ακεραιότητα και την διαθεσιμότητα των δεδομένων και την λειτουργία του online δικτύου. Όλες οι επιχειρησιακά κρίσιμες εφαρμογές που σχετίζονται με τη διεξαγωγή και διάθεση των παιγνίων φιλοξενοούνται σε συστήματα που εξασφαλίζουν υψηλή διαθεσιμότητα αλλά και μετάπτωση σε Δευτερεύον Μηχανογραφικό εφόσον κριθεί απαραίτητο. Επίσης, διεξάγεται αξιολόγηση της κρισιμότητας όλων των συστημάτων, είτε σχετίζονται ευθέως με τη διάθεση των παιγνίων είτε όχι, ώστε να ενταχθούν στο σχέδιο ανάκαμψης από καταστροφές (Disaster Recovery Plan) εφόσον, κριθεί απαραίτητο. Όλες οι εφαρμογές εντάσσονται σε σχήμα λήψης αντιγράφων ασφαλείας με συχνότητα που επιβάλλει η κρισιμότητά τους.

Κίνδυνος καταλογισμού πρόσθετων επιβαρύνσεων – ΟΠΑΠ ΚΥΠΡΟΥ LTD

Τον Οκτώβριο του 2017, ο Γενικός Εισαγγελέας επέδωσε στον Γενικό Ελεγκτή, κατόπιν σχετικού αιτήματός του, γνωμοδότηση, σύμφωνα με την οποία η ΟΠΑΠ ΚΥΠΡΟΥ LTD δήθεν δεν καταβάλλει στην Κυπριακή Δημοκρατία τα ποσά που οφείλονται βάσει της Διμερούς Διακρατικής Συμφωνίας, προβαίνοντας σε μία νέα ερμηνεία της τελευταίας, τελείως διαφορετική από την ερμηνεία που έχει αποδώσει η Κυπριακή Δημοκρατία καθ' όλη τη διάρκεια ισχύος της Διμερούς Διακρατικής Συμφωνίας από το 2003. Ο Γενικός Λογιστής της Κυπριακής Δημοκρατίας, ο οποίος είναι αρμόδιος σύμφωνα με τη Διμερή Διακρατική Συμφωνία να ελέγχει τους λογαριασμούς της ΟΠΑΠ ΚΥΠΡΟΥ LTD, διαφοροποίησε τη θέση του από τον Γενικό Εισαγγελέα, υποστηρίζοντας τη μέθοδο με την οποία η ΟΠΑΠ ΚΥΠΡΟΥ LTD

υπολόγιζε τις αποδόσεις της στην Κυπριακή Δημοκρατία. Καμία αξίωση δεν έχει εγερθεί μέχρι σήμερα κατά της ΟΠΑΠ ΚΥΠΡΟΥ LTD και η ΟΠΑΠ Α.Ε. είναι πεπεισμένη ότι η ερμηνεία του Γενικού Εισαγγελέα είναι αβάσιμη.

Νέο σχέδιο νόμου αδειοδότησης τυχερών παιγνίων στην Κύπρο

Η ΟΠΑΠ ΚΥΠΡΟΥ LTD λειτουργεί στην Κύπρο βάσει της Διμερούς Διακρατικής Συμφωνίας του 2003 («Συμφωνία») μεταξύ της Κυπριακής και της Ελληνικής Δημοκρατίας. Τη Συμφωνία μπορεί να καταγγείλει οποιοδήποτε από τα δύο Κράτη, εφόσον έχει ειδοποιήσει το άλλο Κράτος 12 μήνες πριν την καταγγελία. Στις 30 Δεκεμβρίου 2017, η Κυπριακή Δημοκρατία κοινοποίησε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, μέσω της διαδικασίας TRIS με αριθμό 2017/676/CY, ένα σχέδιο νόμου υπό τον τίτλο «Ο περί Ορισμένων Τυχερών Παιχνιδιών Νόμος του 2017» («Σχέδιο Νόμου»). Σύμφωνα με το Σχέδιο Νόμου, μία ειδική επιτροπή θα διενεργήσει τη διαδικασία παραχώρησης και θα υποβάλει πρόταση στον Υπουργό Οικονομικών για την επιλογή του κατάλληλου παρόχου, στον οποίο θα χορηγηθεί η αποκλειστική άδεια για την παροχή ορισμένων αριθμοπαιγνίων στην Κυπριακή Δημοκρατία. Η Επιτροπή αυτή, αρχικά, θα προβεί στην αξιολόγηση της ακαταλληλότητας του υφιστάμενου παρόχου, δηλαδή της ΟΠΑΠ ΚΥΠΡΟΥ LTD. Αν ο υφιστάμενος πάροχος κριθεί ακατάλληλος για να του χορηγηθεί αποκλειστική άδεια, η Επιτροπή θα ζητήσει την εκδήλωση ενδιαφέροντος από ενδιαφερόμενα μέρη. Ο υποψήφιος πάροχος θα υπογράψει σύμβαση παραχώρησης με την Κυπριακή Δημοκρατία. Το Σχέδιο Νόμου δεν έχει ψηφιστεί ακόμη από τη Βουλή των Αντιπροσώπων της Κυπριακής Δημοκρατίας και η Συμφωνία παραμένει σε πλήρη ισχύ.

4. Στρατηγική της Εταιρείας και προοπτικές του Ομίλου για το έτος 2018

Με στόχο την υλοποίηση του οράματός μας για το 2020 να καθιερώσουμε τον ΟΠΑΠ ως μία εταιρεία διασκέδασης και τυχερών παιγνίων παγκόσμιου επιπέδου, συνεχίσαμε να εργαζόμαστε με γνώμονα τις οκτώ στρατηγικές μας προτεραιότητες που θα μας βοηθήσουν να δημιουργήσουμε, να αποτυπώσουμε και να διατηρήσουμε αξία για την κοινωνία, την αγορά και τη λειτουργία μας. Αυτές ακριβώς οι στρατηγικές μας προτεραιότητες λειτουργούν σαν το πλαίσιο υποστήριξης του οράματός μας για το 2020.

<p>1</p> <p>Τα πάντα για τον Πελάτη</p>	<p>2</p> <p>Επένδυση στο Δίκτυο</p>	<p>3</p> <p>Ανάπτυξη των Ανθρώπων μας</p>	<p>4</p> <p>Δημιουργία Προϊόντων & Υπηρεσιών παγκόσμιων προδιαγραφών</p>
<p>5</p> <p>Αξιοποίηση των Ψηφιακών & Τεχνολογικών Δυνατοτήτων</p>	<p>6</p> <p>Δέσμευση στην Κοινωνία</p>	<p>7</p> <p>Ενίσχυση της δυναμικής της Εταιρικής Εικόνας μας</p>	<p>8</p> <p>Βελτίωση σχέσεων με το Κράτος, τη Ρυθμιστική Αρχή και άλλους αρμόδιους φορείς</p>

1. Τα πάντα για τον πελάτη

Ο πελάτης βρίσκεται στο επίκεντρο των δραστηριοτήτων της Εταιρείας. Στόχος της είναι να εντείνει τις δράσεις για να κατανοεί τον πελάτη βαθύτερα και να ανταποκρίνεται συνεχώς στις ανάγκες και απαιτήσεις του.

2. Επένδυση στο δίκτυο

Το δίκτυό μας αποτελεί το θεμέλιο των επιχειρηματικών μας δραστηριοτήτων. Στόχος μας είναι τα πρακτορεία ΟΠΑΠ να γίνουν τοπικοί προορισμοί διασκέδασης, μέσω σημαντικών επενδύσεων στα καταστήματα, σε προϊόντα και υπηρεσίες, καθώς και στην υποστήριξη και εκπαίδευση των πρακτόρων διασφαλίζοντας ότι τα συμφέροντά τους είναι ευθυγραμμισμένα με εκείνα της εταιρείας.

3. Ανάπτυξη των ανθρώπων μας

Οι άνθρωποί μας παίζουν σημαντικό ρόλο στην επιτυχία της εταιρείας μας. Οι άνθρωποι είναι αυτοί που δίνουν ζωή σε μια εταιρεία. Φιλοδοξούμε να δημιουργήσουμε μια ομάδα υψηλής απόδοσης, προσελκύοντας νέα ταλέντα, αναπτύσσοντας τους εργαζόμενούς μας μέσω του διευρυμένου προγράμματος εταιρικής ακαδημίας και δημιουργώντας ισχυρότερους δεσμούς μεταξύ της Εταιρείας και των ανθρώπων μας μέσα από πρωτοβουλίες που περιλαμβάνουν συχνότερη αμφίδρομη εσωτερική επικοινωνία.

4. Δημιουργία χαρτοφυλακίου προϊόντων και υπηρεσιών παγκόσμιου επιπέδου

Στόχος μας είναι να προσφέρουμε μια μεγάλη γκάμα ελκυστικών, νέων και αναβαθμισμένων προϊόντων και υπηρεσιών για τους πελάτες και το δίκτυό μας, ενώ ο ψηφιακός τομέας αποτελεί σημαντική ευκαιρία για την εταιρεία μας. Ήδη έχουμε λανσάρει μια σειρά νέων προϊόντων (όπως Virtual Sports, SSBTs, VLTs κ.λπ.) και συνεχίζουμε τις προσπάθειές μας με ορίζοντα το Παγκόσμιο Κύπελλο στη Ρωσία τον Ιούνιο 2018.

5. Αξιοποίηση των ψηφιακών και τεχνολογικών δυνατοτήτων

Προχωράμε προσηλωμένοι στο μετασχηματισμό του ρόλου της τεχνολογίας στην εταιρεία, εξασφαλίζοντας σύγχρονες και βέλτιστες λύσεις, οι οποίες θα μας προσφέρουν αυξημένο επίπεδο ελέγχου και ευελιξίας αναφορικά με την προσφορά των προϊόντων μας στους πελάτες, και θέτοντας παράλληλα τα θεμέλια για μελλοντικές στρατηγικές.

6. Η δέσμευσή μας στην κοινωνία

Αυτή η στρατηγική προτεραιότητα αποτελεί προτεραιότητα-κλειδί για τους πελάτες μας προκειμένου να ενισχύσουμε την εμπιστοσύνη τους για το brand του ΟΠΑΠ. Ο ΟΠΑΠ διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στις κοινότητες όπου αναπτύσσει επιχειρηματική δράση τόσο στην Ελλάδα όσο και στην Κύπρο. Υπηρετώντας πραγματικές ανάγκες και προβαίνοντας σε αποτελεσματικές παρεμβάσεις, η Εταιρεία αποτελεί ζωντανό και αναπόσπαστο κύτταρο της ελληνικής κοινωνίας.

Με στόχο τη δέσμευση όλων των ενδιαφερόμενων μερών, υλοποιεί ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης στο οποίο συμμετέχουν οι άνθρωποι της Εταιρείας και οι πελάτες της, γεγονός που συμβάλλει στην περαιτέρω ενίσχυση της επικοινωνίας με τους πελάτες σε εθνικό και τοπικό επίπεδο.

Επιπρόσθετα, η Εταιρεία υιοθετεί και αναπτύσσει τα υψηλότερα πρότυπα ακεραιότητας και υπευθυνότητας, που αποτελούν μέρος της ολοκληρωμένη στρατηγικής για το Υπεύθυνο Παιχνίδι. Η διαρκής βελτίωση των πολιτικών και των διαδικασιών μας στον Όμιλο, η επένδυση στην εκπαίδευση για την προστασία των παικτών και την ενημέρωση για την προώθηση του Υπεύθυνου Παιχνιδιού, καθώς και η διεθνής αναγνώριση με τη χρήση σαφών Δεικτών Μέτρησης Απόδοσης πλαισιώνουν τη στρατηγική προσέγγιση αυτού του πυλώνα.

7. Ενίσχυση της δυναμικής της εταιρικής εικόνας μας

Η εταιρική μας εικόνα είναι από τα πιο σημαντικά περιουσιακά μας στοιχεία με το εταιρικό μας σήμα να έχει ένα αξιοσημείωτο επίπεδο αναγνώρισης σε Ελλάδα και Κύπρο. Η εταιρεία επιθυμεί να επεκτείνει

περαιτέρω την εμβέλεια και επίδραση της ταυτότητας του ονόματός της και του ήδη δυνατού λογότυπου «Ανθρωπάκι» διατηρώντας με αυτό τον τρόπο μια ισχυρή συναισθηματική σύνδεση με τους πελάτες.

8. Βελτίωση σχέσεων με το Κράτος, τη Ρυθμιστική Αρχή και άλλους αρμόδιους φορείς

Προσβλέπουμε σε μια διαρκή και αποτελεσματική συνεργασία με τη Ρυθμιστική Αρχή και άλλους βασικούς δημόσιους φορείς, σε τοπικό και διεθνές επίπεδο, διατηρώντας ανοιχτούς διαύλους επικοινωνίας και διασφαλίζοντας αμοιβαία κατανόηση σε θέματα κοινού ενδιαφέροντος.

5. Παράθεση σημαντικών συναλλαγών του εκδότη με συνδεδεμένα προς αυτόν μέρη

Τα ποσά των εξόδων και εσόδων το 2017 και τα υπόλοιπα των απαιτήσεων και υποχρεώσεων στις 31.12.2017 για τον Όμιλο και την Εταιρεία, που έχουν προκύψει από συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη εμφανίζονται ως εξής:

Συναλλαγές Εταιρείας με συνδεδεμένες εταιρείες (απαλειφόμενες για σκοπούς ενοποίησης)

Εταιρεία	Έξοδα	Έσοδα	Υποχρεώσεις	Απαιτήσεις
	(Ποσά σε χιλιάδες ευρώ)			
ΟΠΑΠ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ Α.Ε.	4.541	114	3.730	18.027
ΟΠΑΠ SPORTS LTD	-	500	-	-
ΟΠΑΠ ΚΥΠΡΟΥ LTD	-	29.244	-	7.075
ΟΠΑΠ INVESTMENT LTD	-	-	-	802
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΛΑΧΕΙΑ Α.Ε.	-	6.335	-	2.890
ΙΠΠΟΔΡΟΜΙΕΣ Α.Ε.	2	464	-	347
TORA DIRECT Α.Ε.	238	141	136	3.532
TORA WALLET Α.Ε.	93	9	93	82
NEUROSOFT Α.Ε.	3.090	-	1.481	-

**Συναλλαγές των εταιρειών του Ομίλου με τις συνδεδεμένες εταιρείες με αυτές
(μη απαλειφόμενες για σκοπούς ενοποίησης)**

	Έξοδα	Έσοδα	Αγορές παγίων	Υποχρεώσεις	Απαιτήσεις
	(Ποσά σε χιλιάδες ευρώ)				
Συνδεδεμένες εταιρείες	6.795	-	476	600	-

Συναλλαγές και υπόλοιπα με μέλη του Δ.Σ. και Διευθυντικά Στελέχη

(Ποσά σε χιλιάδες ευρώ)		ΟΜΙΛΟΣ	ΕΤΑΙΡΕΙΑ
Κατηγορία	Περιγραφή	01.01-31.12.2017	01.01-31.12.2017
ΔΙΕΥΘΥΝΤΙΚΑ ΣΤΕΛΕΧΗ	Μισθοί	9.277	7.507
	Λοιπές αποζημιώσεις & παροχές	327	224
	Κόστος Κοινωνικής Ασφάλισης	<u>969</u>	<u>632</u>
Σύνολο		10.573	8.363

(Ποσά σε χιλιάδες ευρώ)		ΟΜΙΛΟΣ	ΕΤΑΙΡΕΙΑ
Κατηγορία	Περιγραφή	01.01-31.12.2017	01.01-31.12.2017
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ	Μισθοί	805	347
	Κόστος Κοινωνικής Ασφάλισης	<u>76</u>	<u>62</u>
Σύνολο		881	409

(Ποσά σε χιλιάδες ευρώ)		ΟΜΙΛΟΣ	ΕΤΑΙΡΕΙΑ
Υποχρεώσεις από αμοιβές Δ.Σ. και μισθοδοσία		31.12.2017	31.12.2017
Μέλη Δ.Σ. και Διευθυντικά Στελέχη		<u>450</u>	<u>342</u>
Σύνολο		450	342

Από τα ανωτέρω, οι συναλλαγές και τα υπόλοιπα με τις θυγατρικές εταιρείες έχουν απαλειφθεί από τα ενοποιημένα οικονομικά στοιχεία του Ομίλου.

6. Δήλωση Εταιρικής Διακυβέρνησης

Δήλωση Προέδρου σχετικά με την Εταιρική Διακυβέρνηση

Ο Ελληνικός Κώδικας Εταιρικής Διακυβέρνησης (ΕΚΕΔ) που εκδόθηκε από το Ελληνικό Συμβούλιο Εταιρικής Διακυβέρνησης (ΕΣΕΔ) τον Οκτώβριο του 2013 και υιοθετήθηκε από την Εταιρεία το 2014, εξακολούθησε να εφαρμόζεται κατά τη διάρκεια των οικονομικών ετών 2015, 2016 και 2017. Το Διοικητικό Συμβούλιο λαμβάνει σοβαρά υπόψη την ευθύνη του για την αποτελεσματική Εταιρική Διακυβέρνηση και την παράδοση της μακροπρόθεσμης αμοιβής των μετόχων και των ενδιαφερομένων, ενώ οι αποφάσεις λαμβάνονται με βάση αυτά τα δεδομένα. Είμαι στην ευχάριστη θέση να σας υποβάλω αναφορά άμεσα σχετικά με τις δραστηριότητες της Διακυβέρνησης της ΟΠΑΠ Α.Ε..

ΟΠΑΠ και Διακυβέρνηση

Το Διοικητικό Συμβούλιο πιστεύει ότι η εφαρμογή και η τήρηση υψηλών προτύπων διακυβέρνησης στηρίζουν τους επιχειρηματικούς στόχους μας και την προσπάθειά μας για δημιουργία και μεγιστοποίηση της αξίας των μετοχών. Παράλληλα, η αποτελεσματική διαχείριση της Εταιρείας με υπευθυνότητα και ακεραιότητα, θα βοηθήσει ώστε να επιδειχθεί ευθύνη και να διατηρηθεί η εμπιστοσύνη όλων των ενδιαφερομένων μερών. Βρισκόμαστε σε συνεχή επιδίωξη ανάπτυξης των πρακτικών μας και του πλαισίου διακυβέρνησης, ώστε να εξασφαλίσουμε ότι η διαφάνεια και η χρηστή διακυβέρνηση αποτελούν τους πυλώνες του Ομίλου σε όλα τα επίπεδα. Εκτός από τη συμμόρφωση με τις συμβουλές των ρυθμιστικών και διοικητικών οργάνων για τις βέλτιστες πρακτικές, το Διοικητικό Συμβούλιο επιθυμεί να διασφαλίσει ότι τα υψηλά ηθικά πρότυπα απεικονίζονται στην επιχειρηματική συμπεριφορά και νοοτροπία μέσω του Κώδικα Δεοντολογίας του Ομίλου ΟΠΑΠ, ο οποίος εγκρίθηκε από το Διοικητικό Συμβούλιο το 2015 και τροποποιήθηκε το 2016. Η Διοίκηση και οι εργαζόμενοι της Εταιρείας επιβεβαίωσαν εγγράφως ότι έχουν διαβάσει και κατανοήσει τον Κώδικα και ότι θα συμμορφώνονται με τις αρχές και τις διατάξεις του, όπως αυτές εκάστοτε ισχύουν.

Περαιτέρω, τον Μάιο του 2016, το Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρείας ενέκρινε το νέο Εσωτερικό Κανονισμό της Εταιρείας, ο οποίος έχει ως σκοπό τη ρύθμιση της οργάνωσης και της λειτουργίας της Εταιρείας, προκειμένου να διασφαλίζονται:

- α) η ακεραιότητα της επιχείρησης,
- β) η διαφάνεια της επιχειρηματικής δραστηριότητας,
- γ) ο έλεγχος της Διοίκησης της Εταιρείας και ο τρόπος λήψης αποφάσεων,
- δ) η συμμόρφωση με τη νομοθεσία και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη Σύμβαση Παραχώρησης.

Οι εκθέσεις σχετικά με τη συμμόρφωση των εργαζομένων υπόκεινται σε εξέταση από την Επιτροπή Ελέγχου. Επιπλέον, η ΟΠΑΠ Α.Ε. εφαρμόζει πολιτική καταγγελιών στον Υπεύθυνο Κανονιστικής Συμμόρφωσης για παραβάσεις του Κώδικα Δεοντολογίας, υπηρεσία ανοικτής γραμμής επικοινωνίας για παράνομα τυχερά παιχνίδια και υπεύθυνο παιχνίδι, οι αναφορές της οποίας μπορούν να εξεταστούν από την Επιτροπή Ελέγχου. Οδεύοντας προς την επίτευξη του Οράματος μας για το 2020 και στη δημιουργία μια ενιαίας κουλτούρας στον ΟΠΑΠ, μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα στο τέλος της χρονιάς, και με την ενεργή συμμετοχή των εργαζομένων από όλο τον Όμιλο, πετύχαμε να ορίσουμε τις 4 βασικές μας αξίες, Διασκέδαση, Δυναμισμός, Πάθος, Ακεραιότητα. Στη διάρκεια της διαδικασίας αυτής, δημιουργήθηκε ένα δυναμικό σχέδιο δράσης προτεινόμενων ενεργειών με στόχο την επικοινωνία των αξιών μας. Και τώρα η Ομάδα (των Βασικών αξιών ή αρμόδια ομάδα) μας έχει ως αποστολή της να διασφαλίσει τις ενέργειες αυτές που θα υλοποιηθούν και θα δείξουν έμπρακτα ότι οι αξίες αυτές έχουν δυναμική παρουσία στη λειτουργία της εταιρείας μας.

Σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου

Η τρέχουσα και μελλοντική σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου παραμένει ένα ζήτημα στο οποίο εγώ και τα υπόλοιπα μέλη του Συμβουλίου αποδίδουμε ιδιαίτερη σημασία. Λαμβάνουμε διαρκώς υπόψη το σύνολο των συστάσεων του Κώδικα και στόχος μας είναι να συμμορφωθούμε με τις συστάσεις αυτές, χωρίς να διακυβεύεται η νοοτροπία που προάγει την επιτυχία της Εταιρείας μας. Επιπλέον, το Διοικητικό Συμβούλιο εμμένοντας στην εξασφάλιση της συμμόρφωσης με τις συστάσεις του Κώδικα, προχώρησε στο διαχωρισμό του ρόλου του Προέδρου από αυτόν του Διευθύνοντος Συμβούλου. Περαιτέρω, προκειμένου να διασφαλιστεί η διαφάνεια και η υπευθυνότητα απέναντι στους Μετόχους, υπάρχουν δύο μη εκτελεστικοί Αντιπρόεδροι.

Αξιολόγηση και Διαχείριση Κινδύνων

Το Διοικητικό Συμβούλιο παρακολουθεί το επίπεδο κινδύνου μέσω της διαδικασίας αξιολόγησης σημαντικών κινδύνων του Ομίλου, η οποία υποστηρίχθηκε από ειδικό λογισμικό του τμήματος Εσωτερικού Ελέγχου, με τη συνεργασία της Μονάδας Διαχείρισης Κινδύνων και Ασφάλειας, παρουσιάστηκε στην Επιτροπή Ελέγχου και υποβλήθηκε στο Δ/ντα Σύμβουλο και Πρόεδρο. Διατηρούμε τη δέσμευσή μας για μεγαλύτερη και καλύτερη κατανόηση των βασικών κινδύνων που αντιμετωπίζει ο Όμιλος και οι επιχειρηματικές του δραστηριότητες, και βελτιώνουμε συνεχώς την ανοχή μας απέναντι σε αυτούς τους κινδύνους.

Αξιολόγηση του Διοικητικού Συμβουλίου

Σύμφωνα με τον Κώδικα, οι εισηγμένες εταιρείες θα πρέπει να προβαίνουν σε αξιολόγηση, τουλάχιστον μία φορά κάθε δύο χρόνια με βάση μια προκαθορισμένη διαδικασία. Αυτό το έτος, το Διοικητικό Συμβούλιο πραγματοποίησε εσωτερικά την ετήσια αξιολόγησή του.

Ίσες ευκαιρίες εκπροσώπησης

Η ΟΠΑΠ Α.Ε. ως εργοδότης παρέχει ίσες ευκαιρίες, προάγει μια κουλτούρα ένταξης και διαφορετικότητας και δεσμεύεται να προωθή την ισότητα μεταξύ των εργαζομένων, παικτών, συνεργατών και ευρύτερα στην κοινωνία. Το Διοικητικό Συμβούλιο επαναλαμβάνει την άποψή του ότι η στήριξη και η προώθηση της διαφορετικότητας, με την ευρύτερη έννοια, έχει συμβάλει στην επιτυχία της Εταιρείας μέχρι σήμερα. Μένει ακόμα να διασφαλιστεί στην πράξη ότι, κυρίως οι ιεραρχικά ανώτερες θέσεις των εκτελεστικών στελεχών της Εταιρείας είναι ανοιχτές σε νέους τρόπους σκέψης και πρέπει να περιλαμβάνει εργαζομένους με διαφορετικό παγκόσμιο υπόβαθρο που θα εισάγουν νέες ιδέες. Είναι πολιτική της ΟΠΑΠ Α.Ε. να λαμβάνει αποφάσεις σχετικά με τις προσλήψεις και την επιλογή, την αμοιβή, την επαγγελματική εξέλιξη και την εκπαίδευση, τις μεταθέσεις, προαγωγές και τα σχέδια διαδοχής αποκλειστικά με κριτήριο τα προσόντα, ήτοι τις δεξιότητες, την εμπειρία και την ικανότητα του κάθε ατόμου που σχετίζονται με την εργασία, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη το φύλο, η ηλικία, ο σεξουαλικός

προσανατολισμός, οι οικογενειακές συνθήκες, η οικογενειακή κατάσταση, οι ειδικές ανάγκες, η θρησκεία, οι πολιτικές προτιμήσεις, η συμμετοχή σε σωματεία ή σε οποιαδήποτε άλλα συλλογικά όργανα που προστατεύονται από το εφαρμοστέο δίκαιο.

Κατά την 31η Δεκεμβρίου 2017:

- τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου είναι άνδρες και το 77% αυτών είναι ξένοι υπήκοοι (Ιταλοί, Τσέχοι, Γάλλοι, Ελβετοί, Κύπριοι, Βρετανοί).
- Το Top Management (Chairman, CEO, Chief Officers) αποτελείται από άνδρες και γυναίκες (78,6% και 21,4%, αντίστοιχα) και το 64,3% του Top Management είναι ξένοι υπήκοοι.
- το 27,1% των Team Directors & Team Heads είναι γυναίκες.

Επεξήγηση σχετικά με τη μη συμμόρφωση με τον Κώδικα

Το Συμβούλιο αναγνωρίζει ότι ο στόχος του Κώδικα είναι να διευκολύνει την επιχειρηματική επιτυχία της Διοίκησης με διαφανή και υπεύθυνο τρόπο. Ο Κώδικας δεν επιβάλλει ένα άκαμπτο σύνολο κανόνων και αναγνωρίζει ότι ορισμένες ενέργειες και συμπεριφορές δε σημαίνουν αυτομάτως κακή οργανωτική διακυβέρνηση. Το Διοικητικό Συμβούλιο έχει εγκρίνει εξηγήσεις για τους ακόλουθους τομείς:

- Η σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου θεωρείται ικανοποιητική, εφόσον αποτελείται κατά πλειοψηφία από μη εκτελεστικά διοικητικά στελέχη από διάφορους κλάδους, εθνικότητες και ηλικίες.
- Ορίστηκαν δύο μη εκτελεστικοί Αντιπρόεδροι στο Διοικητικό Συμβούλιο. Ο Πρόεδρος της Επιτροπής Ελέγχου είναι ανεξάρτητο, μη εκτελεστικό μέλος διεθνούς αναγνώρισης στον ελεγκτικό χώρο.
- Η απαίτηση για προέγκριση του διορισμού του εκτελεστικού μέλους του Διοικητικού Συμβουλίου ως μη εκτελεστικό μέλος σε άλλη μη συνδεδεμένη Εταιρεία καλύπτεται εν μέρει μέσω της διαδικασίας των ειδικών δηλώσεων των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου και της Εκτελεστικής ομάδας. Η συγκεκριμένη υποχρέωση τακτικής υποβολής των ειδικών δηλώσεων συμπεριλαμβάνεται επίσης στο νέο Κώδικα Δεοντολογίας.
- Η Επιτροπή Αμοιβών και Διορισμών (η οποία προήλθε από τη διεύρυνση των αρμοδιοτήτων της προϋφιστάμενης Επιτροπής Αμοιβών) αποτελείται από μη Εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, οι οποίοι είναι ανεξάρτητοι από εκτελεστικά καθήκοντα, συμπεριλαμβανομένων των δύο Αντιπροέδρων του Διοικητικού Συμβουλίου, και θεωρείται επαρκής για την εκπλήρωση του σκοπού της.

Το Διοικητικό Συμβούλιο μου έχει αναθέσει να επιβεβαιώσω ότι, με την επιφύλαξη των προηγούμενων δημοσιοποιήσεων, διασφαλίζεται η ανεξαρτησία της σκέψης και των ενεργειών του κάθε Συμβούλου και όλες οι αποφάσεις ελήφθησαν για την προώθηση της επιτυχίας της ΟΠΑΠ Α.Ε. στο σύνολό της.

Δήλωση Συμμόρφωσης με τον Κώδικα

Η Έκθεση Εταιρικής Διακυβέρνησης στις επόμενες σελίδες περιέχει μια περίληψη των κανονισμών διακυβέρνησης της Εταιρείας και των ρυθμιστικών εγγυήσεων που απαιτούνται βάσει του Κώδικα. Εκτός των όσων εξηγήθηκαν προηγουμένως, η Εταιρεία έχει συμμορφωθεί με τον Κώδικα (δηλαδή τις τρέχουσες νομικές απαιτήσεις και πρόσθετες προαιρετικές ορθές πρακτικές) κατά τη διάρκεια του έτους που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2017.

Kamil Ziegler, Πρόεδρος του Δ.Σ.

Έκθεση Εταιρικής Διακυβέρνησης

Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου

Οι μετοχές της Εταιρείας διαπραγματεύονται στην κύρια αγορά του Χρηματιστηρίου Αθηνών και ως εκ τούτου, απαιτείται η σύνταξη μιας Δήλωσης Εταιρικής Διακυβέρνησης η οποία θα περιέχει τις πληροφορίες που ορίζονται στην παρούσα Έκθεση. Η παρούσα Έκθεση συντάσσεται σύμφωνα με τον Ελληνικό Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης (Κώδικας) ο οποίος ισχύει για τις οικονομικές χρήσεις με έναρξη από τον Οκτώβριο του 2013 και μετά. Η παρούσα έκθεση καθορίζει τον τρόπο με τον οποίο η Εταιρεία έχει εφαρμόσει τις βασικές αρχές του Κώδικα κατά τη διάρκεια του έτους που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2017 και κατά την ημερομηνία της παρούσας Έκθεσης.

A: Ηγεσία

A.1: Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

Το Διοικητικό Συμβούλιο είναι το ανώτατο διοικητικό όργανο της Εταιρείας που διαμορφώνει κατά κύριο λόγο την πολιτική στρατηγικής και ανάπτυξης της Εταιρείας, ενώ εποπτεύει και ελέγχει τη διαχείριση και τη διοίκηση των εταιρικών υποθέσεων και την επιδίωξη του εταιρικού σκοπού της.

Το Διοικητικό Συμβούλιο είναι αρμόδιο να αποφασίζει για κάθε θέμα που αφορά τη διαχείριση του ενεργητικού, τη διοίκηση, την εκπροσώπηση και τη λειτουργία εν γένει της Εταιρείας, λαμβάνοντας όλα τα κατάλληλα μέτρα και τις αποφάσεις που βοηθούν την Εταιρεία στην επίτευξη των στόχων της. Αυτά τα ζητήματα τα οποία, σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου ή του Καταστατικού, εμπίπτουν στην αποκλειστική αρμοδιότητα της Γενικής Συνέλευσης είναι εκτός της αρμοδιότητας του Διοικητικού Συμβουλίου. Το Διοικητικό Συμβούλιο θα έχει συγκεκριμένα την εξουσία να αποφασίζει για την έκδοση κάθε είδους χρεογράφων, με εξαίρεση εκείνων που από το νόμο υπάγονται στην αποκλειστική αρμοδιότητα της Γενικής Συνέλευσης των Μετόχων. Το Διοικητικό Συμβούλιο μπορεί επίσης να αποφασίζει σχετικά με την έκδοση ομολογιών μετατρέψιμων σε μετοχές μετά από απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των Μετόχων και την παροχή εξουσιοδότησης προς το Διοικητικό Συμβούλιο, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κ.Ν. 2190/1920, όπως ισχύει.

Τα ζητήματα του 2017 για τα οποία απαιτήθηκε η λήψη αποφάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου περιλαμβάνουν τα εξής:

- Σημαντικά επιχειρηματικά έργα,
- Συμμετοχές και σχέδια κεφαλαιακών δαπανών,
- Τελική έγκριση των ετήσιων προϋπολογισμών, επιχειρηματικών σχεδίων, οργανωτικής δομής, και προγράμματος διαφήμισης και χορηγιών,
- Έγκριση των οικονομικών καταστάσεων και των ανακοινώσεων των Μετόχων,
- Κεφαλαιακές πολιτικές και αλλαγές στις δυνατότητες δανεισμού ή στις συναλλαγές σε συνάλλαγμα,

- Θέματα κανονιστικής συμμόρφωσης και συναφείς πολιτικές,
- Σημαντικές συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη,
- Εξέταση και έγκριση των συστάσεων από τις Επιτροπές του Διοικητικού Συμβουλίου, και
- Προστασία εννόμων συμφερόντων της Εταιρείας

Συνεδριάσεις

Οι συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου έχουν διαμορφωθεί με τέτοιον τρόπο, ώστε να επιτρέπουν την ανοικτή συζήτηση. Το Διοικητικό Συμβούλιο συνεδριάζει τουλάχιστον μία φορά τον μήνα και καλεί επιπλέον συνεδριάσεις (συμπεριλαμβανομένων των αποφάσεων μέσω τηλεφώνου, τηλε-διάσκεψης ή αλληλογραφίας) για την εξέταση ειδικών θεμάτων που ανήκουν στην αποκλειστική του αρμοδιότητα. Το 2017, έλαβαν χώρα έντεκα τακτικές συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου (συν έντεκα πρόσθετες συνεδριάσεις δια περιφοράς). Έλαβαν χώρα οκτώ συνεδριάσεις της Επιτροπής Ελέγχου και πέντε συνεδριάσεις της Επιτροπής Αμοιβών και Διορισμών.

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τη συμμετοχή των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου σε προγραμματισμένες συνεδριάσεις Συμβουλίου και Επιτροπής κατά τη διάρκεια του 2017.

Όνομα μέλους Δ.Σ.	Θέση	Παρουσία στο ΔΣ	Εκπροσώπηση στο ΔΣ	Επιτροπή Ελέγχου	Επιτροπή Αμοιβών και Διορισμών
Kamil Ziegler	Εκτελεστικός Πρόεδρος	10	1	-	-
Damian Cope	Διευθύνων Σύμβουλος	11	-	-	-
Σπυρίδων Π. Φωκάς	Α' Αντιπρόεδρος - Μη Εκτελεστικό	8	3	-	5
Pavel Saroch	Β' Αντιπρόεδρος - Μη Εκτελεστικό (*)	10	1	-	5
Michal Houst	Μέλος – Εκτελεστικό, Επικεφαλής Οικονομικής Μονάδας	11	-	-	-
Pavel Horak	Μέλος - Μη Εκτελεστικό (*)	11	-	-	5
Robert Chvatal	Μέλος - Μη Εκτελεστικό	10	-	-	-
Χρήστος Κοπελούζος	Μέλος - Μη Εκτελεστικό	10	1	-	-
Δημητράκης Ποταμίτης	Μέλος - Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό	10	1	8	-
Rudolf Jurcik	Μέλος - Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό	11	-	8	-
Igor Rusek	Μέλος - Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό	10	1	8	-
Marco Sala	Μέλος - Μη Εκτελεστικό	-	11	-	-
Γεώργιος Μελισσανίδης	Μέλος - Μη Εκτελεστικό	-	11	-	-
Konstantin Yanakov	Μέλος - Μη Εκτελεστικό (**)	-	1	-	-

Σημείωση:

Κατά το έτος 2017, έντεκα (11) επιπλέον συνεδριάσεις πραγματοποιήθηκαν δια περιφοράς, στις οποίες συμμετείχαν όλα τα μέλη.

(*) Από την 02.03.2017, ορίστηκε Β' Αντιπρόεδρος του Δ.Σ. ο κ. Pavel Saroch σε αντικατάσταση του κ. Pavel Horak.

(**) Από την 02.03.2017, ο κ. Robert Chvatal εκλέχθηκε ως Μέλος του Δ.Σ. σε αντικατάσταση του κ. Konstantin Yanakov, μετά την παραίτησή του.

Ασφάλεια και αποζημιώσεις των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου

Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου επωφελούνται από τη διάταξη του Καταστατικού της εταιρείας που αφορά την αποζημίωσή τους. Κάθε άτομο, το οποίο είναι Στέλεχος της Εταιρείας ή και οποιασδήποτε Εταιρείας εντός της ΟΠΑΠ Α.Ε. από τον Οκτώβριο του 2013 κι έπειτα, επωφελείται από μια μονομερή πράξη αποζημίωσης όσον αφορά το κόστος υπεράσπισης των αξιώσεων κατά του ατόμου του και αστικής ευθύνης προς τρίτους. Επιπλέον, η ασφαλιστική κάλυψη αστικής ευθύνης των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου και των Στελεχών διατηρήθηκε καθ' όλη τη διάρκεια του έτους με έξοδα της Εταιρείας.

A.2: Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ

Υπάρχει σαφής διαχωρισμός των αρμοδιοτήτων μεταξύ του Προέδρου και του Διευθύνοντος Συμβούλου στο Καταστατικό της Εταιρείας και στον Εσωτερικό Κανονισμό. Και οι δύο ρόλοι είχαν ανατεθεί αρχικά από το Διοικητικό Συμβούλιο και τη Γενική Συνέλευση σε ένα άτομο, όμως την 01.07.2016 ανέλαβε τη θέση και τα καθήκοντα του Διευθύνοντος Συμβούλου ο κ. Damian Cope, ενώ ο κ. Kamil Ziegler παρέμεινε Εκτελεστικός Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου.

Ο Πρόεδρος προεδρεύει όλων των συνεδριάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου, οργανώνει και διευθύνει το έργο αυτού, και αναφέρεται επ' αυτού στη Γενική Συνέλευση των Μετόχων.

Οι αρμοδιότητες του Προέδρου περιγράφονται ενδεικτικά κατωτέρω:

- Προεδρία του Δ.Σ. και διασφάλιση ότι οι συνεδριάσεις αυτού αποτελούν ένα φόρουμ στο οποίο ενθαρρύνονται ο ανοιχτός διάλογος και η αποτελεσματική συνεισφορά των επιμέρους μελών, ενώ αφιερώνεται επαρκής χρόνος σε βασικά ζητήματα,
- Ενθάρρυνση του διαλόγου μεταξύ της Εταιρείας, των μετόχων αυτής και άλλων ενδιαφερόμενων μερών, και διευκόλυνση της κατανόησης των ανησυχιών των μετόχων και άλλων ενδιαφερόμενων μερών από το Δ.Σ.,
- Επίβλεψη του εισαγωγικού προγράμματος, της ενημέρωσης και της στήριξης που παρέχεται στα μέλη του Δ.Σ.,
- Ηγετική θέση στην ετήσια αξιολόγηση της απόδοσης του Δ.Σ. και των Επιτροπών αυτού,
- Καθορισμός των θεμάτων της ημερήσιας διάταξης (συμπεριλαμβανομένων των θεμάτων που ενδέχεται να έχουν προταθεί από τον Αντιπρόεδρο ή οποιοδήποτε άλλο μέλος του Δ.Σ.), ο προγραμματισμός των συνεδριάσεων με τρόπο ώστε να διασφαλίζεται η παρουσία της πλειονότητας των μελών του Δ.Σ. και η έγκαιρη αποστολή στα μέλη του απαραίτητου υλικού για την υποβοήθηση του διαλόγου και της λήψης αποφάσεων,
- Διασφάλιση της συμμόρφωσης του Δ.Σ. με τις υποχρεώσεις του απέναντι στους μετόχους, την Εταιρεία, τις εποπτικές αρχές, το νόμο και το Καταστατικό της Εταιρείας, και
- Εκπροσώπηση και δέσμευση της Εταιρείας, όταν εκδίδεται σχετική απόφαση του Δ.Σ..

A.3: Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΟΝΤΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ

Ο Διευθύνων Σύμβουλος επιφορτίζεται με όλες τις εξουσίες που είναι απαραίτητες για να ενεργεί εκ μέρους της Εταιρείας σε όλες τις περιστάσεις. Ασκεί τις εξουσίες αυτές εντός των ορίων του εταιρικού σκοπού, σύμφωνα με τους κανόνες που προβλέπονται από το νόμο και το Καταστατικό της Εταιρείας και βάσει των σχετικών αποφάσεων της Γενικής Συνέλευσης των Μετόχων και του Διοικητικού Συμβουλίου. Σύμφωνα με το ρόλο του, ο Διευθύνων Σύμβουλος είναι επίσης υπεύθυνος για όλα τα τμήματα της Εταιρείας, διευθύνει τις εργασίες τους, λαμβάνει τις απαραίτητες αποφάσεις βάσει του πλαισίου που διέπει τις λειτουργίες της Εταιρείας, των εγκεκριμένων έργων και των προϋπολογισμών, των αποφάσεων του Δ.Σ., καθώς και του Επιχειρηματικού και Στρατηγικού Σχεδιασμού.

Οι αρμοδιότητες του Διευθύνοντος Συμβούλου περιλαμβάνουν ενδεικτικά:

- Εποπτεία της επιχειρηματικής και οικονομικής πολιτικής της Εταιρείας,
- Παρακολούθηση και ανάληψη ευθύνης για τα οικονομικά αποτελέσματα και την κερδοφορία της Εταιρείας,
- Παρακολούθηση της εσωτερικής οργάνωσης και λήψη κατάλληλων μέτρων για την προαγωγή και την αξιοποίηση του προσωπικού, προτείνοντας την έγκριση από το Δ.Σ. της κατάρτισης νέων κανονισμών και οργανογραμμάτων,
- Έγκριση πρόσληψης προσωπικού, κατά περίπτωση,
- Καθορισμός, σε συνεργασία με το Δ.Σ. και τα Διευθυντικά Στελέχη, των στρατηγικών στόχων της Εταιρείας,
- Καθορισμός των στόχων και των ΚΔΕ, καθώς και παρακολούθηση των επιδόσεων της Διοίκησης της Εταιρείας,
- Εξουσία ανάθεσης της καθημερινής διαχείρισης των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων της Εταιρείας σε κάθε ένα από τα μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής, ενεργώντας μεμονωμένα, από κοινού ή ως υποεπιτροπή,
- Εξουσία απόκτησης και διάθεσης επιχειρήσεων, και έγκρισης μη προϋπολογισθέντων έργων κεφαλαιουχικών δαπανών, σύμφωνα, σε κάθε περίπτωση, με το όριο ανά συναλλαγή που καθορίζεται από το Δ.Σ.,
- Εξουσία εκπροσώπησης και δέσμευσης της Εταιρείας έναντι τρίτων για την υπογραφή ενταλμάτων πληρωμής, τραπεζικών επιταγών, πληρωμή μισθών, ασφαλιστικών εισφορών, πληρωμή φόρων και τελών οποιασδήποτε φύσης στο Κράτος,
- Εξουσία δικαστικής και εξωδικαστικής εκπροσώπησης της Εταιρείας, και υπογραφής κάθε εγγράφου από ή προς την Εταιρεία, καθοδήγηση συμβούλων και εκκίνηση νομικών διαδικασιών εκ μέρους της Εταιρείας σχετικά με ζητήματα για τα οποία δεν απαιτείται περαιτέρω συλλογική εξουσία του Δ.Σ., σύμφωνα με το νόμο ή το Καταστατικό,
- Σε γενικές γραμμές, ο Διευθύνων Σύμβουλος ελέγχει τις καθημερινές λειτουργίες της Εταιρείας και επιβλέπει τον τρόπο με τον οποίο κάθε Μονάδα εκτελεί τα καθήκοντά της.

Εάν ο Διευθύνων Σύμβουλος απουσιάζει ή αδυνατεί να εκτελέσει τα καθήκοντά του, θα πρέπει να αντικατασταθεί από ένα πρόσωπο που διορίζεται με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου μετά από εισήγηση του Διευθύνοντος Συμβούλου.

A.4: ΜΗ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΑ ΜΕΛΗ Δ.Σ.

Τα μη εκτελεστικά μέλη του Δ.Σ. δεν ασκούν εκτελεστικά ή διοικητικά καθήκοντα, αλλά συνεισφέρουν συνδράμοντας το Δ.Σ. με τους ακόλουθους τρόπους:

- Κάνοντας εποικοδομητικό διάλογο και συνδράμοντας στην ανάπτυξη προτάσεων στρατηγικής,
- Εάν είναι απαραίτητο, υποβάλλοντας εκθέσεις, μεμονωμένα ή από κοινού, ανεξάρτητες από τις εκθέσεις του Δ.Σ., στις Γενικές Συνελεύσεις των Μετόχων,
- Εφόσον διοριστούν από το Δ.Σ., συμμετέχοντας σε Επιτροπές του Δ.Σ. ή άλλες ομάδες εργασίας ή ad hoc Επιτροπές, που συστήνονται από καιρού εις καιρόν, και εκτελώντας τα καθήκοντα που τους ανατίθενται στο πλαίσιο τέτοιων Επιτροπών,
- Παρέχοντας διεθνή και επιχειρησιακή εμπειρία και γνώση, και κατανόηση του παγκόσμιου οικονομικού γίνεσθαι και των τομέων στους οποίους δραστηριοποιείται ο ΟΠΑΠ, καθώς και των προκλήσεων που αντιμετωπίζει,
- Διαχειριζόμενα συγκρούσεις συμφερόντων.

Βιογραφικά σημειώματα μελών Δ.Σ.

Kamil Ziegler

Εκτελεστικός Πρόεδρος

Ο κ. Kamil Ziegler είναι ο Εκτελεστικός Πρόεδρος της ΟΠΑΠ Α.Ε.

Γεννήθηκε στην Ceska Lipa της Δημοκρατίας της Τσεχίας. Το 1984 ο κ. Ziegler αποφοίτησε από τη Σχολή Εμπορίου του Οικονομικού Πανεπιστημίου της Πράγας. Το 1996 αποφοίτησε από το Southern Graduate School of Banking του Southern Methodist University στο Ντάλας του Τέξας.

Ξεκίνησε την επαγγελματική του καριέρα στην Κρατική Τράπεζα της Τσεχοσλοβακίας (State Bank of Czechoslovakia) και στη συνέχεια ανέλαβε πολλές διευθυντικές θέσεις ως κορυφαίο στέλεχος: εργάστηκε ως Εκτελεστικός Διευθυντής Οικονομικών στην Komerční Banka, στην Πράγα, και ως αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος και μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας του Τσεχικού Ταμιευτηρίου (Czech Savings Bank). Διορίστηκε επίσης, Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου και Διευθύνων Σύμβουλος του κρατικού πιστωτικού ιδρύματος Konsolidacní Banka, που είχε ως αντικείμενο την εξυγίανση και ενοποίηση του τραπεζικού τομέα της χώρας. Διετέλεσε Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου και Διευθύνων Σύμβουλος στην Raiffeisenbank Τσεχίας. Κατείχε επίσης τη θέση του

Εκτελεστικού Διευθυντή Οικονομικών και μέλους του Διοικητικού Συμβουλίου της ομάδας ΡΡΦ. Ο τελευταίος διορισμός του, ήταν στη θέση του Διευθύνοντος Συμβούλου και πληρεξούσιου εκπροσώπου στην SAZKA, sazkona kancelár, του μεγαλύτερου τσέχικου οργανισμού κληρώσεων (λοταρία), όπου κατέχει μέχρι και σήμερα θέση μέλους στο Διοικητικό Συμβούλιο.

Ο κ. Ziegler έχει διατελέσει μέλος Διοικητικών Συμβουλίων πολλών εταιρειών στην Τσεχία και την Κύπρο.

Damian Core

Διευθύνων Σύμβουλος

Ο Damian Core ορίστηκε Διευθύνων Σύμβουλος και εκτελεστικό μέλος του Δ.Σ. της ΟΠΑΠ Α.Ε. με ημερομηνία έναρξης ισχύος των καθηκόντων του τον Ιούλιο 2016.

Ο κ. Core διαθέτει περισσότερο από είκοσι έτη εμπειρίας στον κλάδο των τυχερών παιγνίων, έχοντας αναλάβει ανώτερους ρόλους τόσο σε δίκτυα λιανικής όσο και σε διαδικτυακές δραστηριότητες. Πριν ενταχθεί στον ΟΠΑΠ, ο Damian Core ήταν Γενικός Διευθυντής Διεθνών Δραστηριοτήτων και Διευθυντής Στρατηγικής Ομίλου της ηγέτιδας αγγλικής στοιχηματικής εταιρείας Ladbrokes Plc. Στη Ladbrokes ήταν υπεύθυνος για όλες τις δραστηριότητες στοιχηματισμού και τυχερών παιγνίων εκτός Ηνωμένου Βασιλείου, σε κανάλια λιανικής αλλά και σε ψηφιακά κανάλια. Ο ίδιος ήταν αρμόδιος για ρυθμισμένες δραστηριότητες στην Ισπανία, το Βέλγιο, τη Δανία, την Ιρλανδία και την Αυστραλία.

Επίσης, διετέλεσε μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Sportium Apuestas Deportivas, ισπανικής κοινοπραξίας αθλητικού στοιχηματισμού με τον Όμιλο Cirsa. Στο παρελθόν είχε διατελέσει Επικεφαλής Τεχνολογιών Πληροφορικής και Γενικός Διευθυντής Ηλεκτρονικού Εμπορίου του Ομίλου Gala Coral, του κορυφαίου αγγλικού φορέα εκμετάλλευσης δραστηριοτήτων στοιχηματισμού, μπίνγκο και καζίνο.

Επίσης, κατείχε ανώτερες διοικητικές θέσεις στις Rank Group Plc και Blue Square.

Ο κ. Core είναι πτυχιούχος Νομικής του Πανεπιστημίου Bristol του Ηνωμένου Βασιλείου.

Σπυρίδων Φωκάς του Παναγιώτη

Αντιπρόεδρος Α', Μη Εκτελεστικό Μέλος

Γεννήθηκε στον Πειραιά, όπου και ολοκλήρωσε τις γυμνασιακές του σπουδές φοιτώντας στην Ιωνίδειο Πρότυπο Σχολή.

Το 1977 αποφοίτησε από τη Νομική Σχολή του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, ενώ την περίοδο 1977-1978 πραγματοποίησε μεταπτυχιακές σπουδές στο Ναυτικό Δίκαιο στο Πανεπιστήμιο University College του Λονδίνου.

Δικηγόρος και μέλος του Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά από το 1980. Ασκεί τη δικηγορία με εξειδίκευση στους τομείς του ναυτικού και εταιρικού δικαίου.

Είναι μέλος της Ελληνικής Ένωσης Ναυτικού Δικαίου και από το έτος 2005 μέλος του Δ.Σ. και Νομικός Σύμβουλος της εισηγμένης στο Χρηματιστήριο Αξιών της Νέας Υόρκης εταιρείας Aegean Marine Petroleum Network Inc.

Pavel Saroch

Αντιπρόεδρος Β', Μη Εκτελεστικό Μέλος

Αποφοίτησε από το Οικονομικό Πανεπιστήμιο της Πράγας.

Με ειδίκευση στις Τραπεζικές Επενδύσεις και στην Οικονομική Διαχείριση Επιχειρήσεων από το 1995, έχει αναλάβει διευθυντικές θέσεις σε χρηματιστηριακές εταιρείες, όπως η Ballmaier & Schultz CZ και η Prague Securities. Από το 1999 έως το 2001, διετέλεσε μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της εταιρείας I.F.B., η οποία εξειδικεύεται στην παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών σε θέματα επιχειρηματικής οργάνωσης, οικονομικής διαχείρισης καθώς και διαχείρισης ιδιωτικών επενδυτικών σχεδίων. Το 2001, ορίστηκε Αναπληρωτής Πρόεδρος του Εποπτικού Συμβουλίου της ATLANTIK finanční trhy και στη συνέχεια έγινε μέλος του Διοικητικού της Συμβουλίου.

Ο κ. Saroch είναι μέλος των Διοικητικών Συμβουλίων της μητρικής εταιρείας του επενδυτικού Ομίλου ΚΚCG, ΚΚCG AG καθώς και επιμέρους εταιρειών συμμετοχών του Ομίλου. Είναι επίσης ο Επικεφαλής Επενδύσεων της ΚΚCG a.s.

Επιπλέον είναι μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της SAZKA Group a.s. και της θυγατρικής εταιρείας SAZKA a.s.

Pavel Horak

Μη Εκτελεστικό Μέλος

Ο κ. Pavel Horak είναι εταίρος και Επικεφαλής Επενδύσεων της EMMA Capital. Ο κ. Horak ταυτόχρονα εκπροσωπεί την EMMA Capital στο Δ.Σ. του Ομίλου Sazka, του βασικού επενδυτή της Emma Delta. Πριν αρχίσει να εργάζεται για την EMMA Capital, από το 2012, είχε διατελέσει Γενικός Οικονομικός Διευθυντής του Ομίλου Home Credit, ενώ προηγουμένως, από το 2006, είχε διατελέσει Γενικός Οικονομικός Διευθυντής του Ομίλου PPF.

Ο κ. Horak απέκτησε εμπειρία σε θέματα οικονομικής διαχείρισης κατά τη θητεία του ως Ελεγκτής στην Deloitte & Touche, και ως Γενικός Οικονομικός Διευθυντής στην TV NOVA, κατά τα έτη 2001-2006. Είναι απόφοιτος του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Masaryk του Brno της Τσεχίας και της Σχολής Οικονομικών του Οικονομικού Πανεπιστημίου της Πράγας.

Michal Houst**Εκτελεστικό Μέλος**

Ο Michal ξεκίνησε την επαγγελματική του καριέρα στην εταιρεία JM Engineering ως Οικονομικός Διευθυντής, προτού μεταβεί στον Όμιλο PPF ως Οικονομικός Αναλυτής με εστίαση στην τραπεζική χρηματοδότηση και στην καταναλωτική πίστη.

Το 2010 έγινε Επικεφαλής Τραπεζικός Αναλυτής στην PPF Ρωσίας, με επίκεντρο αρμοδιοτήτων στη Norfos Bank, συμβάλλοντας στην επιτυχημένη Πρώτη Δημόσια Προσφορά και όντας υπεύθυνος για την προετοιμασία όλης της οικονομικής μονάδας. Αργότερα ορίστηκε Υπεύθυνος Διαχείρισης Έργων, αρμόδιος για πληθώρα προγραμμάτων ανάπτυξης και αναδιάρθρωσης μέσα στην Τράπεζα.

Το 2013 ανέλαβε τη θέση του Διευθυντή Επενδύσεων στον Όμιλο Emma και αποτέλεσε ένα από τα βασικά στελέχη που συνέβαλαν καταλυτικά στην ιδιωτικοποίηση του ΟΠΑΠ κατά τη διάρκεια του ίδιου έτους, συνεισφέροντας στην επιτυχή αναδιάρθρωσή του.

Χρήστος Κοπελούζος**Μη Εκτελεστικό Μέλος**

Ο κ. Κοπελούζος γεννήθηκε στην Αθήνα και σήμερα είναι ο CEO του Ομίλου Κοπελούζου ο οποίος δραστηριοποιείται επιχειρηματικά στους τομείς του Φυσικού Αερίου, των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας, της Παραγωγής και Συναλλαγής Ηλεκτρικής Ενέργειας, του Real Estate, των Συμβάσεων Παραχώρησης, των Αεροδρόμιων και των Τυχερών Παιχνιδιών.

Το 2002 ο κ. Κοπελούζος, ολοκλήρωσε τις σπουδές του στο Πανεπιστήμιο City/Business School, στον τομέα των Επενδύσεων και της Διαχείρισης Χρηματοοικονομικού Κινδύνου.

Γεώργιος Μελισανίδης**Μη Εκτελεστικό Μέλος**

Ο κ. Γεώργιος Μελισανίδης είναι Έλληνας επιχειρηματίας ο οποίος δραστηριοποιείται στο τομέα της ναυτιλίας, του εμπορίου πετρελαίου και των οικολογικών ναυτιλιακών υπηρεσιών.

Ο κ. Μελισανίδης είναι κάτοχος πτυχίου Ναυτιλιακών Σπουδών από το Southampton Solent University.

Marco Sala**Μη Εκτελεστικό Μέλος**

Ο κ. Marco Sala είναι Διευθύνων Σύμβουλος και μέλος του Δ.Σ. της International Game Technology PLC (IGT). Είναι υπεύθυνος για την εποπτεία της στρατηγικής κατεύθυνσης της εταιρείας, η οποία είναι

εισηγμένη στο Χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης. Συνεργάζεται απευθείας με το Δ.Σ. και άλλα ανώτερα διευθυντικά στελέχη για τον καθορισμό στόχων, στρατηγικών, σχεδίων και πολιτικών μεγάλης εμβέλειας.

Από τον Απρίλιο του 2009 έως τον Απρίλιο του 2015, ο κ. Sala διετέλεσε Διευθύνων Σύμβουλος της GTECH S.p.A. (γνωστή παλαιότερα ως Όμιλος Lottomatica) και ήταν υπεύθυνος για την επίβλεψη όλων των τομέων της εταιρείας, συμπεριλαμβανομένων του τομέα Αμερικής, του Διεθνούς τομέα, του τομέα της Ιταλίας και του τομέα Προϊόντων και Υπηρεσιών. Ξεκίνησε να εργάζεται στην GTECH S.p.A. ως Γενικός Διευθυντής το 2003 και από τότε διετέλεσε μέλος του Δ.Σ.

Τον Αύγουστο του 2006, διορίστηκε Διευθύνων Σύμβουλος, αρμόδιος για τις δραστηριότητες της εταιρείας στην Ιταλία και άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Προηγουμένως είχε διατελέσει Διευθύνων Σύμβουλος της Buffetti, ηγέτιδας αλυσίδας καταστημάτων λιανικής πώλησης εξοπλισμού γραφείου της Ιταλίας. Πριν από την Buffetti, ο κ. Sala υπηρέτησε ως επικεφαλής της ιταλικής Διεύθυνσης του Καταλόγου Επιχειρήσεων για τη SEAT Pagine Gialle. Αργότερα προήχθη σε επικεφαλής της Διεύθυνσης Καταλόγου Επιχειρήσεων, με ευθύνη για μια σειρά από διεθνείς εταιρείες όπως η Thomson (Μεγάλη Βρετανία), η Euredit (Γαλλία) και η Kompass (Ιταλία). Νωρίτερα είχε εργαστεί ως επικεφαλής της Διεύθυνσης Ανταλλακτικών στη Magneti Marelli (μια εταιρεία του ομίλου Fiat) και λίγο αργότερα έγινε επικεφαλής της Διεύθυνσης Λιπαντικών της ίδιας εταιρείας.

Επιπρόσθετα, κατείχε διάφορες θέσεις στο marketing της Kraft Foods. Ο κ. Sala αποφοίτησε από το τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων και Οικονομικών του Πανεπιστημίου Bocconi του Μιλάνου.

Robert Chvátal

Μη Εκτελεστικό Μέλος

Γεννηθείς το 1968, ο Robert Chvatal αποφοίτησε από τη Σχολή Οικονομικών του Πανεπιστημίου της Πράγας και ξεκίνησε την καριέρα του το 1991 ως Brand Manager στην Procter & Gamble. Ο Robert ήταν υπεύθυνος για έργα στους τομείς ανάλυσης δεδομένων αγοράς, ανάλυσης αποτελεσματικότητας της διαφήμισης και εισαγωγής νέων προϊόντων. Διετέλεσε διευθυντής Marketing από το 1993 στην Τσεχία και τη Σλοβακία στη εταιρεία Lancaster/Coty (Reckitt-Benckiser Group) όπου ήταν υπεύθυνος για όλη τη γκάμα καλλυντικών προϊόντων στην τσέχικη και σλοβάκικη αγορά. Το 1997 ο Robert έφυγε από τις αγορές προϊόντων ευρείας κατανάλωσης, καθώς ορίστηκε Διευθύνων Σύμβουλος και μέλος του Δ.Σ. της T-Mobile Τσεχίας. Ο ρόλος του ήταν καταλυτικός για τη στρατηγική του Νο 2 παρόχου κινητής τηλεφωνίας, ενώ οι αρμοδιότητές του περιελάμβαναν την ανάπτυξη και την υλοποίηση της στρατηγικής επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, τη διαχείριση τομέων, καθώς και την προσαρμογή της εταιρείας σε δομές διεθνών ομίλων.

Το 2002 ανέλαβε το ρόλο του Διευθύνοντος Συμβούλου και μέλους ΔΣ της Slovak Telecom, της T-Mobile Slovakia, όπου είχε την πλήρη ευθύνη της σλοβάκικης θυγατρικής εταιρείας της T-Mobile. Το 2007

διορίστηκε Διευθύνων Σύμβουλος της T-Mobile Αυστρίας, όπου ήταν υπεύθυνος μεταξύ άλλων για τη βελτίωση της επιχειρησιακής αποτελεσματικότητας των αυστριακών επιχειρήσεων και για την ανάπτυξη στρατηγικής dual-brand μετά την εξαγορά της ανταγωνιστικής εταιρείας tele-ring.

Το 2013 εντάχθηκε στο χώρο των παιγνίων και ορίστηκε Διευθύνων Σύμβουλος και μέλος του Δ.Σ. της Sazka a.s., με αρμοδιότητες τη δημιουργία έμπειρης διοικητικής ομάδας, την εισαγωγή σαφών δεικτών μέτρησης επιδόσεων για όλη την εταιρεία, την εισαγωγή ενός καινοτόμου χαρτοφυλακίου προϊόντων, την αξιοποίηση της δυναμικής των διαδικτυακών τυχερών παιχνιδιών, καθώς και τον εμπλουτισμό των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων μέσω της επέκτασης του brand.

Το 2017 ο Robert ορίστηκε Διευθύνων Σύμβουλος του Ομίλου Sazka a.s. για να ηγηθεί μιας από τις μεγαλύτερες ευρωπαϊκές εταιρείες διαχείρισης λοταριών που στόχο έχει τις καινοτόμες αλλαγές καθώς και να πρωταγωνιστήσει σε εξαγορές στον κλάδο. Είναι, επίσης, από το 2015 Αντιπρόεδρος της Ένωσης Ευρωπαϊκών Λοταριών (European Lotteries), όπου είναι αρμόδιος για θέματα knowledge sharing του Οργανισμού.

Konstantin Yanakon (Παραιτήθηκε στις 02.03.2017)

Μη Εκτελεστικό Μέλος

Ο κ. Konstantin Yanakon είναι Γενικός Οικονομικός Διευθυντής του Ομίλου ICT.

Πριν από την ένταξή του στον Όμιλο ICT, κατείχε διάφορες θέσεις στην Τράπεζα MDM, ενώ, από το 2005, διατελούσε Γενικός Οικονομικός Διευθυντής της εταιρείας Polymetal.

Ο κ. Yanakon είναι μη εκτελεστικός Διευθυντής της εταιρείας Polymetal International plc και μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας Rigensis, του Οργανισμού Προγνωστικών Αγώνων Ποδοσφαίρου Α.Ε. (ΟΠΑΠ Α.Ε.), της εταιρείας O1 Properties Limited, της JSC “NPF Future” και της Tiscali S.p.A. Είναι πτυχιούχος Διεθνών Οικονομικών από την Ακαδημία Οικονομικών της Ρωσίας και κάτοχος Διδακτορικού Διπλώματος Οικονομικών από το Κρατικό Πανεπιστήμιο Διοίκησης της Ρωσίας. Το 2007, ο κ. Yanakon έλαβε πτυχίο MBA από το London Business School.

Rudolf Jurcik

Ανεξάρτητο μη Εκτελεστικό Μέλος

Ο κ. Jurcik είναι Γάλλος πολίτης, γεννημένος στην Πράγα της Δημοκρατίας της Τσεχίας. Είναι παντρεμένος και έχει δύο παιδιά. Ο κ. Jurcik σπούδασε Αρχαίες, Ανατολικές Γλώσσες και Ιστορία στο Πανεπιστήμιο Charles IV της Πράγας.

Σήμερα, είναι Ιδιοκτήτης και Executive Director της εταιρείας Prestige Oblige, Private Management & Consultants FZ LLC στο Ντουμπάι. Έχει διατελέσει Διευθύνων Σύμβουλος της MAF Hospitality (Property) στο Ντουμπάι και ως Πρόεδρος του Ομίλου Oberoi International στο Νέο Δελχί. Έχει επίσης εργαστεί ως

Ειδικός Σύμβουλος του Διευθύνοντος Συμβούλου του Ομίλου της Air France στο Παρίσι καθώς και Managing Director της Forte/Meridien Hotels στο Παρίσι.

Επιπλέον, ο κ. Jurcik έχει διατελέσει Senior Vice President της Meridien, με έδρα την Αθήνα. Έχει επίσης εργαστεί, ως Σύμβουλος Εξωτερικών Συναλλαγών και Εμπορίου της Γαλλίας και ως Chief Operating Officer του Casino Royal Evian της Γαλλίας.

Δημήτρης Ποταμίτης

Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος

Ο κ. Ποταμίτης γεννήθηκε στην Κύπρο. Είναι απόφοιτος του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών (πρώην Α.Σ.Ο.Ε.Ε.).

Ξεκίνησε την επαγγελματική του σταδιοδρομία, το 1968, στην εταιρεία Pricewaterhouse Coopers International Limited (PwC) ως ελεγκτής (junior auditor), με εξειδίκευση στον έλεγχο των ναυτιλιακών εταιρειών και των τραπεζικών οργανισμών. Στην PwC, από το 1982 έως το 2004, ήταν Partner- Επικεφαλής του γραφείου της εταιρείας με έδρα τον Πειραιά, ενώ κατά τα έτη 2004 έως 2008 συνεργάστηκε με την εταιρεία ως Σύμβουλος. Από 2008 έως και σήμερα ο κ. Ποταμίτης είναι Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Aegean Baltic Bank S.A., Πρόεδρος της Επιτροπής Ελέγχου και Μέλος της Επιτροπής Αμοιβών (από το 2012) της ανωτέρω τράπεζας.

Ο κ. Ποταμίτης εξειδικεύεται ως σύμβουλος σε θέματα που σχετίζονται με τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων ναυτιλιακών εταιρειών.

Είναι μέλος του Ελληνικού Σώματος Ορκωτών Λογιστών-Ελεγκτών.

Το 2017, ο κ. Ποταμίτης ορίστηκε Πρόεδρος της Επιτροπής Ελέγχου στην Εταιρεία Resolute Asset Management S.A., μια εξειδικευμένη εταιρεία διαχείρισης ακίνητης περιουσίας και παροχής υπηρεσιών μη εξυπηρετούμενων δανείων.

Επιπλέον το 2018 ο κ. Ποταμίτης ορίστηκε αναπληρωματικό μέλος του Συμβουλίου Ποιοτικού Ελέγχου της Ελληνικής Επιτροπής Τυποποίησης και Ελέγχων (ΕΛΤΕ), ενεργώντας ως ελεγκτής ποιότητας των οικονομικών καταστάσεων των εισηγμένων εταιρειών.

Igor Rusek

Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος

Ο Δρ. Igor Rusek αποφοίτησε από τη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου Basel της Ελβετίας, όπου πραγματοποίησε μεταπτυχιακές σπουδές στο Διεθνές Ιδιωτικό Δίκαιο. Διετέλεσε για πολλά χρόνια μέλος Διοικητικών Συμβουλίων σε διάφορους διεθνείς Ομίλους και διηύθυνε για δύο δεκαετίες, υπό την

ιδιότητα αυτή, την οργάνωση του εσωτερικού ελέγχου, των λογιστικών προτύπων και της εταιρικής διακυβέρνησης σύμφωνα με τα ισχύοντα διεθνή πρότυπα.

Από το 1994 έως το 2001, συνεργάστηκε ως δικηγόρος με την εταιρεία Ορκωτών Λογιστών και Συμβούλων ATAG Ernst & Young, στην πόλη Basel της Ελβετίας.

Το 2001 ορίστηκε Συνέταιρος και Μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής της ATAG. Ταυτόχρονα, ο Δρ. Rusek είναι Διευθύνων Σύμβουλος της κορυφαίας ελβετικής Εταιρείας Συμβούλων με έδρα την Ευρώπη, ATAG PCS Ltd. Παράλληλα έχει την Προεδρία της ομάδας Συμμόρφωσης και Ελέγχου (Compliance Audit Team) η οποία είναι κυρίως υπεύθυνη για τους ελέγχους, τις διαδικασίες των Φορολογικών Ελέγχων και την Εταιρική Διακυβέρνηση σε επιχειρήσεις οι οποίες διαχειρίζονται από την ATAG.

Ελένη Κουρλιμπίνη

Εταιρική Γραμματέας

Η κ. Κουρλιμπίνη ορίστηκε Εταιρική Γραμματέας. Πρόκειται για έμπειρο Δικηγόρο με εξειδίκευση στο Εταιρικό και στο Εμπορικό Δίκαιο. Πριν ενταχθεί στον ΟΠΑΠ εργάστηκε ως Δικηγόρος στην MJMAILLIS GROUP και στην Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς.

B: Αποτελεσματικότητα

B.1: ΣΥΝΘΕΣΗ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

Το Διοικητικό Συμβούλιο αποτελείται από δέκα μη-Εκτελεστικά μέλη και τρία Εκτελεστικά μέλη, τον Kamil Ziegler, Πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου, τον Damian Core, Διευθύνοντα Σύμβουλο και τον Michal Houst, Επικεφαλής Οικονομικής Μονάδας. Πληροφορίες σχετικά με τα μέλη Διοικητικού Συμβουλίου και τον Εταιρικό Γραμματέα οι οποίοι θητεύουν κατά την ημερομηνία της παρούσας Έκθεσης παρουσιάζονται στη σελίδα 29. Πρόσθετα βιογραφικά στοιχεία είναι διαθέσιμα στην ιστοσελίδα της Εταιρείας.

B.2: ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

Όλα τα μη-Εκτελεστικά μέλη επιβεβαιώνουν ότι είναι σε θέση να διαθέτουν επαρκή χρόνο για να ανταποκριθούν στις προσδοκίες του ρόλου και στην απαίτηση να γνωστοποιήσουν οποιαδήποτε πραγματική ή δυνητική σύγκρουση συμφερόντων.

Τα μη εκτελεστικά μέλη του Δ.Σ., δεν ασκούν εκτελεστικά ή διοικητικά καθήκοντα, αλλά συνεισφέρουν συνδράμοντας το Δ.Σ. με τους ακόλουθους τρόπους:

- Κάνοντας εποικοδομητικό διάλογο και συνδράμοντας στην ανάπτυξη προτάσεων στρατηγικής,

- Εάν είναι απαραίτητο, υποβάλλοντας εκθέσεις, μεμονωμένα ή από κοινού, ανεξάρτητες από τις εκθέσεις του Δ.Σ., στις Γενικές Συνελεύσεις των Μετόχων,
- Εφόσον διοριστούν από το Δ.Σ., συμμετέχοντας σε Επιτροπές του Δ.Σ. ή άλλες ομάδες εργασίας ή ad hoc Επιτροπές, που συστήνονται από καιρού εις καιρόν, και εκτελώντας τα καθήκοντα που τους ανατίθενται στο πλαίσιο τέτοιων Επιτροπών,
- Παρέχοντας διεθνή και επιχειρησιακή εμπειρία και γνώση, και κατανόηση του παγκόσμιου οικονομικού γίνεσθαι και των τομέων στους οποίους δραστηριοποιείται ο ΟΠΑΠ, καθώς και των προκλήσεων που αντιμετωπίζει,
- Διαχειριζόμενα συγκρούσεις συμφερόντων.

Οι περιορισμοί που πρέπει να συντρέχουν στο πρόσωπο των μη εκτελεστικών μελών ΔΣ αναφέρονται λεπτομερώς στον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας του ΟΠΑΠ.

B.3: ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ

Όλα τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου λαμβάνουν εγκαίρως εκθέσεις σχετικά με τα στοιχεία που προκύπτουν κατά τις συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου, ώστε να ληφθούν δεόντως υπόψη τα στοιχεία πριν από τις συνεδριάσεις. Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου που δεν μπόρεσαν να παραστούν σε μια συγκεκριμένη συνεδρίαση κατά τη διάρκεια του έτους είχαν την ευκαιρία να επανεξετάσουν και να εγείρουν τυχόν ζητήματα επί των σχετικών ενημερωτικών εγγράφων.

Κάθε μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου έχει πρόσβαση στις συμβουλές και υπηρεσίες του Εταιρικού Γραμματέα, ενώ υπάρχει μια διαδικασία που επιτρέπει στα μέλη να λαμβάνουν ανεξάρτητες επαγγελματικές συμβουλές με έξοδα της Εταιρείας στο πλαίσιο της άσκησης των καθηκόντων τους.

Εταιρικός Γραμματέας

Ο Εταιρικός Γραμματέας διασφαλίζει ότι ακολουθούνται οι σωστές διαδικασίες του Διοικητικού Συμβουλίου και τηρούνται τα κατάλληλα αρχεία. Όλα τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου έχουν πρόσβαση στη Γραμματεία της Εταιρείας.

B.4: ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Αξιολόγηση Απόδοσης

Το Διοικητικό Συμβούλιο βρίσκεται σε συνεχή αναθεώρηση των διαδικασιών και της αποτελεσματικότητας του ίδιου και των Επιτροπών του όλη τη διάρκεια του έτους. Το Διοικητικό Συμβούλιο εκτελεί μια αυτοαξιολόγηση για την επίτευξη του προγράμματος δράσης που έχει συνταχθεί στο πλαίσιο της ετήσιας έκθεσης για το προηγούμενο έτος. Η απόδοση κάθε Επιτροπής αξιολογείται ετησίως από την ίδια με βάση τους στόχους της, οι οποίοι καθορίζονται στην αρχή κάθε οικονομικού έτους και σε σχέση με το αν επιτεύχθηκαν ή όχι οι στόχοι αυτοί. Η Εταιρεία εξετάζει την εισαγωγή τόσο

ποιοτικών όσο και ποσοτικών κριτηρίων για την αξιολόγηση της απόδοσης του Διοικητικού Συμβουλίου και των Επιτροπών του.

Η αξιολόγηση της απόδοσης του Προέδρου αναλαμβάνεται από την Επιτροπή Αμοιβών και Διορισμών με συμβολή από τα υπόλοιπα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου. Ο Πρόεδρος αξιολογεί την απόδοση του κάθε μέλους του Διοικητικού Συμβουλίου μέσω προσωπικών συζητήσεων. Η Επιτροπή Αμοιβών και Διορισμών εξετάζει επίσης την απόδοση των Εκτελεστικών Μελών του Διοικητικού Συμβουλίου.

B.5: ΕΠΑΝΕΚΛΟΓΗ ΜΕΛΩΝ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

Σύμφωνα με τις συστάσεις του Κώδικα, όλα τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου εκλέγονται από τους Μετόχους με θητεία τεσσάρων ετών το μέγιστο. Η εν λόγω θητεία παρατείνεται αυτοδικαίως μέχρι την εκλογή των νέων μελών του Διοικητικού Συμβουλίου από την επόμενη τακτική Γενική Συνέλευση των Μετόχων, σύμφωνα με τις ειδικότερες διατάξεις του Καταστατικού της Εταιρείας. Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου έχουν απεριόριστη δυνατότητα επανεκλογής και μπορούν να απομακρυνθούν ελεύθερα. Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου απομακρύνονται από τη Γενική Συνέλευση των Μετόχων. Η Γενική Συνέλευση μπορεί να αντικαθιστά οποιοδήποτε από τα εκλεγμένα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, ακόμη και πριν λήξει η θητεία τους.

Τα μέλη του ορισθέντος Διοικητικού Συμβουλίου έχουν τετραετή θητεία. Σύμφωνα με το άρθρο 11 του Καταστατικού της Εταιρείας, η θητεία των μελών δύναται να παρατείνεται αυτοδικαίως μέχρι τη λήξη της προθεσμίας εντός της οποίας πρέπει να συνέλθει η αμέσως επόμενη τακτική Γενική Συνέλευση, σύμφωνα με τις διατάξεις 1,2 και 3 του ίδιου άρθρου.

Η θητεία του τρέχοντος Διοικητικού Συμβουλίου άρχισε στις 7.11.2013 (με εξαίρεση του κ. Core, ο οποίος ανέλαβε τον Ιούλιο 2016 και του κ. Robert Chvátal που ανέλαβε στις 02.03.2017) και προβλέπεται να λήξει κατά την ημερομηνία εκλογής νέου Διοικητικού Συμβουλίου από την επόμενη τακτική Γενική Συνέλευση της εταιρείας.

Γ: Ευθύνη

Γ.1: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΦΟΡΑ

Το Διοικητικό Συμβούλιο είναι υπεύθυνο για την ακεραιότητα των ατομικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων της ΟΠΑΠ Α.Ε. και των οικονομικών καταστάσεων της Εταιρείας και αναγνωρίζει την ευθύνη του να παρουσιάσει μια δίκαιη, ισορροπημένη και κατανοητή αξιολόγηση της θέσης και των προοπτικών της ΟΠΑΠ Α.Ε.

Το Διοικητικό Συμβούλιο εκφράζει την ικανοποίησή του ότι οι οικονομικές καταστάσεις και οι αναφορές προς τους ρυθμιστές παρουσιάζουν μια δίκαιη, ισορροπημένη και κατανοητή αξιολόγηση της θέσης και των προοπτικών της ΟΠΑΠ Α.Ε..

Για να διευκολύνει την υποβολή οικονομικών αναφορών και τη σύνταξη των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων, η Οικονομική Μονάδα διατηρεί μια σειρά λογιστικών και ταμειακών πολιτικών, πρακτικών και ελέγχων, με σκοπό τη διασφάλιση του προσδιορισμού και της γνωστοποίησης των αλλαγών στα λογιστικά πρότυπα, και της εναρμόνισης των βασικών οικονομικών συστημάτων. Το τμήμα αποτελείται από ομάδες ενοποίησης και χρηματοοικονομικής λογιστικής, αλλά και από μια ομάδα τεχνικής υποστήριξης που αποτελείται από Ανώτερα Στελέχη της Οικονομικής Μονάδας, τα οποία μελετούν εξωτερικές τεχνικές εξελίξεις και ζητήματα λογιστικής πολιτικής.

Καθ' όλη τη διάρκεια του έτους η ΟΠΑΠ Α.Ε. διατηρεί μια συνεχή διαδικασία αξιολόγησης της διαδικασίας οικονομικής αναφοράς και της κατάρτισης των ενοποιημένων λογαριασμών. Οι βασικές αρχές κατάρτισης των ενοποιημένων λογαριασμών, ορίζονται στη σελίδα 94, υπό την ενότητα Λογιστικές Πολιτικές.

Μετά από εισήγηση της Επιτροπής Ελέγχου, το Διοικητικό Συμβούλιο συμφωνεί σε μια επιστολή με τους Ελεγκτές σε σχέση με τα αποτελέσματα του έτους και του εξαμήνου, καθώς και την έκθεση των Ελεγκτών για τις ευθύνες τους σχετικά με το έργο τους και την υποβολή εκθέσεων.

Πληροφορίες σχετικά με το επιχειρηματικό μοντέλο της ΟΠΑΠ Α.Ε. και τη στρατηγική της για τη δημιουργία και διατήρηση μακροπρόθεσμης ανάπτυξης και την ανταπόκριση στους δεδηλωμένους στόχους της Εταιρείας, παρατίθενται στην ενότητα Επιχειρηματική Στρατηγική της Ετήσιας Έκθεσης στη σελίδα 16.

Στη διαδικασία έγκρισης προστέθηκε ένα επιπλέον στάδιο, το οποίο περιλαμβάνει πρόσθετη εξέταση της Ετήσιας Έκθεσης, έτσι ώστε η ολομέλεια του Διοικητικού Συμβουλίου, ενεργώντας από κοινού, να μπορεί να επιβεβαιώσει ότι η Ετήσια Έκθεση ήταν δίκαιη, ισορροπημένη και κατανοητή.

Γ.2: ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ ΚΑΙ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ

Το Διοικητικό Συμβούλιο έχει δημιουργήσει μια δομή διαχείρισης κινδύνων και ελέγχου με σκοπό να διαχειριστεί την επίτευξη των επιχειρηματικών στόχων. Έχει τη συνολική ευθύνη για το σύστημα εσωτερικού ελέγχου της ΟΠΑΠ Α.Ε. και για την αποτελεσματικότητά του εν λόγω συστήματος. Το σύστημα ακολουθεί τις οδηγίες του Ολοκληρωμένου Πλαισίου Εσωτερικού Ελέγχου COSO (Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission) και της Διαχείρισης Κινδύνων και παρέχει λογική, αλλά όχι απόλυτη, ασφάλεια έναντι ουσιώδους ανακρίβειας ή ζημίας.

Η μονάδα Εσωτερικού Ελέγχου του ΟΠΑΠ αποτελεί μια δραστηριότητα σχεδιασμένη κατά τέτοιο τρόπο ώστε να παρέχει διασφάλιση για τη συμμόρφωση με τις πολιτικές και τις διαδικασίες με σκοπό την δημιουργία προστιθέμενης αξίας και τη βελτίωση των λειτουργιών της Εταιρείας. Η αποστολή του εσωτερικού ελέγχου είναι να ενισχύσει και να προστατεύσει την αξία της εταιρείας παρέχοντας αντικειμενικές και βασισμένες στον κίνδυνο διαβεβαιώσεις, συμβουλές και διορατικότητα. Η Μονάδα Εσωτερικού Ελέγχου βοηθά τον Όμιλο ΟΠΑΠ να επιτύχει τους στόχους του θέτοντας μια συστηματική και επαγγελματική προσέγγιση για την αξιολόγηση και βελτίωση της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών διακυβέρνησης, διαχείρισης κινδύνων και των συστημάτων ελέγχου.

Η Μονάδα Εσωτερικού Ελέγχου αναφέρεται λειτουργικά στην Επιτροπή Ελέγχου του Διοικητικού Συμβουλίου του ΟΠΑΠ και διοικητικά στον Πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου. Ο Επικεφαλής της Υπηρεσίας Εσωτερικού Ελέγχου είναι άτομο με επαρκή προσόντα και εμπειρία και διορίζεται από το Διοικητικό Συμβούλιο του ΟΠΑΠ.

Η Μονάδα Εσωτερικού Ελέγχου είναι διοικητικά ανεξάρτητη από τις λοιπές Μονάδες του ΟΠΑΠ και στελεχώνεται από προσωπικό το οποίο:

- απασχολείται αποκλειστικά στον ΟΠΑΠ με σχέση πλήρους απασχόλησης, χωρίς εκτελεστικά ή λειτουργικά καθήκοντα που σχετίζονται με οποιαδήποτε άλλη δραστηριότητα του Ομίλου ΟΠΑΠ και
- δεν είναι μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου ή Διευθυντής που έχει άλλες αρμοδιότητες πέραν αυτών του Εσωτερικού Ελέγχου ή συγγενείς μέχρι β' βαθμού εξ αίματος ή εξ αγχιστείας των ανωτέρω.

Η Μονάδα Εσωτερικού Ελέγχου έχει τις αρμοδιότητες που προβλέπονται από το νόμο και το εφαρμοστέο ρυθμιστικό πλαίσιο και υποβάλλει στο Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρείας τα αποτελέσματα των ελέγχων που διενεργεί τουλάχιστον ανά τρίμηνο.

Η Μονάδα Εσωτερικού Ελέγχου λειτουργεί και οργανώνει τις εργασίες και τις αρμοδιότητές της σύμφωνα με ένα πρόγραμμα ελέγχων που βασίζεται σε εκτίμηση κινδύνων και εγκρίνεται ετησίως από την Επιτροπή Ελέγχου και σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Επαγγελματικής Πρακτικής του Εσωτερικού Ελέγχου.

Το Διοικητικό Συμβούλιο τηρεί μια συνεχή διαδικασία αξιολόγησης του συστήματος εσωτερικού ελέγχου και εντοπισμού και διαχείρισης των κινδύνων. Η κρίση της Διοίκησης είναι απαραίτητη για την αξιολόγηση των ουσιωδών κινδύνων που αντιμετωπίζει η ΟΠΑΠ Α.Ε. στην επίτευξη των στόχων της, για τον προσδιορισμό των κινδύνων που θεωρούνται ανεκτοί, για την εκτίμηση της πιθανότητας υλοποίησης των κινδύνων αυτών, για τον εντοπισμό της ικανότητας της ΟΠΑΠ Α.Ε. να μειώσει τον πιθανό αντίκτυπο των κινδύνων για την Εταιρεία και για τη διασφάλιση ότι το κόστος εφαρμογής συγκεκριμένων ελέγχων είναι ανάλογο προς το όφελός τους.

Το ελεγκτικό περιβάλλον της ΟΠΑΠ Α.Ε. υποστηρίζεται από τις αρχές της Επιχειρηματικής Δεοντολογίας που περιλαμβάνονται στον Εσωτερικό Κανονισμό, και από μια σειρά από πολιτικές και διαδικασίες ISO για την εταιρική, κοινωνική και περιβαλλοντική ευθύνη και την ασφάλεια των πληροφοριών. Άλλα βασικά στοιχεία της δομής εσωτερικού ελέγχου συνοψίζονται ως εξής:

- **Διοικητικό Συμβούλιο και Διοίκηση** - Το Διοικητικό Συμβούλιο εγκρίνει τη στρατηγική και εκτελεί συμβουλευτικό και εποπτικό ρόλο, ενώ την καθημερινή διοίκηση της Εταιρείας έχει αναλάβει ο Διευθύνων Σύμβουλος, με την υποστήριξη του Επικεφαλής Οικονομικής Μονάδας και της Εκτελεστικής Διοίκησης. Ο Διευθύνων Σύμβουλος και άλλα Στελέχη έχουν διαβιβάσει με σαφήνεια στο σύνολο του Ομίλου το όραμα, τη στρατηγική, το επιχειρησιακό μοντέλο, τις αξίες και τους επιχειρηματικούς στόχους της ΟΠΑΠ Α.Ε. και παρακολουθούν σε συνεχή βάση την εξέλιξη τους.
- **Οργανωτική Δομή** - Κατά τη διάρκεια του έτους που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2017, παρουσιάστηκε η νέα δομή της Εκτελεστικής Ομάδας Διοίκησης, καθώς και το νέο οργανόγραμμα της εταιρείας. Σε ολόκληρο τον οργανισμό, η επίτευξη των επιχειρηματικών στόχων και η δημιουργία κατάλληλων συστημάτων και διαδικασιών διαχείρισης κινδύνων και εσωτερικού ελέγχου, ανήκουν στις ευθύνες των ιεραρχικών προϊσταμένων.
- **Προϋπολογισμός** - Υπάρχει μια ετήσια διαδικασία σχεδιασμού με την οποία οι λειτουργικοί προϋπολογισμοί (λειτουργικές και κεφαλαιακές δαπάνες) του επόμενου οικονομικού έτους, καταρτίζονται και εξετάζονται από το Διοικητικό Συμβούλιο. Καταρτίζονται, επίσης, μακροπρόθεσμα επιχειρηματικά σχέδια και εξετάζονται από το Διοικητικό Συμβούλιο σε ετήσια βάση.
- **Αναφορές Διοίκησης** - Υπάρχει ένα πλήρες σύστημα αναφορών Διοίκησης. Η οικονομική απόδοση της ΟΠΑΠ Α.Ε. και των επιμέρους λειτουργικών της μονάδων παρακολουθούνται σε σχέση με τον προϋπολογισμό σε μηνιαία βάση και ενημερώνονται από περιοδικές προβλέψεις. Τα στελέχη τμημάτων και τομέων διεξάγουν επίσης τακτικές μελέτες με τις διοικητικές τους ομάδες, οι οποίες περιλαμβάνουν αξιολόγηση των κυριότερων κινδύνων και ευκαιριών, τουλάχιστον μία φορά ετησίως.
- **Διαχείριση Κινδύνων** - Στο πλαίσιο της διαρκούς διαδικασίας κινδύνων και ελέγχου, οι λειτουργικές μονάδες ελέγχουν και αξιολογούν τους κινδύνους για την επίτευξη των επιχειρηματικών στόχων και η Επιτροπή Ελέγχου αξιολογεί τους σημαντικούς κινδύνους που θα μπορούσαν να επηρεάσουν την επίτευξη των εταιρικών στόχων. Προσδιορίζονται και υλοποιούνται δικλείδες ασφαλείας μαζί με τις ενέργειες που κρίνονται αναγκαίες. Μια περίληψη των σημαντικότερων κινδύνων που αντιμετωπίζει η ΟΠΑΠ Α.Ε. περιλαμβάνεται στην ενότητα Επιχειρηματική Στρατηγική, στη σελίδα 16, ενώ οι λεπτομέρειες των σχέσεων της ΟΠΑΠ Α.Ε. και των κυριότερων κινδύνων της παρατίθενται στις σελίδες 11 έως 16.

- **Έλεγχοι Επιχειρηματικών Μονάδων** - Κάθε επιχειρηματική μονάδα διατηρεί ένα σύστημα εσωτερικού ελέγχου και διαχείρισης κινδύνων που αρμόζει στο δικό της επιχειρηματικό περιβάλλον. Οι έλεγχοι αυτοί θα πρέπει να είναι σύμφωνοι με τις πολιτικές του Ομίλου και να περιλαμβάνουν διαδικασίες διοικητικής εξουσιοδότησης, ώστε να εξασφαλίζεται ότι η ΟΠΑΠ Α.Ε. αναλαμβάνει δεσμεύσεις μόνο μετά από κατάλληλη έγκριση.
- **Έλεγχοι Συμμόρφωσης** - Ο Όμιλος διατηρεί ένα πρόγραμμα συμμόρφωσης, το οποίο περιλαμβάνει μια ανεξάρτητη και ανώνυμη τηλεφωνική γραμμή υπεύθυνου παιχνιδιού και μια τηλεφωνική γραμμή για καταγγελία παράνομων ιστοσελίδων τυχερών παιχνιδιών, συστηματικούς ελέγχους από το ΚΕΘΕΑ και την Επιτροπή παράνομων τυχερών παιχνιδιών αντίστοιχα, ετήσιους ελέγχους διαχείρισης ειδικά για την Εταιρεία Ελληνικά Λαχεία και για την πιστοποίηση συμμόρφωσης με τα συστήματα ISO, καθώς και εξειδικευμένη κατάρτιση σε συγκεκριμένους τομείς και λειτουργίες της Εταιρείας. Ο Κώδικας Δεοντολογίας του Ομίλου ΟΠΑΠ θεσπίζει μια διαδικασία υποβολής καταγγελιών, μέσω της οποίας δύναται να αναφερθεί οιαδήποτε παράβαση του Κώδικα Δεοντολογίας στην Επικεφαλής Κανονιστικής Συμμόρφωσης μέσω επίσημης έγγραφης ή προφορικής καταγγελίας ή ανωνύμως. Η Επικεφαλής Κανονιστικής Συμμόρφωσης αναμένεται να παρέχει στην Επιτροπή Ελέγχου τακτικές ενημερώσεις σχετικά με τους ελέγχους συμμόρφωσης του Ομίλου και συστάσεις για συνεχή βελτίωση, και
- **Παρακολούθηση** - Η αποτελεσματικότητα του συστήματος εσωτερικού ελέγχου και διαχείρισης κινδύνων παρακολουθείται τακτικά μέσω ενός συνδυασμού ελέγχου διαχείρισης, αυτοαξιολόγησης, ανεξάρτητου ελέγχου μέσω ελέγχων διασφάλισης ποιότητας, περιβάλλοντος, υγείας και ασφάλειας, ρυθμιστικών ελέγχων, καθώς και ενός ανεξάρτητου εσωτερικού και εξωτερικού ελέγχου. Τα αποτελέσματα των αναφορών εσωτερικού και εξωτερικού ελέγχου υποβάλλονται στην Επιτροπή Ελέγχου, η οποία τα εξετάζει και λαμβάνει μέτρα για την αντιμετώπιση τυχόν σημαντικών προβλημάτων ελέγχου που έχουν εντοπιστεί. Η Επιτροπή Ελέγχου εγκρίνει, επίσης, ετήσια προγράμματα εσωτερικού ελέγχου και είναι υπεύθυνη για τη διεξαγωγή συνεχούς αναθεώρησης του συστήματος εσωτερικού ελέγχου και διαχείρισης κινδύνων εκ μέρους του Διοικητικού Συμβουλίου. Εντός του 2016, επιλέχθηκε το λογισμικό διακυβέρνησης, διαχείρισης κινδύνων και συμμόρφωσης Metricstream για την αυτοματοποίηση των εργασιών του εσωτερικού ελέγχου και ελέγχων κανονιστικής συμμόρφωσης. Η εφαρμογή του ολοκληρώθηκε και τέθηκε σε λειτουργία το πρώτο εξάμηνο του 2017.

Το Διοικητικό Συμβούλιο επιβεβαιώνει ότι οι μελέτες για την καταλληλότητα και την αποτελεσματικότητα του συστήματος εσωτερικού ελέγχου και διαχείρισης κινδύνων καθ' όλη τη διάρκεια της οικονομικής χρήσης έως την ημερομηνία έγκρισης της Ετήσιας Έκθεσης Διακυβέρνησης και των Χρηματοοικονομικών Αναφορών έχουν ολοκληρωθεί επιτυχώς.

Έκθεση της Ελεγκτικής Επιτροπής

Γ.3: ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΕΛΕΓΚΤΕΣ

Γενικά

Η Επιτροπή Ελέγχου δημιουργήθηκε από το Διοικητικό Συμβούλιο της ΟΠΑΠ Α.Ε. τον Οκτώβριο του 2013. Ως ανεξάρτητο όργανο, η Επιτροπή Ελέγχου είναι σε θέση να επιβλέπει τις υποθέσεις της ΟΠΑΠ Α.Ε. με δεοντολογία και με υπευθυνότητα. Αυτό το καθήκον είναι ο κύριος ρόλος της σήμερα και θα είναι και στο μέλλον. Η δραστηριότητα της Επιτροπής Ελέγχου συμπεριλαμβάνει δραστηριότητες σε διάφορους τομείς όπως παρακολούθηση οικονομικών πληροφοριών που υπόκεινται σε κανονισμούς, έλεγχο των κινδύνων αγοράς, εποπτεία του μοντέλου διαχείρισης, παρακολούθηση της ανεξαρτησίας του νόμιμου ελεγκτή και αξιολόγηση της δραστηριότητας του τμήματος εσωτερικού ελέγχου.

Σύσταση Ελεγκτικής Επιτροπής

Η Επιτροπή Ελέγχου αποτελείται από τρία ανεξάρτητα και μη εκτελεστικά μέλη. Τα μέλη της Επιτροπής Ελέγχου διορίστηκαν στην υπηρεσία για περίοδο τεσσάρων ετών, η οποία μπορεί να ανανεωθεί για περαιτέρω περίοδο τεσσάρων ετών. Η τελική απόφαση θα ληφθεί από τους Μετόχους τον Απρίλιο του 2018, στο πλαίσιο της τακτικής Γενικής Συνέλευσης.

Τα μέλη της Ελεγκτικής Επιτροπής είναι τα ακόλουθα:

1. **Δημήτρης Ι. Ποταμίτης – Πρόεδρος**
2. **Dr. Igor Rusek – Μέλος**
3. **Rudolf Jurcik – Μέλος**

Γραμματέας Ελεγκτικής Επιτροπής

Ο Γραμματέας της Επιτροπής Ελέγχου είναι υπάλληλος της Εταιρικής Γραμματείας.

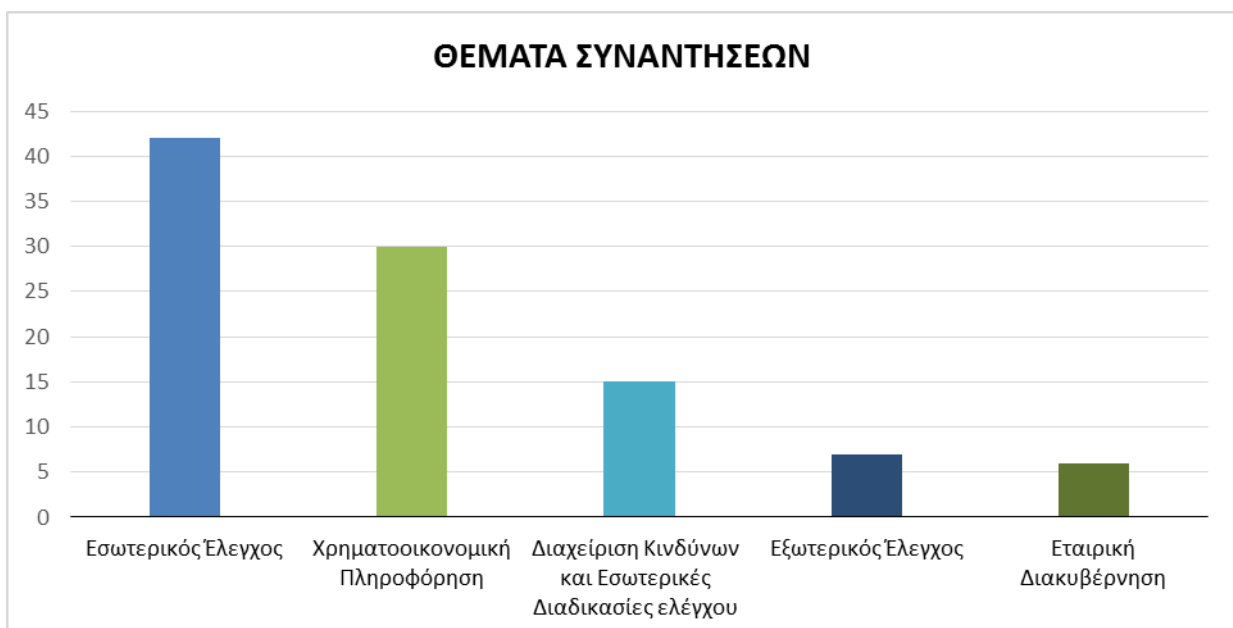
Κύρια καθήκοντα Ελεγκτικής Επιτροπής

- Να υποβάλλει εκθέσεις σχετικά με τις ετήσιες, εξαμηνιαίες και τριμηνιαίες οικονομικές καταστάσεις.
- Να ενημερώνει το Διοικητικό Συμβούλιο της ελεγχόμενης οντότητας για το αποτέλεσμα του υποχρεωτικού ελέγχου και επεξηγεί πώς συνέβαλε ο υποχρεωτικός έλεγχος στην ακεραιότητα της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης και ποιος ήταν ο ρόλος της επιτροπής ελέγχου στην εν λόγω διαδικασία.
- Να παρακολουθεί τη διαδικασία χρηματοοικονομικής πληροφόρησης και υποβάλλει συστάσεις ή προτάσεις για την εξασφάλιση της ακεραιότητάς της,
- Να υποβάλλει στο Διοικητικό Συμβούλιο κάθε μεταβολή των λογιστικών πολιτικών σχετικά με τους κινδύνους εντός και εκτός ισολογισμού.

- Να προτείνει το διορισμό ορκωτών ελεγκτών στο Διοικητικό Συμβούλιο για μεταγενέστερη παραπομπή στη Γενική Συνέλευση των Μετόχων.
- Να επιβλέπει τις υπηρεσίες εσωτερικού ελέγχου, διασφάλισης της ποιότητας και διαχείρισης κινδύνων της επιχείρησης και, κατά περίπτωση, του τμήματος εσωτερικού ελέγχου της, όσον αφορά τη χρηματοοικονομική πληροφόρηση της ελεγχόμενης οντότητας, χωρίς να παραβιάζει την ανεξαρτησία της οντότητας αυτής. Επίσης, η Επιτροπή Ελέγχου υποβάλλει έκθεση σχετικά με τη διαδικασία επιλογής, διορισμού, επαναδιορισμού, απομάκρυνσης και αμοιβής του Επικεφαλής Εσωτερικού Ελέγχου και του προϋπολογισμού του τμήματος Εσωτερικού Ελέγχου.
- Να έχει πλήρη επίγνωση της διαδικασίας υποβολής εκθέσεων σχετικά με τη χρηματοοικονομική πληροφόρηση και των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου.
- Να επισκοπεί και παρακολουθεί την ανεξαρτησία των ορκωτών ελεγκτών λογιστών ή των ελεγκτικών εταιρειών.
- Να είναι υπεύθυνη για τη διαδικασία επιλογής ορκωτών ελεγκτών λογιστών ή ελεγκτικών εταιρειών
- Να επικοινωνεί με τους εξωτερικούς ελεγκτές ώστε να λαμβάνουν πληροφορίες σχετικά με θέματα που θα μπορούσαν να θέσουν σε κίνδυνο την ανεξαρτησία τους και για όποια άλλα θέματα σχετίζονται με τη διαδικασία χρηματοοικονομικού ελέγχου.

Συναντήσεις Ελεγκτικής Επιτροπής στο 2017

Η Επιτροπή Ελέγχου συνεδρίασε 8 φορές το 2017 στις εγκαταστάσεις της Εταιρείας. Η γνωστοποίηση της συνάντησης παρέχεται εγγράφως και περιλαμβάνει την ημερήσια διάταξη τρεις ημέρες πριν από την προγραμματισμένη ημερομηνία.

Δραστηριότητες Ελεγκτικής Επιτροπής στο 2017

- Παρουσίαση του πλάνου ελέγχου της KPMG και ανεξάρτητη επιβεβαίωση
- Επιβεβαίωση αμοιβών ελέγχου
- Πολιτική διαχείρισης αναφορών και καταγγελιών
- Πλάνο Εσωτερικού Ελέγχου
- Ευρήματα Επιστολής προς τη Διοίκηση
- Συνολική αξιολόγηση του εσωτερικού ελέγχου από το τμήμα Εσωτερικού Ελέγχου
- Επισκόπηση των ενδιάμεσων, μη ελεγμένων οικονομικών καταστάσεων και των τριμηνιαίων λογαριασμών
- Συμμόρφωση του Πλάνου Εσωτερικού Ελέγχου
- Συνεδριάσεις με προσωπικό σε θέσεις κλειδιά (Τμήμα Προμηθειών, Νομικό, Καταπολέμησης Ξεπλύματος Χρήματος και Συμμόρφωσης, Προστασίας Δεδομένων, Πιστωτικού ελέγχου κ.λπ.)
- Συναντήσεις με Διευθυντή Ενοποίησης, Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης, Πιστωτικού Ελέγχου και με Οικονομικό Διευθυντή
- Πληροφόρηση για εργασίες εξωτερικών ελεγκτών σε σημαντικά θέματα
- Συνάντηση με τον Πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου
- Συνάντηση με τον Επικεφαλής Επενδυτικών Σχέσεων
- Συνάντηση με τον Επικεφαλής Εξωτερικό Ελεγκτή
- Μηνιαία συνάντηση με τον Προϊστάμενο Εσωτερικού Ελέγχου

Συμπέρασμα

Ως αποτέλεσμα των ανωτέρω δραστηριοτήτων, πιστεύουμε ότι η Ελεγκτική Επιτροπή εκτέλεσε το ρόλο της και τις αρμοδιότητές της αποτελεσματικά. Καμία ασυνήθιστη συναλλαγή, παράνομη πληρωμή, παραβίαση του νόμου και των κανονισμών δεν υπέπεσε στην αντίληψη μας, οι οποίες θα μπορούσαν να επηρεάσουν τις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις. Επιπλέον, η Επιτροπή Ελέγχου πιστεύει ότι η Εταιρεία έχει θέσει πολιτικές και εσωτερικούς ελέγχους για την πρόληψη και εντοπισμό πιθανής απάτης και διατηρεί επαρκές σύστημα εσωτερικού ελέγχου και κινδύνων επί των οικονομικών αναφορών.

Δημήτρης Ι. Ποταμίτης, Πρόεδρος της Ελεγκτικής Επιτροπής

Δ: Αποδοχές

Δ.1: ΕΠΙΠΕΔΟ ΚΑΙ ΣΥΝΙΣΤΩΣΕΣ ΑΠΟΔΟΧΩΝ

Το πρόγραμμα αμοιβών της Εταιρείας βασίζεται στην απόδοση και αποσκοπεί στην προαγωγή της καινοτόμου και επιχειρηματικής νοοτροπίας της ΟΠΑΠ Α.Ε.. Μετά την ιδιωτικοποίηση του Ομίλου ΟΠΑΠ το 2013, το Διοικητικό Συμβούλιο έθεσε ως στόχο τη δημιουργία μιας πραγματικά πολυεθνικής Εταιρείας και, ως αποτέλεσμα αυτής της προσέγγισης, άνθρωποι διαφόρων εθνικοτήτων συνεργάζονται σε κάθε τομέα στον οποίο δραστηριοποιείται η ΟΠΑΠ Α.Ε.

Το επίπεδο και οι συνιστώσες των αποδοχών σε όλο το δίκτυο της ΟΠΑΠ Α.Ε. έχουν σχεδιαστεί για τη διευκόλυνση της κινητικότητας και πολυμορφίας σε παγκόσμιο επίπεδο. Οι μισθολογικές κλίμακες βασίζονται στη συγκριτική αξιολόγηση και την ετήσια δομή των επιπρόσθετων αμοιβών της ΟΠΑΠ Α.Ε., ενώ προσφέρονται μακροπρόθεσμα κίνητρα και άλλες παροχές.

Λεπτομέρειες σχετικά με την πολιτική αποδοχών της Εταιρείας και το διακανονισμό της αμοιβής του Διοικητικού Συμβουλίου αναφέρονται παρακάτω:

ΕΚΘΕΣΗ ΑΠΟΔΟΧΩΝ ΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΤΟΥ Δ.Σ.

Η Επιτροπή Αμοιβών και Διορισμών όπως μετονομάστηκε με την από 26.05.2016 απόφαση του Δ.Σ, είναι επιφορτισμένη με τη λήψη αποφάσεων σχετικά με τις αμοιβές που ενθαρρύνουν την καλή εξυπηρέτηση των πελατών μας, είναι δίκαιες για όλους τους υπαλλήλους μας και είναι προς το συμφέρον όλων των μετόχων μας.

Πρωταρχικός στόχος της Επιτροπής Αμοιβών & Διορισμών είναι να συνδράμει το Διοικητικό Συμβούλιο στην εκτέλεση των καθηκόντων του στους ακόλουθους τομείς:

- Διασφαλίζει ότι υφίστανται οι κατάλληλες διαδικασίες για την αξιολόγηση των αμοιβών του Προέδρου, των μη εκτελεστικών μελών του Δ.Σ., των εκτελεστικών μελών του Δ.Σ., των άμεσα αναφερόμενων στο Διευθύνοντα Σύμβουλο, των Επιτροπών του Δ.Σ. και του Διοικητικού Συμβουλίου στο σύνολό του,
- Διασφαλίζει ότι η Εταιρεία υιοθετεί, παρακολουθεί και εφαρμόζει κατάλληλες πολιτικές και διαδικασίες αμοιβών,
- Διασφαλίζει ότι οι γνωστοποιήσεις αναφορικά με τις αμοιβές ανταποκρίνονται στους στόχους γνωστοποιήσεων του Διοικητικού Συμβουλίου και σε όλες τις σχετικές νομικές απαιτήσεις,
- Επανεξετάζει σχέδια διαδοχής των στελεχών του Δ.Σ. και των διευθυντικών στελεχών σε τακτική βάση για να διατηρηθεί κατάλληλη ισορροπία αναφορικά με τις δεξιότητες, την εμπειρία, την τεχνογνωσία και την ποικιλομορφία στη διοίκηση της Εταιρείας, παρέχοντας συμβουλές στο Διοικητικό Συμβούλιο αναλόγως και
- Αξιολογεί τους υποψηφίους και προτείνει νέα μέλη για το Διοικητικό Συμβούλιο.

Η Διοικητική ομάδα μας είναι πολυεθνική και προσαρμόσιμη και, επομένως, οι βασικές αρχές της φιλοσοφίας μας περί αμοιβών είναι οι εξής:

- Απλότητα
- Σύμπλευση των Μετόχων
- Αμοιβή βάσει απόδοσης

Καθεστώς αμοιβών

- Έχουν υιοθετηθεί συστήματα μπόνους που δημιουργούν κίνητρα μέσω ειδικών KPI (Ειδικός Δείκτης Απόδοσης). Τα καθιερωμένα κριτήρια περιλαμβάνουν ποσοτική συγκριτική αξιολόγηση με βάση τη συνολική απόδοση της εταιρείας, λαμβάνοντας υπόψη βασικές μετρήσεις παραγωγικότητας.
- Ισχύουν επίσης ποιοτικά κριτήρια, με έμφαση στις διοικητικές δεξιότητες, στην εκπαίδευση και ανάπτυξη των ομάδων εργασίας, παράδοση του έργου, εξωτερική επικοινωνία κ.λπ..

Αξίζει να σημειωθεί ότι τα μπόνους και άλλοι διακανονισμοί μεταβλητών αμοιβών είναι συνήθως πρακτική για εταιρείες που είναι εισηγμένες στον δείκτη FTSE100. Η έρευνα δείχνει ότι το 99% των στελεχών που εργάζονται σε εταιρείες του δείκτη FTSE100 στο επίπεδο της Εκτελεστικής Επιτροπής και άνω έχει μια αναλογία μεταβλητών προς σταθερών αποδοχών η οποία υπερβαίνει το 1:1, ενώ αυτό δεν συμβαίνει στην Εταιρεία μας, η οποία δέχεται ως ανώτατο όριο αναλογία 1:1 μόνο για τη θέση του Διευθύνοντος Συμβούλου.

Μακροπρόθεσμο πρόγραμμα παροχής κινήτρων

Κατόπιν εισήγησης της Επιτροπής Αμοιβών και Διορισμών, το Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρείας, στις 28.03.2017, ενέκρινε τη θέσπιση ενός μακροπρόθεσμου προγράμματος παροχής κινήτρων, με την καταβολή μέρους των καθαρών κερδών της Εταιρείας σε εκτελεστικά μέλη του Δ.Σ και σε ανώτερα διοικητικά στελέχη της Εταιρείας. Η διάρκεια του προγράμματος είναι 3 έτη, για τη χρονική περίοδο 2017-2019. Οι στόχοι σχετίζονται α. με την κερδοφορία της Εταιρείας κατά την προαναφερθείσα τριετή χρονική περίοδο και β. με την αύξηση της τιμής της μετοχής στο Χρηματιστήριο Αθηνών. Τέλος, το πρόγραμμα ορίζει ότι το μέγιστο ποσό που θα διανεμηθεί σε έως και 30 δικαιούχους ανέρχεται σε € 7.000 χιλ..

Δ.2: ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΠΟΔΟΧΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Η Επιτροπή Αμοιβών και Διορισμών προεδρεύεται από τον Pavel Saroch, και αποτελείται από τρία μέλη. Όλα τα μέλη της επιτροπής είναι μη εκτελεστικά και θεωρούνται ανεξάρτητα από εκτελεστικά καθήκοντα (Pavel Saroch, μη εκτελεστικό μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου και Β' Αντιπρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου, Σπυρίδων Φωκάς, μη εκτελεστικό μέλος και Α' Αντιπρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου, και Pavel Horak, μη εκτελεστικό μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου), αλλά δεν είναι ανεξάρτητα όσον αφορά όλα τα κριτήρια του Κώδικα. Οι εισηγήσεις και οι εκθέσεις τους υποβλήθηκαν στο Διοικητικό Συμβούλιο για έγκριση.

Ελπίζουμε ότι η έκθεση αυτή επιτυγχάνει τον στόχο της βελτίωσης της διαφάνειας και της σαφήνειας με βάση τις νέες απαιτήσεις υποβολής εκθέσεων, και ότι μπορούμε να υπολογίζουμε στην υποστήριξή σας κατά την προσεχή Ετήσια Γενική Συνέλευση, τόσο για την πολιτική Αμοιβών όσο και για την απόφαση που έχουμε λάβει ως επιτροπή κατά τη διάρκεια του έτους.

Pavel Saroch, Πρόεδρος της Επιτροπής Αποδοχών

Ε: Σχέσεις με τους Μετόχους

Ε.1: ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΜΕΤΟΧΟΥΣ

Το Διοικητικό Συμβούλιο έχει δεσμευτεί για την αποτελεσματική επικοινωνία μεταξύ της Εταιρείας και των Μετόχων της. Τα εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και στελέχη της Διεύθυνσης Επενδυτικών Σχέσεων συναντώνται τακτικά με μετόχους, θεσμικούς επενδυτές και οικονομικούς αναλυτές, για να συζητήσουν θέματα που σχετίζονται με την επιχειρηματική στρατηγική της Εταιρείας και την τρέχουσα απόδοσή της. Ο Πρόεδρος του Δ.Σ., ο Διευθύνων Σύμβουλος και ο Επικεφαλής Οικονομικής Μονάδας λαμβάνουν από το Τμήμα Επενδυτικών Σχέσεων μηνιαίες και ετήσιες ενημερώσεις σχετικά με εξελίξεις στις τιμές των μετοχών, σημαντικούς αγοραστές και πωλητές των μετοχών, ανάλυση λοιπών εταιρειών του κλάδου, απόψεις επενδυτών και εκθέσεις αναλυτών σχετικά με τον κλάδο και την Εταιρεία ειδικότερα. Τα σχόλια και οι παρατηρήσεις για τις παρουσιάσεις και τα road shows με θεσμικούς επενδυτές παρουσιάζονται στα Εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και σε λοιπά ενδιαφερόμενα μη Εκτελεστικά μέλη. Το πρόγραμμα επενδυτικών σχέσεων περιλαμβάνει:

- Επίσημες παρουσιάσεις εξαμηνιαίων και ετήσιων αποτελεσμάτων και τριμηνιαίες ενδιάμεσες καταστάσεις πληροφόρησης,
- Τακτικές συναντήσεις μεταξύ θεσμικών επενδυτών και ανώτερων Διοικητικών Στελεχών, για να διασφαλιστεί ότι η επενδυτική κοινότητα λαμβάνει μια ισορροπημένη και ολοκληρωμένη εικόνα της απόδοσης της ΟΠΑΠ Α.Ε., των ζητημάτων που αντιμετωπίζει η Εταιρεία και τυχόν θεμάτων που προκαλούν ανησυχία στους επενδυτές
- Απάντηση σε ερωτήματα θεσμικών και ιδιωτών Μετόχων μέσω της ομάδας επενδυτικών σχέσεων της Εταιρείας, και
- Ένα τμήμα ειδικά για τους Μετόχους στην ιστοσελίδα της Εταιρείας.

Συνολικά, οι κύριες αρμοδιότητες της Διεύθυνσης Επενδυτικών Σχέσεων είναι να:

- αναπτύσσει στρατηγικές και να εφαρμόζει πρωτοβουλίες σε θέματα επενδυτικών σχέσεων, για να στοχεύει και να προσελκύει επενδυτές και να αυξήσει την αξία των μετόχων.
- επιτρέπει την αποτελεσματική αμφίδρομη επικοινωνία μεταξύ της ΟΠΑΠ Α.Ε. και της οικονομικής κοινότητας για την επίτευξη εύλογης αξιολόγησης.
- φιλτράρει την κριτική της αγοράς προς τη Διοίκηση.

Το 2017, η Εταιρεία συμμετείχε σε δέκα διεθνείς επενδυτικές εκδηλώσεις και road shows που αφορούσαν είτε στα τυχερά παιχνίδια είτε στις αναδυόμενες αγορές ή και την Ελλάδα - Νοτιοανατολική Ευρώπη. Η συχνότητα, η διάρκεια και η τοποθεσία των εν λόγω συναντήσεων, καθώς και το επίπεδο της συμμετοχής καθορίζεται στην αρχή του έτους.

Η Διεύθυνση Επενδυτικών Σχέσεων είναι πλήρως αφοσιωμένη στην επικοινωνία με την επενδυτική κοινότητα ενώ, η Ανώτατη Διοίκηση, συμπεριλαμβανομένου του Προέδρου, του Διευθύνοντος Συμβούλου, του Επικεφαλής Οικονομικής Μονάδας και βασικών στελεχών του Διοικητικού Συμβουλίου είναι διατεθειμένη να συζητήσει θέματα εταιρικής διακυβέρνησης και στρατηγικής με τους βασικούς Μετόχους και θεσμικούς επενδυτές, αν παραστεί ανάγκη ενός τέτοιου διαλόγου.

E.2: ΕΤΗΣΙΑ ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ

Η Ετήσια Γενική Συνέλευση παρέχει σε όλους τους Μετόχους την ευκαιρία να ψηφίσουν για τη λήψη αποφάσεων. Η Ετήσια Γενική Συνέλευση δίνει την ευκαιρία στα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου να συναντηθούν απευθείας με τους ιδιώτες επενδυτές. Παρίστανται τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, ενώ όλοι οι παρόντες Μέτοχοι έχουν την ευκαιρία να υποβάλουν ερωτήσεις στον Πρόεδρο, στους Προέδρους των Επιτροπών του Διοικητικού Συμβουλίου και στο Διοικητικό Συμβούλιο ως μονάδα.

Η Εταιρεία διαθέτει στο κοινό όλες τις πληροφορίες που σχετίζονται με τη Γενική Συνέλευση των μετόχων, κατά τρόπο που να εξασφαλίζει σε όλους εύκολη και ισότιμη πρόσβαση. Ειδικότερα, αναρτά στην ιστοσελίδα της έγκαιρα την πρόσκληση της Γενικής Συνέλευσης, τα αποτελέσματα της ψηφοφορίας και τις αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης. Επιπλέον, ενημερώνει σχετικά με τα δικαιώματα μειοψηφίας των μετόχων, όπως αυτά προβλέπονται στο άρθρο 39 του Κ.Ν. 2190/1920.

Το Καταστατικό της εταιρείας ορίζει τις αρμοδιότητες και τον τρόπο σύγκλησης της Γενικής Συνέλευσης, καθώς και τα θέματα συνήθους και εξαιρετικής απαρτίας και πλειοψηφίας της Γενικής Συνέλευσης. Κατά την ψηφοφορία, κάθε μετοχή έχει δικαίωμα μίας ψήφου. Τα αποτελέσματα της ψηφοφορίας ανακοινώνονται στο Χρηματιστήριο και δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα της Εταιρείας αμέσως μετά την Ετήσια Γενική Συνέλευση. Κατά τα τελευταία τρία χρόνια, επιτεύχθηκε απαρτία σε όλες τις Γενικές Συνελεύσεις που πραγματοποιήθηκαν σχεδόν 70%.

ΣΤ: Μη χρηματοοικονομική κατάσταση – Έκθεση βιώσιμης ανάπτυξης

Οργανώνοντας την εταιρική υπευθυνότητα

Ο Όμιλος ΟΠΑΠ έχει υιοθετήσει και ακολουθεί μια ολιστική προσέγγιση για την Εταιρική Υπευθυνότητα, σύμφωνα με την οποία προβλέπεται ότι η ευθύνη της αφορά κάθε εργαζόμενο και κάθε ομάδα του

Ομίλου και δεν αφορά μια μεμονωμένη ομάδα. Ωστόσο, η διαχείριση των θεμάτων υπεύθυνης λειτουργίας, απαιτεί τη δημιουργία των κατάλληλων οργανωτικών δομών.

- Σε επίπεδο Διοικητικού Συμβουλίου, ο Διευθύνων Σύμβουλος έχει τη συνολική ευθύνη για θέματα Εταιρικής Υπευθυνότητας, ενώ, σε οργανωτικό επίπεδο, ο Επικεφαλής Μονάδας (Chief Customer Officer) είναι αρμόδιος για να εντοπίζει τους στρατηγικούς κινδύνους, να ορίζει πρότυπα και στόχους και να επιβλέπει την επίδοση αναφορικά με την Εταιρική Υπευθυνότητα.
- Σε επιχειρησιακό επίπεδο, η Διευθύντρια της Ομάδας Εταιρικής Υπευθυνότητας είναι υπεύθυνη για τη συνεργασία με τις υπόλοιπες ομάδες του οργανισμού Ομίλου με στόχο τη διάχυση αρμοδιοτήτων, πολιτικών και πρακτικών σε θέματα Εταιρικής Υπευθυνότητας, ενώ συνεργάζεται στενά και με την Ομάδα Διαχείρισης Συστημάτων Ποιότητας.
- Παράλληλα, έχουν οριστεί συγκεκριμένα στελέχη, υπεύθυνα για καίρια θέματα Εταιρικής Υπευθυνότητας, που οργανώνουν και υλοποιούν συγκεκριμένα προγράμματα και πρωτοβουλίες.

Λειτουργούμε σύμφωνα με διεθνώς αναγνωρισμένες καλές πρακτικές

Η επιδίωξη της λειτουργικής μας αποδοτικότητας, της ικανοποίησης των πελατών μας, της συνεχούς αυτοβελτίωσης καθώς και της διασφάλισης της περιβαλλοντικής και κοινωνικής μας υπευθυνότητας αποτελεί στρατηγική μας δέσμευση. Στο πλαίσιο αυτό έχουμε αναπτύξει και εφαρμόζουμε επιτυχώς ένα Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης για την Ποιότητα και τη διαχείριση της Περιβαλλοντικής και Κοινωνικής Υπευθυνότητας, τα οποία είναι πιστοποιημένα από τα εξής πρότυπα:

- Σύστημα Διαχείρισης Ποιότητας ISO 9001, πιστοποιημένο από τη Lloyd's Register Quality
- Σύστημα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης ISO 14001, πιστοποιημένο από τη Bureau Veritas
- Σύστημα Διαχείρισης Υγείας & Ασφάλειας στην Εργασία OHSAS 18001, πιστοποιημένο από τη Bureau Veritas

Οι πολιτικές μας και τα θέματα ουσιαστικότητας

Η Εταιρική Υπευθυνότητα του Ομίλου αποτελείται από τους παρακάτω πέντε βασικούς τομείς, όπως προκύπτουν από εσωτερική ανάλυση και διάλογο με τους κοινωνικούς μας εταίρους, οι οποίοι συνθέτουν το πλαίσιο Εταιρικής Υπευθυνότητας. Το Πλαίσιο χρησιμοποιείται για να οργανώνουμε και να διαχειριζόμαστε με συστηματικό τρόπο όλα τα ζητήματα Εταιρικής Υπευθυνότητας. Σε καθέναν από τους τομείς Εταιρικής Υπευθυνότητας, αναγνωρίζουμε τα Ουσιώδη Θέματα μέσα από μια διαδικασία τεσσάρων σταδίων, όπως αυτά παρουσιάζονται παρακάτω:

Πλαίσιο Εταιρικής Υπευθυνότητας

Δίνουμε προτεραιότητα στα ουσιώδη θέματα στη βάση της σχετικότητάς τους με τη δημιουργία αξίας. Παρακάτω μπορείτε να βρείτε ενδεικτικά κάποια από τα ουσιώδη θέματα μας:

Περιοχές	Ενδεικτικά Ουσιώδη θέματα		
Εσωτερική Λειτουργία	Συμμόρφωση (Κώδικας)	Εταιρική Διακυβέρνηση	Καταπολέμηση Διαφθοράς
Προστασία Παικτών	Υπεύθυνο Παιχνίδι	Υπεύθυνη Επικοινωνία	Απόρρητο Πελατών
Φροντίδα Εργαζομένων	Θέσεις εργασίας	Ισότητα και Δικαιοσύνη	Ικανοποίηση Εργαζομένων
Στήριξη Κοινωνίας	Αξιολόγηση Προμηθευτών και Εργασιακές Πρακτικές	Δωρεές και Υποστήριξη	Κατανάλωση Υλικών
Οικονομικά Αποτελέσματα/Δίκτυο	Οικονομική Διαφάνεια	Ξέπλυμα Χρήματος	Συμμόρφωση Δικτύου

Συστήματα, πολιτικές και διαδικασίες

Ο Όμιλος έχει θεμελιώσει μια σειρά από Κώδικες, Πολιτικές και Διαδικασίες, στο πλαίσιο της εταιρικής του διακυβέρνησης, της συμμόρφωσης του με το κανονιστικό και ρυθμιστικό πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία του και το πιστοποιημένο Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης (ISO 9001, ISO 14001, OHSAS 18001). Μεταξύ των πολιτικών που εφαρμόζουμε είναι και οι παρακάτω:

- Ελληνικός Κώδικας Εταιρικής Διακυβέρνησης (έχει υιοθετηθεί από την Εταιρεία)
- Κώδικας Δεοντολογίας και Επαγγελματικής Συμπεριφοράς
- Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας
- Πολιτική για την καταπολέμηση της Νομιμοποίησης Εσόδων από Παράνομες Δραστηριότητες και τη Χρηματοδότηση της Τρομοκρατίας
- Πολιτική Υπεύθυνου Παιχνιδιού
- Πολιτική Προμηθειών
- Περιβαλλοντική Πολιτική
- Πολιτική Ποιότητας
- Πολιτική Υγείας & Ασφάλειας
- Πολιτική Κοινωνικής Μέριμνας
- Ορισμός και Αξιολόγηση Περιβαλλοντικών Πλευρών
- Ορισμός και Αξιολόγηση Κινδύνων για την Υγεία και Ασφάλεια
- Πολιτική Εταιρικής Υπευθυνότητας
- Πολιτική ανάπτυξης Έκθεσης Εταιρικής Υπευθυνότητας
- Πλαίσιο και Πολιτική Ασφάλειας Πληροφοριών Ομίλου

Προστασία παικτών

Αναγνωρίζουμε τη σημασία της υπεύθυνης διαχείρισης των δραστηριοτήτων μας, λόγω των πιθανών κινδύνων και των συνεπειών που μπορεί να προκύψουν από την υπέρμετρη συμμετοχή σε τυχερά παιχνίδια. Το Υπεύθυνο Παιχνίδι είναι το ασφαλές περιβάλλον, στο οποίο παρέχεται αξιόπιστη και επαρκής ενημέρωση αναφορικά με τα προϊόντα του Ομίλου και τους όρους χρήσης τους καθώς και πληροφόρηση αναφορικά με τις συνέπειες της υπέρμετρης ενασχόλησης με τα τυχερά παιχνίδια, στο καταναλωτικό κοινό. Το Υπεύθυνο Παιχνίδι αποτελεί κεντρικό στοιχείο της στρατηγικής μας για βιωσιμότητα, βασισμένο στην ανάγκη της εταιρείας να αυτό-ρυθμιστεί και να δημιουργήσει ένα περιβάλλον στο οποίο παρέχεται ασφαλής και αξιόπιστη εμπειρία σε όσους επιθυμούν να χρησιμοποιήσουν τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που προσφέρει η εταιρεία μας για την ψυχαγωγία τους. Ακολουθώντας πιστά το στρατηγικό πλαίσιο για το Υπεύθυνο Παιχνίδι του Διεθνούς Οργανισμού Λοταριών (World Lottery Association - WLA), έχουμε σχεδιάσει και εφαρμόζουμε μια ολοκληρωμένη στρατηγική και κατ' επέκταση μια σειρά δράσεων που στόχο έχουν να αποτρέψουν τους ανήλικους και τις ευάλωτες κοινωνικά ομάδες από τη συμμετοχή τους σε τυχερά παιχνίδια, και να προστατέψουν το ευρύ κοινό και τους παίκτες από την υπέρμετρη συμμετοχή στα παιχνίδια μας.

Το στρατηγικό πλαίσιο του Υπεύθυνου Παιχνιδιού, που αφορά τις εταιρείες ΟΠΑΠ Α.Ε. και Ελληνικά Λαχεία Α.Ε., αντικατοπτρίζει το πλαίσιο που έχει υιοθετήσει ο Παγκόσμιος Οργανισμός Λοταριών (WLA – World Lottery Association) και αποτελείται από τα παρακάτω στοιχεία:

ΥΠΕΥΘΥΝΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ

Σε όλο το φάσμα της δραστηριότητάς μας

Προσφορά στην κοινωνία

Ο Όμιλος αποτελεί διαχρονικά σταθερό υποστηρικτή της ελληνικής κοινωνίας και οικονομίας. Με εστίαση στη νέα γενιά, η στρατηγική Εταιρικής Υπευθυνότητας της εταιρείας βασίζεται στους πυλώνες της Υγείας, του Αθλητισμού και της Απασχόλησης, εξυπηρετώντας ουσιαστικές ανάγκες και υλοποιώντας αποτελεσματικές παρεμβάσεις.

Υγεία: Αναβαθμίζοντας την περίθαλψη των παιδιών μας

Με προτεραιότητα τη βελτίωση των συνθηκών ζωής των παιδιών, η ΟΠΑΠ Α.Ε. υλοποιεί από το 2014 το φιλόδοξο έργο της ανακαίνισης των δύο σημαντικότερων Παιδιατρικών Νοσοκομείων στην Ελλάδα, «Η Αγία Σοφία» και «Παναγιώτη & Αγλαΐας Κυριακού», που εξυπηρετούν ανάγκες παιδιών απ' όλη τη χώρα. Μέχρι σήμερα, η ΟΠΑΠ Α.Ε. έχει παραδώσει συνολικά 19 έργα ανακαίνισης, μεταξύ των οποίων 13 Νοσηλευτικές Μονάδες, έκτασης 7.480 τ.μ. και δυναμικότητας 280 κλινών. Στις υπερσύγχρονες, πλέον, μονάδες έχουν γίνει σημαντικές κτιριακές και αισθητικές παρεμβάσεις, δημιουργώντας έναν ευχάριστο χώρο για τα παιδιά, τους γονείς τους, το νοσηλευτικό και ιατρικό προσωπικό.

Αθλητισμός: Χτίζοντας το μέλλον του αθλητισμού

Αποτελώντας ζωντανό κύτταρο του ελληνικού αθλητισμού, η ΟΠΑΠ Α.Ε. υλοποιεί το καινοτόμο πρόγραμμα «ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΑΚΑΔΗΜΙΕΣ», επενδύοντας πολύπλευρα στο μέλλον του αθλητισμού και στοχεύοντας να δημιουργήσει πρώτα σπουδαίους ανθρώπους και μετά μεγάλους αθλητές. Τα αποτελέσματα του προγράμματος μέχρι στιγμής είναι εντυπωσιακά. Συγκεκριμένα, υποστηρίζονται 128 ερασιτεχνικές ακαδημίες και 12.000 μικροί αθλητές σε 51 νομούς, ενώ παρέχεται πλήρης ασφαλιστική κάλυψη για τις αγωνιστικές δραστηριότητες και αθλητικός εξοπλισμός για τις προπονήσεις τους. Επίσης, ενισχύεται η κατάρτιση 700 προπονητών, μέσα από σεμινάρια που τους βοηθούν στην καλύτερη τεχνική και ψυχολογική υποστήριξη των παιδιών. Τέλος, υποστηρίζονται 20.000 γονείς, με την επιστημονική ομάδα του προγράμματος να προσφέρει καθοδήγηση σχετικά με ψυχολογικά, παιδιατρικά και διατροφικά ζητήματα.

Απασχόληση: Δίνοντας νέα πνοή στην αγορά

Το πρόγραμμα «ΟΠΑΠ Forward» σχεδιάστηκε για να προσφέρει μια μοναδική προοπτική σε αναπτυσσόμενες μικρομεσαίες επιχειρήσεις ώστε, να εξελιχθούν, να διευρύνουν τους επιχειρηματικούς τους ορίζοντες και να συμβάλλουν στην τόνωση της οικονομίας και της απασχόλησης στην Ελλάδα. Μέσα στο 2017, οι 20 συμμετέχουσες μικρομεσαίες επιχειρήσεις απέκτησαν πρόσβαση σε πολύτιμη πληροφόρηση, καθώς και σ' ένα σημαντικό επιχειρηματικό δίκτυο, που τις βοήθησε να ξεπεράσουν εμπόδια και δυσκολίες, αλλά και να καινοτομήσουν και να δημιουργήσουν νέες θέσεις εργασίας.

Μέσα στην πρώτη χρονιά υλοποίησης, το πρόγραμμα οδήγησε στην δημιουργία 111 νέων άμεσων θέσεων εργασίας και παράλληλα, στην υποστήριξη 2.236 νέων έμμεσων θέσεων απασχόλησης, μέσω των συνεργασιών που έχουν αναπτυχθεί. Επιπλέον, οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις αύξησαν το συνολικό τους τζίρο κατά 20%, που μεταφράζεται σε 25 εκατ. ευρώ.

Περιβαλλοντικός Αντίκτυπος

Παρόλο που η ΟΠΑΠ Α.Ε. είναι μια εταιρεία που παρέχει υπηρεσίες, χωρίς ουσιαστικό περιβαλλοντικό αντίκτυπο, έχει αναπτύξει Σύστημα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης πιστοποιημένο κατά ISO 14001, με σκοπό να διασφαλίσει ότι λειτουργεί με περιβαλλοντικά υπεύθυνο τρόπο. Στο πλαίσιο του συγκεκριμένου συστήματος διαχείρισης, η ΟΠΑΠ Α.Ε.:

- αναγνωρίζει τις περιβαλλοντικές πτυχές και τον αντίκτυπο της καθώς, και όλα τα εφαρμοστέα πεδία της Περιβαλλοντικής Νομοθεσίας και τις απαιτήσεις του ISO 14001,
- σχεδιάζει και εφαρμόζει πολιτικές και προγράμματα με στόχο να διαχειριστεί επιτυχώς τη συμμόρφωση και το περιβαλλοντικό της αποτύπωμα καθώς, και να μειώσει τον αρνητικό της αντίκτυπο στο περιβάλλον,
- συνεχώς αξιολογεί την περιβαλλοντική της επίδοση και αναλαμβάνει διορθωτικές και βελτιωτικές δράσεις.

Φροντίδα εργαζομένων

Με σκοπό να υποστηρίξει με τον καλύτερο δυνατό τρόπο την ταχεία ανάπτυξη, την επιχειρηματική αποτελεσματικότητα και την υπεροχή στην εξυπηρέτηση του Πελάτη, ο Όμιλος προσελκύει ταλέντα και προσλαμβάνει εξαιρετικούς επαγγελματίες, οι οποίοι θα γίνουν μέλη της ομάδας που θα κάνει τον ΟΠΑΠ μια διεθνώς ανταγωνιστική Ελληνική εταιρεία, ώστε να συμβάλει ακόμα περισσότερο στην Ελληνική Οικονομία και Κοινωνία. Παράλληλα, επενδύοντας στην εκπαίδευση του προσωπικού μέσω συνεχών εκπαιδευτικών προγραμμάτων, φροντίζει για την ανάπτυξη και περαιτέρω ενίσχυση των ταλέντων της, έτσι ώστε να κατοχυρώνεται η επίτευξη των στρατηγικών στόχων της Εταιρείας.

Σημαντικά αποτελέσματα

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται ενδεικτικοί δείκτες για το 2017, οι οποίοι αποτελούν μέρος της συνολικής μας επίδοσης. Το σύνολο των αποτελεσμάτων μας σε επίπεδο Εταιρικής Υπευθυνότητας θα παρουσιαστεί στο Integrated Report (χρηματοοικονομική και μη-χρηματοοικονομική έκθεση) που θα εκδώσει ο Όμιλος ΟΠΑΠ μέσα στο 2018.

Δείκτης	2017	2016	2015
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΑΙΚΤΩΝ			
Ενημέρωση εργαζομένων για το Υπεύθυνο Παιχνίδι (%)	100	100	100
Ενημέρωση Πρακτόρων για το Υπεύθυνο Παιχνίδι (%)	100	100	100
Κλήσεις στη γραμμή στήριξης του ΚΕΘΕΑ (αριθμός)	1.262	1.392	1.392
ΣΤΗΡΙΞΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ			
Δράσεις για την κοινωνία (αριθμός)	395	149	394
Κοινωνική Συνεισφορά (εκατ. €)	27	28	36
Κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας (MWh)*	3.956	5.054	4.960
Κατανάλωση Νερού (m ³)**	7.840	9.501	10.404
Κατανάλωση Χαρτιού (tn)***	15	15	17
ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΔΙΚΤΥΟΥ			
Καταστήματα ΟΠΑΠ	4.367	4.527	4.599
Gaming Halls	278	-	-
Επιπρόσθετα σημεία πώλησης για τα προϊόντα της Ε.Λ.	8.097	7.191	5.844
ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ			
Εργαζόμενοι (αριθμός)	1.422	1.005	860
Εργαζόμενοι πλήρους απασχόλησης (%)	100	100	97
Γυναίκες Εργαζόμενες (%)	43	43	45
Θανάσιμα ατυχήματα (αριθμός)	-	-	-

**Αθήνα (ΛΑ112, ΛΑ108 + 2 Εκπαιδευτικά Κέντρα) + Θεσσαλονίκη (Γραφεία + Ιδιόκτητο κτίριο +1 Εκπαιδευτικό Κέντρο)

**Αθήνα (ΛΑ112, ΛΑ108 + 2 Εκπαιδευτικά Κέντρα) + Θεσσαλονίκη (Γραφεία + Ιδιόκτητο κτίριο)

***Η κατανάλωση χαρτιού αναφέρεται σε προμήθεια χαρτιού

7. Μερισματική πολιτική της ΟΠΑΠ Α.Ε. - Διάθεση καθαρών κερδών

Αναφορικά με τη διανομή μερίσματος, η Διοίκηση της Εταιρείας λαμβάνοντας υπόψη της, μεταξύ άλλων, την πορεία της Εταιρείας, τις προοπτικές καθώς και τα επενδυτικά σχέδια, προτείνει τη διανομή μερίσματος ίσου με € 0,40 ανά μετοχή προ παρακράτησης φόρου (σύμφωνα με την κείμενη φορολογική νομοθεσία) έναντι € 0,72 ανά μετοχή το 2016.

Συγκεκριμένα, σημειώνεται ότι βάσει των αποτελεσμάτων του πρώτου εξαμήνου 2017, το Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρείας ενέκρινε τη διανομή προμερίσματος € 0,10 ανά μετοχή με ημερομηνία προσδιορισμού δικαιούχων προμερίσματος (record date) την 28.09.2017. Επιπλέον, η Έκτακτη Γενική Συνέλευση των Μετόχων της ΟΠΑΠ Α.Ε., η οποία έλαβε χώρα στις 06.12.2017, ενέκρινε τη διανομή (διάθεση) μέρους των κερδών παρελθουσών χρήσεων και αποφάσισε την καταβολή συνολικού

μερίσματος € 0,70 ανά μετοχή. Δικαιούχοι είναι οι μέτοχοι της Εταιρείας που είναι εγγεγραμμένοι την Παρασκευή 12.12.2017 (ημερομηνία προσδιορισμού - record date).

Βάσει των προαναφερόμενων στοιχείων, το συνολικό μέρισμα (έναντι του μερίσματος χρήσης 2016) προ παρακράτησης φόρου, διαμορφώνεται ως ακολούθως:

	2017	2016
Προμέρισμα	0,1000	0,1200
Ειδικό μέρισμα	0,7000	0,5700
Τελικό μέρισμα	<u>0,3000</u>	<u>0,6000</u>
Συνολικό μέρισμα	1,1000	1,2900

8. Αριθμός και ονομαστική αξία μετοχών

Όλες οι μετοχές που έχουν εκδοθεί από την Εταιρεία είναι κοινές μετοχές.

Ο συνολικός εγκεκριμένος αριθμός κοινών μετοχών ήταν 319.000.000 στις 31.12.2017 με ονομαστική αξία € 0,30 ανά μετοχή (€ 0,30 το έτος 2016). Όλες οι εκδοθείσες μετοχές είναι πλήρως εξοφλημένες.

Δεν υπήρχαν μεταβολές στο μετοχικό κεφάλαιο της Εταιρείας κατά τη χρήση που έληξε την 31.12.2017.

9. Σημαντικά γεγονότα μετά τη λήξη της χρήσης 2017 και μέχρι την ημερομηνία ανακοίνωσης της ετήσιας οικονομικής έκθεσης

Αύξηση Μετοχικού Κεφαλαίου Tora Direct S.A

Η Έκτακτη Γενική Συνέλευση της Tora Direct S.A στις 18.12.2017 ενέκρινε την αύξηση του Μετοχικού της Κεφαλαίου κατά το ποσό των € 1.001 χιλ. με καταβολή μετρητών και με έκδοση 1.390.000 νέων κοινών μετοχών ονομαστικής αξίας € 0,72 η καθεμία. Η καταβολή των μετρητών πραγματοποιήθηκε στις 11.01.2018.

Αύξηση μετοχικού κεφαλαίου ΙΠΠΟΔΡΟΜΙΕΣ Α.Ε.

Η Έκτακτη Γενική Συνέλευση της ΙΠΠΟΔΡΟΜΙΕΣ Α.Ε. που πραγματοποιήθηκε στις 30.01.2018 αποφάσισε την αύξηση του Μετοχικού της Κεφαλαίου κατά το ποσό € 5.000 χιλ. με καταβολή μετρητών και με έκδοση 500.000 νέων κοινών μετοχών ονομαστικής αξίας € 10 η καθεμία. Η καταβολή των μετρητών πραγματοποιήθηκε στις 05.02.2018.

Αδειοδότηση της ΤΩΡΑ ΓΟΥΟΛΕΤ Α.Ε. ως Ίδρυμα Ηλεκτρονικού Χρήματος από την Τράπεζα της Ελλάδος

Στις 12.02.2018 ολοκληρώθηκε η διαδικασία αδειοδότησης της ΤΩΡΑ ΓΟΥΟΛΕΤ Α.Ε. από την Τράπεζα της Ελλάδος ως Ίδρυμα Ηλεκτρονικού Χρήματος. Η εξέλιξη αυτή σηματοδοτεί την επίσημη έναρξη των

δραστηριοτήτων της ΤΩΡΑ ΓΟΥΟΛΕΤ Α.Ε. στον κλάδο των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών, μέσω του δικτύου πρακτορείων ΟΠΑΠ.

Φορολογικός έλεγχος της ΟΠΑΠ Α.Ε. χρήσης 2012

Από τον Νοέμβριο του 2017 διενεργείται στην ΟΠΑΠ Α.Ε. φορολογικός έλεγχος για τη χρήση 2012. Παρότι ο έλεγχος δεν έχει ολοκληρωθεί αξίζει να σημειωθεί ότι μέχρι σήμερα δεν έχουν προκύψει αξιοσημείωτα ευρήματα.

Αναδιάρθρωση δανεισμού ΟΡΑΡ S.A.

Στο πλαίσιο της συνεχούς προσπάθειας επίτευξης ευνοϊκότερων όρων δανεισμού, τον Μάρτιο 2018 η Εταιρεία προέβη στην αναδιάρθρωση του χαρτοφυλακίου των δανείων της. Πιο συγκεκριμένα, αποπλήρωσε πρόωρα και χωρίς επιπλέον κόστος δάνεια συνολικού ύψους € 215.000 χιλ. το επιτόκιο των οποίων είχε διαμορφωθεί σε 3,9% (κυμαινόμενο) και ταυτόχρονα εξέδωσε νέο ομολογιακό δάνειο ύψους € 250.000 χιλ. 5ετούς διάρκειας με σταθερό επιτόκιο 3,1%.

10. Εναλλακτικοί Δείκτες Μέτρησης Απόδοσης (ΕΔΜΑ)

Ο Όμιλος παρουσιάζει ορισμένους Εναλλακτικούς Δείκτες Μέτρησης της Απόδοσης εκτός Δ.Π.Χ.Α. που απορρέουν από τις οικονομικές καταστάσεις και ιδιαίτερα το δείκτη «Καθαρός Δανεισμός / Κέρδη προ φόρων, τόκων και αποσβέσεων (EBITDA)». Ο δείκτης που ορίζεται και υπολογίζεται αναλυτικά κατωτέρω, χρησιμοποιείται ευρέως προκειμένου να παρουσιάσει τη σχέση κερδών με το επίπεδο δανεισμού του Ομίλου και τη δυνατότητα εξυπηρέτησης του χρέους. Οι Εναλλακτικοί Δείκτες Μέτρησης της Απόδοσης δε θα πρέπει να θεωρηθεί ότι υποκαθιστούν άλλα μεγέθη που έχουν υπολογισθεί σύμφωνα με τα οριζόμενα στα Δ.Π.Χ.Α..

(Ποσά σε χιλιάδες ευρώ)	01.01- 31.12.2017	01.01- 31.12.2016	Δ %
Κέρδη προ φόρων, τόκων και αποσβέσεων (EBITDA) / Καθαρά έσοδα προ εισφορών (GGR)	21,1%	22,0%	(4,3%)
Κέρδη μετά φόρων που αναλογούν σε Μετόχους της Εταιρείας / Καθαρά έσοδα προ εισφορών (GGR)	8,7%	12,2%	(28,8%)
Καθαρός Δανεισμός	436.167	108.166	303%
Συνολικός δανεισμός / Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων	90,0%	35,6%	152,8%
Καθαρός δανεισμός / Κέρδη προ φόρων, τόκων και αποσβέσεων (EBITDA) τελευταίων δώδεκα μηνών	1,4	0,4	304,7%

Δείκτης Κέρδη προ φόρων, τόκων και αποσβέσεων (EBITDA) ως ποσοστό % επί των καθαρών εσόδων προ εισφορών

Υπολογίζεται ως ο λόγος των Κερδών προ φόρων, τόκων και αποσβέσεων (EBITDA) της χρήσης προς τα Καθαρά έσοδα προ εισφορών (GGR) της χρήσης.

Δείκτης Κέρδη μετά φόρων που αναλογούν σε Μετόχους της Εταιρείας ως ποσοστό % επί των καθαρών εσόδων προ εισφορών

Υπολογίζεται ως ο λόγος των Καθαρών Κερδών της χρήσης προς τα Καθαρά έσοδα προ εισφορών (GGR) της χρήσης.

Καθαρός Δανεισμός

Υπολογίζεται ως το άθροισμα Βραχυπρόθεσμων Δανείων πλέον Μακροπρόθεσμων Δανείων τέλους χρήσης μείον το υπόλοιπο του λογαριασμού «Διαθέσιμα και ταμειακά ισοδύναμα» τέλους χρήσης.

Συνολικός Δανεισμός / Ίδια Κεφάλαια

Υπολογίζεται ως ο λόγος του αθροίσματος Βραχυπρόθεσμων Δανείων πλέον Μακροπρόθεσμων Δανείων τέλους χρήσης προς το Σύνολο ιδίων κεφαλαίων τέλους χρήσης.

Καθαρός Δανεισμός / Κέρδη προ φόρων, τόκων και αποσβέσεων (EBITDA)

Υπολογίζεται ως ο λόγος του Καθαρού Δανεισμού (βλ. ανωτέρω) προς τα Κέρδη προ φόρων, τόκων και αποσβέσεων (EBITDA) της χρήσης.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΕΠΕΞΗΓΗΜΑΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΤΑΚΤΙΚΗ ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ ΤΗΣ ΟΠΑΠ Α.Ε. ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 4 παρ. 7-8 ΤΟΥ Ν. 3556/2007

Η παρούσα επεξηγηματική έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου της Εταιρείας προς την Τακτική Γενική Συνέλευση των Μετόχων της περιλαμβάνει αναλυτικές πληροφορίες σύμφωνα με τις διατάξεις των παρ. 7 και 8 του άρθρου 4 του Ν. 3556/2007.

1. Διάρθρωση μετοχικού κεφαλαίου της Εταιρείας

Το μετοχικό κεφάλαιο της Εταιρείας ανέρχεται σε ενενήντα πέντε εκατομμύρια επτακόσιες χιλιάδες ευρώ (€ 95.700.000), διαιρούμενο σε τριακόσια δεκαεννέα εκατομμύρια (319.000.000) κοινές ονομαστικές, με δικαίωμα ψήφου, μετοχές, ονομαστικής αξίας τριάντα λεπτών του ευρώ (€ 0,30) εκάστη.

Το μετοχικό κεφάλαιο της Εταιρείας δεν μεταβλήθηκε κατά τη διάρκεια της χρήσης 01.01.2017 έως 31.12.2017.

Όλες οι μετοχές είναι εισηγμένες προς διαπραγμάτευση στην Κύρια Αγορά του Χρηματιστηρίου Αθηνών. Τα δικαιώματα των μετόχων της Εταιρείας, που πηγάζουν από τη μετοχή της, ισοδυναμούν με το ποσοστό συμμετοχής τους στο καταβλημένο μετοχικό κεφάλαιο. Κάθε μετοχή παρέχει όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που προβλέπει ο Νόμος και το Καταστατικό της και ειδικότερα:

- Το δικαίωμα συμμετοχής και ψήφου στη Γενική Συνέλευση της Εταιρείας.
- Το δικαίωμα επί του μερίσματος από τα ετήσια ή τα κατά την εκκαθάριση κέρδη της Εταιρείας καθώς επίσης και το δικαίωμα στην περιουσία της σε περίπτωση εκκαθάρισης. Μέρισμα δικαιούται κάθε μέτοχος ο οποίος αναφέρεται στο τηρούμενο από την Εταιρεία μητρώο μετόχων κατά την ημερομηνία προσδιορισμού δικαιούχων μερίσματος. Ο τρόπος και ο χρόνος καταβολής ανακοινώνεται από την Εταιρεία μέσω των μέσων ενημέρωσης που προβλέπονται στο Ν. 3556/2007 και τις οικείες αποφάσεις της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς. Το δικαίωμα είσπραξης του μερίσματος παραγράφεται και το αντίστοιχο ποσό περιέρχεται στο Ελληνικό Δημόσιο μετά την παρέλευση 5 ετών από το τέλος του έτους κατά το οποίο ενέκρινε την διανομή του η Γενική Συνέλευση.
- Το δικαίωμα προτίμησης σε κάθε αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της Εταιρείας με μετρητά και την ανάληψη νέων μετοχών.
- Η Γενική Συνέλευση των μετόχων διατηρεί όλες τις αρμοδιότητες και εξουσίες της κατά τη διάρκεια της εκκαθάρισης (σύμφωνα με το άρθρο 46 του καταστατικού της). Η ευθύνη των μετόχων της Εταιρείας περιορίζεται στην ονομαστική αξία των μετοχών που κατέχουν.
- Το δικαίωμα λήψης αντιγράφου των οικονομικών καταστάσεων και των εκθέσεων των ορκωτών ελεγκτών και του Διοικητικού Συμβουλίου.

2. Περιορισμοί στη μεταβίβαση μετοχών της Εταιρείας

Η μεταβίβαση των μετοχών της Εταιρείας γίνεται όπως ορίζει ο νόμος και δεν υφίστανται περιορισμοί στη μεταβίβασή τους από το καταστατικό.

3. Σημαντικές άμεσες ή έμμεσες συμμετοχές κατά την έννοια των διατάξεων του Ν. 3556/2007

Οι μέτοχοι (φυσικά ή νομικά πρόσωπα) που βάσει δήλωσής τους την 31.12.2017 κατέχουν άμεσα ή έμμεσα ποσοστό μεγαλύτερο από 5% του συνολικού αριθμού των μετοχών της και των αντίστοιχων δικαιωμάτων ψήφου, παρατίθενται στον παρακάτω πίνακα:

Επωνυμία	Ποσοστό
Emma Delta Hellenic Holdings Limited	33,00%
Επενδυτικό Κοινό	67,00%

4. Κάτοχοι κάθε είδους μετοχών που παρέχουν ειδικά δικαιώματα ελέγχου

Δεν υφίστανται μετοχές της Εταιρείας που παρέχουν στους κατόχους τους ειδικά δικαιώματα ελέγχου.

5. Περιορισμοί στο δικαίωμα ψήφου

Δεν υφίστανται από τις διατάξεις του καταστατικού της Εταιρείας περιορισμοί των δικαιωμάτων ψήφου στους κατόχους αυτών.

6. Συμφωνίες μετόχων γνωστές στην Εταιρεία, που συνεπάγονται περιορισμούς στη μεταβίβαση μετοχών ή στην άσκηση δικαιωμάτων ψήφου

Δεν είναι γνωστή στην Εταιρεία η ύπαρξη συμφωνιών μεταξύ των μετόχων της, οι οποίες συνεπάγονται περιορισμούς στη μεταβίβαση των μετοχών της ή στην άσκηση δικαιωμάτων ψήφου που απορρέουν από τις μετοχές της.

7. Κανόνες διορισμού και αντικατάστασης Μελών του Διοικητικού Συμβουλίου και τροποποίησης του καταστατικού

Οι κανόνες που προβλέπει το καταστατικό της Εταιρείας για το διορισμό και την αντικατάσταση των Μελών του Διοικητικού Συμβουλίου της και την τροποποίηση των διατάξεων του καταστατικού δεν διαφοροποιούνται από τα προβλεπόμενα στον Κ.Ν. 2190/1920 όπως αυτός έχει τροποποιηθεί και ισχύει.

8. Αρμοδιότητα του Διοικητικού Συμβουλίου ή ορισμένων Μελών του για έκδοση νέων μετοχών ή την αγορά ιδίων μετοχών

Σύμφωνα με το άρθρο 8 του καταστατικού της Εταιρείας, με απόφαση της Γενικής Συνελεύσεως, η οποία υπόκειται στις διατυπώσεις δημοσιότητας του άρθρου 7β του Κ.Ν. 2190/1920 όπως ισχύει, μπορεί να

εκχωρείται στο Διοικητικό Συμβούλιο το δικαίωμα, με απόφασή του που θα λαμβάνεται με πλειοψηφία των δύο τρίτων (2/3) τουλάχιστον του συνόλου των Μελών του, να αυξάνει το μετοχικό κεφάλαιο μερικά ή ολικά με την έκδοση νέων μετοχών, μέχρι το ποσό του κεφαλαίου που είναι καταβλημένο κατά την ημερομηνία που χορηγήθηκε στο Διοικητικό Συμβούλιο η εν λόγω εξουσία. Η εξουσία αυτή του Διοικητικού Συμβουλίου μπορεί να ανανεώνεται από τη Γενική Συνέλευση για χρονικό διάστημα που δεν μπορεί να υπερβαίνει την πενταετία για κάθε ανανέωση. Δεν έχει ληφθεί τέτοια απόφαση από τη Γενική Συνέλευση των μετόχων.

Σύμφωνα με το ίδιο άρθρο του καταστατικού, με απόφαση της καταστατικής Γενικής Συνέλευσης μπορεί να θεσπίζεται πρόγραμμα διάθεσης μετοχών στα μέλη του Δ.Σ. και στο προσωπικό της Εταιρείας, καθώς επίσης και των συνδεδεμένων με αυτή εταιρειών, με τη μορφή δικαιώματος προαίρεσης (option) απόκτησης μετοχών, με τους όρους και τις προϋποθέσεις της παρ. 13 του άρθρου 13 του Κ.Ν. 2190/1920, όπως ισχύει. Δεν έχει ληφθεί τέτοια απόφαση από τη Γενική Συνέλευση των μετόχων.

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 16 του Κ.Ν. 2190/1920, όπως ισχύει, οι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών Εταιρείες μπορούν να αποκτούν ίδιες μετοχές, με απόφαση της Γενικής Συνελεύσεως των μετόχων τους, η οποία ορίζει τους όρους και τις προϋποθέσεις των προβλεπόμενων αποκτήσεων και, ιδίως, τον ανώτατο αριθμό μετοχών που είναι δυνατόν να αποκτηθούν και τη διάρκεια για την οποία χορηγείται η έγκριση. Η απόκτηση αυτών γίνεται με ευθύνη των Μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, με τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στο νόμο. Δεν υπάρχει αντίθετη διάταξη στο καταστατικό της Εταιρείας. Η Ετήσια Τακτική Γενική Συνέλευση των Μετόχων της 27.04.2017 αποφάσισε και καθόρισε τις λεπτομέρειες για την υλοποίηση προγράμματος αγοράς ιδίων μετοχών από την Εταιρεία μέσω του Χρηματιστηρίου Αθηνών μέχρι ποσοστού 5% επί του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου της Εταιρείας, ήτοι έως 15.950.000 μετοχές. Οι αγορές ιδίων μετοχών θα πραγματοποιούνται εφόσον κατά περίπτωση θα κρίνονται πιο συμφέρουσες από άλλες προσφερόμενες επενδυτικές δυνατότητες και θα το επιτρέπουν τα διαθέσιμα κεφάλαια της Εταιρείας για τους οριζόμενους στον Κανονισμό 2273/2003 της Επιτροπής Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και στην απόφαση 1/503/13.03.2009 της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς σκοπούς. Το προτεινόμενο πρόγραμμα αγοράς ιδίων μετοχών θα ολοκληρωθεί σε 24 μήνες από τη λήψη απόφασης από τη Γενική Συνέλευση, ήτοι το αργότερο μέχρι και 26.04.2019, και θα πραγματοποιηθεί με ανώτατη τιμή αγοράς το ποσό των € 13,00 ανά μετοχή και κατώτατη τιμή αγοράς εκάστης μετοχής ίση με την ονομαστική της αξία, ήτοι € 0,30 ανά μετοχή.

Κατά τη διάρκεια των ετών 2015, 2016 και 2017 η Εταιρεία προέβη σε αγορά 406.542, 581.263 και 194.696 ιδίων μετοχών, αντίστοιχα.

9. Σημαντικές συμφωνίες που έχει συνάψει η Εταιρεία που τίθενται σε ισχύ, τροποποιούνται ή λήγουν σε περίπτωση αλλαγής στον έλεγχο της Εταιρείας κατόπιν δημόσιας πρότασης και τα αποτελέσματα των συμφωνιών αυτών

Δεν υφίσταται συμφωνίες, οι οποίες τίθενται σε ισχύ, τροποποιούνται ή λήγουν σε περίπτωση αλλαγής στον έλεγχο της Εταιρείας κατόπιν δημόσιας πρότασης.

10. Κάθε συμφωνία που η Εταιρεία έχει συνάψει με τα Μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της ή με το προσωπικό της, η οποία προβλέπει αποζημίωση σε περίπτωση παραίτησης ή απόλυσης χωρίς βάσιμο λόγο ή τερματισμό της θητείας ή της απασχόλησης τους εξαιτίας της δημόσιας πρότασης

Δεν υπάρχουν συμφωνίες της Εταιρείας με μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της ή με το προσωπικό της, οι οποίες να προβλέπουν την καταβολή αποζημίωσης σε περίπτωση παραίτησης ή απόλυσης χωρίς βάσιμο λόγο ή τερματισμού της θητείας ή της απασχόλησής τους εξαιτίας δημόσιας πρότασης.

Αθήνα, 27 Μαρτίου 2018

Kamil Ziegler

Ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου

III. Ετήσιες οικονομικές καταστάσεις

Οι συνημμένες Οικονομικές Καταστάσεις της 31.12.2017 του Ομίλου και της Εταιρείας εγκρίθηκαν από το Διοικητικό Συμβούλιο της ΟΠΑΠ Α.Ε. στις 26.03.2018 και έχουν δημοσιοποιηθεί με την ανάρτησή τους στη διεύθυνση διαδικτύου της Εταιρείας www.opap.gr καθώς και στο διαδικτυακό τόπο του Χ.Α. όπου και θα παραμείνουν στη διάθεση του επενδυτικού κοινού για χρονικό διάστημα τουλάχιστον πέντε ετών από την ημερομηνία της συντάξεως και δημοσιοποίησής τους.

Επισημαίνεται ότι τα δημοσιευθέντα συνοπτικά οικονομικά στοιχεία και πληροφορίες που προκύπτουν από τις Οικονομικές Καταστάσεις στοχεύουν στο να παράσχουν στον αναγνώστη μία γενική ενημέρωση για την οικονομική κατάσταση, την οικονομική θέση και τα συνολικά εισοδήματα του Ομίλου και της Εταιρείας αλλά δεν παρέχουν την ολοκληρωμένη εικόνα της οικονομικής θέσης και των αποτελεσμάτων των χρηματοοικονομικών επιδόσεων και των ταμειακών ροών της Εταιρείας και του Ομίλου σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ).

Οι ελεγκτές των ενοποιημένων και ατομικών οικονομικών καταστάσεων της ΟΠΑΠ Α.Ε. για τις χρήσεις που έληξαν την 31.12.2017 και την 31.12.2016 είναι η ελεγκτική εταιρεία KPMG Ορκωτοί Ελεγκτές Α.Ε..

Έκθεση Ανεξάρτητου Ελεγκτή

Προς τους Μετόχους της
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΠΡΟΓΝΩΣΤΙΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ Α.Ε.

Έκθεση Ελέγχου επί των Ατομικών και Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων

Γνώμη

Έχουμε ελέγξει τις Ατομικές και Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις της ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΠΡΟΓΝΩΣΤΙΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ Α.Ε. (η «Εταιρεία») που αποτελούνται από την Ατομική και Ενοποιημένη Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης της 31 Δεκεμβρίου 2017, τις Ατομικές και Ενοποιημένες Καταστάσεις Αποτελεσμάτων Χρήσης και Συνολικού Εισοδήματος, Μεταβολών Ιδίων Κεφαλαίων και Ταμειακών Ροών της χρήσης που έληξε την ημερομηνία αυτή, καθώς και Σημειώσεις που περιλαμβάνουν περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών και λοιπές επεξηγηματικές πληροφορίες.

Κατά τη γνώμη μας, οι Ατομικές και Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις παρουσιάζουν εύλογα, από κάθε ουσιώδη άποψη, τη χρηματοοικονομική θέση της ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΠΡΟΓΝΩΣΤΙΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ Α.Ε. κατά την 31 Δεκεμβρίου 2017 και τη χρηματοοικονομική της επίδοση και τις ταμειακές της ροές για τη χρήση που έληξε την ημερομηνία αυτή σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση, και συνάδουν με τις κανονιστικές απαιτήσεις του Κ.Ν. 2190/1920.

Βάση Γνώμης

Διενεργήσαμε τον έλεγχό μας σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα της Ελεγκτικής (ΔΠΕ), όπως αυτά έχουν ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία. Οι ευθύνες μας σύμφωνα με τα πρότυπα αυτά περιγράφονται περαιτέρω στο τμήμα της έκθεσής μας «Ευθύνες Ελεγκτή για τον Έλεγχο των Ατομικών και Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων». Είμαστε ανεξάρτητοι από την Εταιρεία σύμφωνα με τον Κώδικα Δεοντολογίας για Επαγγελματίες Λογιστές του Συμβουλίου Διεθνών Προτύπων Δεοντολογίας Λογιστών, όπως αυτός έχει ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία, και τις απαιτήσεις δεοντολογίας που σχετίζονται με τον έλεγχό μας επί των ατομικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων στην Ελλάδα και έχουμε εκπληρώσει τις άλλες δεοντολογικές μας υποχρεώσεις σύμφωνα με τις απαιτήσεις της ισχύουσας νομοθεσίας και του προαναφερόμενου Κώδικα Δεοντολογίας. Πιστεύουμε ότι τα ελεγκτικά τεκμήρια που έχουμε αποκτήσει είναι επαρκή και κατάλληλα να παρέχουν βάση για τη γνώμη μας.

Σημαντικότερα Θέματα Ελέγχου

Τα σημαντικότερα θέματα ελέγχου είναι εκείνα τα θέματα που, κατά την επαγγελματική μας κρίση, ήταν εξέχουσας σημασίας για τον έλεγχό μας επί των Ατομικών και Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων της τρέχουσας χρήσης. Τα θέματα αυτά και οι σχετιζόμενοι κίνδυνοι ουσιώδους ανακρίβειας αντιμετωπίστηκαν στο πλαίσιο του ελέγχου των Ατομικών και Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων ως σύνολο, και για τη διαμόρφωση της γνώμης μας επί αυτών και δεν εκφέρομε ξεχωριστή γνώμη για τα θέματα αυτά.

1. Αναγνώριση εσόδου – καθαρά έσοδα προ εισφορών

Αναφορά στη σημείωση σημαντικών λογιστικών πολιτικών 8.4 «Αναγνώριση εσόδων»

Σημαντικό θέμα ελέγχου	Πώς εξετάστηκε το θέμα κατά τον έλεγχό μας
<p>Οι ροές εσόδων του Ομίλου και της Εταιρείας για τη συντριπτική πλειοψηφία των προσφερόμενων παιχνιδιών υπολογίζονται βάσει πολύπλοκων συστημάτων πληροφορικής, με διαφορετικές βάσεις υπολογισμού των εσόδων, και βασίζονται σε μεγάλο βαθμό σε αυτοματοποιημένες διαδικασίες που προβλέπονται από το σχετικό ρυθμιστικό πλαίσιο. Η διαχείριση του μεγάλου πλήθους συναλλαγών που πραγματοποιούνται κάθε χρόνο, και η εξαγωγή ορθών δεδομένων από τα συστήματα πληροφορικής, εξαρτώνται κυρίως από τους εξουσιοδοτημένους οργανισμούς υπηρεσιών, οι οποίοι έχουν αναπτύξει ειδικές πλατφόρμες πληροφορικής για το σκοπό αυτό. Υπάρχει ο κίνδυνος να υπάρχουν λάθη στη διαμόρφωση και παραμετροποίηση του κάθε πληροφοριακού συστήματος με αποτέλεσμα τα έσοδα να υπολογίζονται λανθασμένα, τα συστήματα χρηματοοικονομικής πληροφόρησης να μην ενημερώνονται σωστά από τα πληροφοριακά συστήματα στα οποία καταχωρούνται τα πρωτογενή στοιχεία των πελατών, καθώς και να πραγματοποιούνται αλλαγές από μη εξουσιοδοτημένα άτομα σε</p>	<p>Οι ελεγκτικές μας διαδικασίες σχετικά με το θέμα αυτό περιλάμβαναν μεταξύ άλλων τη λήψη και αξιολόγηση των Εκθέσεων αναφοράς επί της περιγραφής, του σχεδιασμού και της λειτουργικής αποτελεσματικότητας των εσωτερικών δικλείδων ελέγχου με βάση το Διεθνές Πρότυπο Αναθέσεων Διασφαλίσεων 3402 που έχουν εκδώσει οι ελεγκτές των οργανισμών υπηρεσιών και εξετάσαμε τις συμπληρωματικές δικλείδες ελέγχου του Ομίλου και της Εταιρείας. Επιπλέον, με τη βοήθεια των εσωτερικών εμπειρογνομητών μας στον τομέα του ελέγχου των πληροφορικών συστημάτων, εξετάσαμε και αξιολογήσαμε το σχεδιασμό και την λειτουργική αποτελεσματικότητα των κύριων εσωτερικών δικλείδων ελέγχου των συστημάτων πληροφορικής και διενεργήσαμε ελεγκτικές διαδικασίες για την ορθή μεταφορά των αποτελεσμάτων στα συστήματα χρηματοοικονομικής πληροφόρησης του Ομίλου και της Εταιρείας. Διενεργήσαμε ουσιαστικές αναλυτικές διαδικασίες επί των σημαντικών ροών εσόδου του Ομίλου και της Εταιρείας και ελέγξαμε δειγματοληπτικά την καταγραφή του εσόδου στη σωστή χρήση.</p>

Σημαντικό θέμα ελέγχου	Πώς εξετάστηκε το θέμα κατά τον έλεγχό μας
<p>οποιοδήποτε από αυτά τα πληροφοριακά συστήματα. Τα έσοδα αποτελούν επίσης τη βάση υπολογισμού για τα έξοδα προμηθειών και διαφόρων υποχρεώσεων σχετικά με τα παιχνίδια.</p> <p>Λόγω του σημαντικού μεγέθους των εσόδων και της πολυπλοκότητας των σχετικών πληροφοριακών συστημάτων και διαδικασιών, η αναγνώριση των εσόδων από παιχνίδια θεωρήθηκε ένα από τα σημαντικότερα θέματα ελέγχου.</p>	

2. Απομείωση Ασώματων Ακινήτοποιήσεων και Υπεραξίας

Αναφορά στις σημειώσεις σημαντικών λογιστικών πολιτικών 8.8 «Απομείωση αξίας μη χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων» και 12.1 «Ασώματες ακινήτοποιήσεις» και 12.4 «Υπεραξία»

Σημαντικό θέμα ελέγχου	Πώς εξετάστηκε το θέμα κατά τον έλεγχό μας
<p>Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2017, ο Όμιλος έχει ασώματες ακινήτοποιήσεις ΕΥΡΩ 1 163 867 χιλιάδες και υπεραξία ΕΥΡΩ 54 676 χιλιάδες. Η Εταιρεία έχει ασώματες ακινήτοποιήσεις ΕΥΡΩ 1 001 442 χιλιάδες.</p> <p>Στο τέλος κάθε περιόδου αναφοράς, ο Όμιλος και η Εταιρεία αξιολογούν εάν υπάρχουν ενδείξεις ότι ένα άυλο περιουσιακό στοιχείο χρειάζεται απομείωση. Αν υπάρχει τέτοια ένδειξη ο Όμιλος και η Εταιρεία διενεργούν έλεγχο απομείωσης προκειμένου να εκτιμήσουν το ανακτήσιμο ποσό του περιουσιακού στοιχείου. Εάν το ανακτήσιμο ποσό του περιουσιακού στοιχείου είναι μικρότερο από τη λογιστική του αξία, η αξία του περιουσιακού στοιχείου μειώνεται με τη διαφορά να καταχωρείται στην κατάσταση αποτελεσμάτων. Επιπλέον, ανεξάρτητα από το εάν υπάρχουν</p>	<p>Οι ελεγκτικές μας διαδικασίες που σχετίζονται με την απομείωση των ασώματων ακινήτοποιήσεων και της υπεραξίας περιλάμβαναν μεταξύ άλλων τη συμφωνία των υποθέσεων των μελλοντικών ταμειακών ρών με τους εγκεκριμένους προϋπολογισμούς από το Διοικητικό Συμβούλιο, την εκτίμηση της ακρίβειας των προϋπολογισμών με βάση την ιστορική εμπειρία καθώς και την αξιολόγηση του ρυθμού ανάπτυξης που χρησιμοποιείται στους προϋπολογισμούς του Ομίλου και της Εταιρείας και των παραμέτρων τους, με αναφορά στις τρέχουσες επιδόσεις τους και τα σχέδια τους. Χρησιμοποιήσαμε τους εσωτερικούς μας εμπειρογνώμονες στις αποτιμήσεις για να</p>

Σημαντικό θέμα ελέγχου	Πώς εξετάστηκε το θέμα κατά τον έλεγχό μας
<p>ενδείξεις απομείωσης, ο Όμιλος και η Εταιρεία διενεργούν έλεγχο απομείωσης για ασώματες ακινητοποιήσεις που δεν είναι ακόμα διαθέσιμες για χρήση, καθώς και για την υπεραξία.</p> <p>Ο έλεγχος απομείωσης είναι μια πολύπλοκη διαδικασία που απαιτεί σημαντική κρίση της Διοίκησης και βασίζεται σε υποθέσεις σχετικά με τη μελλοντική κερδοφορία και τις ταμειακές ροές, επιλέγοντας τον κατάλληλο συντελεστή προεξόφλησης και τον κατάλληλο μακροπρόθεσμο ρυθμό ανάπτυξης.</p> <p>Λόγω της υποκειμενικότητας αυτών των βασικών υποθέσεων που χρησιμοποιούνται από τη Διοίκηση στον έλεγχο απομείωσης καθώς και τον κίνδυνο αβεβαιότητας που ενυπάρχει στις υποθέσεις αυτές, η απομείωση των ασώματων ακινητοποιήσεων και της υπεραξίας θεωρήθηκε ένα από τα σημαντικότερα θέματα ελέγχου.</p>	<p>υπολογίσουμε ανεξάρτητα τον κατάλληλο συντελεστή προεξόφλησης προκειμένου να τον συγκρίνουμε με αυτόν που χρησιμοποίησε η Διοίκηση αντιπαραβάλλοντάς τον και με πληροφορίες της εξωτερικής αγοράς. Διεξαγάγαμε ανάλυση ευαισθησίας σχετικά με τις υποθέσεις της Διοίκησης για την αξιολόγηση των βασικών παραδοχών, καθώς και για την παρουσίαση λογικά πιθανών εναλλακτικών μελλοντικών σεναρίων. Επιπλέον εξετάσαμε την επάρκεια των σχετικών γνωστοποιήσεων στις Οικονομικές Καταστάσεις.</p>

3. Απομείωση των συμμετοχών σε θυγατρικές εταιρείες

Αναφορά στις σημειώσεις σημαντικών λογιστικών πολιτικών 8.8 «Απομείωση αξίας μη χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων» και 12.5 «Συμμετοχές σε θυγατρικές εταιρείες»

Σημαντικό θέμα ελέγχου	Πώς εξετάστηκε το θέμα κατά τον έλεγχό μας
<p>Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2017 η Εταιρεία κατείχε συμμετοχές ύψους ΕΥΡΩ 281 945 χιλιάδες σε θυγατρικές εταιρείες που αποτιμώνται αρχικά στο κόστος κτήσης, το οποίο προσαρμόζεται σε περίπτωση που απαιτείται απομείωση.</p> <p>Αν υπάρχουν αντικειμενικές ενδείξεις για απομείωση, η Εταιρεία διενεργεί έλεγχο απομείωσης προκειμένου να εκτιμήσει το ανακτήσιμο ποσό του περιουσιακού στοιχείου. Εάν το ανακτήσιμο ποσό του περιουσιακού στοιχείου είναι μικρότερο από τη λογιστική του</p>	<p>Οι ελεγκτικές μας διαδικασίες που σχετίζονται με την απομείωση των συμμετοχών σε θυγατρικές εταιρείες περιλάμβαναν μεταξύ άλλων την εξέταση κατά πόσο υπάρχουν αντικειμενικές ενδείξεις απομείωσης για κάθε μια συμμετοχή. Στις περιπτώσεις που απαιτήθηκε έλεγχος απομείωσης, στο πλαίσιο υπολογισμού του ανακτήσιμου ποσού των συμμετοχών σε θυγατρικές, εξετάσαμε το μοντέλο που χρησιμοποιήθηκε από τη Διοίκηση για την εκτίμηση της αξίας λόγω χρήσης και στο πλαίσιο αυτό,</p>

Σημαντικό θέμα ελέγχου	Πώς εξετάστηκε το θέμα κατά τον έλεγχό μας
<p>αξία, η αξία του περιουσιακού στοιχείου μειώνεται με τη διαφορά να καταχωρείται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.</p> <p>Ο έλεγχος απομείωσης είναι μια πολύπλοκη διαδικασία που απαιτεί σημαντική κρίση της Διοίκησης και βασίζεται σε υποθέσεις σχετικά με τη μελλοντική κερδοφορία και τις ταμειακές ροές, δεδομένου του περιβάλλοντος στο οποίο δραστηριοποιούνται οι επενδύσεις της Εταιρείας όπου επηρεάζεται από το νομοθετικό πλαίσιο που διέπει το αντικείμενο των εργασιών τους, επιλέγοντας τον κατάλληλο συντελεστή προεξόφλησης και τον κατάλληλο μακροπρόθεσμο ρυθμό ανάπτυξης.</p> <p>Λόγω της υποκειμενικότητας αυτών των βασικών υποθέσεων που χρησιμοποιούνται από τη Διοίκηση στον έλεγχο απομείωσης καθώς και τον κίνδυνο αβεβαιότητας που ενυπάρχει στις υποθέσεις αυτές, καθώς επίσης και στη σημαντικότητα του ύψους των συμμετοχών αυτών στις Ατομικές Οικονομικές Καταστάσεις, η απομείωση των συμμετοχών σε θυγατρικές εταιρείες θεωρήθηκε ένα από τα σημαντικότερα θέματα ελέγχου.</p>	<p>συμφωνήσαμε τις υποθέσεις των μελλοντικών ταμειακών ροών των θυγατρικών εταιρειών με τους εγκεκριμένους προϋπολογισμούς από το Διοικητικό Συμβούλιο. Εκτιμήσαμε την ακρίβεια των προϋπολογισμών με βάση την ιστορική εμπειρία και αξιολογήσαμε το ρυθμό ανάπτυξης που χρησιμοποιείται στους προϋπολογισμούς των θυγατρικών της Εταιρείας και των παραμέτρων τους, με αναφορά στις τρέχουσες επιδόσεις τους και τα σχέδια τους. Χρησιμοποιήσαμε τους εσωτερικούς μας εμπειρογνώμονες στις αποτιμήσεις για να υπολογίσουμε ανεξάρτητα τον κατάλληλο συντελεστή προεξόφλησης, προκειμένου να τον συγκρίνουμε με αυτόν που χρησιμοποίησε η Διοίκηση, αντιπαραβάλλοντάς τον με πληροφορίες της εξωτερικής αγοράς. Διεξαγάγαμε ανάλυση ευαισθησίας σχετικά με τις υποθέσεις της Διοίκησης για την αξιολόγηση των βασικών παραδοχών, καθώς και για την παρουσίαση λογικά πιθανών εναλλακτικών μελλοντικών σεναρίων. Επιπλέον εξετάσαμε την επάρκεια των σχετικών γνωστοποιήσεων στις Οικονομικές Καταστάσεις.</p>

Άλλες Πληροφορίες

Η Διοίκηση είναι υπεύθυνη για τις άλλες πληροφορίες. Οι άλλες πληροφορίες περιλαμβάνονται στην Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου, για την οποία γίνεται σχετική αναφορά στην «Έκθεση επί Άλλων Νομικών και Κανονιστικών Απαιτήσεων» και στις Δηλώσεις των Μελών του Διοικητικού Συμβουλίου όπως εμπεριέχονται στην προβλεπόμενη από το Ν. 3556/2007 Ετήσια Οικονομική Έκθεση αλλά δεν περιλαμβάνουν τις Ατομικές και Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις και την Έκθεση Ελέγχου επί αυτών.

Η γνώμη μας επί των Ατομικών και Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων δεν καλύπτει τις άλλες πληροφορίες και δεν εκφράζουμε με τη γνώμη αυτή οποιασδήποτε μορφής συμπέρασμα διασφάλισης επί αυτών.

Σε σχέση με τον έλεγχό μας επί των Ατομικών και Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων, η ευθύνη μας είναι να αναγνώσουμε τις άλλες πληροφορίες και,

με τον τρόπο αυτό, να εξετάσουμε εάν οι άλλες πληροφορίες είναι ουσιωδώς ασυνεπείς με τις Ατομικές και Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις ή τις γνώσεις που αποκτήσαμε κατά τον έλεγχο μας, ή αλλιώς φαίνεται να είναι ουσιωδώς εσφαλμένες. Εάν, με βάση τις εργασίες που έχουμε εκτελέσει, καταλήξουμε στο συμπέρασμα ότι υπάρχει ουσιώδες σφάλμα σε αυτές τις άλλες πληροφορίες, είμαστε υποχρεωμένοι να αναφέρουμε το γεγονός αυτό. Δεν έχουμε τίποτα να αναφέρουμε σχετικά με το θέμα αυτό.

Ευθύνη της Διοίκησης και των Υπευθύνων για τη Διακυβέρνηση επί των Ατομικών και Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων

Η Διοίκηση έχει την ευθύνη για την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση αυτών των Ατομικών και Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση, και τις σχετικές κανονιστικές απαιτήσεις του Κ.Ν. 2190/1920, όπως και για εκείνες τις εσωτερικές δικλείδες ελέγχου, που η Διοίκηση καθορίζει ως απαραίτητες ώστε να καθίσταται δυνατή η κατάρτιση ατομικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων, απαλλαγμένων από ουσιώδες σφάλμα, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος.

Κατά την κατάρτιση των ατομικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων, η Διοίκηση είναι υπεύθυνη για την αξιολόγηση της ικανότητας της Εταιρείας να συνεχίσει τη δραστηριότητά της, γνωστοποιώντας όπου συντρέχει τέτοια περίπτωση, τα θέματα που σχετίζονται με τη συνεχιζόμενη δραστηριότητα και τη χρήση της λογιστικής βάσης της συνεχιζόμενης δραστηριότητας, εκτός και εάν η Διοίκηση είτε προτίθεται να ρευστοποιήσει την Εταιρεία ή να διακόψει τη δραστηριότητά της ή δεν έχει άλλη ρεαλιστική εναλλακτική επιλογή από το να προχωρήσει σε αυτές τις ενέργειες.

Οι υπεύθυνοι για τη διακυβέρνηση έχουν την ευθύνη εποπτείας της διαδικασίας χρηματοοικονομικής αναφοράς της Εταιρείας.

Ευθύνες Ελεγκτή για τον Έλεγχο των Ατομικών και Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων

Οι στόχοι μας είναι να αποκτήσουμε εύλογη διασφάλιση για το κατά πόσο οι Ατομικές και Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις στο σύνολό τους είναι απαλλαγμένες από ουσιώδες σφάλμα, που οφείλεται είτε σε απάτη, είτε σε λάθος, και να εκδώσουμε έκθεση ελεγκτή, η οποία περιλαμβάνει τη γνώμη μας. Η εύλογη διασφάλιση συνιστά διασφάλιση υψηλού επιπέδου, αλλά δεν είναι εγγύηση ότι ο έλεγχος που διενεργείται σύμφωνα με τα ΔΠΕ, όπως αυτά έχουν ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία, θα εντοπίζει πάντα ένα ουσιώδες σφάλμα, όταν αυτό υπάρχει. Σφάλματα δύναται να προκύψουν από απάτη ή από λάθος και θεωρούνται ουσιώδη όταν, μεμονωμένα ή αθροιστικά, θα μπορούσε εύλογα να αναμένεται ότι θα επηρέαζαν τις οικονομικές αποφάσεις των χρηστών που λαμβάνονται με βάση αυτές τις Ατομικές και Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις.

Στα πλαίσια του ελέγχου, σύμφωνα με τα ΔΠΕ, όπως αυτά έχουν ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία, ασκούμε επαγγελματική κρίση και διατηρούμε επαγγελματικό σκεπτικισμό καθ' όλη τη διάρκεια του ελέγχου. Επίσης:

- Εντοπίζουμε και αξιολογούμε τους κινδύνους ουσιώδους σφάλματος στις ατομικές και ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος, σχεδιάζοντας και διενεργώντας ελεγκτικές διαδικασίες που ανταποκρίνονται στους κινδύνους αυτούς και αποκτούμε ελεγκτικά τεκμήρια που είναι επαρκή και κατάλληλα για να παρέχουν βάση για τη γνώμη μας. Ο κίνδυνος μη εντοπισμού ουσιώδους σφάλματος που

οφείλεται σε απάτη είναι υψηλότερος από αυτόν που οφείλεται σε λάθος, καθώς η απάτη μπορεί να εμπεριέχει συμπαιγνία, πλαστογραφία, εσκεμμένες παραλείψεις, ψευδείς διαβεβαιώσεις ή παράκαμψη των εσωτερικών δικλείδων ελέγχου.

- Κατανοούμε τις εσωτερικές δικλείδες ελέγχου που σχετίζονται με τον έλεγχο, με σκοπό το σχεδιασμό ελεγκτικών διαδικασιών κατάλληλων για τις περιστάσεις, αλλά όχι με σκοπό τη διατύπωση γνώμης επί της αποτελεσματικότητας των εσωτερικών δικλείδων ελέγχου της Εταιρείας.
- Αξιολογούμε την καταλληλότητα των λογιστικών πολιτικών που χρησιμοποιήθηκαν και το εύλογο των λογιστικών εκτιμήσεων και των σχετικών γνωστοποιήσεων που έγιναν από τη Διοίκηση.
- Καταλήγουμε σε συμπέρασμα για την καταλληλότητα της χρήσης από τη Διοίκηση της λογιστικής βάσης της συνεχιζόμενης δραστηριότητας και με βάση τα ελεγκτικά τεκμήρια που αποκτήθηκαν για το αν υπάρχει ουσιώδης αβεβαιότητα σχετικά με γεγονότα ή συνθήκες που μπορεί να υποδηλώνουν ουσιώδη αβεβαιότητα ως προς την ικανότητα της Εταιρείας να συνεχίσει τη δραστηριότητα της. Αν συμπεράνουμε ότι υφίσταται ουσιώδης αβεβαιότητα, είμαστε υποχρεωμένοι στην έκθεση ελεγκτή να επιστήσουμε την προσοχή στις σχετικές γνωστοποιήσεις επί των Ατομικών και Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων ή, αν αυτές οι γνωστοποιήσεις είναι ανεπαρκείς, να διαφοροποιήσουμε τη γνώμη μας. Τα συμπεράσματα μας βασίζονται σε ελεγκτικά τεκμήρια που αποκτώνται μέχρι την ημερομηνία της έκθεσης ελεγκτή. Ωστόσο, μελλοντικά γεγονότα ή συνθήκες ενδέχεται να έχουν ως αποτέλεσμα η Εταιρεία να παύσει να λειτουργεί ως συνεχιζόμενη δραστηριότητα.
- Αξιολογούμε τη συνολική παρουσίαση, τη δομή και το περιεχόμενο των Ατομικών και Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων, συμπεριλαμβανομένων των γνωστοποιήσεων, καθώς και το κατά πόσο οι Ατομικές και Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις απεικονίζουν τις υποκείμενες συναλλαγές και τα γεγονότα με τρόπο που επιτυγχάνεται η εύλογη παρουσίαση.
- Αποκτούμε επαρκή και κατάλληλα ελεγκτικά τεκμήρια αναφορικά με τη χρηματοοικονομική πληροφόρηση των οντοτήτων ή των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων που περιλαμβάνονται στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις της Εταιρείας για την έκφραση γνώμης επί αυτών των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων. Είμαστε υπεύθυνοι για την καθοδήγηση, την επίβλεψη και την εκτέλεση του ελέγχου αυτών των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων. Παραμένουμε αποκλειστικά υπεύθυνοι για την ελεγκτική μας γνώμη.

Μεταξύ άλλων θεμάτων, κοινοποιούμε στους υπεύθυνους για τη διακυβέρνηση, το σχεδιαζόμενο εύρος και το χρονοδιάγραμμα του ελέγχου, καθώς και σημαντικά ευρήματα του ελέγχου, συμπεριλαμβανομένων όποιων σημαντικών ελλείψεων στις εσωτερικές δικλείδες ελέγχου εντοπίζουμε κατά τη διάρκεια του ελέγχου μας.

Επιπλέον, δηλώνουμε προς τους υπεύθυνους για τη διακυβέρνηση ότι έχουμε συμμορφωθεί με τις σχετικές απαιτήσεις δεοντολογίας περί ανεξαρτησίας και γνωστοποιούμε σε αυτούς όλες τις σχέσεις και άλλα θέματα που μπορεί εύλογα να θεωρηθεί ότι επηρεάζουν την ανεξαρτησία μας, και τα σχετικά μέτρα προστασίας, όπου συντρέχει περίπτωση.

Από τα θέματα που γνωστοποιήθηκαν στους υπεύθυνους για τη διακυβέρνηση, καθορίζουμε τα θέματα εκείνα που ήταν εξέχουσας σημασίας για τον έλεγχο των Ατομικών και Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων της τρέχουσας χρήσης και ως εκ τούτου αποτελούν τα σημαντικότερα θέματα ελέγχου. Περιγράφουμε τα θέματα αυτά στην έκθεση ελεγκτή, εκτός εάν νόμος ή κανονισμός αποκλείει τη δημοσιοποίηση ενός θέματος ή όταν, σε εξαιρετικά σπάνιες περιπτώσεις, διαπιστώσουμε ότι ένα θέμα δε θα έπρεπε να γνωστοποιηθεί με την έκθεση μας, διότι ενεργώντας κατ' αυτό τον τρόπο θα αναμενόταν εύλογα ότι οι αρνητικές επιπτώσεις θα υπερτερούσαν από τα οφέλη δημοσίου συμφέροντος μιας τέτοιας δημοσιοποίησης.

Έκθεση επί Άλλων Νομικών και Κανονιστικών Απαιτήσεων

1. Έκθεση Διοικητικού Συμβουλίου

Η Διοίκηση έχει την ευθύνη για την κατάρτιση της Έκθεσης του Διοικητικού Συμβουλίου και της Δήλωσης Εταιρικής Διακυβέρνησης που περιλαμβάνεται στην έκθεση αυτή. Κατ' εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου 5 του Άρθρου 2 (μέρος Β) του Ν. 4336/2015, σημειώνουμε ότι:

- (α) Στην Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου περιλαμβάνεται Δήλωση Εταιρικής Διακυβέρνησης, η οποία παρέχει τα πληροφοριακά στοιχεία που ορίζονται στο άρθρο 43ββ του Κ.Ν. 2190/1920.
- (β) Κατά τη γνώμη μας η Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου έχει καταρτισθεί σύμφωνα με τις ισχύουσες απαιτήσεις του Άρθρου 43^α και 107^Α και της παραγράφου 1 (περιπτώσεις γ' και δ') του άρθρου 43ββ του Κ.Ν. 2190/1920 και το περιεχόμενο αυτής αντιστοιχεί με τις Ατομικές και Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις της χρήσης που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2017.
- (γ) Με βάση τη γνώση που αποκτήσαμε κατά τον έλεγχό μας, για την Εταιρεία και το περιβάλλον της, δεν έχουμε εντοπίσει ουσιώδη σφάλματα στην Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου.

2. Συμπληρωματική Έκθεση προς την Επιτροπή Ελέγχου

Η γνώμη μας επί των Ατομικών και Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων είναι συνεπής με τη Συμπληρωματική Έκθεση μας προς την Επιτροπή Ελέγχου της Εταιρείας με ημερομηνία 21 Μαρτίου 2018 που προβλέπεται από το άρθρο 11 του Κανονισμού αριθ. 537/2014 της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ).

3. Παροχή μη Ελεγκτικών Υπηρεσιών

Δεν παρείχαμε στην Εταιρεία και τις θυγατρικές της εταιρείες μη ελεγκτικές υπηρεσίες οι οποίες απαγορεύονται σύμφωνα με το άρθρο 5 του Κανονισμού αριθ. 537/2014 της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ). Επίσης, παραμείναμε ανεξάρτητοι από την Εταιρεία κατά τη διενέργεια του ελέγχου μας.

Οι μη ελεγκτικές υπηρεσίες που έχουμε παράσχει στην Εταιρεία και στις θυγατρικές της εταιρείες, κατά τη διάρκεια της χρήσης που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2017 γνωστοποιούνται στη Σημείωση 12.40 των Ατομικών και Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων.

4. Διορισμός Ελεγκτή

Διοριστήκαμε για πρώτη φορά ως Ορκωτοί Ελεγκτές της Εταιρείας με την από 11 Μαΐου 2011 απόφαση της Ετήσιας Τακτικής Γενικής Συνέλευσης των

Μετόχων. Στη συνέχεια επαναδιοριστήκαμε ως Ορκωτοί Ελεγκτές της Εταιρείας με την από 22 Μαΐου 2014 απόφαση της Ετήσιας Τακτικής Γενικής Συνέλευσης των Μετόχων και έκτοτε ο διορισμός μας έχει αδιαλείπτως ανανεωθεί για μια συνολική περίοδο 4 ετών με βάση τις κατ' έτος λαμβανόμενες αποφάσεις της Τακτικής Γενικής Συνέλευσης των Μετόχων.

Αθήνα, 27 Μαρτίου 2018
KPMG Ορκωτοί Ελεγκτές ΑΕ
ΑΜ ΣΟΕΛ 114

Νικόλαος Βουνισέας, Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής
ΑΜ ΣΟΕΛ 18701

1. Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης

Της 31 Δεκεμβρίου 2017 και της χρήσης που έληξε την ημερομηνία αυτή

(Ποσά σε χιλιάδες Ευρώ)

	Σημ.	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
		31.12.2017	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2016
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ					
Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία					
Ασώματες ακινητοποιήσεις	12.1	1.163.867	1.216.858	1.001.442	1.041.090
Ενσώματες ακινητοποιήσεις	12.2	109.298	67.583	86.994	45.196
Επενδύσεις σε ακίνητα	12.3	922	940	922	940
Υπεραξία	12.4	54.676	14.183	-	-
Συμμετοχές σε θυγατρικές εταιρείες	12.5	-	-	281.945	280.604
Συμμετοχές σε συγγενείς εταιρείες	12.6	-	12.175	-	-
Μακροπρόθεσμες εμπορικές απαιτήσεις	12.11	2	13	2	13
Λοιπά μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία	12.7	22.553	6.384	40.225	21.263
Αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση	12.8	<u>5.209</u>	<u>12.154</u>	-	-
Σύνολο μη κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων		1.356.527	1.330.291	1.411.530	1.389.107
Κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία					
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	12.9	246.102	273.523	94.270	65.433
Αποθέματα	12.10	7.920	12.469	1.927	2.350
Εμπορικές απαιτήσεις	12.11	127.829	80.634	54.360	33.667
Λοιπά κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία	12.12	<u>58.532</u>	<u>70.757</u>	<u>29.896</u>	<u>50.198</u>
Σύνολο κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων		440.383	437.384	180.454	151.648
Σύνολο Ενεργητικού		1.796.910	1.767.675	1.591.984	1.540.755
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ & ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ					
Ίδια κεφάλαια					
Μετοχικό κεφάλαιο	12.13	95.700	95.700	95.700	95.700
Αποθεματικά	12.14	33.034	32.417	31.900	31.900
Ίδιες μετοχές	12.15	(9.039)	(7.454)	(9.039)	(7.454)
Κέρδη εις νέο		<u>595.075</u>	<u>914.614</u>	<u>598.462</u>	<u>917.975</u>
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων που αναλογούν σε μετόχους της Εταιρείας		714.770	1.035.277	717.023	1.038.121
Μη ελέγχουσες συμμετοχές	12.16	<u>43.397</u>	<u>36.954</u>	-	-
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων		758.167	1.072.231	717.023	1.038.121
Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις					
Μακροπρόθεσμες δανειακές υποχρεώσεις	12.17	513.098	263.000	467.342	208.000
Αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση	12.8	-	-	9.252	3.962
Προγράμματα παροχών προσωπικού	12.18	3.084	1.507	2.735	1.355
Προβλέψεις	12.19	31.187	34.049	29.773	32.673
Λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	12.20	<u>9.354</u>	<u>6.699</u>	<u>7.590</u>	<u>5.306</u>
Σύνολο μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων		556.722	305.254	516.693	251.296
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις					
Βραχυπρόθεσμες δανειακές υποχρεώσεις	12.17	169.171	118.689	169.171	118.689
Εμπορικές υποχρεώσεις	12.21	173.860	149.283	77.005	65.100
Υποχρεώσεις από φόρους	12.22	89.771	55.495	78.409	43.960
Λοιπές βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	12.23	<u>49.218</u>	<u>66.722</u>	<u>33.683</u>	<u>23.590</u>
Σύνολο βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων		482.020	390.189	358.268	251.338
Σύνολο υποχρεώσεων		1.038.743	695.443	874.961	502.634
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων και Υποχρεώσεων		1.796.910	1.767.675	1.591.984	1.540.755

Οι συνημμένες σημειώσεις στις σελίδες από 81 έως 160 αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα των Οικονομικών Καταστάσεων.

2. Κατάσταση Αποτελεσμάτων

Της 31 Δεκεμβρίου 2017 και της χρήσης που έληξε την ημερομηνία αυτή

(Ποσά σε χιλιάδες Ευρώ)

	Σημ.	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
		01.01- 31.12.2017	01.01- 31.12.2016	01.01- 31.12.2017	01.01- 31.12.2016
Μικτές εισπράξεις από παιχνίδια		4.422.902	4.229.974	3.684.005	3.521.958
Η Κατάσταση Συνολικού Εισοδήματος έχει ως ακολούθως:					
Καθαρά έσοδα προ εισφορών (GGR)		1.455.514	1.397.565	1.201.589	1.152.655
Εισφορά επί των καθαρών εσόδων και λοιπές εισφορές	12.25	<u>(482.578)</u>	<u>(466.743)</u>	<u>(416.874)</u>	<u>(402.819)</u>
Καθαρά έσοδα από παιχνίδια (NGR)		972.936	930.822	784.715	749.836
Προμήθειες πρακτόρων	12.26	<u>(369.924)</u>	<u>(358.375)</u>	<u>(302.659)</u>	<u>(292.830)</u>
Λοιπές προμήθειες σχετικές με τα Καθαρά έσοδα από παιχνίδια (NGR)	12.27	<u>(38.270)</u>	<u>(26.273)</u>	<u>(21.740)</u>	<u>(9.912)</u>
Λοιπά λειτουργικά έσοδα	12.28	119.636	108.462	38.012	43.453
Λοιπά λειτουργικά κόστη	12.29	<u>(91.731)</u>	<u>(84.586)</u>	=	=
		592.647	570.051	498.328	490.547
Λειτουργικά έξοδα		(286.192)	(262.511)	(238.358)	(216.655)
Κόστος μισθοδοσίας	12.30	<u>(63.781)</u>	<u>(56.199)</u>	<u>(55.294)</u>	<u>(49.038)</u>
Έξοδα προβολής και διαφήμισης	12.31	<u>(67.431)</u>	<u>(65.921)</u>	<u>(47.485)</u>	<u>(46.745)</u>
Άλλα λειτουργικά έξοδα	12.32	<u>(154.980)</u>	<u>(140.391)</u>	<u>(135.579)</u>	<u>(120.871)</u>
Κέρδη προ φόρων, τόκων και αποσβέσεων (EBITDA)		306.455	307.540	259.971	273.892
Αποσβέσεις και απομείωση ασώματων ακινητοποιήσεων	12.1 & 12.2 & 12.3	<u>(91.885)</u>	<u>(58.286)</u>	<u>(66.631)</u>	<u>(36.684)</u>
Λειτουργικό αποτέλεσμα		214.570	249.254	193.339	237.208
Χρηματοοικονομικά έσοδα	12.33	2.934	3.641	1.412	784
Χρηματοοικονομικά έξοδα	12.33	<u>(23.998)</u>	<u>(16.928)</u>	<u>(20.656)</u>	<u>(13.181)</u>
Λοιπά χρηματοοικονομικά έσοδα / (έξοδα)	12.34 & 12.6	<u>(267)</u>	<u>950</u>	<u>6.592</u>	<u>9.103</u>
Κέρδη προ φόρων		193.238	236.916	180.687	233.914
Φόρος εισοδήματος	12.35	<u>(61.613)</u>	<u>(64.060)</u>	<u>(55.125)</u>	<u>(61.826)</u>
Κέρδη μετά φόρων		131.625	172.856	125.563	172.088
Κατανεμόμενα σε:					
Μετόχους της Εταιρείας		126.210	170.236	125.563	172.088
Μη ελέγχουσες συμμετοχές	12.16	<u>5.415</u>	<u>2.620</u>	=	=
Κέρδη μετά φόρων		131.625	172.856	125.563	172.088
Βασικά και απομειωμένα κέρδη (μετά φόρων) ανά μετοχή σε €	12.36	0,3971	0,5344	0,3950	0,5403

Οι συνημμένες σημειώσεις στις σελίδες από 81 έως 160 αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα των Οικονομικών Καταστάσεων.

3. Κατάσταση Συνολικού Εισοδήματος

Της 31 Δεκεμβρίου 2017 και της χρήσης που έληξε την ημερομηνία αυτή

(Ποσά σε χιλιάδες Ευρώ)

	Σημ.	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
		01.01- 31.12.2017	01.01- 31.12.2016	01.01- 31.12.2017	01.01- 31.12.2016
Κέρδη χρήσης		131.625	172.856	125.563	172.088
Λοιπά συνολικά εισοδήματα – στοιχεία που δε θα ταξινομηθούν μεταγενέστερα στην κατάσταση αποτελεσμάτων					
Αναλογιστικά κέρδη / (ζημίες)	12.18	255	(253)	29	(247)
Φόρος εισοδήματος που αναλογεί		<u>(74)</u>	<u>73</u>	<u>(8)</u>	<u>71</u>
Σύνολο στοιχείων που δε θα ταξινομηθούν μεταγενέστερα στην κατάσταση αποτελεσμάτων		181	(179)	20	(175)
Λοιπά συνολικά εισοδήματα – στοιχεία που ενδέχεται να ταξινομηθούν μεταγενέστερα στην κατάσταση αποτελεσμάτων					
Ζημίες από αποτίμηση παραγώγων για αντιστάθμιση κινδύνου		(214)	-	(214)	-
Φόρος εισοδήματος που αναλογεί		<u>62</u>	<u>±</u>	<u>62</u>	<u>±</u>
Σύνολο στοιχείων που ενδέχεται να ταξινομηθούν μεταγενέστερα στην κατάσταση αποτελεσμάτων		(152)	-	(152)	-
Λοιπά συνολικά εισοδήματα μετά φόρων		29	(179)	(131)	(175)
Συγκεντρωτικά συνολικά εισοδήματα μετά φόρων		131.655	172.677	125.431	171.913
Κατανεμόμενα σε:					
Μετόχους της Εταιρείας		126.188	170.057	125.431	171.913
Μη ελέγχουσες συμμετοχές		<u>5.467</u>	<u>2.620</u>	<u>±</u>	<u>±</u>
Συγκεντρωτικά συνολικά εισοδήματα μετά φόρων		131.655	172.677	125.431	171.913

Οι συνημμένες σημειώσεις στις σελίδες από 81 έως 160 αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα των Οικονομικών Καταστάσεων.

4. Κατάσταση Μεταβολών Ιδίων Κεφαλαίων

4.1. Ενοποιημένη Κατάσταση Μεταβολών Ιδίων Κεφαλαίων

Της 31 Δεκεμβρίου 2017 και της χρήσης που έληξε την ημερομηνία αυτή

(Ποσά σε χιλιάδες Ευρώ)

ΟΜΙΛΟΣ	Μετοχικό κεφάλαιο	Αποθεματικά	Ίδιες μετοχές	Κέρδη εις νέο	Σύνολο	Μη ελέγχουσες συμμετοχές	Σύνολο Ιδίων κεφαλαίων
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου 2016	95.700	48.773	(2.719)	1.020.068	1.161.822	41.005	1.202.827
Κέρδη χρήσης	-	-	-	170.236	170.236	2.620	172.856
Λοιπά συνολικά εισοδήματα	-	-	-	(180)	(180)	-	(179)
Συγκεντρωτικά συνολικά εισοδήματα	-	-	-	170.057	170.057	2.620	172.677
Συναλλαγές με τους Μετόχους της Εταιρείας							
Μεταφορά μεταξύ αποθεματικών	-	(16.574)	-	16.574	-	-	-
Αγορά ιδίων μετοχών	-	-	(4.735)	-	(4.735)	-	(4.735)
Αποθεματικά θυγατρικών εταιρειών	-	218	-	(218)	-	-	-
Έξοδα αύξησης μετοχικού κεφαλαίου θυγατρικών εταιρειών	-	-	-	(529)	(529)	(73)	(601)
Μείωση μετοχικού κεφαλαίου θυγατρικής εταιρείας	-	-	-	-	-	(6.598)	(6.598)
Παροχές σε μετοχές	-	-	-	1.768	1.768	-	1.768
Μερίσματα πληρωθέντα	-	-	-	(293.106)	(293.106)	-	(293.106)
Συνολικές συναλλαγές με τους Μετόχους της Εταιρείας	-	(16.356)	(4.735)	(275.511)	(296.602)	(6.671)	(303.273)
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου 2016	95.700	32.417	(7.454)	914.614	1.035.277	36.954	1.072.231
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου 2017	95.700	32.417	(7.454)	914.614	1.035.277	36.954	1.072.231
Κέρδη χρήσης	-	-	-	126.210	126.210	5.415	131.625
Λοιπά συνολικά εισοδήματα	-	-	-	(22)	(22)	51	29
Συγκεντρωτικά συνολικά εισοδήματα	-	-	-	126.188	126.188	5.467	131.655
Συναλλαγές με τους Μετόχους της Εταιρείας							
Αγορά ιδίων μετοχών (Σημ. 12.15)	-	-	(1.585)	-	(1.585)	-	(1.585)
Έξοδα αύξησης μετοχικού κεφαλαίου θυγατρικών εταιρειών	-	-	-	(165)	(165)	-	(165)
Αποθεματικά θυγατρικών εταιρειών (Σημ. 12.14)	-	617	-	(617)	-	-	-
Μερίσματα πληρωθέντα	-	-	-	(444.944)	(444.944)	(1.698)	(446.643)
Συνολικές συναλλαγές με τους Μετόχους της Εταιρείας	-	617	(1.585)	(445.727)	(446.695)	(1.698)	(448.393)
Μεταβολές του ποσοστού συμμετοχής							
Απόκτηση θυγατρικής με μη ελέγχουσα συμμετοχή (Σημ. 12.4)	-	-	-	-	-	2.675	2.675
Συνολικές μεταβολές του ποσοστού συμμετοχής	-	-	-	-	-	2.675	2.675
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου 2017	95.700	33.034	(9.039)	595.075	714.770	43.397	758.168

4.2. Ατομική Κατάσταση Μεταβολών Ιδίων Κεφαλαίων

Της 31 Δεκεμβρίου 2017 και της χρήσης που έληξε την ημερομηνία αυτή

(Ποσά σε χιλιάδες Ευρώ)

ΕΤΑΙΡΕΙΑ	Μετοχικό κεφάλαιο	Αποθεματικά	Ίδιες μετοχές	Κέρδη εις νέο	Σύνολο Ιδίων κεφαλαίων
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου 2016	95.700	48.474	(2.719)	1.020.827	1.162.282
Κέρδη χρήσης	-	-	-	172.088	172.088
Λοιπά συνολικά εισοδήματα	=	=	=	<u>(175)</u>	(175)
Συγκεντρωτικά συνολικά εισοδήματα	-	-	-	171.913	171.913
Μεταφορά μεταξύ αποθεματικών	-	(16.574)	-	16.574	-
Αγορά ιδίων μετοχών (Σημ. 12.15)	-	-	(4.735)	-	(4.735)
Παροχές σε μετοχές	-	-	-	1.768	1.768
Μερίσματα πληρωθέντα	=	=	=	<u>(293.106)</u>	(293.106)
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου 2016	95.700	31.900	(7.454)	917.975	1.038.121
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου 2017	95.700	31.900	(7.454)	917.975	1.038.121
Κέρδη χρήσης	-	-	-	125.563	125.563
Λοιπά συνολικά εισοδήματα	=	=	=	<u>(131)</u>	(131)
Συγκεντρωτικά συνολικά εισοδήματα	-	-	-	125.431	125.431
Αγορά ιδίων μετοχών (Σημ. 12.15)	-	-	(1.585)	-	(1.585)
Μερίσματα πληρωθέντα	=	=	=	<u>(444.944)</u>	(444.944)
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου 2017	95.700	31.900	(9.039)	598.462	717.023

Οι συνημμένες σημειώσεις στις σελίδες από 81 έως 160 αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα των Οικονομικών Καταστάσεων.

5. Κατάσταση Ταμειακών Ροών

Της 31 Δεκεμβρίου 2017 και της χρήσης που έληξε την ημερομηνία αυτή

(Ποσά σε χιλιάδες Ευρώ)

	Σημ.	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
		01.01-31.12.2017	01.01-31.12.2016	01.01-31.12.2017	01.01-31.12.2016
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ					
Κέρδη προ φόρων		193.238	236.916	180.687	233.914
Προσαρμογή για:					
Αποσβέσεις	12.1 & 12.2 & 12.3	89.142	58.286	66.631	36.684
Χρηματοοικονομικά αποτελέσματα		21.083	13.199	12.671	3.206
Προγράμματα παροχών προσωπικού	12.18	1.516	3.112	1.413	2.807
Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις		1.554	72	1.162	(149)
Άλλες προβλέψεις		(1.884)	(11.788)	(1.923)	(11.692)
Απομείωση αξίας ασώματων ακινητοποιήσεων	12.1	2.742	29	-	-
Συναλλαγματικές διαφορές		(19)	88	(19)	88
Ζημία απομείωσης συμμετοχής σε θυγατρική εταιρεία	12.5	-	-	13.659	12.000
Αναστροφή απομείωσης από επιμέτρηση αξίας συγγενών (Κέρδη) / ζημίες από συγγενείς	12.6	267	(600)	-	-
Κέρδη από επενδυτικές δραστηριότητες		(47)	(705)	(28)	(642)
Άλλα μη ταμειακά στοιχεία		-	-	2.755	2.869
Σύνολο		307.593	298.260	277.008	279.084
Μεταβολές στο κεφάλαιο κίνησης					
(Αύξηση) / μείωση αποθεμάτων		5.155	789	423	(2.071)
Αύξηση απαιτήσεων		(63.274)	(66.996)	(43.714)	(41.746)
Αύξηση / (μείωση) υποχρεώσεων (πλην τραπεζών)		14.994	22.060	20.857	(3.505)
Αύξηση / (μείωση) φόρων πληρωθέντων		<u>33.861</u>	<u>(27.735)</u>	<u>34.650</u>	<u>(29.018)</u>
Σύνολο		298.330	226.379	289.225	202.745
Τόκοι έξοδα πληρωθέντα		(21.992)	(15.140)	(18.440)	(11.469)
Φόροι εισοδήματος πληρωθέντες		<u>(31.412)</u>	<u>(116.937)</u>	<u>(25.665)</u>	<u>(107.801)</u>
Ταμειακές εισροές από λειτουργικές δραστηριότητες		244.925	94.301	245.120	83.475
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ					
Είσπραξη από πώληση ενσώματων και ασώματων ακινητοποιήσεων		125	684	45	677
Επιπλέον αντίτιμο για την εξαγορά θυγατρικής, καθαρό από τα αποκτηθέντα ταμειακά διαθέσιμα	12.4	(31.583)	(695)	-	-
Εισπράξεις από δάνεια σε τρίτους		1.564	-	-	-
Αύξηση μετοχικού κεφαλαίου θυγατρικών εταιρειών	12.5	-	-	(15.000)	(145.000)
Δάνεια χορηγηθέντα σε τρίτους		-	(12.700)	-	-
Δάνεια χορηγηθέντα σε εταιρείες του Ομίλου		-	-	(3.600)	-
Αγορά ασώματων ακινητοποιήσεων	12.1	(38.667)	(18.596)	(15.560)	(5.821)
Αγορά ενσώματων ακινητοποιήσεων και επενδύσεων σε ακίνητα	12.2 & 12.3	(57.614)	(24.269)	(53.219)	(20.640)
Μερίσματα εισπραχθέντα	12.34	-	-	6.592	9.103
Τόκοι εισπραχθέντες		<u>2.406</u>	<u>3.261</u>	<u>1.151</u>	<u>485</u>
Ταμειακές εκροές από επενδυτικές δραστηριότητες		(123.769)	(52.315)	(79.590)	(161.196)
ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ					
Εισπράξεις από χορηγούμενα και εκδοθέντα δάνεια	12.17	350.000	276.689	350.000	221.689
Πληρωμές δανείων	12.17	(46.041)	(42.097)	(36.018)	(12.097)
Έξοδα έκδοσης δανείων		(4.726)	-	(4.726)	-
Αγορά ιδίων μετοχών	12.15	(1.585)	(4.735)	(1.585)	(4.735)
Έξοδα αύξησης μετοχικού κεφαλαίου θυγατρικών εταιρειών		(165)	(599)	-	-
Επιστροφή μετοχικού κεφαλαίου θυγατρικής		-	(6.598)	-	-
Μερίσματα πληρωθέντα		<u>(446.060)</u>	<u>(292.819)</u>	<u>(444.362)</u>	<u>(292.819)</u>
Ταμειακές εκροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες		(148.578)	(70.158)	(136.691)	(87.961)
Καθαρή αύξηση/(μείωση) στα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα		(27.421)	(28.172)	28.838	(165.682)
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα στην αρχή της χρήσης		<u>273.523</u>	<u>301.695</u>	<u>65.433</u>	<u>231.115</u>
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα στο τέλος της χρήσης		246.102	273.523	94.270	65.433

Οι συνημμένες σημειώσεις στις σελίδες από 81 έως 160 αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα των Οικονομικών Καταστάσεων.

6. Πληροφορίες για την Εταιρεία και τον Όμιλο

6.1. Γενικές πληροφορίες

Η ΟΠΑΠ Α.Ε. (η “Εταιρεία” ή “μητρική εταιρεία”) ιδρύθηκε το 1958 ως νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου, ανασυστάθηκε σε ανώνυμη εταιρεία το 1999 με έδρα την Ελλάδα και η τήρηση των λογιστικών βιβλίων ως ανώνυμης εταιρείας ξεκίνησε το 2000. Έδρα της Εταιρείας, η οποία αποτελεί και το βασικό τόπο διεξαγωγής των εργασιών της, είναι η Λεωφόρος Αθηνών 112, 104 42 Αθήνα, Ελλάδα. Οι μετοχές της ΟΠΑΠ Α.Ε. είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών.

Ο όμιλος ΟΠΑΠ, πέραν της μητρικής εταιρείας, περιλαμβάνει και τις εταιρείες στις οποίες η ΟΠΑΠ Α.Ε., είτε άμεσα είτε έμμεσα, ασκεί έλεγχο (σημείωση 9).

Οι οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου ενοποιούνται με τη μέθοδο της πλήρους ενοποίησης από τη SAZKA Group a.s..

Οι Οικονομικές Καταστάσεις για τη χρήση που έληξε την 31.12.2017 (συμπεριλαμβανομένων και των συγκριτικών στοιχείων της χρήσεως που έληξε την 31.12.2016), εγκρίθηκαν από το Διοικητικό Συμβούλιο την 26.03.2017 και υπόκεινται σε έγκριση από τη Γενική Συνέλευση.

6.2. Φύση δραστηριοτήτων

Στις 13.10.2000 η Εταιρεία απέκτησε από το Ελληνικό Δημόσιο το 20ετές αποκλειστικό δικαίωμα διεξαγωγής, διαχείρισης, οργάνωσης και λειτουργίας συγκεκριμένων αριθμολαχείων και παιχνιδιών πρόγνωσης αθλητικών γεγονότων, με κάθε πρόσφορο μέσο που διατίθεται από την τρέχουσα τεχνολογία, έναντι τιμήματος € 322.817 χιλ.. Η Εταιρεία απέκτησε επίσης, το αποκλειστικό δικαίωμα εκμετάλλευσης και διαχείρισης οποιουδήποτε νέου παιχνιδιού πρόγνωσης αθλητικών γεγονότων στην Ελλάδα, καθώς και το δικαίωμα πρώτης προτίμησης για κάθε νέο παιχνίδι που θα επιτραπεί με Νόμο. Ο αριθμός των παιχνιδιών αυξήθηκε σταδιακά με την πάροδο του χρόνου και περιλαμβάνει επί του παρόντος 13 παιχνίδια. Το παραπάνω αποκλειστικό δικαίωμα της Εταιρείας έχει επεκταθεί για μια περίοδο 10 ετών, δηλαδή μέχρι τις 12.10.2030.

Ως εκ τούτου, η Εταιρεία κατέχει το αποκλειστικό δικαίωμα διεξαγωγής, διαχείρισης, οργάνωσης και λειτουργίας, με κάθε πρόσφορο μέσο, έξι αριθμολαχείων (ΤΖΟΚΕΡ, ΛΟΤΤΟ, ΠΡΟΤΟ, EXTRA 5, SUPER 3 και ΚΙΝΟ), τριών παιχνιδιών αθλητικών και λουπών στοιχηματισμών (ΠΡΟΠΟ, ΠΡΟΠΟΓΚΟΛ και ΣΤΟΙΧΗΜΑ [το οποίο περιλαμβάνει τα MONITOR GAMES και το GO LUCKY]), δύο νέων τυχερών παιχνιδιών (BINGO και SUPER 4) καθώς επίσης και των παιχνιδιών "Προγνωστικά Αγώνων Καλαθοσφαίρισης" και "Προγνωστικά Αγώνων Ομαδικών Αθλημάτων" (τα τελευταία τέσσερα παιχνίδια δεν έχουν ξεκινήσει ακόμη). Τα ανωτέρω αριθμολαχεία και παιχνίδια στοιχηματισμών προσφέρονται και στην Κύπρο, μέσω των θυγατρικών εταιρειών ΟΠΑΠ ΚΥΠΡΟΥ LTD και ΟΠΑΠ SPORTS LTD, αντίστοιχα.

Άδεια VLTs

Τον Νοέμβριο του 2011, σύμφωνα με το αρ. 39 του Ν.4002/2011 χορηγήθηκε στην ΟΠΑΠ Α.Ε. άδεια για την εγκατάσταση και εκμετάλλευση 35.000 παιγνιομηχανημάτων εντός της Ελληνικής επικράτειας. Η διάρκεια της άδειας οριζόταν στα 10 έτη και το συνολικό αντίτιμο που καταβλήθηκε από την ΟΠΑΠ Α.Ε ανήλθε σε € 560.000 χιλ..

Τον Νοέμβριο του 2017, σύμφωνα με τροποποίηση του ανωτέρω νόμου που δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως αρ. φύλλου 176, ο αριθμός των παιγνιομηχανημάτων περιορίζεται σε 25.000 ενώ, η διάρκεια της άδειας επεκτείνεται από 10 σε 18 έτη και αρχίζει από την ημερομηνία έναρξης της εμπορικής λειτουργίας του πρώτου παιγνιομηχανήματος. Σύμφωνα με τους όρους που ορίζονται στον ισχύοντα νόμο, η ΟΠΑΠ Α.Ε. υποχρεούται να θέσει σε εμπορική λειτουργία το σύνολο των παιγνιομηχανημάτων μέχρι την 31^η Δεκεμβρίου του 2019. Μετά την παρέλευση της ως άνω προθεσμίας, ο αριθμός των μη λειτουργούντων παιγνιομηχανημάτων αφαιρείται από το συνολικό αριθμό των παιγνιομηχανημάτων, αζημίως για το Ελληνικό Δημόσιο, εκτός αν η μη εμπρόθεσμη εγκατάσταση και λειτουργία αυτών οφείλεται σε υπαιτιότητα της Επιτροπής Εποπτείας και Ελέγχου Παιγνίων. Μια νέα σύμβαση παραχώρησης υπογράφηκε σε συνέχεια της τροποποίησης του προαναφερόμενου νόμου.

Ελληνικά Λαχεία Α.Ε.

Η ΟΠΑΠ Α.Ε., μέσω της πλήρως ελεγχόμενης θυγατρικής της ΟΠΑΠ INVESTMENT LTD, ήταν επικεφαλής της κοινοπραξίας των εταιρειών ΟΠΑΠ INVESTMENT LTD, Lottomatica Giochi e Partecipazioni S.r.l., Intralot Lotteries Limited και Scientific Games Global Gaming S.a r.l., η οποία ανακηρύχθηκε νικήτρια στο διαγωνισμό για την από 30.07.2013 παραχώρηση 12ετούς αποκλειστικής άδειας λειτουργίας και διαχείρισης των Κρατικών Λαχείων και του Στιγμαίου Λαχείου (ΣΚΡΑΤΣ) στην Ελληνική επικράτεια, η οποία περιλαμβάνει το Εθνικό Λαχείο, το Λαϊκό Λαχείο, το Ευρωπαϊκό Λαχείο, το Στιγμαίο Λαχείο (ΣΚΡΑΤΣ), το Στεγαστικό Λαχείο και το Πρωτοχρονιάτικο Λαχείο. Η κοινοπραξία έχει καταβάλλει αμοιβή ύψους € 190.000 χιλ. Επιπροσθέτως, η κοινοπραξία θα καταβάλει 30% του μικτού εσόδου (GGR) της εταιρείας ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΛΑΧΕΙΑ Α.Ε. στο κράτος (με εξαίρεση το Πρωτοχρονιάτικο Λαχείο). Σε κάθε περίπτωση το ποσό αυτό δε θα πρέπει να είναι μικρότερο από € 30.000 χιλ. για τον πρώτο χρόνο λειτουργίας και € 50.000 χιλ. για τα επόμενα έντεκα (11) χρόνια (σύνολο € 580.000 χιλ. καθ' όλη τη διάρκεια της σύμβασης). Η εταιρεία ΟΠΑΠ INVESTMENT LTD κατέχει το 67% του καταβληθέντος μετοχικού κεφαλαίου της ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΛΑΧΕΙΑ Α.Ε..

Ιπποδρομίες

Στις 22.12.2014 ιδρύθηκε η εταιρεία Ιπποδρομίες Α.Ε.. Σκοπός της είναι η άσκηση του αποκλειστικού 20ετούς δικαιώματος διοργάνωσης και διεξαγωγής αμοιβαίου ιπποδρομιακού στοιχήματος στην Ελλάδα, έναντι αμοιβής € 40.501 χιλ., σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις της από 24.04.2015

Σύμβασης Παραχώρησης με το Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου (ΤΑΙΠΕΔ), το γενικό νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο, καθώς επίσης και το γενικότερο ρυθμιστικό πλαίσιο.

Λοιπές δραστηριότητες του Ομίλου

TORA DIRECT

Στις 19.11.2014, η OPAP INVESTMENT LTD, 100% θυγατρική της ΟΠΑΠ Α.Ε, εξαγόρασε το 90% του μετοχικού κεφαλαίου της TORA DIRECT A.E. (πρώην Payzone Hellas A.E.) και στις 24.08.2015 προχώρησε στην εξαγορά του υπόλοιπου μη ελεγχόμενου 10%, έναντι συνολικού τιμήματος € 9.135 χιλ. Η TORA DIRECT A.E. παρέχει υπηρεσίες συναλλαγών με ηλεκτρονικά μέσα, υπηρεσίες πώλησης άυλου χρόνου ομιλίας καθώς επίσης και υπηρεσίες είσπραξης λογαριασμών κοινής ωφελείας.

ΤΩΡΑ ΓΟΥΟΛΕΤ

Την 01.09.2016 συστάθηκε η εταιρεία ΤΩΡΑ ΓΟΥΟΛΕΤ Α.Ε. με κύριο σκοπό τη διενέργεια εργασιών και δραστηριοτήτων που επιτρέπονται για τα ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος. Η ΤΩΡΑ ΓΟΥΟΛΕΤ Α.Ε. είναι 100% θυγατρική της ΟΠΑΠ INVESTMENT LTD (100% θυγατρική της ΟΠΑΠ Α.Ε.). Η διαδικασία αδειοδότησης ολοκληρώθηκε στις 12.02.2018, οπότε και αρχίζει επίσημα τις δραστηριότητές της.

NEUROSOFT

Στις 02.08.2017 ολοκληρώθηκε η διαδικασία εξαγοράς επιπλέον ποσοστού (28,19%) της NEUROSOFT A.E. από την ΟΠΑΠ INVESTMENT LTD (100% θυγατρική εταιρεία) διαμορφώνοντας το συνολικό ποσοστό συμμετοχής σε 67,72%.

Η NEUROSOFT Α.Ε. είναι εταιρεία παραγωγής λογισμικού που εξειδικεύεται στο σχεδιασμό, την παραγωγή, προσαρμογή και συντήρηση ολοκληρωμένων πληροφοριακών συστημάτων και είναι εισηγμένη στο Χρηματιστήριο του Μιλάνου.

Δίκτυο διανομής

Οι δραστηριότητες του Ομίλου προσφέρονται μέσω ενός διευρυμένου online και συμβατικού δικτύου πωλήσεων. Στην ελληνική επικράτεια υπάρχουν συνολικά 12.742 σημεία διανομής για την προώθηση των προϊόντων της ΟΠΑΠ Α.Ε., της ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΛΑΧΕΙΑ Α.Ε. και της ΙΠΠΟΔΡΟΜΙΕΣ Α.Ε.. Τα προϊόντα της ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΛΑΧΕΙΑ Α.Ε., εκτός των πρακτορείων, διατίθενται επίσης και μέσω χονδρεμπόρων, mini-markets και πλανόδιων πωλητών. Στην Κύπρο, τα σημεία πώλησης ανέρχονται σε 202 και περιλαμβάνουν τα πρακτορεία της ΟΠΑΠ ΚΥΠΡΟΥ LTD και της ΟΠΑΠ SPORTS LTD.

Τριμελής Επιτροπή Ελέγχου της ΟΠΑΠ Α.Ε. (του άρθρου 28 παρ.3Α, Ν.4002/2011)

Η Τριμελής Επιτροπή Ελέγχου της ΟΠΑΠ Α.Ε., η οποία προβλέπεται στο άρθρο 28 παρ.3Α του Νόμου 4002/2001 συνιστάται με απόφαση της Ε.Ε.Ε.Π.. Το ένα μέλος της προέρχεται από τα διορισμένα μέλη της Ε.Ε.Ε.Π., τα δε άλλα δύο επιλέγονται με τις προϋποθέσεις, τα προσόντα και τη διαδικασία που ορίζεται από τον Κανονισμό Διεξαγωγής και Ελέγχου Παιγνίων. Η Τριμελής Επιτροπή Ελέγχου

παρακολουθεί τις συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου της ΟΠΑΠ Α.Ε. για να εξασφαλίσει ότι η ΟΠΑΠ Α.Ε. και οι πράκτορες συμμορφώνονται με την ισχύουσα νομοθεσία και τηρούν τις συμβατικές υποχρεώσεις της ΟΠΑΠ Α.Ε. προς το Ελληνικό Δημόσιο. Η Τριμελής Επιτροπή Ελέγχου ελέγχει την ΟΠΑΠ Α.Ε. ώστε να διασφαλίζεται: Η συμμόρφωσή της με τους όρους της Σύμβασης Παραχώρησης του αποκλειστικού δικαιώματος διεξαγωγής, διαχείρισης, οργάνωσης και λειτουργίας των σε αυτήν αναφερόμενων παιγνίων, της άδειας εγκατάστασης και εκμετάλλευσης παιγνιομηχανημάτων VLTs και της νομοθεσίας τυχερών παιχνιδιών, η προστασία των καταναλωτών από τον εθισμό και την εγκληματικότητα που σχετίζεται με τα τυχερά παιχνίδια, η προστασία των ανηλίκων και άλλων ευάλωτων ομάδων, η αξιοπιστία των παιχνιδιών και η πληρωμή των κερδών στους νικητές, η προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και η πληρωμή των φόρων και των εισφορών που οφείλονται στο Ελληνικό Δημόσιο. Το Δ.Σ. της ΟΠΑΠ Α.Ε. (ή τα λοιπά πρόσωπα με σχετική εξουσιοδότηση στη λήψη αποφάσεων εκ μέρους της) θέτει στη διάθεση της Τριμελούς Επιτροπής Ελέγχου όλα τα σχετικά με τις αρμοδιότητές της κείμενα προτάσεων, αποφάσεων ή άλλων εγγράφων πριν από κάθε λήψη απόφασης. Η ΟΠΑΠ Α.Ε. υποχρεούται να απέχει από τη λήψη οποιασδήποτε απόφασης για την οποία η Τριμελής Επιτροπή Ελέγχου έχει εκφράσει τις ενστάσεις της. Η Τριμελής Επιτροπή Ελέγχου ενημερώνει χωρίς καθυστέρηση την Ε.Ε.Ε.Π. εάν κρίνει ότι η ΟΠΑΠ Α.Ε. πρόκειται να παραβιάσει τις συμβατικές της υποχρεώσεις προς το Ελληνικό Δημόσιο ή την ισχύουσα νομοθεσία. Η Ε.Ε.Ε.Π. είναι αρμόδια να αποφανθεί για κάθε διαφωνία μεταξύ της ΟΠΑΠ Α.Ε. και της Τριμελούς Επιτροπής Ελέγχου.

7. Πλαίσιο κατάρτισης των οικονομικών καταστάσεων

Οι ατομικές Οικονομικές Καταστάσεις της Εταιρείας και οι ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις του Ομίλου έχουν συνταχθεί σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ) του Συμβουλίου Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (ΣΔΛΠ) και τις Διερμηνείες της Επιτροπής Διερμηνειών των ΔΠΧΑ, όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Οι οικονομικές καταστάσεις έχουν συνταχθεί με βάση την αρχή του ιστορικού κόστους, και την αρχή της συνέχισης της δραστηριότητας (going concern).

Η σύνταξη οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ) απαιτεί τη χρήση λογιστικών εκτιμήσεων. Επίσης, απαιτεί την κρίση της Διοίκησης κατά την εφαρμογή των λογιστικών πολιτικών του Ομίλου. Οι περιπτώσεις οι οποίες περιλαμβάνουν μεγαλύτερο βαθμό κρίσης και πολυπλοκότητας ή οι περιπτώσεις όπου οι υποθέσεις και οι εκτιμήσεις είναι σημαντικές για τις οικονομικές καταστάσεις, περιλαμβάνονται στη σημείωση 7.2 “Σημαντικές λογιστικές κρίσεις, εκτιμήσεις και παραδοχές”.

Οι λογιστικές πολιτικές που εφαρμόστηκαν για τη σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων της χρήσης που έληξε την 31.12.2017, είναι ίδιες με αυτές που ακολουθήθηκαν κατά την σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων της χρήσης που έληξε την 31.12.2016 και περιγράφονται σε αυτές.

Τα ποσά των οικονομικών καταστάσεων απεικονίζονται σε χιλιάδες ευρώ, εκτός αν ρητά αναφέρεται διαφορετικά.

Διαφορές που τυχόν παρουσιάζονται μεταξύ των κονδυλίων στις οικονομικές καταστάσεις και των αντίστοιχων κονδυλίων στις σημειώσεις οφείλονται σε στρογγυλοποιήσεις.

7.1. Νέα πρότυπα, τροποποιήσεις προτύπων και διερμηνείες

Συγκεκριμένα νέα πρότυπα, τροποποιήσεις προτύπων και διερμηνείες έχουν εκδοθεί και είναι υποχρεωτικά για λογιστικές περιόδους που ξεκινούν κατά τη διάρκεια της παρούσας χρήσης ή μεταγενέστερα.

Πρότυπα και Διερμηνείες υποχρεωτικές για περιόδους που ξεκινούν την τρέχουσα χρήση

ΔΛΠ 7 (Τροποποίηση) «Γνωστοποιήσεις»

Με βάση την τροποποίηση του ΔΛΠ 7 μία εταιρεία καλείται να παρέχει γνωστοποιήσεις οι οποίες βοηθούν τους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων να αξιολογήσουν τις μεταβολές εκείνων των υποχρεώσεων των οποίων οι ταμειακές ροές ταξινομούνται στις χρηματοδοτικές δραστηριότητες στην κατάσταση ταμειακών ροών.

Η υιοθέτηση της ανωτέρω τροποποίησης από τον Όμιλο και την Εταιρεία είχε ως επίπτωση την προσθήκη των ανωτέρω γνωστοποιήσεων στις οικονομικές καταστάσεις.

ΔΛΠ 12 (Τροποποίηση) «Αναγνώριση αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων σε μη πραγματοποιηθείσες ζημιές»

Την 19.1.2016 το Συμβούλιο των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων εξέδωσε τροποποίηση στο ΔΛΠ 12 με την οποία αποσαφήνισε τα ακόλουθα:

- Οι μη πραγματοποιηθείσες ζημιές χρεωστικών μέσων, τα οποία αποτιμώνται για λογιστικούς σκοπούς στην εύλογη αξία και για φορολογικούς σκοπούς στο κόστος, δύνανται να οδηγήσουν σε εκπεστέες προσωρινές διαφορές ανεξάρτητα με το αν ο κάτοχός τους πρόκειται να ανακτήσει την αξία των στοιχείων μέσω της πώλησης ή της χρήσης τους.
- Η ανακτησιμότητα μίας αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης εξετάζεται σε συνδυασμό με τις λοιπές αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις. Στην περίπτωση, ωστόσο, που ο φορολογικός νόμος περιορίζει το συμψηφισμό συγκεκριμένων φορολογικών ζημιών με συγκεκριμένες κατηγορίες εισοδήματος, οι σχετικές εκπεστέες προσωρινές διαφορές θα πρέπει να εξετάζονται μόνο σε συνδυασμό με άλλες εκπεστέες προσωρινές διαφορές της ίδιας κατηγορίας.
- Κατά τον έλεγχο ανακτησιμότητας των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων, συγκρίνονται οι εκπεστέες φορολογικές διαφορές με τα μελλοντικά φορολογητέα κέρδη χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι εκπτώσεις φόρου που προέρχονται από την αντιστροφή αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων.
- Οι εκτιμήσεις για τα μελλοντικά φορολογητέα κέρδη δύνανται να περιλαμβάνουν την ανάκτηση κάποιων στοιχείων ενεργητικού σε αξία μεγαλύτερη από τη λογιστική τους, υπό την προϋπόθεση ότι δύνανται να αποδειχθεί ότι κάτι τέτοιο είναι πιθανό να επιτευχθεί.

Η υιοθέτηση της ανωτέρω τροποποίησης από τον Όμιλο και την Εταιρεία δεν είχε επίπτωση στις οικονομικές καταστάσεις.

ΔΠΧΑ 12 Βελτιώσεις Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (Κύκλος 2014-2016)

Στο πλαίσιο του προγράμματος των ετήσιων βελτιώσεων των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων, το Συμβούλιο εξέδωσε, την 8.12.2016, μη επείγουσες αλλά απαραίτητες τροποποιήσεις σε επιμέρους πρότυπα.

Η υιοθέτηση των ανωτέρω βελτιώσεων από τον Όμιλο και την Εταιρεία δεν είχε επίπτωση στις οικονομικές καταστάσεις.

Πρότυπα και Διερμηνείες υποχρεωτικά για μεταγενέστερες περιόδους

Βελτιώσεις Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (Κύκλος 2014-2016) (εφαρμόζεται στις ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2018)

Στο πλαίσιο του προγράμματος των ετήσιων βελτιώσεων των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων, το Συμβούλιο εξέδωσε μη επείγουσες αλλά απαραίτητες τροποποιήσεις στο ΔΠΧΑ 1 και στο ΔΛΠ 28.

Ο Όμιλος και η Εταιρεία εξετάζουν τις επιπτώσεις που θα έχει η υιοθέτηση των ανωτέρω βελτιώσεων στις οικονομικές καταστάσεις.

ΔΠΧΑ 9 «Χρηματοοικονομικά Μέσα» και μεταγενέστερες τροποποιήσεις στο ΔΠΧΑ 9 (εφαρμόζεται στις ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2018)

Το ΔΠΧΑ 9 αντικαθιστά τις πρόνοιες του ΔΛΠ 39 που αφορούν στην ταξινόμηση και επιμέτρηση των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων και συμπεριλαμβάνει επίσης ένα μοντέλο αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών το οποίο αντικαθιστά το μοντέλο των πραγματοποιημένων πιστωτικών ζημιών που εφαρμόζεται σήμερα. Επίσης καθιερώνει μία προσέγγιση της λογιστικής αντιστάθμισης βασιζόμενη σε αρχές και αντιμετωπίζει ασυνέπειες και αδυναμίες στο τρέχον μοντέλο του ΔΛΠ 39.

Με βάση τις πρόνοιες του νέου προτύπου, τα χρηματοοικονομικά μέσα ταξινομούνται και επιμετρούνται με βάση το πλαίσιο του επιχειρηματικού μοντέλου εντός του οποίου κατέχονται και τα χαρακτηριστικά των συμβατικών ταμειακών ρών.

Με βάση την τρέχουσα εκτίμηση της Διοίκησης, το ΔΠΧΑ 9 κατά την πρώτη εφαρμογή του καθώς και στις μεταγενέστερες περιόδους, δεν αναμένεται να έχει σημαντική επίπτωση στις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου και της Εταιρείας. Η πλειοψηφία των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που κατέχονται από τον Όμιλο αποτελείται από χρεωστικούς τίτλους. Με βάση τις πρόνοιες του νέου προτύπου, οι χρεωστικοί τίτλοι ταξινομούνται και επιμετρούνται με βάση το πλαίσιο του επιχειρηματικού μοντέλου εντός του οποίου κατέχονται και τα χαρακτηριστικά των συμβατικών ταμειακών ρών.

Το επιχειρηματικό μοντέλο και τα χαρακτηριστικά των συμβατικών ταμειακών ρών, που εισάγονται από το ΔΠΧΑ 9, δεν θα έχουν επίπτωση στην ταξινόμηση και επιμέτρηση της πλειοψηφίας των χρεωστικών τίτλων, οι οποίοι θα εξακολουθήσουν να επιμετρούνται στο αποσβεσμένο κόστος. Οι νέες πρόνοιες για τις ζημιές απομείωσης, σε ορισμένες περιπτώσεις, ενδεχομένως θα οδηγήσουν οι αναμενόμενες ζημιές να αναγνωριστούν νωρίτερα. Η εφαρμογή της απλοποιημένης προσέγγισης για τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία με σημαντικό σκέλος χρηματοδότησης και οι ζημιές απομείωσης στα συμβατικά περιουσιακά στοιχεία (contract assets), τα οποία θα αναγνωριστούν για πρώτη φορά την 1 Ιανουαρίου 2018 σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 15, θα οδηγήσουν σε μικρή αύξηση στις ζημιές απομείωσης. Μεταγενέστερη

επίδραση μπορεί να αποδοθεί μόνο σε αλλαγές στο επιχειρηματικό περιβάλλον, στα επιχειρηματικά μοντέλα και στις υπηρεσίες που προσφέρονται.

ΔΠΧΑ 15 «Έσοδα από Συμβόλαια με Πελάτες» (εφαρμόζεται στις ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2018)

Σκοπός του προτύπου είναι να παρέχει ένα ενιαίο, κατανοητό μοντέλο αναγνώρισης των εσόδων από όλα τα συμβόλαια με πελάτες ώστε να βελτιώσει τη συγκρισιμότητα μεταξύ εταιρειών του ίδιου κλάδου, διαφορετικών κλάδων και διαφορετικών κεφαλαιαγορών. Περιλαμβάνει τις αρχές που πρέπει να εφαρμόσει μία οικονομική οντότητα για να προσδιορίσει την επιμέτρηση των εσόδων και τη χρονική στιγμή της αναγνώρισής τους. Η βασική αρχή είναι ότι μία οικονομική οντότητα θα αναγνωρίσει τα έσοδα με τρόπο που να απεικονίζει τη μεταβίβαση των αγαθών ή υπηρεσιών στους πελάτες στο ποσό το οποίο αναμένει να δικαιούται σε αντάλλαγμα για αυτά τα αγαθά ή τις υπηρεσίες.

Το νέο πρότυπο θα εφαρμοστεί από τον Όμιλο από την 1 Ιανουαρίου 2018. Κατά την πρώτη εφαρμογή του ΔΠΧΑ 15, ο Όμιλος θα εφαρμόσει πλήρως το πρότυπο για την περίοδο 2018, και όσον αφορά τις προηγούμενες περιόδους, θα αναγνωρίσει το σωρευτικό αποτέλεσμα της εφαρμογής του ΔΠΧΑ 15 για όλες τις συμβάσεις που δεν θα έχουν ακόμα ολοκληρωθεί κατά την 1 Ιανουαρίου 2018, ως προσαρμογή στο αρχικό υπόλοιπο των ιδίων κεφαλαίων την 1 Ιανουαρίου 2018 (μέθοδος σωρευτικής αναπλήρωσης). Τα συγκριτικά στοιχεία του προηγούμενου έτους δεν θα επαναδιατυπωθούν. Ο Όμιλος θα παράσχει εξήγηση των λόγων για τις αλλαγές των στοιχείων στην κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης και στην κατάσταση αποτελεσμάτων, ως αποτέλεσμα της εφαρμογής του ΔΠΧΑ 15 για πρώτη φορά. Βάσει των ανωτέρω, ο Όμιλος προέβη σε ανάλυση της αναμενόμενης επίδρασης του ΔΠΧΑ 15 την 1 Ιανουαρίου 2018 καθώς και στην εκτιμώμενη επίπτωση στην κατάσταση αποτελεσμάτων της χρήσης 2018. Με βάση την τρέχουσα εκτίμηση της Διοίκησης, το ΔΠΧΑ 15 κατά την πρώτη εφαρμογή του καθώς και στις μεταγενέστερες περιόδους, δεν αναμένεται να έχει σημαντική επίπτωση στις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου και της Εταιρείας.

ΔΠΧΑ 2 (Τροποποίηση) «Παροχές που εξαρτώνται από την αξία των μετοχών» (εφαρμόζεται στις ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2018)

Την 20.6.2016 το Συμβούλιο των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων εξέδωσε τροποποίηση στο ΔΠΧΑ 2 με το οποίο διευκρινίστηκαν τα ακόλουθα:

- κατά την αποτίμηση της εύλογης αξίας μίας παροχής που εξαρτάται από την αξία των μετοχών και η οποία διακανονίζεται με μετρητά, ο λογιστικός χειρισμός των επιπτώσεων από τους όρους κατοχύρωσης (vesting conditions) καθώς και από τους όρους που δεν σχετίζονται με την εκπλήρωση συγκεκριμένων προϋποθέσεων (non-vesting conditions) ακολουθεί τη λογική που εφαρμόζεται στις παροχές που εξαρτώνται από την αξία των μετοχών και διακανονίζονται με συμμετοχικούς τίτλους,

- στις περιπτώσεις που η φορολογική νομοθεσία επιβάλλει στην εταιρεία να παρακρατά ένα ποσό φόρου (το οποίο αποτελεί φορολογική υποχρέωση του υπαλλήλου) το οποίο αφορά στις αμοιβές που σχετίζονται με την αξία της μετοχής και το οποίο θα πρέπει να αποδοθεί στις φορολογικές αρχές, η συναλλαγή στο σύνολό της θα πρέπει να αντιμετωπίζεται ως μία παροχή που εξαρτάται από την αξία των μετοχών και η οποία διακανονίζεται με συμμετοχικούς τίτλους, αν ως τέτοια θα χαρακτηρίζονταν αν δεν υπήρχε το ζήτημα του συμψηφισμού της φορολογικής υποχρέωσης,
- στην περίπτωση που τροποποιηθούν οι όροι που διέπουν τις παροχές που εξαρτώνται από την αξία της μετοχής έτσι ώστε αυτές να πρέπει να αναταξινομηθούν από παροχές που καταβάλλονται με μετρητά σε παροχές που καταβάλλονται με τη μορφή συμμετοχικών τίτλων, η συναλλαγή θα πρέπει να λογιστικοποιηθεί ως παροχή που διακανονίζεται με συμμετοχικούς τίτλους από την ημερομηνία που πραγματοποιείται η τροποποίηση.

Η υιοθέτηση του προτύπου αυτού δεν αναμένεται να έχει επίπτωση στις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου και της Εταιρείας. Η τροποποίηση δεν έχει υιοθετηθεί ακόμη από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

ΔΠΧΑ 4 (Τροποποίηση) «Ασφαλιστήρια συμβόλαια» (εφαρμόζεται στις ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2018)

Την 12.9.2016 το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων εξέδωσε τροποποίηση στο ΔΠΧΑ 4 με την οποία διευκρινίζει ότι:

- οι ασφαλιστικές εταιρείες, των οποίων η κύρια δραστηριότητα συνδέεται με τις ασφάλειες, έχουν τη δυνατότητα να λάβουν προσωρινή εξαίρεση από την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9, και
- όλες οι εταιρείες που εκδίδουν ασφαλιστήρια συμβόλαια και υιοθετούν το ΔΠΧΑ 9 έχουν τη δυνατότητα να παρουσιάζουν τις μεταβολές στην εύλογη αξία επιλέξιμων χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού στα λοιπά αποτελέσματα που καταχωρούνται απευθείας στην καθαρή θέση και όχι στα αποτελέσματα.

Η ανωτέρω τροποποίηση δεν έχει εφαρμογή στις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου και της Εταιρείας. Η τροποποίηση δεν έχει υιοθετηθεί ακόμη από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 40 «Επενδύσεις σε ακίνητα»: Αναταξινομήσεις από ή στην κατηγορία των επενδυτικών ακινήτων (εφαρμόζεται στις ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2018)

Το Συμβούλιο των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων εξέδωσε τροποποίηση στο ΔΛΠ 40 με την οποία διευκρίνισε ότι μια οικονομική οντότητα θα αναταξινομήσει ένα περιουσιακό στοιχείο στην ή από την κατηγορία επενδυτικών ακινήτων όταν και μόνο όταν μπορεί να αποδειχθεί η αλλαγή στη χρήση. Αλλαγή στη χρήση υφίσταται όταν το περιουσιακό στοιχείο έχει τα κριτήρια ή πάψει να έχει τα κριτήρια που ορίζουν τι είναι επένδυση σε ακίνητα. Μια αλλαγή στην πρόθεση της διοίκησης για τη χρήση του περιουσιακού στοιχείου, από μόνη της, δεν είναι αρκετή για να αποδείξει αλλαγή στη χρήση. Επίσης, τα

παραδείγματα στον κατάλογο των περιπτώσεων που αποδεικνύουν την αλλαγή στη χρήση επεκτάθηκαν για να συμπεριλαμβάνουν περιουσιακά στοιχεία υπό κατασκευή και όχι μόνο ολοκληρωμένα ακίνητα. Ο Όμιλος και η Εταιρεία εξετάζουν τις ενδεχόμενες επιπτώσεις που θα έχει η υιοθέτηση του εν λόγω προτύπου στις οικονομικές καταστάσεις. Το πρότυπο δεν έχει υιοθετηθεί ακόμη από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Διερμηνεία 22 «Συναλλαγές σε ξένο νόμισμα και προκαταβολές» (εφαρμόζεται στις ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2018)

Η διερμηνεία πραγματεύεται τις συναλλαγές σε ξένο νόμισμα όταν μία εταιρεία αναγνωρίζει ένα μη νομισματικό στοιχείο του ενεργητικού ή των υποχρεώσεων που προκύπτει από την είσπραξη ή πληρωμή προκαταβολής πριν η εταιρεία να αναγνωρίσει το σχετικό στοιχείο του ενεργητικού, το έξοδο ή το έσοδο. Η διερμηνεία διευκρίνισε πως ως ημερομηνία της συναλλαγής, προκειμένου να καθοριστεί η συναλλαγματική ισοτιμία που θα χρησιμοποιηθεί κατά την αναγνώριση του περιουσιακού στοιχείου, του εσόδου ή του εξόδου, πρέπει να θεωρηθεί η ημερομηνία αρχικής αναγνώρισης του μη νομισματικού στοιχείου του ενεργητικού ή των υποχρεώσεων (δηλαδή της προκαταβολής). Επίσης, στην περίπτωση που υφίστανται πολλαπλές προκαταβολές, θα πρέπει να ορίζεται διακριτή ημερομηνία συναλλαγής για κάθε πληρωμή ή είσπραξη.

Η υιοθέτηση της διερμηνείας αυτής δεν αναμένεται να έχει επίπτωση στις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου και της Εταιρείας. Η διερμηνεία δεν έχει υιοθετηθεί ακόμη από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Ε.Δ.Δ.Π.Χ.Π. 23 «Αβεβαιότητα σχετικά με τον χειρισμό θεμάτων φορολογίας εισοδήματος» (εφαρμόζεται στις ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2019):

Η διερμηνεία παρέχει επεξηγήσεις ως προς την αναγνώριση και επιμέτρηση του τρέχοντος και αναβαλλόμενου φόρου εισοδήματος όταν υπάρχει αβεβαιότητα σχετικά με την φορολογική αντιμετώπιση κάποιων στοιχείων. Το Ε.Δ.Δ.Π.Χ.Π. 23 έχει εφαρμογή σε όλες τις πτυχές της λογιστικοποίησης του φόρου εισοδήματος όταν υπάρχει τέτοια αβεβαιότητα, συμπεριλαμβανομένου του φορολογητέου κέρδους/ζημιάς, της φορολογικής βάσης των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων, τα φορολογικά κέρδη και φορολογικές ζημιές και τους φορολογικούς συντελεστές. Ο Όμιλος και η Εταιρεία εξετάζουν τις ενδεχόμενες επιπτώσεις που θα έχει η υιοθέτηση της εν λόγω διερμηνείας στις οικονομικές καταστάσεις. Η διερμηνεία δεν έχει υιοθετηθεί ακόμη από την Ε.Ε..

Διεθνές Πρότυπο Χρηματοοικονομικής Πληροφορήσεως 16: «Μισθώσεις» (εφαρμόζεται στις ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2019)

Το νέο πρότυπο διαφοροποιεί σημαντικά τη λογιστική των μισθώσεων για τους μισθωτές ενώ στην ουσία διατηρεί τις υφιστάμενες απαιτήσεις του ΔΛΠ 17 για τους εκμισθωτές. Ειδικότερα, βάσει των νέων απαιτήσεων, καταργείται για τους μισθωτές η διάκριση των μισθώσεων σε λειτουργικές και

χρηματοδοτικές. Οι μισθωτές θα πρέπει πλέον, για κάθε σύμβαση μισθώσεως που υπερβαίνει τους 12 μήνες, να αναγνωρίζουν στον ισολογισμό τους το δικαίωμα χρήσης του μισθωμένου στοιχείου καθώς και την αντίστοιχη υποχρέωση καταβολής των μισθωμάτων. Ο ανωτέρω χειρισμός δεν απαιτείται όταν η αξία του στοιχείου χαρακτηρίζεται ως πολύ χαμηλή.

Ο Όμιλος και η Εταιρεία εξετάζουν τις ενδεχόμενες επιπτώσεις που θα έχει η υιοθέτηση του εν λόγω προτύπου στις οικονομικές καταστάσεις. Το πρότυπο δεν έχει ακόμα υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

ΔΠΧΑ 17 «Ασφαλιστήρια συμβόλαια» (εφαρμόζεται στις ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2021)

Στις 18 Μαΐου 2017, το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων ολοκλήρωσε το μακροχρόνιο έργο του για την ανάπτυξη λογιστικού προτύπου για τα ασφαλιστήρια συμβόλαια και δημοσίευσε το ΔΠΧΑ 17 «Ασφαλιστήρια συμβόλαια». Το ΔΠΧΑ 17 αντικαθιστά το ΔΠΧΑ 4, το οποίο επιτρέπει σήμερα μια ευρεία ποικιλία πρακτικών. Το ΔΠΧΑ 17 θα επηρεάσει θεμελιωδώς τις οντότητες που εκδίδουν ασφαλιστήρια και επενδυτικά συμβόλαια με χαρακτηριστικά διακριτικής συμμετοχής.

Το ανωτέρω πρότυπο δεν έχει εφαρμογή στις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου και της Εταιρείας.

ΔΠΧΑ 10 και ΔΛΠ 28 (Τροποποιήσεις) «Πώληση ή εισφορά περιουσιακών στοιχείων μεταξύ ενός επενδυτή και μιας συγγενούς εταιρείας ή κοινοπραξίας» (δεν έχει καθοριστεί ακόμα η ημερομηνία υποχρεωτικής εφαρμογής)

Οι τροποποιήσεις διευθετούν μία ασυνέπεια μεταξύ των διατάξεων του ΔΠΧΑ 10 και του ΔΛΠ 28 σχετικά με την πώληση ή εισφορά των περιουσιακών στοιχείων μεταξύ ενός επενδυτή και μιας συγγενούς εταιρείας ή κοινοπραξίας. Η βασική συνέπεια των τροποποιήσεων είναι πως αναγνωρίζεται ολόκληρο το κέρδος ή η ζημιά μιας συναλλαγής που περιλαμβάνει μία δραστηριότητα (είτε με τη μορφή μιας θυγατρικής είτε όχι). Μερικό κέρδος ή ζημιά αναγνωρίζεται όταν η συναλλαγή περιλαμβάνει περιουσιακά στοιχεία τα οποία δεν αποτελούν μια δραστηριότητα, ακόμα και αν αυτά τα περιουσιακά στοιχεία έχουν τη μορφή μιας θυγατρικής.

Ο Όμιλος και η Εταιρεία εξετάζουν τις ενδεχόμενες επιπτώσεις που θα έχει η υιοθέτηση του εν λόγω προτύπου στις οικονομικές καταστάσεις. Οι τροποποιήσεις δεν έχουν υιοθετηθεί ακόμη από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

7.2. Σημαντικές λογιστικές κρίσεις, εκτιμήσεις και παραδοχές

Η σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων απαιτεί τη διενέργεια κρίσεων και εκτιμήσεων και την υιοθέτηση παραδοχών από τη Διοίκηση, οι οποίες επηρεάζουν τα ποσά του ενεργητικού και των υποχρεώσεων, τις γνωστοποιήσεις για ενδεχόμενες απαιτήσεις και υποχρεώσεις κατά την ημερομηνία της χρηματοοικονομικής αναφοράς καθώς και τα παρουσιαζόμενα ποσά εσόδων και δαπανών κατά τη

διάρκεια της παρουσιαζόμενης περιόδου. Τα πραγματικά γεγονότα μπορεί να διαφέρουν από αυτές τις εκτιμήσεις.

Οι εκτιμήσεις και οι κρίσεις συνεχώς αναθεωρούνται και βασίζονται στην ιστορική εμπειρία και σε άλλες παραμέτρους, συμπεριλαμβανομένων και των εκτιμήσεων για μελλοντικά γεγονότα τα οποία θεωρούνται εύλογα σύμφωνα με τις περιστάσεις. Τέλος, σε περίπτωση αναθεώρησης εκτιμήσεων και κρίσεων, η εφαρμογή γίνεται μόνο μελλοντικά και όχι αναδρομικά.

7.2.1. Κρίσεις

Κατά τη διαδικασία εφαρμογής των λογιστικών πολιτικών της Εταιρείας, κρίσεις, πέραν αυτών που περιλαμβάνουν εκτιμήσεις, διενεργούνται από τη Διοίκηση και οι οποίες επηρεάζουν τα ποσά που αναγνωρίζονται στη χρηματοοικονομική αναφορά. Η σημαντικότερη κρίση σχετίζεται με:

- **την ανακτησιμότητα των εισπρακτέων λογαριασμών**

Η Διοίκηση εξετάζει κατ' έτος την ανακτησιμότητα των κονδυλίων που περιλαμβάνονται στους εισπρακτέους λογαριασμούς, σε συνδυασμό και με εξωτερική πληροφόρηση, (βάσεις δεδομένων αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας πελατών, νομικοί κλπ.) προκειμένου να αποφασίσει για την ανακτησιμότητα των κονδυλίων που περιλαμβάνονται στους εισπρακτέους λογαριασμούς.

7.2.2. Εκτιμήσεις και παραδοχές

Συγκεκριμένα ποσά που περιλαμβάνονται ή επηρεάζουν τις οικονομικές καταστάσεις και τις σχετικές γνωστοποιήσεις θα πρέπει να εκτιμηθούν, απαιτώντας από τη Διοίκηση να χρησιμοποιήσει παραδοχές αναφορικά με τις αξίες ή τις συνθήκες οι οποίες δεν μπορούν να είναι γνωστές με βεβαιότητα κατά τη στιγμή προετοιμασίας των οικονομικών καταστάσεων. Μία «κρίσιμη λογιστική εκτίμηση» είναι εκείνη που συνδυάζει σημαντικότητα στην απεικόνιση των οικονομικών καταστάσεων της επιχείρησης και των αποτελεσμάτων της και απαιτεί από τη Διοίκηση της Εταιρείας πιο δύσκολες, υποκειμενικές ή σύνθετες κρίσεις, ενώ συχνά υπάρχει ανάγκη εκτιμήσεων σχετικά με την επίδραση γεγονότων τα οποία θεωρούνται ως ενδογενώς αβέβαια. Η Εταιρεία αξιολογεί τις εκτιμήσεις και παραδοχές σε συνεχή βάση, στηριζόμενη σε ιστορικά στοιχεία και εμπειρία, σε συμβουλές ειδικών, σε τάσεις και μεθόδους οι οποίες θεωρούνται εύλογες σε σχέση με τις περιστάσεις, καθώς και σε προβλέψεις αναφορικά με το πώς αυτές ενδέχεται να μεταβληθούν στο μέλλον. Επίσης, στη σημείωση 8. «Σύνοψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών», γίνεται αναφορά στις λογιστικές πολιτικές που έχουν επιλεγεί από τις προτεινόμενες αποδεκτές εναλλακτικές και περιλαμβάνει εκτιμήσεις και παραδοχές της Διοίκησης.

Κόστος παροχών αποχώρησης

(βλέπε σημείωση: 8.17)

Εκτιμώμενη απομείωση υπεραξίας και λοιπών άυλων περιουσιακών στοιχείων

(βλέπε σημειώσεις: 8.7 και 8.8)

Φόροι εισοδήματος

(βλέπε σημείωση: 8.14)

Προβλέψεις

(βλέπε σημείωση: 8.15)

Ενδεχόμενες απαιτήσεις και υποχρεώσεις

(βλέπε σημείωση: 8.15)

Ωφέλιμη ζωή αποσβέσιμων στοιχείων

(βλέπε σημείωση: 8.5 και 8.6)

Απομείωση συμμετοχών

(βλέπε σημείωση: 8.1)

8. Σύνοψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών

Οι σημαντικότερες λογιστικές πολιτικές οι οποίες χρησιμοποιούνται για τη σύνταξη των χρηματοοικονομικών καταστάσεων συνοψίζονται κατωτέρω. Θα πρέπει να επισημανθεί, όπως αναφέρθηκε και στην παράγραφο 7.2, ότι χρησιμοποιούνται λογιστικές εκτιμήσεις και παραδοχές για τη σύνταξη των χρηματοοικονομικών καταστάσεων. Αν και αυτές οι εκτιμήσεις στηρίζονται στην καλύτερη δυνατή γνώση της Διοίκησης για τα τρέχοντα γεγονότα, τα πραγματικά γεγονότα μπορεί να διαφέρουν σε σχέση με αυτές τις εκτιμήσεις.

8.1. Ενοποίηση και συμμετοχή σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις

Οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις περιλαμβάνουν τους λογαριασμούς της Εταιρείας και των θυγατρικών της.

Θυγατρικές

Θυγατρικές είναι όλες οι εταιρείες στις οποίες ο Όμιλος ασκεί έλεγχο επί της λειτουργίας τους. Ο Όμιλος ελέγχει μία εταιρεία όταν εκτίθεται σε, ή έχει δικαιώματα σε, μεταβλητές αποδόσεις της εταιρείας λόγω της συμμετοχής του στην εταιρεία αυτή και έχει την ικανότητα να επηρεάσει αυτές τις αποδόσεις μέσω της εξουσίας του στην εταιρεία αυτή. Οι θυγατρικές εταιρείες ενοποιούνται με τη μέθοδο της πλήρους ενοποίησης από την ημερομηνία κατά την οποία ο έλεγχος μεταφέρεται στον Όμιλο και παύουν να ενοποιούνται από την ημερομηνία κατά την οποία ο έλεγχος παύει να υφίσταται.

Ο Όμιλος χρησιμοποιεί τη μέθοδο της εξαγοράς για τη λογιστικοποίηση της συνένωσης επιχειρήσεων. Το τίμημα της εξαγοράς για την απόκτηση μιας θυγατρικής εταιρείας υπολογίζεται ως το σύνολο των εύλογων αξιών των περιουσιακών στοιχείων που μεταβιβάζονται, των υποχρεώσεων που αναλαμβάνονται προς τους πρώην μετόχους και των συμμετοχικών τίτλων που εκδόθηκαν από τον Όμιλο. Το τίμημα της εξαγοράς περιλαμβάνει επίσης την εύλογη αξία των περιουσιακών στοιχείων ή των υποχρεώσεων που προκύπτουν από μια συμφωνία ενδεχόμενου ανταλλάγματος. Σε μία συνένωση επιχειρήσεων οι συναφείς με την εξαγορά δαπάνες εξοδοποιούνται. Τα αναγνωρίσιμα περιουσιακά στοιχεία που αποκτώνται, οι υποχρεώσεις και οι ενδεχόμενες υποχρεώσεις που αναλαμβάνονται επιμετρούνται αρχικά στην εύλογη αξία τους κατά την ημερομηνία της εξαγοράς. Εάν υπάρχει, ο Όμιλος αναγνωρίζει μη ελέγχουσα συμμετοχή στη θυγατρική, στην αξία του μεριδίου της μη ελέγχουσας συμμετοχής στην καθαρή θέση της αποκτηθείσας εταιρείας.

Στην περίπτωση που μία απόκτηση πραγματοποιείται σε επιμέρους στάδια, η τρέχουσα αξία της συμμετοχής που κατείχε ο Όμιλος στην αποκτηθείσα εταιρεία επαναμετράται στην εύλογη αξία της κατά την ημερομηνία της εξαγοράς. Το κέρδος ή η ζημία που προκύπτει από την επαναμέτρηση της εύλογης αξίας αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης. Κάθε ενδεχόμενο τίμημα που δίνεται από

τον Όμιλο, αναγνωρίζεται στην εύλογη αξία του την ημερομηνία της εξαγοράς. Μεταγενέστερες αλλαγές στην εύλογη αξία του ενδεχόμενου τιμήματος, που θεωρήθηκε στοιχείο του ενεργητικού ή υποχρέωση, αναγνωρίζονται σύμφωνα με το ΔΛΠ 39, είτε στην κατάσταση των αποτελεσμάτων, είτε ως μεταβολή στα λοιπά συνολικά εισοδήματα. Το ενδεχόμενο τίμημα που χαρακτηρίστηκε ως στοιχεία της καθαρής θέσης δεν επαναμετράται ως την τελική τακτοποίηση του μέσω της καθαρής θέσης.

Η υπεραξία είναι το υπερβάλλον ποσό του συνόλου του τιμήματος που καταβλήθηκε, του ποσού που αναγνωρίστηκε ως μη ελέγχουσα συμμετοχή και της εύλογης αξίας οποιασδήποτε προηγούμενης συμμετοχής στην αποκτηθείσα εταιρεία, έναντι της εύλογης αξίας των αναγνωρίσιμων καθαρών περιουσιακών στοιχείων της θυγατρικής που αποκτήθηκε. Εφόσον το τίμημα εξαγοράς είναι μικρότερο από την εύλογη αξία των καθαρών περιουσιακών στοιχείων της θυγατρικής που αποκτήθηκε, το κέρδος από τη συναλλαγή αναγνωρίζεται άμεσα στην κατάσταση αποτελεσμάτων. Μετά την αρχική αναγνώριση, η υπεραξία αποτιμάται στο κόστος κτήσης μείον τις τυχόν σωρευμένες ζημιές απομείωσης της αξίας της. Για τους σκοπούς του ελέγχου απομείωσης, η υπεραξία η οποία έχει αναγνωριστεί σε μία συνένωση επιχειρήσεων, κατανέμεται, από την ημερομηνία απόκτησης, στις μονάδες δημιουργίας ταμειακών ροών του Ομίλου, οι οποίες αναμένεται να επωφεληθούν από τη συνένωση, ανεξαρτήτως εάν τα λοιπά περιουσιακά στοιχεία ή υποχρεώσεις της αποκτηθείσας εταιρείας έχουν κατανεμηθεί στις συγκεκριμένες μονάδες δημιουργίας ταμειακών ροών.

Οι μη ελέγχουσες συμμετοχές παρουσιάζουν το μέρος των κερδών ή των ζημιών και των καθαρών περιουσιακών στοιχείων τα οποία δεν ανήκουν στον Όμιλο. Αν οι ζημιές μιας θυγατρικής που αφορούν σε μη ελέγχουσες συμμετοχές υπερβαίνουν τις μη ελέγχουσες συμμετοχές στα ίδια κεφάλαια της θυγατρικής, το υπερβάλλον ποσό επιμερίζεται στους μετόχους της μητρικής εκτός από το ποσό για το οποίο οι μη ελέγχουσες συμμετοχές έχουν μια υποχρέωση και είναι ικανές να καλύψουν τις ζημιές αυτές. Στην κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης της Εταιρείας, οι συμμετοχές σε θυγατρικές εμφανίζονται στην αξία κτήσης μείον τις ζημιές απομείωσης, αν υπάρχουν.

Όλες οι θυγατρικές του Ομίλου έχουν ως ημερομηνία κλεισίματος την 31 Δεκεμβρίου.

Ενδοεταιρικές συναλλαγές, τα υπόλοιπα και τα μη πραγματοποιηθέντα κέρδη/ζημιές στις συναλλαγές μεταξύ των εταιρειών του Ομίλου απαλείφονται.

Συγγενείς επιχειρήσεις

Οι συγγενείς εταιρείες είναι εκείνες στις οποίες ο Όμιλος ασκεί σημαντική επιρροή, αλλά όχι έλεγχο επί της οικονομικής και επιχειρηματικής στρατηγικής τους και συνήθως κατέχεται ποσοστό συμμετοχής μεταξύ 20% και 50% των δικαιωμάτων ψήφου.

Οι συμμετοχές σε συγγενείς εταιρείες στις οποίες ασκείται σημαντική επιρροή αποτιμώνται με τη μέθοδο της καθαρής θέσης. Σύμφωνα με τη μέθοδο αυτή, η συμμετοχή αναγνωρίζεται αρχικά στην αξία κτήσης της, αυξομειούμενη με το ποσοστό συμμετοχής του Ομίλου στα κέρδη και τις ζημιές της συμμετοχής μετά

την ημερομηνία απόκτησης. Η επένδυση του Ομίλου σε συγγενείς εταιρείες περιλαμβάνει υπεραξία όπως έχει προσδιοριστεί κατά την απόκτηση.

Η συμμετοχή του Ομίλου στα κέρδη ή ζημίες μετά την απόκτηση αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων και η συμμετοχή στις μεταβολές στα λοιπά συνολικά εισοδήματα μετά την απόκτηση, αναγνωρίζεται στα λοιπά συνολικά εισοδήματα.

Κέρδη ή ζημίες από συναλλαγές με συγγενείς εταιρείες απαλείφονται κατά το μέρος της συμμετοχής του Ομίλου σε αυτές. Μερίσματα που λαμβάνονται από αυτές τις συμμετοχές απαλείφονται μειώνοντας την αξία της συμμετοχής. Περαιτέρω, η αξία των συμμετοχών αναπροσαρμόζεται με την τυχόν σωρευτική απομείωση της αξίας τους. Όταν οι ζημίες που αναλογούν στον Όμιλο υπερβαίνουν την λογιστική αξία της συμμετοχής, η λογιστική αξία μειώνεται στο μηδέν χωρίς περαιτέρω αναγνώριση ζημιών, εκτός από την περίπτωση κατά την οποία ο Όμιλος έχει δημιουργήσει υποχρεώσεις ή έχει πραγματοποιήσει πληρωμές, για λογαριασμό της συγγενούς εταιρείας.

8.2. Μετατροπή ξένου νομίσματος

Οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις στις οποίες συμπεριλαμβάνονται οι οικονομικές καταστάσεις της Εταιρείας, παρουσιάζονται σε ευρώ (€) το οποίο είναι το λειτουργικό νόμισμα και το νόμισμα παρουσίασης της μητρικής εταιρείας και όλων των θυγατρικών της.

Οι συναλλαγές σε ξένα νομίσματα μετατρέπονται στο λειτουργικό νόμισμα με τη χρήση των ισοτιμιών που ισχύουν κατά την ημερομηνία των συναλλαγών (spot exchange rate).

Κέρδη και ζημίες από συναλλαγματικές διαφορές οι οποίες προκύπτουν από την εκκαθάριση τέτοιων συναλλαγών κατά τη διάρκεια της περιόδου και από τη μετατροπή των νομισματικών στοιχείων που εκφράζονται σε ξένο νόμισμα με τις ισχύουσες ισοτιμίες κατά την ημερομηνία ισολογισμού, καταχωρούνται στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος, είτε ως Χρηματοοικονομικά έσοδα, είτε ως Χρηματοοικονομικά έξοδα, εκτός και αν καταχωρηθούν στην καθαρή θέση, χαρακτηριζόμενες ως αντιστάθμιση ταμειακών ροών ή αντιστάθμιση καθαρών επενδύσεων.

8.3. Λειτουργικοί τομείς

Η πληροφόρηση κατά λειτουργικό τομέα προσδιορίζεται βάσει των εσωτερικών αναφορών και της πληροφόρησης που παρέχεται στους επικεφαλής λήψης των επιχειρηματικών αποφάσεων, όπως ορίζεται και από το ΔΠΧΑ 8. Κάθε λειτουργικός τομέας αντιπροσωπεύει ξεχωριστή κατηγορία προσφερόμενων παιχνιδιών ή λοιπές δραστηριότητες των εταιρειών του Ομίλου. Δραστηριότητες που δεν αποτελούν διακριτούς τομείς συγκεντρώνονται και απεικονίζονται σε μία κατηγορία με τίτλο «Λοιπά».

8.4. Αναγνώριση εσόδων και εξόδων

Έσοδα αναγνωρίζονται όταν είναι πιθανό ότι μελλοντικά οικονομικά οφέλη θα εισρεύσουν στην Εταιρεία και το ποσό μπορεί να μετρηθεί αξιόπιστα. Τα έσοδα μετρώνται στην εύλογη αξία του ληφθέντος τιμήματος και απεικονίζονται καθαρά από Φόρο Προστιθέμενης Αξίας, επιστροφών και εκπτώσεων. Το ποσό των εσόδων θεωρείται αξιόπιστα μετρήσιμο όταν όλα τα ενδεχόμενα που συνδέονται με την πώληση έχουν επιλυθεί.

Έσοδα από παιχνίδια:

Τα έσοδα του Ομίλου και της Εταιρείας από παιχνίδια αφορούν προμήθειες ή σταθερό ποσοστό επί των κερδών ή παρόμοια έσοδα και λογιστικοποιούνται σύμφωνα με το ΔΛΠ 18 «Έσοδα». Τα έσοδα από παιχνίδια παρουσιάζονται καθαρά μετά την αφαίρεση των κερδών των παιχτών.

Έσοδα που αφορούν πράξεις τυχερών παιχνιδιών στις οποίες η Εταιρεία αναλαμβάνει ανοικτές θέσεις έναντι των παικτών, καταχωρούνται καθαρά μετά την αφαίρεση των κερδών νικητών όπως αυτά υπολογίζονται σύμφωνα με την έκβαση του παιχνιδιού. Επίσης, έσοδα τα οποία αφορούν γεγονότα μεταγενέστερης λογιστικής περιόδου λογίζονται ως μεταχρονολογημένα και αναγνωρίζονται στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων της περιόδου κατά την οποία ολοκληρώνεται το γεγονός.

Οι Μικτές εισπράξεις από παιχνίδια δεν αποτελούν έσοδα του Ομίλου αλλά αναφέρονται στις ακαθάριστες εισπράξεις που εισπράχθηκαν ή είναι εισπρακτέες κατά το τέλος της χρήσης από τους πελάτες και σχετίζονται με τα όλα παιχνίδια πλην των VLTs. Τα τελευταία δεν εμφανίζουν μικτές εισπράξεις αλλά απευθείας καθαρά έσοδα προ εισφορών.

Άλλα λειτουργικά έσοδα:

Τα άλλα λειτουργικά Έσοδα περιλαμβάνουν:

- Έσοδα από προμήθεια

Το Ειδικό Κρατικό Λαχείο Κοινωνικής Αντίληψης ή Πρωτοχρονιάτικο, εκδίδεται μια φορά το χρόνο και η κλήρωση πραγματοποιείται την τελευταία ημέρα του έτους. Τα Καθαρά Έσοδα από αυτό το λαχείο αποδίδονται στο Ελληνικό Δημόσιο. Το λαχείο αυτό παράγεται, λειτουργεί, προβάλλεται, κυκλοφορεί και η εν γένει διαχείρισή του πραγματοποιείται από την Ελληνικά Λαχεία έναντι διαχειριστικής αμοιβής ίσης προς 17% των μικτών εισπράξεων από τους παίκτες. Η προαναφερθείσα διαχειριστική αμοιβή περιλαμβάνει όλα τα έξοδα της Εταιρείας, τα οποία σχετίζονται με τη λειτουργία του Πρωτοχρονιάτικου Λαχείου, συμπεριλαμβανομένων και των προμηθειών του δικτύου πωλητών. Η αναγνώριση του εσόδου αυτού γίνεται μία φορά το χρόνο, κατά το μήνα Δεκέμβριο.

- **Λοιπά Έσοδα**

Στα λοιπά έσοδα περιλαμβάνονται έσοδα που προέρχονται από πώληση πάγιου και λοιπού εξοπλισμού, από λειτουργικές μισθώσεις και έσοδα από λοιπές υπηρεσίες όπως π.χ από προπληρωμένες κάρτες σταθερής και κινητής τηλεφωνίας και κάρτες χρήσης internet.

Έσοδα από τόκους:

Αναγνωρίζονται βάσει χρονικής αναλογίας και με τη χρήση του πραγματικού επιτοκίου. Όταν υπάρχει απομείωση των απαιτήσεων, η λογιστική αξία αυτών μειώνεται στο ανακτήσιμο ποσό τους το οποίο είναι η παρούσα αξία των αναμενόμενων μελλοντικών ταμειακών ροών προεξοφλούμενων με το αρχικό πραγματικό επιτόκιο. Στη συνέχεια λογίζονται τόκοι με το ίδιο επιτόκιο επί της απομειωμένης (νέας λογιστικής) αξίας.

Έσοδα από μερίσματα:

Αναγνωρίζονται στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος κατά την ημερομηνία έγκρισης της διανομής τους από την Γενική Συνέλευση των μετόχων.

Έξοδα:

Αναγνωρίζονται στη κατάσταση συνολικού εισοδήματος σε δεδουλευμένη βάση. Τα έξοδα από τόκους αναγνωρίζονται σε δεδουλευμένη βάση.

8.5. Ενσώματες ακινητοποιήσεις

Οι ενσώματες ακινητοποιήσεις απεικονίζονται στις οικονομικές καταστάσεις στο ιστορικό κόστος κτήσης, μειωμένες με τις σωρευμένες αποσβέσεις και τις τυχόν απομειώσεις της αξίας τους. Το κόστος κτήσης περιλαμβάνει όλες τις άμεσα καταλογισμένες δαπάνες για την απόκτηση των στοιχείων. Μεταγενέστερα, αποτιμώνται στο αναπόσβεστο κόστος μειωμένο με τυχόν απομειώσεις.

Μεταγενέστερες δαπάνες καταχωρούνται σε επαύξηση της λογιστικής αξίας των ενσώματων παγίων ή ως ξεχωριστό πάγιο μόνο κατά την έκταση που οι δαπάνες αυτές αυξάνουν τα μελλοντικά οικονομικά οφέλη που αναμένεται να εισρεύσουν από τη χρήση του παγίου στοιχείου και το κόστος τους μπορεί να επιμετρηθεί αξιόπιστα. Το κόστος επισκευών και συντηρήσεων καταχωρείται στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος όταν πραγματοποιούνται.

Κατά την πώληση ενσώματων ακινητοποιήσεων, οι διαφορές μεταξύ του τιμήματος που λαμβάνεται και της λογιστικής τους αξίας καταχωρούνται ως κέρδη ή ζημίες στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος. Οι επισκευές και συντηρήσεις καταχωρούνται στα έξοδα της περιόδου που αφορούν.

Οι αποσβέσεις των στοιχείων των ενσωμάτων ακινητοποιήσεων (πλην οικοπέδων τα οποία δεν αποσβένονται) υπολογίζονται με τη σταθερή μέθοδο μέσα στην ωφέλιμη ζωή τους που έχει ως εξής:

Οικόπεδα	-
Κτίρια	20 έτη
Μηχανολογικός εξοπλισμός	3-9 έτη
Μεταφορικά μέσα	6,5 έτη
Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός	5 έτη

Οι υπολειμματικές αξίες και οι ωφέλιμες ζωές των ενσώματων ακινητοποιήσεων υπόκεινται σε επανεξέταση σε κάθε ημερομηνία ισολογισμού. Όταν υπάρχουν αντικειμενικές ενδείξεις ότι οι λογιστικές αξίες των ενσώματων ακινητοποιήσεων υπερβαίνουν την ανακτήσιμη αξία τους, η δε διαφορά (απομείωση) καταχωρείται άμεσα ως έξοδο στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος. Οι ενσώματες ακινητοποιήσεις ελέγχονται για απομείωση.

Πάγια αξίας έως € 1,5 αποσβένονται εντός της χρήσης.

8.6. Ασώματες ακινητοποιήσεις

Στις ασώματες ακινητοποιήσεις συμπεριλαμβάνονται τα δικαιώματα και οι άδειες λογισμικού.

Λογισμικό: Οι άδειες λογισμικού αποτιμώνται στο κόστος κτήσης μείον τις αποσβέσεις. Οι αποσβέσεις διενεργούνται με τη σταθερή μέθοδο κατά τη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής των στοιχείων αυτών η οποία κυμαίνεται από 1 έως 3 χρόνια.

Δικαιώματα: Τα αποκλειστικά δικαιώματα αναγνωρίζονται αρχικά στο κόστος αγοράς ή εκτίμησης και μεταγενέστερα στο αναπόσβεστο κόστος μειωμένο με τυχόν απομείωση της αξίας τους. Το αποκλειστικό δικαίωμα λειτουργίας με κάθε πρόσφορο μέσο που παρέχεται από την τρέχουσα τεχνολογία, αριθμολαχείων και παιχνιδιών πρόγνωσης αθλητικών γεγονότων που παραχωρήθηκε σε εταιρείες του Ομίλου από το Ελληνικό Δημόσιο λογιστικοποιείται στο κόστος όπως αυτό ορίστηκε από ανεξάρτητους εκτιμητές και αποσβένεται εντός της περιόδου που αφορά. (Σημείωση 8.8, όπου περιγράφονται οι διαδικασίες ελέγχου απομείωσης).

Επεκτάσεις σε υπάρχοντα αποκλειστικά δικαιώματα και νέες άδειες για διεξαγωγή νέων παιγνιομηχανημάτων σε αποκλειστική βάση, λογίζονται ως ξεχωριστά πάγια στοιχεία και αποσβένονται κατά τη διάρκεια που αφορούν με βάση τη σταθερή μέθοδο.

Άυλα περιουσιακά στοιχεία αξίας έως € 1,5 αποσβένονται εντός της χρήσης.

8.7. Υπεραξία

Υπεραξία προκύπτει κατά την απόκτηση θυγατρικών εταιρειών και υπολογίζεται ως η διαφορά μεταξύ του τιμήματος και της εύλογης αξίας των μη ελεγχουσών συμμετοχών της αποκτώμενης εταιρείας από την καθαρή εύλογη αξία της συμμετοχής του Ομίλου στα αποκτώμενα καθαρά περιουσιακά στοιχεία, τις υποχρεώσεις και τις ενδεχόμενες υποχρεώσεις της αποκτούμενης εταιρείας. Αν το συνολικό τίμημα της

εξαγοράς είναι μικρότερο από την εύλογη αξία των καθαρών περιουσιακών στοιχείων που αποκτήθηκαν, η διαφορά αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα.

Μετά την αρχική αναγνώριση, η υπεραξία αποτιμάται στο κόστος κτήσης μείον τις τυχόν σωρευμένες ζημιές απομείωσης της αξίας της.

Ο έλεγχος απομείωσης της υπεραξίας διενεργείται σε ετήσια βάση ή πιο συχνά αν γεγονότα ή αλλαγές σε περιστάσεις καταδεικνύουν ενδεχόμενη απομείωση (σημείωση 8.8, όπου περιγράφονται οι διαδικασίες ελέγχου απομείωσης). Η λογιστική αξία της υπεραξίας συγκρίνεται με το ανακτήσιμο ποσό το οποίο είναι το μεγαλύτερο μεταξύ της αξίας χρήσης και της εύλογης αξίας μείον τα κόστη πώλησης. Τυχόν απομείωση αναγνωρίζεται ως έξοδο και δεν μπορεί να αναστραφεί μεταγενέστερα.

8.8. Απομείωση αξίας μη χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων

Η Υπεραξία, οι ασώματες ακινητοποιήσεις που έχουν απεριόριστη ωφέλιμη ζωή και οι ασώματες ακινητοποιήσεις που δεν έχουν αρχίσει να χρησιμοποιούνται δεν αποσβένονται και υπόκεινται σε έλεγχο απομείωσης ετησίως. Τα λοιπά στοιχεία του ενεργητικού υπόκεινται σε έλεγχο απομείωσης όταν κάποια γεγονότα και αντικειμενικές ενδείξεις καταδεικνύουν ότι η λογιστική αξία μπορεί να μην είναι ανακτήσιμη. Η ανακτήσιμη αξία είναι το μεγαλύτερο ποσό μεταξύ της καθαρής τιμής πώλησης και της αξίας λόγω χρήσης. Καθαρή αξία πώλησης θεωρείται το ποσό από την πώληση ενός στοιχείου του ενεργητικού στα πλαίσια μιας αμφοτεροβαρούς συναλλαγής στην οποία τα μέρη έχουν πλήρη γνώση και προσχωρούν οικειοθελώς, μετά από την αφαίρεση κάθε πρόσθετου άμεσου κόστους διάθεσης του στοιχείου ενεργητικού, ενώ η αξία χρήσης βασίζεται σε αποτίμηση της παρούσας αξίας μελλοντικών ταμειακών ροών, καθώς είναι η παρούσα αξία των εκτιμώμενων μελλοντικών ταμειακών ροών που αναμένεται να εισρεύσουν στην επιχείρηση από τη χρήση ενός στοιχείου ενεργητικού και από τη διάθεσή του στο τέλος της εκτιμώμενης ωφέλιμης ζωής του.

Για σκοπούς ελέγχου απομείωσης, τα στοιχεία του ενεργητικού ομαδοποιούνται στο χαμηλότερο επίπεδο μονάδας δημιουργίας ταμειακών ροών (cash-generating units). Ως αποτέλεσμα, ορισμένα στοιχεία ενεργητικού εξετάζονται αυτόνομα, ενώ κάποια άλλα σε επίπεδο μονάδας δημιουργίας ταμειακών ροών.

Η ζημία λόγω μείωσης της αξίας των στοιχείων του ενεργητικού, αναγνωρίζεται από την επιχείρηση όταν η λογιστική αξία των στοιχείων αυτών (ή της μονάδας δημιουργίας ταμειακών ροών) είναι μεγαλύτερη από το ανακτήσιμο ποσό τους. Η ζημία απομείωσης χρεώνεται pro rata σε όλα τα στοιχεία της μονάδας δημιουργίας ταμειακών ροών. Με εξαίρεση το λογαριασμό «Υπεραξία», όλα τα λοιπά στοιχεία ενεργητικού εξετάζονται σε επόμενες περιόδους, καθώς ενδείξεις που οδήγησαν σε αναγνώριση ζημίας απομείωσης στο παρελθόν μπορεί να μην υφίστανται πλέον και επομένως πραγματοποιείται αναστροφή της αναγνωρισμένης απομείωσης στα αποτελέσματα.

8.9. Μισθώσεις

Ο Όμιλος συνάπτει συμφωνίες οι οποίες εμπεριέχουν συναλλαγές που δεν έχουν τον νομικό τύπο μιας μίσθωσης αλλά της εκχωρείται το δικαίωμα χρήσης περιουσιακών στοιχείων (ενσώματες ακινητοποιήσεις) έναντι μιας σειράς πληρωμών.

Η εκτίμηση για το εάν μία συμφωνία περιέχει στοιχείο μίσθωσης πραγματοποιείται κατά την έναρξη της συμφωνίας, λαμβάνοντας υπόψη όλα τα διαθέσιμα στοιχεία και τις ιδιαίτερες συνθήκες. Μετά την έναρξη της συμφωνίας πραγματοποιείται επαναξιολόγησή της για το εάν περιέχει στοιχείο μίσθωσης όταν συμβαίνει κάποιο από τα παρακάτω:

- α) υπάρχει μεταβολή στους όρους της σύμβασης, εκτός κι αν η μεταβολή απλά ανανεώνει ή παρατείνει τη συμφωνία,
- β) ασκείται δικαίωμα ανανέωσης ή συμφωνείται μια παράταση, εκτός κι αν όρος της ανανέωσης ή της παράτασης αρχικά είχε περιληφθεί στη μισθωτική περίοδο,
- γ) υπάρχει μια μεταβολή στο κατά πόσο η εκπλήρωση εξαρτάται από ένα καθορισμένο περιουσιακό στοιχείο και
- δ) υπάρχει σημαντική αλλαγή στο περιουσιακό στοιχείο.

Ο Όμιλος ως μισθωτής

Η ιδιοκτησία ενός μισθωμένου περιουσιακού στοιχείου μεταβιβάζεται στο μισθωτή εάν μεταβιβάζονται σε αυτόν ουσιαστικά όλοι οι κίνδυνοι και τα οφέλη που σχετίζονται με το μισθωμένο περιουσιακό στοιχείο ανεξάρτητα από τον νομικό τύπο της σύμβασης. Κατά την έναρξη της μίσθωσης το περιουσιακό στοιχείο αναγνωρίζεται στην εύλογη αξία του ή εάν είναι χαμηλότερη, στην παρούσα αξία των ελάχιστων καταβολών μισθωμάτων συμπεριλαμβανομένων και επιπλέον καταβολών εάν υπάρχουν, που καλύπτονται από το μισθωτή. Ένα αντίστοιχο ποσό αναγνωρίζεται ως υποχρέωση από τη χρηματοδοτική μίσθωση ανεξαρτήτως εάν μερικές από τις καταβολές μισθωμάτων αποδίδονται προκαταβολικά κατά την έναρξη της μίσθωσης.

Η μεταγενέστερη λογιστική αντιμετώπιση των περιουσιακών στοιχείων τα οποία έχουν αποκτηθεί με συμβάσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης, π.χ. η χρησιμοποιούμενη μέθοδος απόσβεσης και ο προσδιορισμός της ωφέλιμης ζωής του, είναι ίδια με αυτή που εφαρμόζεται σε συγκρίσιμα αποκτώμενα, εκτός συμβάσεων μίσθωσης, περιουσιακά στοιχεία. Η λογιστική αντιμετώπιση της αντίστοιχης υποχρέωσης αφορά στη σταδιακή μείωσή της, με βάση τις ελάχιστες καταβολές των μισθωμάτων, μείον τις χρηματοοικονομικές επιβαρύνσεις οι οποίες αναγνωρίζονται ως έξοδο στα χρηματοοικονομικά έξοδα. Οι χρηματοοικονομικές επιβαρύνσεις κατανέμονται στη διάρκεια της μισθωτικής περιόδου και αντιπροσωπεύουν ένα σταθερό περιοδικό επιτόκιο επί του ανεξόφλητου υπολοίπου της υποχρέωσης. Όλες οι υπόλοιπες μισθώσεις αντιμετωπίζονται ως λειτουργικές μισθώσεις. Οι καταβολές στις συμβάσεις λειτουργικής μίσθωσης αναγνωρίζονται ως έξοδο στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος με την ευθεία

μέθοδο (συσχετισμός εσόδου χρήσης και εξόδου). Οι σχετιζόμενες δαπάνες, όπως η συντήρηση και η ασφάλιση, αναγνωρίζονται ως έξοδο όταν πραγματοποιούνται.

Ο Όμιλος ως εκμισθωτής

Οι μισθώσεις στις οποίες ο Όμιλος δε μεταβιβάζει ουσιαστικά όλους τους κινδύνους και τις ωφέλειες του περιουσιακού στοιχείου κατατάσσονται ως λειτουργικές μισθώσεις. Αρχικά άμεσα κόσθη που βαρύνουν τους εκμισθωτές στη διαπραγμάτευση και συμφωνία μιας λειτουργικής μίσθωσης, προστίθενται στη λογιστική αξία του μισθωμένου περιουσιακού στοιχείου και αναγνωρίζονται καθ' όλη τη διάρκεια της μίσθωσης ως έσοδα μίσθωσης.

8.10. Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού

Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού περιλαμβάνουν ταμειακά και λοιπά χρηματοοικονομικά μέσα. Χρηματοοικονομικό μέσο είναι κάθε σύμβαση που δημιουργεί ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού σε μία επιχείρηση και μια χρηματοοικονομική υποχρέωση ή ένα συμμετοχικό τίτλο σε μια άλλη επιχείρηση. Τα χρηματοοικονομικά μέσα, εκτός από χρηματοοικονομικά μέσα αντιστάθμισης, μπορούν να χωρισθούν στις κάτωθι κατηγορίες: δάνεια και απαιτήσεις, χρηματοοικονομικά στοιχεία αποτιμώμενα στην εύλογη αξία τους μέσω της κατάστασης συνολικού εισοδήματος χρήσης, διαθέσιμα για πώληση χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και επενδύσεις κατεχόμενες ως τη λήξη. Τα χρηματοοικονομικά μέσα ταξινομούνται στις ανωτέρω κατηγορίες από τη Διοίκηση της Εταιρείας κατά την αρχική αναγνώριση, ανάλογα με το σκοπό για τον οποίο αποκτήθηκαν. Ο χαρακτηρισμός των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού επανεκτιμάται στο τέλος κάθε ημερομηνίας δημοσίευσης κατά την οποία είναι διαθέσιμη η επιλογή κατηγορίας ή λογιστικού χειρισμού.

Συνήθεις αγοραπωλησίες χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού, αναγνωρίζονται κατά την ημερομηνία τακτοποίησής τους. Όλα τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού τα οποία δεν έχουν ταξινομηθεί ως αποτιμώμενα στην εύλογη αξία τους μέσω της κατάστασης συνολικού εισοδήματος χρήσης, αναγνωρίζονται αρχικά στην εύλογη αξία τους πλέον του κόστους της συναλλαγής.

Η Εταιρεία εξετάζει αν ένα συμβόλαιο εμπεριέχει ενσωματωμένο παράγωγο κατά τη σύναψη της συμφωνίας. Το ενσωματωμένο παράγωγο διαχωρίζεται από το βασικό συμβόλαιο και λογιστικοποιείται ως παράγωγο, όταν η ανάλυση καταδεικνύει ότι όλα τα οικονομικά χαρακτηριστικά και οι κίνδυνοι του παραγώγου δε σχετίζονται άμεσα με το βασικό συμβόλαιο.

Διακοπή αναγνώρισης χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού επέρχεται από τη στιγμή όπου το δικαίωμα λήψης ταμειακών ροών από την επένδυση έχει λήξει ή έχει μεταφερθεί.

Η Εταιρεία εξετάζει σε κάθε ημερομηνία δημοσίευσης οικονομικών καταστάσεων αν ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού ή ομάδα χρηματοοικονομικών στοιχείων έχει υποστεί απομείωση.

i) Δάνεια και απαιτήσεις

Περιλαμβάνουν μη παράγωγα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού με σταθερές ή προσδιορισμένες πληρωμές, τα οποία δεν διαπραγματεύονται σε ενεργές αγορές. Προκύπτουν όταν η Εταιρεία παρέχει χρήματα, αγαθά ή υπηρεσίες απευθείας σε χρεώστες χωρίς την πρόθεση να εμπορευθεί τις δημιουργηθείσες απαιτήσεις.

Τα δάνεια και οι απαιτήσεις αποτιμώνται μεταγενέστερα στο αναπόσβεστο κόστος τους βάσει της μεθόδου του πραγματικού επιτοκίου, μείον τις ζημιές απομείωσης. Κάθε μεταβολή στην αξία όταν διακόπτεται η αναγνώριση ή απομειώνεται ή κατά τη διαδικασία απόσβεσής της, αναγνωρίζεται απευθείας στην κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης. Το αναπόσβεστο κόστος υπολογίζεται λαμβάνοντας υπόψη κάθε προεξόφληση ή ανταμοιβή κατά την εξαγορά και περιλαμβάνει αμοιβές οι οποίες είναι αναπόσπαστο μέρος του πραγματικού επιτοκίου και του κόστους της συναλλαγής.

Οι εμπορικές απαιτήσεις απομειώνονται όταν υπάρχουν αντικειμενικές ενδείξεις ότι η Εταιρεία δε θα είναι σε θέση να εισπράξει όλα τα ποσά σύμφωνα με τους αρχικούς όρους είσπραξης. Το ποσό που καταγράφεται στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος προσδιορίζεται ως η διαφορά μεταξύ της καταγεγραμμένης αξίας του στοιχείου του ενεργητικού και της παρούσας αξίας των εκτιμώμενων μελλοντικών ταμειακών ροών.

Τα δάνεια και οι απαιτήσεις περιλαμβάνονται στο κυκλοφορούν ενεργητικό, εκτός από εκείνα με λήξη μεγαλύτερη των δώδεκα (12) μηνών από την ημερομηνία ισολογισμού. Τα τελευταία συμπεριλαμβάνονται στα μη κυκλοφορούντα στοιχεία του ενεργητικού.

ii) Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα

Τα παράγωγα χρηματοοικονομικά προϊόντα περιλαμβάνουν συμφωνίες ανταλλαγής επιτοκίων. Για τους σκοπούς της αντισταθμιστικής λογιστικής, η αντιστάθμιση χρηματοοικονομικού κινδύνου ταξινομείται ως αντιστάθμιση ταμειακών ροών, όταν αντισταθμίζεται η διακύμανση στις ταμειακές ροές, η οποία μπορεί να προέρχεται από ένα συγκεκριμένο κίνδυνο, άμεσα συσχετιζόμενο με το περιουσιακό στοιχείο ή την υποχρέωση. Για τα παράγωγα που χρησιμοποιούνται για αντιστάθμιση κινδύνων εφαρμόζεται αντισταθμιστική λογιστική που περιλαμβάνει την ύπαρξη, κατά τη σύναψη της συναλλαγής, επίσημης τεκμηρίωσης, την αναγνώριση του αντισταθμιζόμενου στοιχείου, του μέσου αντιστάθμισης, του τύπου της αντιστάθμισης, του αντισταθμιζόμενου κινδύνου και της επιχειρηματικής στρατηγικής για την αντιστάθμιση κινδύνων. Σε συναλλαγές αντιστάθμισης ταμειακών ροών, τα κέρδη ή οι ζημιές που αφορούν στο αποτελεσματικό μέρος της αντιστάθμισης και προέρχονται από μεταβολές στην εύλογη αξία του παράγωγου χρηματοοικονομικού μέσου, καταχωρούνται στα λοιπά συνολικά εισοδήματα. Αντίθετα τα κέρδη ή οι ζημιές που αφορούν το μη αποτελεσματικό μέρος της αντιστάθμισης καταχωρούνται απευθείας στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

iii) Εύλογες αξίες

Οι εύλογες αξίες των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού που είναι διαπραγματεύσιμα σε ενεργές αγορές, προσδιορίζονται από τις τρέχουσες τιμές ζήτησης (ιεράρχηση εύλογης αξίας I). Για τα μη διαπραγματεύσιμα στοιχεία, οι εύλογες αξίες προσδιορίζονται με τη χρήση τεχνικών αποτίμησης όπως ανάλυση πρόσφατων συναλλαγών, συγκρίσιμων στοιχείων που διαπραγματεύονται (ιεράρχηση εύλογης αξίας II) και προεξόφληση ταμειακών ροών (ιεράρχηση εύλογης αξίας III). Οι μη διαπραγματεύσιμοι σε ενεργό αγορά συμμετοχικοί τίτλοι που έχουν ταξινομηθεί στην κατηγορία «διαθέσιμα προς πώληση χρηματοοικονομικά στοιχεία» και των οποίων η εύλογη αξία δεν είναι δυνατόν να προσδιοριστεί με αξιοπιστία, αποτιμώνται στο κόστος κτήσης τους. Η Εταιρεία δεν κατέχει χρηματοοικονομικά μέσα αποτίμησης σε εύλογες αξίες εκτός από τα παράγωγα.

8.11. Αποθέματα

Τα αποθέματα απεικονίζονται στη χαμηλότερη αξία μεταξύ κόστους κτήσης και καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας. Το κόστος καθορίζεται με βάση το μέσο ετήσιο σταθμικό κόστος. Η καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία είναι η εκτιμώμενη τιμή πώλησης στα πλαίσια των συνήθων δραστηριοτήτων, μειωμένη με το εκτιμώμενο κόστος για την ολοκλήρωση αυτών και το εκτιμώμενο για την πραγματοποίηση της πώλησης κόστος. Σε περίπτωση μεταγενέστερης αύξησης της καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας αποθεμάτων που έχουν απομειωθεί, η απομείωση αυτή αντισταθμίζεται.

8.12. Διαθέσιμα και ταμειακά ισοδύναμα

Τα διαθέσιμα και ταμειακά ισοδύναμα περιλαμβάνουν τα μετρητά σε τραπεζικούς λογαριασμούς και στο ταμείο καθώς επίσης και τις βραχυπρόθεσμες επενδύσεις υψηλής ρευστότητας όπως τα προϊόντα της αγοράς χρήματος και τις τραπεζικές καταθέσεις με χρονικό ορίζοντα τριών μηνών ή λιγότερο. Οι δεσμευμένες καταθέσεις περιλαμβάνονται στα Διαθέσιμα και ταμειακά ισοδύναμα. Οι δεσμευμένες καταθέσεις είναι ταμειακά ισοδύναμα τα οποία δεν είναι άμεσα διαθέσιμα προς χρήση. Αυτά τα ταμειακά ισοδύναμα δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν από την Εταιρεία μέχρι την επέλευση ενός συγκεκριμένου χρονικού σημείου ή γεγονότος στο μέλλον.

8.13. Ίδια κεφάλαια

Το μετοχικό κεφάλαιο προσδιορίζεται από την ονομαστική αξία των μετοχών που έχουν εκδοθεί. Οι κοινές μετοχές καταχωρούνται στα ίδια κεφάλαια.

Η διαφορά υπέρ το άρτιο περιλαμβάνει όλα τα επιπρόσθετα ποσά που λήφθηκαν κατά την έκδοση μετοχικού κεφαλαίου. Έξοδα τα οποία πραγματοποιήθηκαν για την έκδοση μετοχών εμφανίζονται μετά την αφαίρεση του σχετικού φόρου εισοδήματος, σε μείωση της διαφοράς υπέρ το άρτιο.

Οι ίδιες μετοχές αφορούν μετοχές της Εταιρείας, οι οποίες έχουν εκδοθεί και μεταγενέστερα έχουν επανακτηθεί από την Εταιρεία χωρίς να έχουν ακυρωθεί. Οι ίδιες μετοχές δε μειώνουν τον αριθμό των μετοχών που έχουν εκδοθεί αλλά μειώνουν τον αριθμό των μετοχών σε κυκλοφορία. Οι ίδιες μετοχές αποτιμώνται στο κόστος κτήσης και απεικονίζονται αφαιρετικά των ιδίων κεφαλαίων. Κανένα κέρδος ή ζημία δεν αναγνωρίζεται στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος χρήσης από την αγορά, πώληση, έκδοση ή διαγραφή ιδίων μετοχών.

Έξοδα τα οποία πραγματοποιήθηκαν για την έκδοση μετοχών εμφανίζονται μετά την αφαίρεση του σχετικού φόρου εισοδήματος, σε μείωση του προϊόντος της έκδοσης. Τα έξοδα τα οποία σχετίζονται με την έκδοση μετοχών για την απόκτηση επιχειρήσεων περιλαμβάνονται στο κόστος κτήσης της επιχείρησης που αποκτάται.

8.14. Φόρος εισοδήματος και αναβαλλόμενος φόρος

Ο φόρος της χρήσης αποτελείται από τον τρέχοντα φόρο και τον αναβαλλόμενο φόρο. Ο φόρος εισοδήματος αναγνωρίζεται στην κατάσταση συνολικών εισοδημάτων της περιόδου, εκτός από τους φόρους που σχετίζονται με κονδύλια που αναγνωρίζονται στα λοιπά συνολικά εισοδήματα ή απευθείας στα ίδια κεφάλαια. Σε αυτή την περίπτωση, ο φόρος αναγνωρίζεται στα λοιπά συνολικά εισοδήματα ή απευθείας στα ίδια κεφάλαια, αντίστοιχα.

Ο τρέχων φόρος εισοδήματος υπολογίζεται επί του φορολογητέου εισοδήματος της χρήσης, βάσει των ισχυουσών φορολογικών διατάξεων και συντελεστών φόρου, κατά την ημερομηνία κατάρτισης οικονομικών καταστάσεων στις χώρες όπου ο Όμιλος δραστηριοποιείται και δημιουργεί φορολογητέο εισόδημα. Επιπλέον, περιλαμβάνονται τυχόν πρόσθετοι φόροι εισοδήματος που αφορούν προηγούμενες χρήσεις. Η διοίκηση περιοδικά προβαίνει σε εκτιμήσεις κατά την υποβολή φορολογικών δηλώσεων σε περιπτώσεις που οι σχετικές φορολογικές διατάξεις επιδέχονται ερμηνείας και προβαίνει στο σχηματισμό προβλέψεων, όπου χρειάζεται, με βάση τα ποσά που αναμένεται να καταβληθούν στις φορολογικές αρχές.

Ο αναβαλλόμενος φόρος εισοδήματος υπολογίζεται με τη μέθοδο της υποχρέωσης που προκύπτει από τις προσωρινές διαφορές μεταξύ της λογιστικής αξίας και της φορολογικής βάσης των στοιχείων του ενεργητικού και των υποχρεώσεων. Η αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση αναγνωρίζεται κατά την έκταση στην οποία θα υπάρξει μελλοντικό φορολογητέο κέρδος για τη χρησιμοποίηση της προσωρινής διαφοράς που δημιουργεί την αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση. Αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση αναγνωρίζεται για όλες τις προσωρινές φορολογητέες διαφορές. Ωστόσο, σύμφωνα και με το ΔΛΠ 12, κανένας αναβαλλόμενος φόρος δεν αναγνωρίζεται σε σχέση με την Υπεραξία. Αναβαλλόμενος φόρος εισοδήματος δε λογίζεται εάν προκύπτει από την αρχική αναγνώριση ενός στοιχείου ενεργητικού ή παθητικού, σε συναλλαγή άλλη εκτός από εκείνης της συνένωσης επιχειρήσεων, η οποία όταν έγινε η συναλλαγή δεν επηρέασε ούτε τα λογιστικά ούτε τα φορολογικά κέρδη και ζημίες. Δεν αναγνωρίζεται αναβαλλόμενος φόρος εισοδήματος για τις προσωρινές διαφορές που προκύπτουν από επενδύσεις σε

θυγατρικές και κοινοπραξίες, με εξαίρεση την περίπτωση που η αναστροφή των προσωρινών διαφορών ελέγχεται από τον Όμιλο και είναι πιθανό ότι οι προσωρινές διαφορές δε θα αναστραφούν στο προβλεπτό μέλλον. Επιπλέον, φορολογητέες ζημιές οι οποίες μεταφέρονται σε επόμενες χρήσεις όπως και τυχόν πιστωτικοί φόροι του Ομίλου εξετάζονται ως προς την αναγνώρισή τους ως αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση.

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις αποτιμώνται με βάση τους φορολογικούς συντελεστές που αναμένεται να εφαρμοστούν στην περίοδο κατά την οποία θα διακανονιστεί η απαίτηση ή η υποχρέωση, χωρίς προεξόφληση, λαμβάνοντας υπόψη τους φορολογικούς συντελεστές (και φορολογικούς νόμους) που έχουν τεθεί σε ισχύ ή ουσιαστικά ισχύουν μέχρι την ημερομηνία του Ισολογισμού.

Οι περισσότερες αλλαγές στις αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις ή υποχρεώσεις αναγνωρίζονται ως τμήμα των φορολογικών εξόδων στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος χρήσης. Μόνο αλλαγές στις αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις ή υποχρεώσεις οι οποίες σχετίζονται με αλλαγές σε στοιχεία του ενεργητικού και υποχρεώσεων καταλογισμένα απευθείας στην καθαρή θέση, αναγνωρίζονται απευθείας στην καθαρή θέση. Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις επισκοπούνται κατά την ημερομηνία του Ισολογισμού και μειώνονται στην έκταση που δεν είναι πλέον πιθανό ότι επαρκή φορολογητέα κέρδη θα είναι διαθέσιμα ώστε να επιτρέψουν την ωφέλεια από τη χρήση μέρους ή του συνόλου των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων. Ο Όμιλος αναγνωρίζει προηγούμενη μη αναγνωρισθείσα αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση κατά την ημερομηνία Ισολογισμού, στο βαθμό που γίνεται πιθανό ότι μελλοντικά φορολογητέα κέρδη θα επιτρέψουν την ανάκτηση αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων.

8.15. Προβλέψεις, ενδεχόμενες απαιτήσεις και υποχρεώσεις

Προβλέψεις αναγνωρίζονται όταν η Εταιρεία έχει παρούσες νομικές ή τεκμαιρόμενες δεσμεύσεις ως αποτέλεσμα παρελθόντων γεγονότων, είναι πιθανό να απαιτηθεί μια εκροή πόρων για το διακανονισμό της δέσμευσης και το απαιτούμενο ποσό μπορεί να εκτιμηθεί αξιόπιστα. Ο χρόνος εκκαθάρισης της υποχρέωσης μπορεί να παραμένει αβέβαιος. Προβλέψεις δεν αναγνωρίζονται για μελλοντικές λειτουργικές ζημιές.

Όταν μέρος ή το σύνολο της απαιτούμενης δαπάνης για διακανονισμό μίας πρόβλεψης αναμένεται να διακανονισθεί από άλλο μέρος, ο διακανονισμός αναγνωρίζεται μόνο όταν είναι ουσιαστικά βέβαιο ότι θα ληφθεί όταν η Εταιρεία διακανονίσει την υποχρέωση και απεικονίζεται ως ξεχωριστή απαίτηση. Το ποσό που αναγνωρίζεται κατ' αυτόν τον τρόπο δεν πρέπει να υπερβαίνει το ποσό της πρόβλεψης. Η δαπάνη που σχετίζεται με μία πρόβλεψη παρουσιάζεται στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος χρήσεως, καθαρή από το ποσό που αναγνωρίζεται ως διακανονισμός τρίτου. Στις περιπτώσεις όπου η χρονική αξία του χρήματος είναι σημαντική, το ποσό της πρόβλεψης είναι η παρούσα αξία των δαπανών που αναμένονται να απαιτηθούν για το διακανονισμό της υποχρέωσης. Ο συντελεστής προεξόφλησης

αντικατοπτρίζει τις τρέχουσες συνθήκες της αγοράς αναφορικά με τη διαχρονική αξία του χρήματος καθώς και τους σχετιζόμενους με την υποχρέωση κινδύνους. Όταν χρησιμοποιείται προεξόφληση, το σωρευτικό ποσό της πρόβλεψης αυξάνεται κάθε περίοδο για να αποδώσει τη χρονική μεταβολή. Αυτό το ποσό αναγνωρίζεται ως κόστος δανεισμού στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος χρήσης.

Οι προβλέψεις επισκοπούνται κατά την ημερομηνία σύνταξης κάθε Ισολογισμού και προσαρμόζονται προκειμένου να αντανακλούν τις τρέχουσες εκτιμήσεις. Αν δεν είναι πλέον πιθανό ή απομακρύνεται το ενδεχόμενο εκκαθάρισης της υποχρέωσης μέσω εκρών πόρων, η πρόβλεψη αναστρέφεται.

Στις περιπτώσεις όπου η ενδεχόμενη εκροή πόρων ως αποτέλεσμα τρέχουσας υποχρέωσης δεν είναι πιθανή ή το ποσό δεν μπορεί να εκτιμηθεί αξιόπιστα τότε καμία υποχρέωση δεν αναγνωρίζεται στις οικονομικές καταστάσεις εκτός και αν προέκυψαν από συνένωση επιχειρήσεων. Αυτές οι ενδεχόμενες υποχρεώσεις αναγνωρίζονται κατά τον καθορισμό της κατανομής της αξίας εξαγοράς σε απαιτήσεις και υποχρεώσεις που εξαγοράστηκαν κατά τη συνένωση επιχειρήσεων. Οι ενδεχόμενες υποχρεώσεις δεν αναγνωρίζονται στις οικονομικές καταστάσεις αλλά γνωστοποιούνται, εκτός αν η πιθανότητα εκρών πόρων οι οποίοι ενσωματώνουν οικονομικά οφέλη είναι ελάχιστη.

Πιθανές χρηματικές ροές οικονομικών οφελών προς τον Όμιλο οι οποίες δεν ικανοποιούν τα κριτήρια αναγνώρισης μιας απαίτησης θεωρούνται ενδεχόμενες απαιτήσεις. Οι ενδεχόμενες απαιτήσεις δεν αναγνωρίζονται στις οικονομικές καταστάσεις αλλά γνωστοποιούνται εφόσον η εισροή οικονομικών οφελών είναι πιθανή.

8.16. Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις

Οι χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις του Ομίλου περιλαμβάνουν δάνεια και υπεραναλήψεις, εμπορικές και λουπές υποχρεώσεις και υποχρεώσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης.

Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις αναγνωρίζονται όταν ο Όμιλος γίνεται συμβαλλόμενο μέρος σε σχετική σύμβαση και διακόπτεται η αναγνώριση όταν η υποχρέωση λήγει, ακυρώνεται ή εκπληρώνεται. Όλοι οι τόκοι αναγνωρίζονται ως δαπάνες υπό τον τίτλο «Χρηματοοικονομικά Έξοδα» της κατάστασης συνολικού εισοδήματος χρήσεως.

Οι υποχρεώσεις που προκύπτουν από χρηματοοικονομικές μισθώσεις μετρούνται στην αρχική αξία μείον το κεφαλαιουχικό στοιχείο των πληρωμών των μισθωμάτων.

Προμηθευτές και λουπές υποχρεώσεις αναγνωρίζονται αρχικά στην ονομαστική τους αξία και αποτιμώνται μεταγενέστερα στο αναπόσβεστο κόστος τους μείον τις πληρωμές.

Κέρδη και ζημιές από τη διακοπή αναγνώρισης καθώς και από τη διαδικασία απόσβεσης, καταχωρούνται στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος χρήσης.

Όταν υπάρχουσα υποχρέωση ανταλλάσσεται από άλλον ή τον ίδιο δανειστή με διαφορετικούς όρους, ή οι όροι της τρέχουσας υποχρέωσης μεταβάλλονται σημαντικά, αυτή η αλλαγή χειρίζεται ως διαγραφή της αρχικής υποχρέωσης και αναγνωρίζεται ως νέα υποχρέωση. Οποιαδήποτε διαφορά στα σωρευμένα ποσά αναγνωρίζεται στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος χρήσης.

Τα τραπεζικά δάνεια καταχωρούνται στις υποχρεώσεις στην εύλογη αξία τους την ημερομηνία που εκταμιεύονται τα κεφάλαια και παρουσιάζονται καθαρά από τα άμεσα έξοδα έκδοσης των δανείων. Τα άμεσα έξοδα έκδοσης των δανείων αποτιμώνται στο αποσβεσμένο κόστος. Η διαφορά μεταξύ των κεφαλαίων που εκταμιεύτηκαν (καθαρά από τα άμεσα έξοδα έκδοσης των δανείων) και του συνολικού δανειζόμενου ποσού, αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα τμηματικά στην διάρκεια του δανείου με τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου. Τα έξοδα των τόκων αναγνωρίζονται όταν καταβάλλονται και κατά την ημερομηνία του Ισολογισμού στο βαθμό που αυτά τα έξοδα είναι δεδουλευμένα και δεν έχουν καταβληθεί. Τα δάνεια χωρίζονται σε μακροπρόθεσμα, αν λήγουν σε περισσότερο από ένα έτος και σε βραχυπρόθεσμα αν λήγουν σε ένα έτος ή λιγότερο.

8.17. Κόστος παροχών αποχώρησης

Η μητρική εταιρεία, οι θυγατρικές της ΟΠΑΠ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ Α.Ε., TORA DIRECT Α.Ε., ΤΩΡΑ ΓΟΥΟΛΕΤ Α.Ε., ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΛΑΧΕΙΑ Α.Ε., ΙΠΠΟΔΡΟΜΙΕΣ Α.Ε. και NEUROSOFT Α.Ε. καταβάλλουν εισφορές σε προγράμματα παροχών σε εργαζόμενους μετά την έξοδο από την υπηρεσία σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και τις πρακτικές του Ομίλου. Τα προγράμματα αυτά διαχωρίζονται σε προγράμματα καθορισμένων παροχών και προγράμματα καθορισμένων εισφορών.

Προγράμματα καθορισμένων παροχών

Ως πρόγραμμα καθορισμένων παροχών ορίζεται ένα πρόγραμμα παροχών σε εργαζομένους μετά την έξοδο από την υπηρεσία, στο οποίο οι παροχές καθορίζονται με βάση συγκεκριμένες παραμέτρους όπως η ηλικία, τα έτη προϋπηρεσίας ή ο μισθός. Στα προγράμματα καθορισμένων παροχών, η αξία της υποχρέωσης είναι ίση με την παρούσα αξία των καθορισμένων πληρωτέων παροχών κατά την ημερομηνία των οικονομικών καταστάσεων μειωμένης κατά την εύλογη αξία των περιουσιακών στοιχείων του προγράμματος, καθώς και του κόστους παρελθόντων υπηρεσιών. Η υποχρέωση καθορισμένων παροχών και το σχετικό έξοδο εκτιμάται ετησίως από ανεξάρτητους αναλογιστές με τη χρήση της μεθόδου της προβεβλημένης πιστωτικής μονάδας. Η παρούσα αξία της υποχρέωσης προσδιορίζεται προεξοφλώντας τις εκτιμώμενες μελλοντικές ταμειακές εκροές με το επιτόκιο υψηλής ποιότητας εταιρικών ομολόγων ή κρατικών ομολόγων στο ίδιο νόμισμα με εκείνο της υποχρέωσης και με διάρκεια ανάλογη της υποχρέωσης, ή επιτόκιο που λαμβάνει υπόψη τον κίνδυνο και τη διάρκεια της υποχρέωσης, όπου το βάθος αγοράς για τέτοια ομόλογα κρίνεται ανεπαρκές. Τα έξοδα της υποχρέωσης καταχωρούνται στα αποτελέσματα κατά τη διάρκεια της παροχής των υπηρεσιών των ασφαλισμένων. Τα έξοδα για προγράμματα καθορισμένων παροχών, όπως εκτιμώνται, αναγνωρίζονται στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος και περιλαμβάνονται στις Δαπάνες Προσωπικού. Επιπροσθέτως, βάσει των επιταγών του ΔΛΠ 19 (Τροποποίηση) τα αναλογιστικά κέρδη/(ζημίες) αναγνωρίζονται πλέον στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος.

Προγράμματα καθορισμένων εισφορών

Στα προγράμματα καθορισμένων εισφορών καταβάλλεται ένα καθορισμένο, κατά περίπτωση, ποσό εισφοράς σε έναν ανεξάρτητο φορέα. Δεν υπάρχει περαιτέρω υποχρέωση, νομική ή τεκμαρτή, να καταβάλλει επιπλέον εισφορές, σε περίπτωση που ο φορέας αυτός δεν έχει τα απαραίτητα περιουσιακά στοιχεία για την κάλυψη των παροχών, που σχετίζονται με την υπηρεσία του προσωπικού στο τρέχον ή σε παρελθόντα έτη. Οι εισφορές αναγνωρίζονται στις δαπάνες προσωπικού εφαρμόζοντας την αρχή των δεδουλευμένων. Τυχόν προπληρωμένες εισφορές αναγνωρίζονται ως απαίτηση εφόσον συνοδεύονται είτε με επιστροφή μετρητών είτε με μείωση μελλοντικών εισφορών.

Μακροπρόθεσμο πρόγραμμα παροχής κινήτρων

Κατόπιν εισήγησης της Επιτροπής Αμοιβών και Διορισμών, το Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρείας, στις 28.03.2017, ενέκρινε τη θέσπιση ενός μακροπρόθεσμου προγράμματος παροχής κινήτρων, με την καταβολή μέρους των καθαρών κερδών της Εταιρείας σε εκτελεστικά μέλη του Δ.Σ και σε ανώτερα διοικητικά στελέχη της Εταιρείας. Η διάρκεια του προγράμματος είναι 3 έτη, για τη χρονική περίοδο 2017-2019. Οι στόχοι σχετίζονται α. με την κερδοφορία της Εταιρείας κατά την προαναφερθείσα τριετή χρονική περίοδο και β. με την αύξηση της τιμής της μετοχής στο Χρηματιστήριο Αθηνών.

8.18. Επενδύσεις σε ακίνητα

Στην κατηγορία αυτή ο Όμιλος αναγνωρίζει κτίρια ή τμήματα κτιρίων και την αναλογία τους επί του οικοπέδου, τα οποία δεν χρησιμοποιεί για την κάλυψη των λειτουργικών του αναγκών. Οι επενδύσεις αυτές, αναγνωρίζονται αρχικά στο κόστος κτήσεώς τους, προσαυξημένο με τα έξοδα που σχετίζονται με τη συναλλαγή για την απόκτησή τους. Μετά την αρχική αναγνώριση αποτιμώνται στο κόστος κτήσης, μείον τις σωρευμένες αποσβέσεις και τις τυχόν σωρευμένες ζημίες από την απομείωση της αξίας τους. Έξοδα συντηρήσεων και επισκευών των επενδύσεων σε ακίνητα, αναγνωρίζονται στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος. Για τον υπολογισμό των αποσβέσεων, η ωφέλιμη ζωή τους έχει καθορισθεί ίση με αυτή των ιδιοχρησιμοποιούμενων ακινήτων.

9. Δομή του Ομίλου

Η δομή του Ομίλου κατά την 31.12.2017 έχει ως εξής:

Επωνυμία Εταιρείας	Ποσοστό Συμμετοχής	Έδρα	Μέθοδος Ενοποίησης	Κύρια Δραστηριότητα
ΟΠΑΠ Α.Ε.	Μητρική εταιρεία	Ελλάδα		Αριθμολαχεία και Στοιχήματα
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΛΑΧΕΙΑ Α.Ε.	67%	Ελλάδα	Πλήρης	Λαχεία
ΟΠΑΠ ΚΥΠΡΟΥ LTD	100%	Κύπρος	Πλήρης	Αριθμολαχεία
ΟΠΑΠ SPORTS LTD	100%	Κύπρος	Πλήρης	Εταιρεία Στοιχημάτων
ΟΠΑΠ INTERNATIONAL LTD	100%	Κύπρος	Πλήρης	Εταιρεία Συμμετοχών
ΟΠΑΠ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ Α.Ε.	100%	Ελλάδα	Πλήρης	Αθλητικά γεγονότα – Προβολή - Υπηρεσίες
ΟΠΑΠ INVESTMENT LTD	100%	Κύπρος	Πλήρης	Εταιρεία Συμμετοχών
TORA DIRECT A.E.	100%	Ελλάδα	Πλήρης	Υπηρεσίες συναλλαγών με ηλεκτρονικά μέσα - Πώληση άυλου χρόνου ομιλίας - Είσπραξη λογαριασμών
ΙΠΠΟΔΡΟΜΙΕΣ Α.Ε.	100%	Ελλάδα	Πλήρης	Αμοιβαίο Ιπποδρομιακό Στοιχίωμα
ΤΩΡΑ ΓΟΥΟΛΕΤ Α.Ε.	100%	Ελλάδα	Πλήρης	Ίδρυμα ηλεκτρονικού χρήματος
NEUROSOFT Α.Ε.	67,72%	Ελλάδα	Πλήρης	Παροχή Λογισμικού

Στις 24.03.2017, η Έκτακτη Γενική Συνέλευση της θυγατρικής εταιρείας ΟΠΑΠ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ Α.Ε. της οποίας μοναδική μέτοχος είναι η ΟΠΑΠ Α.Ε., αποφάσισε την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας, με την έκδοση 15.000.000 νέων κοινών μετοχών ονομαστικής αξίας € 1,00 έκαστη.

Στις 15.12.2017 η ΟΠΑΠ Α.Ε. προχώρησε σε πώληση του ποσοστού συμμετοχής της συγγενούς εταιρείας GLORY TECHNOLOGY LTD έναντι ενός συμβολικού αντιτίμου.

Αξίζει να αναφερθεί ότι η Εταιρεία εξαγόρασε το 20% των μετοχών της GLORY TECHNOLOGY LTD τον Οκτώβριο του 2003 ενώ έως το 2012 είχε απομειώσει πλήρως τη συγκεκριμένη επένδυση.

Στις 18.12.2017, η Έκτακτη Γενική Συνέλευση της θυγατρικής εταιρείας TORA DIRECT Α.Ε. της οποίας μοναδική μέτοχος είναι η 100% θυγατρική ΟΠΑΠ INVESTMENT LTD, αποφάσισε την αύξηση του

μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας, με την έκδοση 1.390.000 νέων κοινών μετοχών ονομαστικής αξίας € 0,72 έκαστη. Η κάλυψη της αύξησης μετοχικού κεφαλαίου πραγματοποιήθηκε στις 11.01.2018.

Όλες οι θυγατρικές επιχειρήσεις έχουν την ίδια ημερομηνία σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων με αυτή της Εταιρείας.

10. Διανομή μερισμάτων

Η διανομή μερισμάτων στους μετόχους του Ομίλου και της Εταιρείας αναγνωρίζεται ως υποχρέωση υπό τον τίτλο «Λοιπές Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις» την ημερομηνία κατά την οποία η διανομή εγκρίνεται από την Γενική Συνέλευση των μετόχων της μητρικής.

11. Πληροφόρηση κατά λειτουργικό τομέα

Για λόγους διοικητικής πληροφόρησης και λήψης αποφάσεων, ο Όμιλος είναι οργανωμένος στους εξής λειτουργικούς τομείς:

Της 31 Δεκεμβρίου 2017 και της χρήσης που έληξε την ημερομηνία αυτή

ΟΜΙΛΟΣ 01.01-31.12.2017	Αριθμολαχεία	Παιχνίδια Στοιχηματισμού	Σκρατς και Λαχεία	VLTs	Υπηρεσίες τηλεπικοινωνιών & Λοιπές Υπηρεσίες	Λοιπά	Σύνολο
Καθαρά έσοδα προ εισφορών (GGR)	817.989	421.058	158.916	57.550	-	-	1.455.514
Εισφορά επί των καθαρών εσόδων και λοιπές εισφορές	(272.085)	(145.395)	(47.833)	(17.265)	-	-	(482.578)
Καθαρά έσοδα από παιχνίδια (NGR)	545.904	275.663	111.083	40.285	-	-	972.936
Προμήθειες πρακτόρων	(207.067)	(106.277)	(41.404)	(13.793)	-	(1.382)	(369.924)
Λοιπές προμήθειες σχετικές με τα Καθαρά έσοδα από παιχνίδια (NGR)	(1.107)	(14.210)	(14.894)	(8.059)	-	-	(38.270)
Λοιπά λειτουργικά έσοδα	-	699	36	-	82.905	35.996	119.636
Λοιπά λειτουργικά κόστη	-	-	-	-	(75.757)	(15.974)	(91.731)
	337.730	155.876	54.820	18.433	7.148	18.640	592.647
Λειτουργικά έξοδα	(146.720)	(87.501)	(19.577)	(10.381)	(7.850)	(14.163)	(286.192)
Αποσβέσεις και απομείωση	(21.393)	(29.139)	(3.900)	(33.744)	(180)	(3.529)	(91.885)
Λειτουργικό αποτέλεσμα	169.617	39.235	31.343	(25.691)	(882)	948	214.570

ΟΜΙΛΟΣ 01.01-31.12.2016	Αριθμολαχεία	Παιχνίδια Στοιχηματισμού	Σκρατς και Λαχεία	VLTs	Υπηρεσίες τηλεπικοινωνιών & Λοιπές Υπηρεσίες	Λοιπά	Σύνολο
Καθαρά έσοδα προ εισφορών (GGR)	841.297	397.215	159.054	-	-	-	1.397.565
Εισφορά επί των καθαρών εσόδων και λοιπές εισφορές	(281.637)	(137.323)	(47.783)	-	-	-	(466.743)
Καθαρά έσοδα από παιχνίδια (NGR)	559.660	259.892	111.271	-	-	-	930.822
Προμήθειες πρακτόρων	(212.850)	(102.212)	(41.911)	-	-	(1.401)	(358.375)
Λοιπές προμήθειες σχετικές με τα Καθαρά έσοδα από παιχνίδια (NGR)	(1.070)	(10.539)	(14.664)	-	-	-	(26.273)
Λοιπά λειτουργικά έσοδα	3	796	50	-	89.013	18.600	108.462
Λοιπά λειτουργικά κόστη	-	-	-	-	(81.019)	(3.566)	(84.586)
	345.742	147.936	54.746	-	7.994	13.632	570.051
Λειτουργικά έξοδα	(150.442)	(74.925)	(19.129)	-	(8.558)	(9.457)	(262.511)
Αποσβέσεις	(24.639)	(14.528)	(15.833)	-	(199)	(3.087)	(58.286)
Λειτουργικό αποτέλεσμα	170.661	58.484	19.783	-	(763)	1.088	249.254

Γεωγραφική πληροφόρηση

Ο Όμιλος δραστηριοποιείται στην Ελλάδα και στην Κύπρο. Η Ελλάδα είναι η χώρα-έδρα της Εταιρείας, των θυγατρικών ΟΠΑΠ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ Α.Ε., ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΛΑΧΕΙΑ Α.Ε., ΙΠΠΟΔΡΟΜΙΕΣ Α.Ε., ΤΟΡΑ DIRECT Α.Ε., ΤΩΡΑ ΓΟΥΟΛΕΤ Α.Ε. και NEUROSOFT Α.Ε..

Για την περίοδο που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2017	Ελλάδα	Κύπρος	Διεταιρικές Συναλλαγές	Σύνολο
Μικτές εισπράξεις από παιχνίδια	4.170.505	252.397	-	4.422.902
Καθαρά έσοδα προ εισφορών (GGR) και Άλλα λειτουργικά έσοδα	1.529.206	84.464	(38.520)	1.575.150
Καθαρά έσοδα από παιχνίδια (NGR)	903.165	69.771	-	972.936
Σύνολο Ενεργητικού	1.943.580	301.295	(447.965)	1.796.910
Σύνολο Υποχρεώσεων	1.053.848	29.601	(44.706)	1.038.743

Για την περίοδο που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2016	Ελλάδα	Κύπρος	Διεταιρικές Συναλλαγές	Σύνολο
Μικτές εισπράξεις από παιχνίδια	4.001.928	228.047	-	4.229.974
Καθαρά έσοδα προ εισφορών (GGR) και Άλλα λειτουργικά έσοδα	1.463.184	76.391	(33.548)	1.506.027
Καθαρά έσοδα από παιχνίδια (NGR)	867.751	63.071	-	930.822
Σύνολο Ενεργητικού	1.902.581	294.847	(429.754)	1.767.675
Σύνολο Υποχρεώσεων	700.863	27.400	(32.820)	695.443

12. Σημειώσεις επί των οικονομικών καταστάσεων

12.1. Ασώματες ακινητοποιήσεις

Οι ασώματες ακινητοποιήσεις αφορούν λογισμικό, άδειες χρήσης, δικαιώματα παιχνιδιών και πελατειακές σχέσεις τα οποία αναλύονται ως εξής:

ΟΜΙΛΟΣ	Λογισμικό	Δικαιώματα Παιχνιδιών	Κόστος ανάπτυξης	Πελατειακές σχέσεις	Σύνολο
Για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2016					
Καθαρό λογιστικό υπόλοιπο έναρξης χρήσης (1 Ιανουαρίου 2016)	17.021	1.203.639	-	2.327	1.222.987
Προσθήκες	6.443	32.401	-	-	38.844
Επιβάρυνση αποσβέσεων	(12.168)	(32.546)	-	(259)	(44.973)
Καθαρό λογιστικό υπόλοιπο (31 Δεκεμβρίου 2016)	11.296	1.203.494	-	2.068	1.216.858
Για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2017					
Καθαρό λογιστικό υπόλοιπο έναρξης χρήσης (1 Ιανουαρίου 2017)	11.296	1.203.494	-	2.068	1.216.858
Προσθήκες	16.429	-	1.988	-	18.417
Απόκτηση μέσω συνένωσης επιχειρήσεων	78	-	4.037	-	4.115
Μεταφορά από ακινητοποιήσεις υπό εκτέλεση	710	-	-	-	710
Επιβάρυνση αποσβέσεων	(6.521)	(66.395)	(316)	(259)	(73.491)
Απομείωση αξίας παγίου	-	(14.856)	-	-	(14.856)
Αναστροφή απομείωσης αξίας παγίου	-	12.114	-	-	12.114
Καθαρό λογιστικό υπόλοιπο (31 Δεκεμβρίου 2017)	21.991	1.134.357	5.709	1.810	1.163.867

ΕΤΑΙΡΕΙΑ	Λογισμικό	Δικαιώματα Παιχνιδιών	Σύνολο
Για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2016			
Καθαρό λογιστικό υπόλοιπο έναρξης χρήσης (1 Ιανουαρίου 2016)	16.278	1.046.949	1.063.227
Προσθήκες	5.821	-	5.821
Επιβάρυνση αποσβέσεων	(11.816)	(16.141)	(27.957)
Καθαρό λογιστικό υπόλοιπο (31 Δεκεμβρίου 2016)	10.282	1.030.808	1.041.090
Για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2017			
Καθαρό λογιστικό υπόλοιπο έναρξης χρήσης (1 Ιανουαρίου 2017)	10.282	1.030.808	1.041.090
Προσθήκες	15.560	-	15.560
Μεταφορά από ακινητοποιήσεις υπό εκτέλεση	710	-	710
Επιβάρυνση αποσβέσεων	(5.929)	(49.990)	(55.919)
Καθαρό λογιστικό υπόλοιπο (31 Δεκεμβρίου 2017)	20.623	980.818	1.001.442

Το υπόλοιπο έναρξης για τα 'Δικαιώματα Παιχνιδιών' περιλαμβάνει ποσό ύψους € 300.000 το οποίο αποτελεί προπληρωμή της Εταιρείας έναντι της εισφοράς επί των καθαρών εσόδων προς το Ελληνικό Δημόσιο για την περίοδο από 12.10.2020 έως 12.10.2030. Η μελλοντική αξία της εν λόγω προπληρωμής, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην από 2013 τροποποίηση της από 12.12.2011 πρόσθετης πράξης μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου και της ΟΠΑΠ Α.Ε., ανέρχεται σε € 1.831.200.

Οι προσθήκες του Ομίλου στη χρήση 2017 αφορούν κυρίως λογισμικά των Virtual Games ποσού € 3.691, και λογισμικά για τα παιχνιομηχανήματα (VLTs) ποσού € 4.009. Επιπλέον, ποσό € 608 αφορά την αναβάθμιση του εταιρικού ιστότοπου της ΟΠΑΠ Α.Ε. αλλά και του λογισμικού (portal) για το δίκτυο εσωτερικής επικοινωνίας με τους πράκτορες, ποσό € 2.460 αφορά δαπάνη για την νέα πλατφόρμα του ΠΑΜΕ ΣΤΟΙΧΗΜΑ και ποσό € 747 αφορά στην αναβάθμιση της παικτικής πλατφόρμας της ΙΠΠΟΔΡΟΜΙΕΣ Α.Ε. Τέλος, στην κατηγορία Κόστος ανάπτυξης συμπεριλαμβάνεται η κεφαλαιοποίηση κόστους μισθοδοσίας ποσό € 1.475 της NEUROSOFT Α.Ε. για την ανάπτυξη και παραγωγή λογισμικού προς πώληση και ποσό € 513 της ΤΩΡΑ ΓΟΥΟΛΕΤ Α.Ε για την ανάπτυξη και παραγωγή λογισμικού προς ίδια χρήση. Ποσό € 4.037 στην ίδια κατηγορία, αφορά το καθαρό λογιστικό υπόλοιπο των παγίων που απέκτησε ο Όμιλος κατά την εξαγορά του υπόλοιπου ποσοστού της NEUROSOFT Α.Ε..

Στη χρήση 2016 οι προσθήκες ασώματων παγίων του Ομίλου αφορούσαν κυρίως στο υπολειπόμενο κόστος αγοράς του 20-ετούς δικαιώματος αποκλειστικής διοργάνωσης και διεξαγωγής αμοιβαίου υποδρομιακού στοιχήματος που απορρέει από τη σύμβαση παραχώρησης (€ 32.401) από το Ελληνικό Δημόσιο στην ΙΠΠΟΔΡΟΜΙΕΣ Α.Ε..

Η απομείωση αξίας πάγιων στοιχείων, ποσού € 14.856 αφορά στην απομείωση της αξίας της εικοσαετούς άδειας δικαιώματος αποκλειστικής διοργάνωσης και διεξαγωγής αμοιβαίου υποδρομιακού στοιχήματος από την ΙΠΠΟΔΡΟΜΙΕΣ Α.Ε. Το ποσό της απομείωσης προέκυψε από την προεξόφληση των μελλοντικών ελεύθερων ταμειακών ροών που απορρέουν από τη συνεχή χρησιμοποίησή της μέχρι τη λήξη της το 2035.

Το επιτόκιο προεξόφλησης που χρησιμοποιήθηκε είναι το Μέσο Σταθμικό Κόστος Κεφαλαίου το οποίο είναι το μέσο κόστος κεφαλαίου που αφορά τα σχέδια και τις δραστηριότητες της ΙΠΠΟΔΡΟΜΙΕΣ Α.Ε. Η προσέγγιση του Μέσου Σταθμικού Κόστους Κεφαλαίου γίνεται με βάση το γεγονός ότι οι δραστηριότητες της εταιρείας είναι ταυτοχρόνως χρηματοδοτούμενα και από τα δάνεια και από τα ίδια κεφάλαια. Ανεξάρτητα από τους φόρους, το κόστος των δανείων αντιστοιχεί στο επιτόκιο δανεισμού. Παρά ταύτα, με δεδομένους τους φόρους που πληρώνουν οι ΙΠΠΟΔΡΟΜΙΕΣ Α.Ε., το κόστος του χρέους που αναλογεί είναι το μετά τον φόρο κόστος χρέους. Το κόστος κεφαλαίου είναι το κόστος ευκαιρίας από την επένδυση κεφαλαίων σε μια συγκεκριμένη επιχείρηση αντί άλλων με τον ίδιο κίνδυνο για το οποίο και οι πιστωτές και οι μέτοχοι περιμένουν να αποζημιωθούν. Το Μέσο Σταθμικό Κόστος Κεφαλαίου είναι το προεξοφλητικό επιτόκιο που μετατρέπει την αναμενόμενη μελλοντική ταμειακή ροή σε παρούσα αξία και ισούται με 9,7%.

Στο μοντέλο των προεξοφλημένων ταμειακών ροών περιλαμβάνονται οι ελεύθερες ταμειακές ροές της εικοσαετούς άδειας της ΙΠΠΟΔΡΟΜΙΕΣ Α.Ε.. Το ποσοστό αύξησης των ροών υπολογίστηκε κατά μέσο όρο στο 2%.

Τα προϋπολογισμένα κέρδη προ φόρων, τόκων και αποσβέσεων (EBITDA) έχουν βασιστεί σε προσδοκώμενα μελλοντικά οφέλη συνυπολογίζοντας εμπειρικά χαρακτηριστικά προσαρμοσμένα με τον προσδοκώμενο ρυθμό ανάπτυξης. Για τις προϋπολογισμένες ζημίες προ φόρων, τόκων και αποσβέσεων (EBITDA) έχει υπολογιστεί μείωση κατά μέσο όρο 36% για το 2018. Αναμένεται η ΙΠΠΟΔΡΟΜΙΕΣ Α.Ε. να έχει κέρδη από το 2020 και μετά και για τα προϋπολογισμένα κέρδη προ φόρων, τόκων και αποσβέσεων (EBITDA) έχει υπολογιστεί αύξηση κατά μέσο όρο 34% από το 2020 μέχρι το 2025 και έπειτα αύξηση κατά μέσο όρο 3% από το 2026 μέχρι το 2035 όπου λήγει η άδεια.

Η αναστροφή απομείωσης αξίας παγίου ποσό € 12.114 αναφέρεται στην δωδεκαετή άδεια λειτουργίας της ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΛΑΧΕΙΑ Α.Ε. συνολικού κόστους κτήσης € 190.000 για την οποία στη χρήση 2015 είχε πραγματοποιηθεί απομείωση ύψους € 15.021. Για τον καθορισμό του ποσού αναστροφής της απομείωσης, χρησιμοποιήθηκε όπως και το 2015 αλλά και όπως στην περίπτωση της ΙΠΠΟΔΡΟΜΙΕΣ Α.Ε. το μοντέλο προεξόφλησης των μελλοντικών ελεύθερων ταμειακών ροών που απορρέουν από τη συνεχή χρησιμοποίησή της άδειας μέχρι την λήξη της το 2026.

Το Μέσο Σταθμικό Κόστος Κεφαλαίου που χρησιμοποιήθηκε για να μετατρέψει την αναμενόμενη μελλοντική ταμειακή ροή σε παρούσα αξία ισούται με 9,7%. Για τα προϋπολογισμένα κέρδη προ φόρων, τόκων και αποσβέσεων (EBITDA) έχει υπολογιστεί αύξηση κατά μέσο όρο 1,9% για το 2018 ενώ, το ποσοστό αύξησης των ροών μέχρι το 2026 που λήγει η άδεια, υπολογίστηκε κατά μέσο όρο στο 1,4%.

Το έξοδο που προέκυψε από την απομείωση της αξίας της άδειας παραχώρησης της ΙΠΠΟΔΡΟΜΙΕΣ Α.Ε., καθώς και το έσοδο από την αναστροφή της απομείωσης της αξίας της άδειας της ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΛΑΧΕΙΑ Α.Ε., ενσωματώνονται στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων και συγκεκριμένα στη γραμμή των αποσβέσεων και απομειώσεων.

Δεν υπάρχουν βάρη επί των ασώματων ακινητοποιήσεων του Ομίλου και της Εταιρείας.

12.2. Ενσώματες ακινητοποιήσεις

ΟΜΙΛΟΣ	Γήπεδα	Κτίρια	Εγκατ/σεις & μηχανήματα	Οχήματα	Λοιπός εξοπλισμός	Ακινήτοποιήσεις υπό εκτέλεση	Σύνολο
Για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2016							
Καθαρό λογιστικό υπόλοιπο έναρξης χρήσης (1 Ιανουαρίου 2016)	8.811	11.663	3.196	192	31.484	892	56.238
Προσθήκες	-	9.187	1.222	14	13.846	-	24.269
Μεταφορά κόστους κτήσης από επενδύσεις σε ακίνητα	139	1.018	-	-	-	-	1.157
Μειώσεις παγίων	(21)	-	(20.318)	(42)	(1.349)	-	(21.729)
Απομείωση	-	-	-	-	(29)	-	(29)
Επιβάρυνση αποσβέσεων	-	(1.513)	(2.672)	(39)	(9.049)	-	(13.273)
Μεταφορά αποσβέσεων από επενδύσεις σε ακίνητα	-	(740)	-	-	-	-	(740)
Μειώσεις αποσβέσεων	-	-	<u>20.317</u>	<u>41</u>	<u>1.333</u>	-	<u>21.690</u>
Καθαρό λογιστικό υπόλοιπο (31 Δεκεμβρίου 2016)	8.929	19.615	1.746	166	36.236	892	67.583
Για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2017							
Καθαρό λογιστικό υπόλοιπο έναρξης χρήσης (1 Ιανουαρίου 2017)	8.929	19.615	1.746	166	36.236	892	67.583
Προσθήκες	-	579	47.424	-	9.609	-	57.612
Απόκτηση μέσω συνένωσης επιχειρήσεων	-	288	29	18	202	-	537
Μεταφορά από ακινητοποιήσεις υπό εκτέλεση	-	-	2.976	-	(2.085)	(892)	-
Μεταφορά σε ασώματες ακινητοποιήσεις	-	-	-	-	(710)	-	(710)
Μειώσεις παγίων	-	-	(449)	(27)	(435)	-	(911)
Επιβάρυνση αποσβέσεων	-	(2.674)	(1.887)	(40)	(11.028)	-	(15.630)
Μειώσεις αποσβέσεων	-	-	<u>436</u>	<u>12</u>	<u>367</u>	-	<u>816</u>
Καθαρό λογιστικό υπόλοιπο (31 Δεκεμβρίου 2017)	8.929	17.808	50.275	129	32.157	-	109.298

ΕΤΑΙΡΕΙΑ	Γήπεδα	Κτίρια	Εγκατ/σεις & μηχανήματα	Οχήματα	Λοιπός εξοπλισμός	Ακίνητοποιήσεις υπό εκτέλεση	Σύνολο
Για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2016							
Καθαρό λογιστικό υπόλοιπο έναρξης χρήσης (1 Ιανουαρίου 2016)	8.811	11.654	3.113	113	8.279	892	32.861
Προσθήκες	-	8.783	837	13	11.006	-	20.640
Μεταφορά κόστους κτήσης από επενδύσεις σε ακίνητα	139	1.018	-	-	-	-	1.157
Μειώσεις παγίων	(21)	-	(20.317)	(15)	(986)	-	(21.339)
Επιβάρυνση αποσβέσεων	-	(1.486)	(2.614)	(26)	(4.560)	-	(8.686)
Μεταφορά αποσβέσεων από επενδύσεις σε ακίνητα	-	(740)	-	-	-	-	(740)
Μειώσεις αποσβέσεων	-	-	<u>20.317</u>	<u>15</u>	<u>972</u>	-	<u>21.304</u>
Καθαρό λογιστικό υπόλοιπο (31 Δεκεμβρίου 2016)	8.929	19.228	1.336	100	14.712	892	45.196
Για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2017							
Καθαρό λογιστικό υπόλοιπο έναρξης χρήσης (1 Ιανουαρίου 2017)	8.929	19.228	1.336	100	14.712	892	45.196
Προσθήκες	-	356	47.258	-	5.603	-	53.217
Μεταφορά από ακίνητοποιήσεις υπό εκτέλεση	-	-	2.976	-	(2.085)	(892)	-
Μεταφορά σε ασώματες ακίνητοποιήσεις	-	-	-	-	(710)	-	(710)
Μειώσεις παγίων	-	-	(448)	-	(371)	-	(820)
Επιβάρυνση αποσβέσεων	-	(2.612)	(1.788)	(26)	(6.267)	-	(10.693)
Μειώσεις αποσβέσεων	-	-	<u>436</u>	-	<u>367</u>	-	<u>803</u>
Καθαρό λογιστικό υπόλοιπο (31 Δεκεμβρίου 2017)	8.929	16.972	49.770	75	11.248	-	86.994

Οι προσθήκες του Ομίλου για τη χρήση 2017 στην κατηγορία Εγκαταστάσεις και μηχανήματα περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων:

- ηλεκτρονικές εγκαταστάσεις όπως τερματικά, εκτυπωτές, οθόνες κ.α αξίας € 31.955 που αποκτήθηκαν από την ΟΠΑΠ Α.Ε. στο πλαίσιο της αλλαγής και μετάβασης σε νέους παρόχους,
- δαπάνες ύψους € 9.875 για την αγορά, μεταφορά και τοποθέτηση των μηχανών αυτόματης εξυπηρέτησης (SSBTs) στο δίκτυο της ΟΠΑΠ Α.Ε. καθώς επίσης και
- δαπάνες ύψους € 4.710 για την αγορά εξοπλισμού (i-links) σχετικά με την εγκατάσταση των παιγνιομηχανημάτων (VLTs) στο δίκτυο της ΟΠΑΠ Α.Ε..

Σε επίπεδο Εταιρείας, οι προσθήκες στην κατηγορία 'Λοιπός εξοπλισμός' αφορά κυρίως περιφερειακό εξοπλισμό για τα παιγνιομηχανήματα VLTs ποσό € 1.949, για τα Virtual Games ποσό €1.370 και για τις μηχανές αυτόματης εξυπηρέτησης (SSBTs) ποσό € 337 ενώ, σε επίπεδο Ομίλου συμπεριλαμβάνεται επίσης δαπάνη για τηλεπικοινωνιακό εξοπλισμό του δικτύου της ΟΠΑΠ Α.Ε..

Οι προσθήκες της χρήσης 2016 αφορούσαν κυρίως εργασίες βελτίωσης και εξοπλισμού των ιδιόκτητων και μισθωμένων κτιριακών εγκαταστάσεων επί της οδού Λεωφ. Αθηνών 112 και 108, Αθήνα, αντίστοιχα.

Οι ακινητοποιήσεις υπό εκτέλεση τη χρήση 2016 αφορούσαν λοιπό εξοπλισμό σχετικό με την δραστηριότητα των παιγνιομηχανημάτων (VLTs) ο οποίος εντός του 2017 μεταφέρθηκε στις κατηγορίες Λοιπός εξοπλισμός και Εγκαταστάσεις και μηχανήματα.

Επί των ενσώματων ακινητοποιήσεων του Ομίλου και της Εταιρείας δεν υφίστανται εμπράγματα βάρη.

12.3. Επενδύσεις σε ακίνητα

Σύμφωνα με τις απαιτήσεις του ΔΛΠ 40 οι Επενδύσεις σε Ακίνητα έχουν ως εξής:

	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
	2017	2016	2017	2016
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου	940	1.398	940	1.398
Μεταφορά κόστους κτήσης σε ενσώματες ακινητοποιήσεις	-	(1.157)	-	(1.157)
Αποσβέσεις περιόδου	(19)	(41)	(19)	(41)
Μεταφορά αποσβέσεων σε ενσώματες ακινητοποιήσεις	-	740	-	740
Προσθήκες	<u>1</u>	-	<u>1</u>	-
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου	922	940	922	940
Κόστος κτήσης	2.014	2.013	2.014	2.013
Σωρευμένες αποσβέσεις	<u>(1.092)</u>	<u>(1.072)</u>	<u>(1.092)</u>	<u>(1.072)</u>
Καθαρό λογιστικό υπόλοιπο	922	940	922	940

Η αναπόσβεστη αξία στις 31.12.2017 αφορά επενδυτικό ακίνητο που βρίσκεται επί της οδού Πανεπιστημίου 25 (5^{ος} όροφος) στην Αθήνα.

Το έσοδο που έλαβε η Εταιρεία από την εκμίσθωση των ακινήτων, ανήλθε σε € 250 για τη χρήση 2017.

Η ωφέλιμη ζωή των κτιρίων εκτιμάται περίπου σε 20 έτη και χρησιμοποιείται η σταθερή μέθοδος απόσβεσης. Σύμφωνα με εκτιμήσεις της Εταιρείας η τρέχουσα αξία των ακινήτων δεν διαφέρει ουσιωδώς από την αναπόσβεστη αξία τους.

12.4. Υπεραξία

Η υπεραξία, η οποία προκύπτει κατά την ενοποίηση επιχειρήσεων που προέρχονται από εξαγορά, αναλύεται ως εξής:

	ΟΜΙΛΟΣ	
	31.12.2017	31.12.2016
ΟΠΑΠ SPORTS LTD	8.435	8.435
TORA DIRECT A.E.	5.749	5.749
NEUROSOFT A.E.	<u>40.493</u>	-
Σύνολο	54.676	14.183

Η υπεραξία υπόκειται σε έλεγχο απομείωσης από ανεξάρτητους εκτιμητές στο τέλος κάθε διαχειριστικής χρήσης. Το ανακτήσιμο ποσό των ανωτέρω θυγατρικών εταιρειών προσδιορίστηκε με βάση τη μέθοδο της αξίας χρήσης. Η αξία χρήσης υπολογίστηκε χρησιμοποιώντας προβλέψεις ταμειακών ροών που βασίστηκαν στα εγκεκριμένα από τη διοίκηση πενταετή επιχειρηματικά σχέδια και οι οποίες προβλήθηκαν στη συνέχεια στο διηνεκές.

Οι βασικές παραδοχές που λήφθηκαν υπόψη για τον υπολογισμό της αξίας χρήσης από τους ανεξάρτητους εκτιμητές ήταν οι εξής:

ΟΠΑΠ SPORTS LTD

Παραδοχές μελέτης απομείωσης	31.12.2017	31.12.2016
Επιτόκιο προεξόφλησης (WACC)	8,39%	11,31%
Ρυθμός ανάπτυξης στο διηνεκές	2,22%	0,50%
Φορολογικός συντελεστής	12,50%	12,50%
Περίοδος καθαρών ταμειακών ροών	5 χρόνια	5 χρόνια

TORA DIRECT A.E.

Παραδοχές μελέτης απομείωσης	31.12.2017	31.12.2016
Επιτόκιο προεξόφλησης (WACC)	9,83%	12,18%
Ρυθμός ανάπτυξης στο διηνεκές	1,04%	0,50%
Φορολογικός συντελεστής	29,00%	29,00%
Περίοδος καθαρών ταμειακών ροών	5 χρόνια	5 χρόνια

Από τον έλεγχο ευαισθησίας που έγινε σχετικά με τις άνω παραδοχές και ιδιαίτερα την αύξηση ή μείωση κατά μισή μονάδα βάσης στο προεξοφλητικό επιτόκιο (WACC) καθώς και στο ρυθμό ανάπτυξης στο διηνεκές των ταμειακών ροών, δεν προέκυψαν αποκλίσεις που θα απαιτούσαν τη μεταβολή της λογιστικής αξίας της υπεραξίας των ανωτέρω θυγατρικών εταιρειών.

NEUROSOFT A.E.

Την 02.08.2017 ο Όμιλος, μέσω της θυγατρικής του, ΟΠΑΠ INVESTMENT LTD, εξαγόρασε ποσοστό 38,19% της Neurosoft A.E.. Με την ολοκλήρωση της συναλλαγής, ο Όμιλος αύξησε τη συμμετοχή του από 29,53% σε 67,72%, αποκτώντας τον πλήρη έλεγχο και ως εκ τούτου, από 02.08.2017 αλλάζει η μέθοδος ενοποίησης από τη μέθοδο της καθαρής θέσης στη μέθοδο της πλήρους ενοποίησης.

Η Neurosoft A.E. παρέχει ήδη στον Όμιλο υπηρεσίες που υποστηρίζουν ευθέως την υλοποίηση της τεχνολογικής του αναβάθμισης. Η επένδυση αυτή θα ενισχύσει περαιτέρω τις σχέσεις μεταξύ των δύο εταιρειών και θα προσφέρει πρόσθετα οφέλη σε συνεργασία με την έμπειρη ομάδα ανάπτυξης λογισμικού της Neurosoft A.E..

Κατά τη διάρκεια της περιόδου από 02.08.2017 έως 31.12.2017, η NEUROSOFT A.E. συνεισέφερε στον Όμιλο κέρδη προ φόρων, τόκων και αποσβέσεων (EBITDA) € 687 και κέρδη προ φόρων € 278.

Τίμημα εξαγοράς

Το τίμημα για την εξαγορά του 38,19% ανήλθε σε € 34.197. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι στη Σύμβαση Εξαγοράς υπάρχει ένα ενδεχόμενο τίμημα, του οποίου το ύψος θα οριστικοποιηθεί ανάλογα με το τελικό αποτέλεσμα κάποιων μελλοντικών γεγονότων στους επόμενους μήνες .

Κόστη σχετικά με την εξαγορά

Τα σχετικά κόστη είναι ασήμαντα και για το λόγο αυτό δεν αναλύονται περαιτέρω.

Αναγνωρισμένα στοιχεία ενεργητικού και παθητικού κατά την εξαγορά

Στον ακόλουθο πίνακα παρουσιάζονται τα στοιχεία του ενεργητικού και του παθητικού της εξαγορασθείσας εταιρείας κατά την ημερομηνία της εξαγοράς.

Ενσώματες ακινητοποιήσεις	537
Ασώματες ακινητοποιήσεις	4.115
Λοιπά μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία	116
Αποθέματα	674
Εμπορικές απαιτήσεις	2.965
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	2.613
Λοιπά κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία	804
Αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση	(1.112)
Προγράμματα παροχών προσωπικού	(312)
Εμπορικές και λοιπές υποχρεώσεις	(982)
Φορολογικές υποχρεώσεις	(353)
Βραχυπρόθεσμες δανειακές υποχρεώσεις	(779)
ΣΥΝΟΛΟ	8.287

Οι τεχνικές που χρησιμοποιήθηκαν ή θα χρησιμοποιηθούν για την αποτίμηση σε εύλογη αξία των εξαγορασμένων σημαντικών στοιχείων ενεργητικού και παθητικού είναι ίδιες με αυτές που χρησιμοποιεί ο Όμιλος όπως παρουσιάζονται στις σελίδες 94 έως 109 της ετήσιας οικονομικής έκθεσης.

Υπεραξία

Η προκύπτουσα υπεραξία από την εξαγορά της NEUROSOFT Α.Ε. έχει αναγνωρισθεί σε προσωρινή βάση ως ακολούθως:

Τίμημα κατά την ολοκλήρωση (για το 38,19% των μετοχών)	34.197
Μη ελέγχουσα συμμετοχή με βάση το αναλογικό της μερίδιο στις απαιτήσεις και υποχρεώσεις της Neurosoft	2.675
Εύλογη αξία προϋπάρχοντος μεριδίου (29,53%)	11.908
Εύλογη αξία καθαρών στοιχείων ενεργητικού	<u>(8.287)</u>
Υπεραξία	40.493

Η οριστικοποίηση του ύψους της προκύπτουσας υπεραξίας αναμένεται να ολοκληρωθεί εντός 12 μηνών από την ημερομηνία εξαγοράς της NEUROSOFT Α.Ε..

12.5. Συμμετοχές σε θυγατρικές εταιρείες

Οι θυγατρικές της Εταιρείας που περιλαμβάνονται στις οικονομικές καταστάσεις της είναι οι εξής:

Ενοποιημένη θυγατρική	% Άμεσης Συμμετοχής	Αξία κτήσης 2017	Αξία κτήσης 2016	Χώρα εγκατάστασης	Κύρια δραστηριότητα	Μέθοδος ενοποίησης
ΟΠΑΠ ΚΥΠΡΟΥ LTD	100%	1.704	1.704	Κύπρος	Αριθμολαχεία	Πλήρης ενοποίηση
ΟΠΑΠ INTERNATIONAL LTD	100%	11.499	11.499	Κύπρος	Εταιρεία Συμμετοχών	Πλήρης ενοποίηση
ΟΠΑΠ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ Α.Ε.	100%	43.000	28.000	Ελλάδα	Υπηρεσίες	Πλήρης ενοποίηση
ΟΠΑΠ SPORTS LTD	100%	16.900	16.900	Κύπρος	Εταιρεία Στοιχημάτων	Πλήρης ενοποίηση
ΟΠΑΠ INVESTMENT LTD	100%	<u>241.750</u>	<u>241.750</u>	Κύπρος	Εταιρεία Συμμετοχών	Πλήρης ενοποίηση
ΣΥΝΟΛΟ		314.854	299.854			
Απομειώσεις		<u>(32.909)</u>	<u>(19.250)</u>			
Αξία την 31η Δεκεμβρίου		281.945	280.604			

Στις οικονομικές καταστάσεις της Εταιρείας, οι συμμετοχές σε θυγατρικές εμφανίζονται στην αξία κτήσης μείον τις ζημίες απομείωσης.

Η αξία της συμμετοχής στην ΟΠΑΠ SPORTS LTD έχει απομειωθεί κατά το ποσό των € 1.300 στη χρήση 2005 και κατά το ποσό των € 5.950 στη χρήση 2007. Για τις χρήσεις 2008 έως και 2017 δεν προέκυψε περαιτέρω απομείωση της αξίας της, σύμφωνα με τις εκθέσεις αποτίμησης του ανεξάρτητου εκτιμητή (Σημείωση 12.4).

Η αξία της συμμετοχής στην ΟΠΑΠ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ Α.Ε. απομειώθηκε κατά το ποσό των € 12.000 στη χρήση 2016 και € 8.187 στη χρήση 2017, καθώς σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της διοίκησης οι σωρευμένες ζημίες δεν είναι πιθανό να ανακτηθούν πλήρως.

Επιπλέον στη χρήση 2017, η ΟΠΑΠ Α.Ε. προχώρησε σε απομείωση των συμμετοχών της στις OPAP INTERNATIONAL LTD και OPAP INVESTMENT LTD κατά € 1.326 και € 4.146 αντίστοιχα.

Η ανάλυση των συμμετοχών σε θυγατρικές έχει ως εξής:

	2017	2016
Συμμετοχές σε θυγατρικές την 1η Ιανουαρίου	280.604	147.604
Αύξηση / (μείωση) μετοχικού κεφαλαίου θυγατρικών	15.000	145.000
Ζημίες απομείωσης	<u>(13.659)</u>	<u>(12.000)</u>
Συμμετοχές σε θυγατρικές την 31η Δεκεμβρίου	281.945	280.604

Στις 30.03.2017 έγινε αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου συνολικού ποσού € 15.000 της θυγατρικής ΟΠΑΠ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ Α.Ε..

12.6. Συμμετοχές σε συγγενείς εταιρείες

Η ημερομηνία αναφοράς των οικονομικών καταστάσεων των συγγενών εταιρειών οι οποίες ενοποιούνται με την μέθοδο της καθαρής θέσης, δεν διαφέρουν από την ημερομηνία αναφοράς της μητρικής εταιρείας.

Η ανάλυση και κίνηση των συμμετοχών σε συγγενείς εταιρείες έχει ως εξής:

	31.12.2017	31.12.2016
NEUROSOFT Α.Ε. ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ	-	<u>12.175</u>
Σύνολο	-	12.175

Στις 15.12.2017 η ΟΠΑΠ Α.Ε. προχώρησε σε πώληση του ποσοστού συμμετοχής της συγγενούς εταιρείας GLORY TECHNOLOGY LTD έναντι ενός συμβολικού αντιτίμου.

Αξίζει να αναφερθεί ότι η Εταιρεία εξαγόρασε το 20% των μετοχών της GLORY TECHNOLOGY LTD τον Οκτώβριο του 2003 ενώ έως το 2012 είχε απομειώσει πλήρως τη συγκεκριμένη επένδυση.

Οι Συμμετοχές σε συγγενείς εταιρείες περιλαμβάνουν την συμμετοχή των θυγατρικών της Εταιρείας ΟΠΑΠ INTERNATIONAL LTD και ΟΠΑΠ ΚΥΠΡΟΥ LTD στην καθαρή περιουσία της επιχείρησης NEUROSOFT Α.Ε., με ποσοστό 29,53%.

Στις 07.06.2017 υπεγράφη από την ΟΠΑΠ INVESTMENT LTD συμφωνία εξαγοράς ποσοστού 38,19% της NEUROSOFT Α.Ε. έναντι συνολικού τιμήματος € 34.197. Μετά και τις σχετικές εγκρίσεις που ελήφθησαν από τις αρμόδιες αρχές ανταγωνισμού της Κύπρου και την πληρωμή του συμφωνηθέντος τιμήματος που πραγματοποιήθηκε στις 02.08.2017, η ΟΠΑΠ Α.Ε συμμετέχει με ποσοστό 67,72% στο μετοχικό κεφάλαιο της NEUROSOFT Α.Ε., αποκτά τον πλήρη έλεγχο της εταιρείας και ως εκ τούτου, από τις 02.08.2017 αλλάζει η μέθοδος ενοποίησης από τη μέθοδο της Καθαρής Θέσης στην μέθοδο της πλήρους Ενοποίησης (Σημείωση 12.4).

Το μερίδιο στις ζημίες της συγγενούς NEUROSOFT Α.Ε. που αναγνώρισε ο Όμιλος για την περίοδο 01.01.2017-31.07.2017 ανέρχεται σε € 267, ενώ για τη χρήση 2016 το αντίστοιχο μερίδιο στα κέρδη ήταν € 600.

Επιπλέον, στη χρήση 2016 λόγω ανάκτησης της χρηματιστηριακής της αξίας, κρίθηκε απαραίτητη η αναστροφή μέρους της απομείωσης των προηγούμενων ετών και συγκεκριμένα ποσού € 350.

Με βάση τα ανωτέρω η αξία της συμμετοχής προκύπτει ως εξής:

Καθαρό λογιστικό υπόλοιπο 31.12.2015	11.225
Αναστροφή απομείωσης	350
Συν μερίδιο στα κέρδη έτους 2016	<u>600</u>
Καθαρό λογιστικό υπόλοιπο 31.12.2016	12.175
Μερίδιο στις ζημίες περιόδου 01.01.2017-01.08.2017	(267)
Διαγραφή λόγω αλλαγής μεθόδου ενοποίησης	<u>(11.908)</u>
Καθαρό λογιστικό υπόλοιπο 31.12.2017	-

12.7. Λοιπά μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία

Τα λοιπά μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία αναλύονται ως εξής:

	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2016
Εγγυητικές καταβολές	1.172	1.335	921	680
Προκαταβολές παροχών αποχώρησης	221	221	221	221
Ακινήτοποιήσεις υπό εκτέλεση	76	77	-	-
Στεγαστικά δάνεια στο προσωπικό	235	280	235	280
Άλλες απαιτήσεις	<u>20.848</u>	<u>4.471</u>	<u>38.847</u>	<u>20.082</u>
Σύνολο	22.553	6.384	40.225	21.263

Στη μητρική εταιρεία στη χρήση 2017, στις Άλλες απαιτήσεις ποσό € 17.327 αφορά στο υπόλοιπο των αποθεματικών κεφαλαίων για την αναμόρφωση της ενιαίας εταιρικής εικόνας των σημείων πώλησης (πρακτορειών) από τη θυγατρική ΟΠΑΠ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ Α.Ε., για λογαριασμό της ΟΠΑΠ Α.Ε.. Τα κεφάλαια αυτά είχαν μεταφερθεί στην εν λόγω θυγατρική κατά την περίοδο 2004 έως 2007. Επίσης, ποσό € 17.920 αφορά το μακροπρόθεσμο μέρος της απαίτησης από προμηθευτή παιχνιομηχανημάτων (VLTs) για προκαταβολή αμοιβής του σύμφωνα με ειδικό όρο στη μεταξύ τους σύμβαση. Τέλος, ποσό € 3.600 αφορά απαίτηση από δάνεια της Εταιρείας από τις θυγατρικές της ΙΠΠΟΔΡΟΜΙΕΣ Α.Ε και TORA DIRECT Α.Ε. ύψους € 100 και € 3.500 αντίστοιχα. Οι άλλες απαιτήσεις του Ομίλου στις 31.12.2017 πέρα από τα παραπάνω περιλαμβάνουν επίσης δάνεια σε τρίτους που έχουν δοθεί από την ΟΠΑΠ INVESTMENT LTD ποσού € 2.680 (2016: € 4.471).

12.8. Αναβαλλόμενη φορολογία

Οι αναβαλλόμενοι φόροι υπολογίζονται επί των προσωρινών διαφορών, σύμφωνα με τη μέθοδο της υποχρέωσης, με τη χρησιμοποίηση των φορολογικών συντελεστών που ισχύουν στις χώρες όπου δραστηριοποιούνται οι εταιρείες του Ομίλου.

Η κίνηση των αναβαλλόμενων φόρων έχει ως εξής:

	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2016
Υπόλοιπο έναρξης, καθαρή αναβαλλόμενη απαίτηση/(υποχρέωση)	12.154	9.815	(3.962)	(3.493)
Χρέωση στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων (Σημ. 12.35)	(5.821)	2.266	(5.344)	(541)
Φόρος που λογίζεται στην καθαρή θέση μέσω της κατάστασης συνολικών εισοδημάτων (Σημ. 12.35)	(12)	73	54	71
Προσθήκη λόγω απόκτησης μέσω συνένωσης επιχειρήσεων (Σημ. 12.4)	<u>(1.112)</u>	=	=	=
Υπόλοιπο λήξης, καθαρή αναβαλλόμενη απαίτηση/(υποχρέωση)	5.209	12.154	(9.252)	(3.962)

Η κίνηση των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων και υποχρεώσεων ανά κατηγορία κατά τη διάρκεια της χρήσης έχει ως ακολούθως:

ΟΜΙΛΟΣ	Υπόλοιπο έναρξης (1 Ιανουαρίου 2017)	(Χρέωση)/Πίστωση στα αποτελέσματα (Σημ. 12.35)	(Χρέωση)/Πίστωση στα λοιπά συνολικά εισοδήματα (Σημ. 12.35)	Προσθήκη λόγω απόκτησης μέσω συνένωσης επιχειρήσεων (Σημ. 12.4)	Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2017
Ενσώματες ακινητοποιήσεις	1.683	732	-	-	2.415
Ασώματες ακινητοποιήσεις	(9.635)	(5.810)	-	-	(15.446)
Έξοδα επομένων χρήσεων	(7.515)	(1.252)	-	-	(8.766)
Αποζημιώσεις προσωπικού	425	220	(74)	-	571
Προβλέψεις	10.845	1.850	-	-	12.695
Δεδουλευμένες υποχρεώσεις	<u>16.351</u>	<u>(1.560)</u>	<u>62</u>	<u>(1.112)</u>	<u>13.740</u>
Αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση/ (υποχρέωση)	12.154	(5.821)	(12)	(1.112)	5.209

ΕΤΑΙΡΕΙΑ	Υπόλοιπο έναρξης (1 Ιανουαρίου 2017)	(Χρέωση)/Πίστωση στα αποτελέσματα (Σημ. 12.35)	(Χρέωση)/Πίστωση στα λοιπά συνολικά εισοδήματα (Σημ. 12.35)	Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2017
Ενσώματες ακινητοποιήσεις	1.947	532	-	2.479
Ασώματες ακινητοποιήσεις	(13.483)	(4.462)	-	(17.945)
Έξοδα επομένων χρήσεων	(4.870)	(576)	-	(5.446)
Αποζημιώσεις προσωπικού	393	86	(8)	470
Προβλέψεις	9.303	(795)	-	8.508
Δεδουλευμένες υποχρεώσεις	<u>2.749</u>	<u>(130)</u>	<u>62</u>	<u>2.681</u>
Αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση/ (υποχρέωση)	(3.962)	(5.344)	54	(9.252)

Η κίνηση των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων και υποχρεώσεων ανά κατηγορία κατά τη διάρκεια της προηγούμενης χρήσης έχει ως ακολούθως:

ΟΜΙΛΟΣ	Υπόλοιπο έναρξης (1 Ιανουαρίου 2016)	(Χρέωση)/Πίστωση στα αποτελέσματα (Σημ. 12.35)	(Χρέωση)/Πίστωση στα λοιπά συνολικά εισοδήματα (Σημ. 12.35)	Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2016
Ενσώματες ακινητοποιήσεις	1.015	669	-	1.683
Ασώματες ακινητοποιήσεις	(11.386)	1.751	-	(9.635)
Έξοδα επομένων χρήσεων	(7.096)	(419)	-	(7.515)
Αποζημιώσεις προσωπικού	300	52	73	425
Προβλέψεις	13.140	(2.295)	-	10.845
Δεδουλευμένες υποχρεώσεις	<u>13.842</u>	<u>2.509</u>	-	<u>16.351</u>
Αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση/ (υποχρέωση)	9.815	2.266	73	12.154

ΕΤΑΙΡΕΙΑ	Υπόλοιπο έναρξης (1 Ιανουαρίου 2016)	(Χρέωση)/Πίστωση στα αποτελέσματα (Σημ. 12.35)	(Χρέωση)/Πίστωση στα λοιπά συνολικά εισοδήματα (Σημ. 12.35)	Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2016
Ενσώματες ακινητοποιήσεις	1.412	535	-	1.947
Ασώματες ακινητοποιήσεις	(15.421)	1.938	-	(13.483)
Έξοδα επομένων χρήσεων	(5.244)	374	-	(4.870)
Αποζημιώσεις προσωπικού	270	51	71	393
Προβλέψεις	13.091	(3.788)	-	9.303
Δεδουλευμένες υποχρεώσεις	<u>2.400</u>	<u>349</u>	-	<u>2.749</u>
Αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση/ (υποχρέωση)	(3.493)	(541)	71	(3.962)

Ορισμένες εταιρείες του Ομίλου την 31.12.2017 έχουν συσσωρεύσει φορολογικές ζημιές συνολικού ύψους € 41.910 (2016: € 26.475). Για τις συγκεκριμένες φορολογικές ζημιές δεν έχει αναγνωρισθεί αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση, εξαιτίας της αβεβαιότητας όσον αφορά στο χρόνο των διαθέσιμων φορολογητέων κερδών, έναντι των οποίων οι ζημιές θα μπορούν να αντισταθμιστούν.

12.9. Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα

Τα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα αναλύονται ως εξής:

	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2016
Ταμείο	11.191	3.105	2.697	1.284
Βραχυπρόθεσμες καταθέσεις	<u>234.911</u>	<u>270.418</u>	<u>91.574</u>	<u>64.148</u>
Σύνολο	246.102	273.523	94.270	65.433

Οι βραχυπρόθεσμες καταθέσεις αποτελούνται από καταθέσεις όψεως και προθεσμίας. Τα πραγματικά επιτόκια καθορίζονται σύμφωνα με τα κυμαινόμενα επιτόκια και διαπραγματεύονται κατά περίπτωση.

Στις βραχυπρόθεσμες καταθέσεις περιλαμβάνονται δεσμευμένες καταθέσεις ποσού € 1.183 (2016: € 2.517), κυρίως λόγω δικαστικών αποφάσεων και εγγυήσεων από τους πράκτορες, που αναλύονται ως εξής: για την Εταιρεία € 152, για την ΟΠΑΠ SPORTS LTD € 338, για την ΟΠΑΠ ΚΥΠΡΟΥ LTD € 671, για την ΟΠΑΠ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ Α.Ε. € 20 και για την NEUROSOFT Α.Ε. € 2.

Οι καταθέσεις που διατηρεί ο Όμιλος σε ελληνικά πιστωτικά ιδρύματα, υπόκεινται στους περιορισμούς ανάληψης μετρητών και μεταφοράς κεφαλαίων κίνησης, όπως αυτοί θεσπίστηκαν με την ΠΝΠ 65/28.06.2015 και εφαρμόζονται βάσει των σχετικών υπουργικών αποφάσεων.

Τέλος, ο Όμιλος διατηρεί μέρος των καταθέσεων του σε πιστωτικά ιδρύματα εντός Ευρωπαϊκής Ένωσης.

12.10. Αποθέματα

Στα αποθέματα του Ομίλου συμπεριλαμβάνονται αποθέματα ποσού € 4.221 της θυγατρικής ΟΠΑΠ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ Α.Ε. σχετικά με την κατασκευή των καταστημάτων VLTs υπό εξέλιξη τα οποία θα πωληθούν με την ολοκλήρωσή τους (2016: € 9.109).

Επιπλέον, περιλαμβάνονται τα δελτία των αριθμολαχείων και των παιχνιδιών πρόγνωσης αθλητικών γεγονότων, κουπόνια για το ΠΑΜΕ ΣΤΟΙΧΗΜΑ κλπ. της Εταιρείας ποσού € 1.927 (2016: € 2.350).

Επίσης, υπάρχουν αποθέματα ποσού € 1.173 (2016: € 992) της θυγατρικής TORA DIRECT Α.Ε. που αφορούν κυρίως σε κάρτες σταθερής και κινητής τηλεφωνίας και Internet.

Τέλος, στο 2017 συμπεριλαμβάνονται πλέον και τα αποθέματα της NEUROSOFT Α.Ε. ποσό € 559 που αφορά κυρίως σε αναλώσιμα για την παραγωγή λογισμικού πληροφοριακών συστημάτων.

Ο Όμιλος και η Εταιρεία δεν έχουν ενεχυριασμένα αποθέματα.

12.11. Εμπορικές απαιτήσεις

Η ανάλυση των εμπορικών απαιτήσεων έχει ως εξής:

	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2016
Απαιτήσεις από πελάτες (έσοδα από παιχνίδια)	108.480	74.851	43.654	22.000
Προεξοφλημένες απαιτήσεις από πελάτες (οφειλές-ρυθμίσεις πρακτόρων)	133	202	35	110
Επισφαλείς απαιτήσεις από πράκτορες	34.292	35.892	33.716	35.551
Άλλες απαιτήσεις	<u>20.189</u>	<u>6.112</u>	<u>10.911</u>	<u>11.607</u>
Μερικό σύνολο βραχυπρόθεσμων απαιτήσεων	163.093	117.057	88.316	69.269
Μείον προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις-ρυθμίσεις	<u>(35.264)</u>	<u>(36.422)</u>	<u>(33.956)</u>	<u>(35.602)</u>
Σύνολο βραχυπρόθεσμων απαιτήσεων	127.829	80.634	54.360	33.667
Προεξοφλημένες απαιτήσεις από οφειλές-ρυθμίσεις πρακτόρων πέραν του ενός έτους	<u>2</u>	<u>13</u>	<u>2</u>	<u>13</u>
Σύνολο μακροπρόθεσμων απαιτήσεων	<u>2</u>	<u>13</u>	<u>2</u>	<u>13</u>
Σύνολο απαιτήσεων	127.831	80.647	54.362	33.680

Η μεγάλη διαφοροποίηση στις εμπορικές απαιτήσεις του Ομίλου μεταξύ των δύο περιόδων προέρχεται κυρίως από την ΟΠΑΠ Α.Ε και την ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΛΑΧΕΙΑ Α.Ε.. Οφείλεται, πέρα από την αυξημένη δραστηριότητα, τόσο στο γεγονός ότι το τελευταίο εκκαθαριστικό της χρήσης που έληξε 31.12.2017 περιλαμβάνει περισσότερες ημέρες προς εκκαθάριση σε σχέση με το τελευταίο εκκαθαριστικό της χρήσης που έληξε 31.12.2016 όσο και στην αλλαγή πιστωτικής πολιτικής της ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΛΑΧΕΙΑ Α.Ε. η οποία προβλέπει περισσότερες ημέρες εκκαθάρισης σε σχέση με το 2016 στο πλαίσιο της ενδυνάμωσης της εμπορικής πολιτικής της.

Η Διοίκηση θεωρεί ότι ο βασικός πιστωτικός κίνδυνος του Ομίλου προέρχεται από επισφαλείς απαιτήσεις από πράκτορες συμπεριλαμβανομένων των ρυθμίσεων για μη καταβληθέντα έσοδα. Στις 31.12.2017, οι απαιτήσεις αυτές ανήλθαν στο ποσό των € 34.292 (2016: € 35.892) και οι προεξοφλημένες οφειλές πρακτόρων από έντοκες ρυθμίσεις στο ποσό των € 135 (2016: € 215). Για την κάλυψη αυτού του κινδύνου, κατά την 31.12.2017 ο Όμιλος έχει σχηματίσει πρόβλεψη ύψους € 35.264, ενώ η Εταιρεία € 33.956. Η Διοίκηση θεωρεί αυτές τις προβλέψεις επαρκείς.

Στο έτος 2017, τμήμα των έντοκων ρυθμίσεων μη καλυπτόμενο από την πρόβλεψη, αποτιμήθηκε σε παρούσα αξία με προεξοφλητικό επιτόκιο 1,40% (2016: 1,35%), βάσει του οποίου δημιουργήθηκε χρηματοοικονομικό έσοδο € 1 (2016: € 5), αυξάνοντας κατά το ποσό αυτό την αρχική αξία της απαίτησης.

Η αναμενόμενη είσπραξη του συνόλου των εμπορικών απαιτήσεων παρατίθεται παρακάτω:

	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2016
Αναμενόμενος χρόνος είσπραξης:				
Λιγότερο από 3 μήνες	127.803	80.555	54.334	33.588
Μεταξύ 3 και 6 μηνών	14	38	14	38
Μεταξύ 6 μηνών και 1 έτους	<u>11</u>	<u>41</u>	<u>11</u>	<u>41</u>
Σύνολο βραχυπρόθεσμων απαιτήσεων	127.829	80.634	54.360	33.667
Μεγαλύτερη του 1 έτους	<u>2</u>	<u>13</u>	<u>2</u>	<u>13</u>
Γενικό σύνολο	127.831	80.647	54.362	33.680

Ο Όμιλος και η Εταιρεία δεν έχουν ενεχυριασμένες εμπορικές απαιτήσεις.

12.12. Λοιπά κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία

Η ανάλυση των λοιπών κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων έχει ως εξής:

	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2016
Απαιτήσεις από φόρους εισοδήματος	12.106	35.888	12.106	35.860
Στεγαστικά δάνεια στο προσωπικό	56	55	56	55
Λοιπές απαιτήσεις - έσοδα εισπρακτέα	22.920	14.171	9.486	4.204
Προπληρωθέντα έξοδα	12.007	11.523	7.325	9.818
Διεταιρική συναλλαγή διαφορών κερδών νικητών με ΟΠΑΠ ΚΥΠΡΟΥ LTD	-	-	924	260
Απαιτήσεις από φόρους	<u>11.443</u>	<u>9.120</u>	-	-
Σύνολο	58.532	70.757	29.896	50.198

Οι απαιτήσεις από φόρους εισοδήματος περιλαμβάνουν την απαίτηση για φόρο εισοδήματος της Εταιρείας ποσού € 12.106 (2016: € 35.860) καθώς, η προκαταβολή φόρου εισοδήματος για τη χρήση 2017 που κατέβαλε με την υποβολή της φορολογικής δήλωσης για τη χρήση 2016 ήταν μεγαλύτερη από την σχηματισθείσα πρόβλεψη για φόρο εισοδήματος που αναλογεί στην τρέχουσα χρήση.

Στις λοιπές απαιτήσεις – έσοδα εισπρακτέα του Ομίλου στις 31.12.2017 περιλαμβάνονται δάνεια που έχουν δοθεί από την ΟΠΑΠ INVESTMENT LTD σε τρίτους ποσού € 8.680 (2016: € 8.994), προκαταβολές σε προμηθευτές ποσού € 1.945 (2016: € 849) καθώς και προβλέψεις εσόδου ποσού € 3.236 (2016: € 2.912) της TORA DIRECT A.E. για πωλήσεις του 2017 για τις οποίες δεν εκδόθηκαν παραστατικά.

Οι απαιτήσεις από φόρους περιλαμβάνουν την προπληρωθείσα εισφορά 30% επί των καθαρών εσόδων προ εισφορών (GGR) επόμενων περιόδων της ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΛΑΧΕΙΑ Α.Ε. ποσού € 11.443 (2016: € 9.120).

12.13. Μετοχικό κεφάλαιο

Ο συνολικός αριθμός των εγκεκριμένων μετοχών είναι:

	ΟΜΙΛΟΣ & ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
	31.12.2017	31.12.2016
Κοινές μετοχές ονομαστικής αξίας €0,30	319.000.000	319.000.000
	319.000.000	319.000.000

Οι μετοχές που έχουν εκδοθεί και πλήρως εξοφληθεί είναι:

	Αριθμός μετοχών	Αξία (€ '000)
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου 2016	319.000.000	95.700
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου 2016	319.000.000	95.700
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου 2017	319.000.000	95.700

12.14. Αποθεματικά

Η ανάλυση των αποθεματικών έχει ως εξής:

ΟΜΙΛΟΣ	Τακτικό αποθεματικό
Στις 31.12.2016	32.417
Μεταβολές στη χρήση	<u>617</u>
Στις 31.12.2017	33.034

ΕΤΑΙΡΕΙΑ	Τακτικό αποθεματικό
Στις 31.12.2016	31.900
Στις 31.12.2017	31.900

Το τακτικό αποθεματικό είναι ποσό ίσο με το 5% τουλάχιστον των ετήσιων καθαρών κερδών που προστίθεται κάθε χρόνο. Η υποχρέωση σχηματισμού παύει όταν ανέλθει κατ' ελάχιστο στο 1/3 του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου. Το ποσό αυτό δεν είναι διαθέσιμο για διανομή. Μετά τη διανομή της χρήσης του 2003 το αποθεματικό έχει φτάσει το υποχρεωτικό όριο και επιπλέον κράτηση δεν είναι πλέον υποχρεωτική.

Η αύξηση των αποθεματικών του Ομίλου οφείλεται στο σχηματισμό Τακτικού Αποθεματικού από την ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΛΑΧΕΙΑ Α.Ε. ποσού € 617 (2016: 218).

12.15. Ίδιες Μετοχές

Αρχικά, η Ετήσια Τακτική Γενική Συνέλευση των Μετόχων της 20.04.2015 και στη συνέχεια η Ετήσια Τακτική Γενική Συνέλευση των Μετόχων της 27.04.2017 αποφάσισε και καθόρισε τις λεπτομέρειες για την υλοποίηση προγράμματος αγοράς ιδίων μετοχών από την Εταιρεία μέσω του Χρηματιστηρίου Αθηνών μέχρι ποσοστού 5% επί του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου της Εταιρείας, ήτοι έως 15.950.000 μετοχές. Οι αγορές ιδίων μετοχών θα πραγματοποιούνται εφόσον κατά περίπτωση θα κρίνονται πιο συμφέρουσες από άλλες προσφερόμενες επενδυτικές δυνατότητες και θα το επιτρέπουν τα διαθέσιμα κεφάλαια της Εταιρείας για τους οριζόμενους στον Κανονισμό 2273/2003 της Επιτροπής Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και στην απόφαση 1/503/13.03.2009 της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς σκοπούς. Το προτεινόμενο πρόγραμμα αγοράς ιδίων μετοχών θα ολοκληρωθεί σε εικοσιτέσσερις μήνες από τη λήψη απόφασης από τη Γενική Συνέλευση της 27.04.2017, ήτοι το αργότερο μέχρι και 26.04.2019, και θα πραγματοποιηθεί με ανώτατη τιμή αγοράς το ποσό των 13,00 ευρώ ανά μετοχή και κατώτατη τιμή αγοράς εκάστης μετοχής ίση με την ονομαστική της αξία, ήτοι 0,30 ευρώ ανά μετοχή.

Επιπροσθέτως, το Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρείας εξουσιοδοτήθηκε ειδικά προκειμένου να ρυθμίσει περαιτέρω τους ειδικότερους όρους και τις σχετικές λεπτομέρειες για την εφαρμογή του ανωτέρω προγράμματος αγοράς ιδίων μετοχών της Εταιρείας.

Σε συνέχεια των παραπάνω η Εταιρεία προέβη σε αγορά ιδίων μετοχών όπως αναλύεται ακολούθως:

Ίδιες μετοχές	Αριθμός μετοχών	Αξία κτήσης	% ιδίων μετοχών στο σύνολο των μετοχών
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου 2015	-	-	
Αγορά ιδίων μετοχών	<u>406.542</u>	<u>2.719</u>	-
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου 2015	406.542	2.719	0,1%
Αγορά ιδίων μετοχών	<u>581.263</u>	<u>4.735</u>	-
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου 2016	987.805	7.454	0,3%
Αγορά ιδίων μετοχών	<u>194.696</u>	<u>1.585</u>	-
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου 2017	1.182.501	9.039	0,4%

12.16. Μη ελέγχουσες συμμετοχές

Οι μη ελέγχουσες συμμετοχές του Ομίλου ανέρχονται σε € 43.397 κατά την 31 Δεκεμβρίου 2017 (2016: € 36.910), προέρχονται από την ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΛΑΧΕΙΑ Α.Ε. και NEUROSOFT Α.Ε.. Αντιπροσωπεύουν το 33% επί των ιδίων κεφαλαίων της ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΛΑΧΕΙΑ Α.Ε., το οποίο ανήκει στις INTRALOT LOTTERIES LIMITED (16,5%) και SCIENTIFIC GAMES GLOBAL GAMING S.R.L. (16,5%) και το 32,28% επί των ιδίων κεφαλαίων της NEUROSOFT Α.Ε..

Τα βασικά οικονομικά στοιχεία των δύο αυτών εταιρειών για τη χρήση 2017 και της ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΛΑΧΕΙΑ Α.Ε. για τη χρήση 2016 παρουσιάζονται παρακάτω:

Συνοπτική κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης κατά την 31 Δεκεμβρίου 2017	ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΛΑΧΕΙΑ Α.Ε.	NEUROSOFT Α.Ε.	Σύνολο
Μη ελέγχουσες συμμετοχές (%)	33%	32,28%	
Μη κυκλοφορούν ενεργητικό	142.568	5.878	
Κυκλοφορούν ενεργητικό	110.277	6.860	
Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	(40.414)	(2.247)	
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	<u>(89.310)</u>	<u>(1.919)</u>	
Ίδια κεφάλαια	123.121	8.573	
Ίδια κεφάλαια που αναλογούν σε μη ελέγχουσες συμμετοχές	40.630	2.767	43.397

Συνοπτική κατάσταση αποτελεσμάτων για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2017	ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΛΑΧΕΙΑ Α.Ε.	NEUROSOFT Α.Ε.	Σύνολο
Καθαρά έσοδα προ εισφορών (GGR)	158.916	-	
Κέρδη μετά φόρων	16.284	129	
Λοιπά συνολικά εισοδήματα μετά φόρων	<u>2</u>	<u>157</u>	
Συγκεντρωτικά συνολικά εισοδήματα μετά φόρων	16.285	286	
Καθαρά κέρδη που αναλογούν σε μη ελέγχουσες συμμετοχές	5.374	42	5.415
Λοιπά συνολικά εισοδήματα μετά φόρων που αναλογούν σε μη ελέγχουσες συμμετοχές	1	51	51

Συνοπτική κατάσταση ταμειακών ροών για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2017	ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΛΑΧΕΙΑ Α.Ε.	NEUROSOFT Α.Ε.
Ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες	9.852	1.409
Ταμειακές ροές από επενδυτικές δραστηριότητες	105	(1.502)
Ταμειακές ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες	<u>(15.146)</u>	<u>(23)</u>
Καθαρή μείωση διαθεσίμων και ταμειακών ισοδύναμων	(5.188)	(116)

Συνοπτική κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης κατά την 31 Δεκεμβρίου 2016	ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΛΑΧΕΙΑ Α.Ε.
Μη ελέγχουσες συμμετοχές (%)	33%
Μη κυκλοφορούν ενεργητικό	148.545
Κυκλοφορούν ενεργητικό	102.036
Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	(50.346)
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	<u>(88.254)</u>
Ίδια κεφάλαια	111.982
Ίδια κεφάλαια που αναλογούν σε μη ελέγχουσες συμμετοχές	36.954

Συνοπτική κατάσταση αποτελεσμάτων για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2016	ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΛΑΧΕΙΑ Α.Ε.
Καθαρά έσοδα προ εισφορών (GGR)	159.054
Κέρδη μετά φόρων	7.939
Λοιπά συνολικά εισοδήματα μετά φόρων	<u>1</u>
Συγκεντρωτικά συνολικά εισοδήματα μετά φόρων	7.940
Καθαρά κέρδη που αναλογούν σε μη ελέγχουσες συμμετοχές	2.620
Λοιπά συνολικά εισοδήματα μετά φόρων που αναλογούν σε μη ελέγχουσες συμμετοχές	-

Συνοπτική κατάσταση ταμειακών ροών για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2016	ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΛΑΧΕΙΑ Α.Ε.
Ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες	20.873
Ταμειακές ροές από επενδυτικές δραστηριότητες	47
Ταμειακές ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες	<u>(215)</u>
Καθαρή μείωση διαθεσίμων και ταμειακών ισοδύναμων	20.704

12.17. Δάνεια

Ο δανεισμός του Ομίλου και της Εταιρείας αναλύεται ως εξής:

	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2016
Συνολικές μακροπρόθεσμες δανειακές υποχρεώσεις (1-5 έτη)	513.098	263.000	467.342	208.000
Βραχυπρόθεσμες δανειακές υποχρεώσεις				
Βραχυπρόθεσμο μέρος μακροπρόθεσμων δανείων (έως 1 έτος)	169.000	100.000	169.000	100.000
Βραχυπρόθεσμα δάνεια (αλληλόχρεοι λογ/σμοί) (έως 1 έτος)	<u>171</u>	<u>18.689</u>	<u>171</u>	<u>18.689</u>
Συνολικές βραχυπρόθεσμες δανειακές υποχρεώσεις	169.171	118.689	169.171	118.689
Συνολικές δανειακές υποχρεώσεις	682.269	381.689	636.513	326.689

Τα δάνεια του Ομίλου και της Εταιρείας κινήθηκαν στη χρήση ως ακολούθως:

ΟΜΙΛΟΣ	Έτος λήξης	31.12.2016				31.12.2017	
		Λογιστική αξία	Νέα δάνεια	Αποπληρωμές	Έξοδα απόσβεσης	Εναπομείνασα ονομαστική αξία	Λογιστική αξία
Ομολογιακό Δάνειο, ποσό €75.000	2018	75.000	-	-	-	75.000	75.000
Ομολογιακό Δάνειο, ποσό €50.000	2019	50.000	-	(10.000)	-	40.000	40.000
Ομολογιακό Δάνειο, ποσό €15.000	2017	13.000	-	(13.000)	-	-	-
Ομολογιακό Δάνειο, ποσό €45.000	2020	45.000	-	(4.500)	-	40.500	40.500
Ομολογιακό Δάνειο, ποσό €5.000	2020	5.000	-	-	-	5.000	5.000
Ομολογιακό Δάνειο, ποσό €100.000	2021	100.000	-	-	-	100.000	100.000
Ομολογιακό Δάνειο, ποσό €75.000	2018	75.000	-	-	-	75.000	75.000
Ομολογιακό Δάνειο, ποσό €200.000	2022	-	200.000	-	(3.202)	200.000	196.798
Ομολογιακό Δάνειο, ποσό €50.000	2020	-	50.000	-	(229)	50.000	49.771
Ομολογιακό Δάνειο, ποσό €100.000	2020	-	100.000	-	(727)	100.000	99.273
Αλληλόχρεος, ποσό € 15.000		12.100	-	(11.929)	-	171	171
Αλληλόχρεος, ποσό € 10.000		6.589	-	(6.589)	-	-	-
Αλληλόχρεος, ποσό € 2.000		-	779	(23)	-	756	756
Σύνολο		381.689	350.779	(46.041)	(4.158)	686.427	682.269

ΕΤΑΙΡΕΙΑ	Έτος λήξης	31.12.2016				31.12.2017	
		Λογιστική αξία	Νέα δάνεια	Αποπληρωμές	Έξοδα απόσβεσης	Εναπομείνασα ονομαστική αξία	Λογιστική αξία
Ομολογιακό Δάνειο, ποσό €75.000	2018	75.000	-	-	-	75.000	75.000
Ομολογιακό Δάνειο, ποσό €15.000	2017	13.000	-	(13.000)	-	-	-
Ομολογιακό Δάνειο, ποσό €45.000	2020	45.000	-	(4.500)	-	40.500	40.500
Ομολογιακό Δάνειο, ποσό €100.000	2021	100.000	-	-	-	100.000	100.000
Ομολογιακό Δάνειο, ποσό €75.000	2018	75.000	-	-	-	75.000	75.000
Ομολογιακό Δάνειο, ποσό €200.000	2022	-	200.000	-	(3.202)	200.000	196.798
Ομολογιακό Δάνειο, ποσό €50.000	2020	-	50.000	-	(229)	50.000	49.771
Ομολογιακό Δάνειο, ποσό €100.000	2020	-	100.000	-	(727)	100.000	99.273
Αλληλόχρεος, ποσό € 15.000		12.100	-	(11.929)	-	171	171
Αλληλόχρεος, ποσό € 10.000		<u>6.589</u>	-	<u>(6.589)</u>	-	-	-
Σύνολο		326.689	350.000	(36.018)	(4.158)	640.671	636.513

Το μεσοσταθμικό επιτόκιο δανεισμού του Ομίλου και της Εταιρείας είναι 3,9% (2016: 5%).

Οι ανωτέρω δανειακές συμβάσεις δεν περιλαμβάνουν εξασφαλίσεις με υποθήκες και προσημειώσεις επί των περιουσιακών στοιχείων του Ομίλου και της Εταιρείας.

12.18. Προγράμματα παροχών προσωπικού

Μακροπρόθεσμο πρόγραμμα παροχής κινήτρων

Κατόπιν εισήγησης της Επιτροπής Αμοιβών και Διορισμών, το Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρείας, στις 28.03.2017, ενέκρινε τη θέσπιση ενός μακροπρόθεσμου προγράμματος παροχής κινήτρων, με την καταβολή μέρους των καθαρών κερδών της Εταιρείας σε εκτελεστικά μέλη του Δ.Σ και σε ανώτερα διοικητικά στελέχη της Εταιρείας. Η διάρκεια του προγράμματος είναι 3 έτη, για τη χρονική περίοδο 2017-2019. Οι στόχοι σχετίζονται α. με την κερδοφορία της Εταιρείας κατά την προαναφερθείσα τριετή χρονική περίοδο και β. με την αύξηση της τιμής της μετοχής στο Χρηματιστήριο Αθηνών. Τέλος, το πρόγραμμα ορίζει ότι το μέγιστο ποσό που θα διανεμηθεί σε έως και 30 δικαιούχους ανέρχεται σε € 7.000.

Κατά την 31.12.2017 η υποχρέωση που απορρέει από το παραπάνω πρόγραμμα τόσο για την Εταιρεία όσο και για τον Όμιλο ανέρχεται σε € 1.113.

Πρόγραμμα καθορισμένων παροχών

Η ελληνική εργατική νομοθεσία (Ν.2112/1920) προβλέπει η αποζημίωση για αποχώρηση λόγω συνταξιοδότησης να βασίζεται στα χρόνια υπηρεσίας των εργαζομένων στην εταιρεία λαμβάνοντας υπόψη τις αποδοχές τους κατά την ημερομηνία αποχώρησης. Η υποχρέωση που προκύπτει από την ανωτέρω δέσμευση αποτιμάται με αναλογιστικές μελέτες, που εκπονούνται από ανεξάρτητες αναλογιστικές εταιρείες. Η τελευταία αναλογιστική μελέτη πραγματοποιήθηκε το Δεκέμβριο του 2017.

Η κίνηση της υποχρέωσης που καταχωρήθηκε στην κατάσταση αποτελεσμάτων και στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος είναι η εξής:

	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2016
Υπόλοιπο έναρξης	1.507	1.036	1.355	932
Κόστος τρέχουσας υπηρεσίας	1.509	268	1.413	217
Κόστος τόκου	36	17	18	15
Κόστος (αποτέλεσμα) διακανονισμών	<u>217</u>	<u>1.076</u>	<u>157</u>	<u>822</u>
Ζημία/(κέρδος) που καταχωρήθηκε στα αποτελέσματα χρήσεως	1.763	1.361	1.589	1.055
Αναλογιστικά (κέρδη)/ζημίες χρήσεως λόγω χρηματοοικονομικών παραδοχών	(28)	101	(24)	92
Αναλογιστικά (κέρδη)/ζημίες χρήσεως λόγω εμπειρίας	<u>(227)</u>	<u>152</u>	<u>(5)</u>	<u>154</u>
(Κέρδη)/ζημίες που καταχωρήθηκαν στην καθαρή θέση	(255)	253	(29)	247
Υποχρέωση από την εξαγορά της Neurosoft Α.Ε.	312	-	-	-
Καταβληθείσες αποζημιώσεις	<u>(243)</u>	<u>(1.143)</u>	<u>(180)</u>	<u>(879)</u>
Υπόλοιπο λήξης	3.084	1.507	2.735	1.355

Οι βασικές υποθέσεις που υιοθετήθηκαν για την εκπόνηση των αναλογιστικών μελετών στις 31.12.2017 και 31.12.2016 για το πρόγραμμα αποχώρησης ήταν:

	2017	2016
Επιτόκιο προεξόφλησης	1,40%	1,35%
Αναμενόμενο ποσοστό αυξήσεων στους μισθούς	2,00%	2,00%
Μέσος χρόνος παραμονής στην υπηρεσία	8,00 - 29,93	16,60 - 28,73
Πληθωρισμός	2,00%	2,00%

Το εκτιμώμενο κόστος υπηρεσίας για την επόμενη χρήση ανέρχεται σε € 334 για την Εταιρεία και € 420 για τον Όμιλο.

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τη μεταβολή της αναλογιστικής υποχρέωσης του Ομίλου και της Εταιρείας εάν το επιτόκιο προεξόφλησης ήταν κατά 0,5% μεγαλύτερο ή μικρότερο αυτού που έχει χρησιμοποιηθεί καθώς και την αντίστοιχη μεταβολή εάν το αναμενόμενο ποσοστό αύξησης μισθών ήταν κατά 0,5% μεγαλύτερο ή μικρότερο αυτού που έχει χρησιμοποιηθεί:

Ανάλυση Ευαισθησίας Αποτελεσμάτων (ΟΜΙΛΟΣ)	Αναλογιστική υποχρέωση	Ποσοστιαία Μεταβολή
Αύξηση επιτοκίου προεξόφλησης κατά 0,5%	1.772	-10%
Μείωση επιτοκίου προεξόφλησης κατά 0,5%	2.196	11%
Αύξηση αναμενόμενης αύξησης μισθών κατά 0,5%	2.173	10%
Μείωση αναμενόμενης αύξησης μισθών κατά 0,5%	1.783	-9%

Ανάλυση Ευαισθησίας Αποτελεσμάτων (ΕΤΑΙΡΕΙΑ)	Αναλογιστική υποχρέωση	Ποσοστιαία Μεταβολή
Αύξηση επιτοκίου προεξόφλησης κατά 0,5%	1.459	-10%
Μείωση επιτοκίου προεξόφλησης κατά 0,5%	1.807	11%
Αύξηση αναμενόμενης αύξησης μισθών κατά 0,5%	1.788	10%
Μείωση αναμενόμενης αύξησης μισθών κατά 0,5%	1.468	-9%

12.19. Προβλέψεις

Οι προβλέψεις του Ομίλου και της Εταιρείας αναλύονται ως εξής:

	ΟΜΙΛΟΣ	ΕΤΑΙΡΕΙΑ
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου 2015	59.061	57.591
Προβλέψεις χρήσης	2.881	2.881
Αναστροφή προβλέψεων	(12.532)	(12.479)
Χρησιμοποιηθείσα πρόβλεψη	<u>(15.362)</u>	<u>(15.320)</u>
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου 2016	34.049	32.673
Προβλέψεις περιόδου	17.978	17.910
Αναστροφή προβλέψεων	(19.862)	(19.833)
Χρησιμοποιηθείσα πρόβλεψη	<u>(977)</u>	<u>(977)</u>
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου 2017	31.187	29.773

Από το ποσό των € 31.187 (2016: € 34.049), ποσό € 29.929 (2016: € 32.078) αφορά κυρίως προβλέψεις για κάλυψη αποζημιώσεων από αγωγές διαφόρων τρίτων, πρακτόρων και προσωπικού κατά της Εταιρείας, ενώ ποσό € 1.258 αφορά σωρευτική πρόβλεψη φορολογικών διαφορών της ΟΠΑΠ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ Α.Ε. (2016: € 1.258) (σημείωση 12.38).

Η αναστροφή προβλέψεων για την Εταιρεία, ποσού € 19.833, σχετίζεται εξολοκλήρου με τις προαναφερθείσες αγωγές. Πραγματοποιήθηκε κατόπιν αποφάσεων των αρμόδιων δικαστηρίων εντός του 2017 οι οποίες στο σύνολό τους απέρριψαν τις εν λόγω αγωγές για ουσιαστικούς (πραγματικούς και νομικούς) λόγους και συμπάρεσυραν τις εκτιμήσεις των νομικών για παρόμοιες υποθέσεις, γεγονός που οδήγησε στην αλλαγή της πιθανότητας ευδοκίμησης τους κατά της Εταιρείας και ως εκ τούτου η Διοίκηση θεώρησε πλέον την εκροή οικονομικών πόρων μη πιθανή. Οι υποθέσεις αυτές έχουν πλέον χαρακτηριστεί ως ενδεχόμενες.

Αναφορικά με τις προβλέψεις περιόδου ποσού € 17.910 (2016: € 2.881), αξίζει να σημειωθεί ότι συμπεριλαμβάνεται ποσό € 13.445, το οποίο αφορά υπόθεση η έκβαση της οποίας δεν ήταν θετική για την Εταιρεία στον β' βαθμό. Ωστόσο, παρότι η Εταιρεία σχημάτισε τη σχετική πρόβλεψη σύμφωνα με την πάγια πολιτική της, εκτιμά ότι το αποτέλεσμα σε αναιρετικό επίπεδο θα είναι θετικό για την Εταιρεία και θα επιβεβαιώνει τη δικαστική απόφαση του πρώτου βαθμού.

12.20. Λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις

Η ανάλυση των λοιπών μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων έχει ως εξής:

	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2016
Εγγυητικές καταθέσεις από πράκτορες	8.968	6.276	7.590	5.306
Επιχορηγήσεις	<u>386</u>	<u>423</u>	-	-
Σύνολο	9.354	6.699	7.590	5.306

Οι καταθέσεις εγγυήσεων από τους πράκτορες αντιπροσωπεύουν ποσά που κατατίθενται για να εξασφαλίσουν συνολικά τις υποχρεώσεις των πρακτόρων. Οι καταθέσεις των εγγυήσεων επιστρέφονται στους πράκτορες μόνο όταν αυτοί παύουν να ενεργούν ως πράκτορες.

Οι επιχορηγήσεις αφορούν την κάλυψη επενδύσεων έναντι του ενοικίου που καταβάλλει η ΙΠΠΟΔΡΟΜΙΕΣ Α.Ε. προς την εταιρεία ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ ΙΠΠΟΔΡΟΜΙΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε. για το ακίνητο στο Μαρκόπουλο Αττικής. Συγκεκριμένα, στη σύμβαση προβλέπεται ότι ο Εκμισθωτής θα καλύπτει επενδύσεις συνολικού ποσού έως € 2.000, κατά τα πρώτα τρία χρόνια της σύμβασης, για βελτίωση του ακινήτου σε σχέση με τη διεξαγωγή των υποδρομιών ή την αναβάθμιση της αξίας του ακινήτου, υπό προϋποθέσεις. Οι σχετικές επενδύσεις θα καλύπτονται από τον μισθωτή και θα συμψηφίζονται με τα μισθώματα.

12.21. Εμπορικές υποχρεώσεις

Η ανάλυση των εμπορικών υποχρεώσεων έχει ως εξής:

	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2016
Προμηθευτές (υπηρεσιών, αγαθών & παγίων)	69.131	55.983	47.516	36.591
Κέρδη σε νικητές & αδιάθετα κέρδη	92.527	82.812	27.735	24.470
Άλλες υποχρεώσεις (αμοιβές – αποδόσεις)	<u>12.201</u>	<u>10.488</u>	<u>1.753</u>	<u>4.039</u>
Σύνολο	173.860	149.283	77.005	65.100

Οι προμηθευτές δεν είναι τοκοφόρος λογαριασμός και συνήθως διακανονίζεται εντός 60 ημερών τόσο στον Όμιλο όσο και στην Εταιρεία.

12.22. Υποχρεώσεις από φόρους

Η ανάλυση των υποχρεώσεων από φόρους έχει ως εξής:

	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2016
Υποχρεώσεις φόρου εισοδήματος	2.370	2.287	-	-
Εισφορά επί των καθαρών εσόδων	53.022	46.273	43.524	36.700
Λοιποί φόροι (παρακρατούμενοι, ΦΠΑ)	<u>34.379</u>	<u>6.934</u>	<u>34.885</u>	<u>7.260</u>
Σύνολο	89.771	55.495	78.409	43.960

Σύμφωνα με το Ν. 4389/2016, επιβάλλεται από 01.01.2016 εισφορά με συντελεστή 35% επί των καθαρών εσόδων της ΟΠΑΠ Α.Ε., (έσοδα από παίγνια μείον κέρδη νικητών παικτών, σύμφωνα με τα ελληνικά λογιστικά πρότυπα), έναντι 30% που ίσχυε από 01.01.2013, σύμφωνα με το Ν. 4093/2012.

Το συνολικό ποσό της εισφοράς επί των καθαρών εσόδων για την Εταιρεία στη χρήση 2017 ανήλθε στα € 416.874 και το οφειλόμενο ποσό την 31.12.2017 στα € 43.524. Αντίστοιχα, στη χρήση 2016 το συνολικό ποσό της εισφοράς επί των καθαρών εσόδων ανήλθε σε € 402.819, ενώ το οφειλόμενο κατά την 31.12.2016 ποσό ήταν € 36.700. Το οφειλόμενο ποσό προς το Ελληνικό Δημόσιο την 31.12.2017 που αφορά στην εισφορά επί των καθαρών εσόδων παρουσιάζει αύξηση σε σχέση με τη συγκριτική περίοδο ως αποτέλεσμα της αυξημένης δραστηριότητας.

Στους Λοιπούς φόρους της Εταιρείας κατά την 31.12.2017 περιλαμβάνεται ποσό € 23.300 που αφορά φόρο μερισμάτων.

12.23. Λοιπές βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις

Η ανάλυση των λοιπών βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων έχει ως εξής:

	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2016
Δωρεές	3.621	3.660	3.547	3.660
Χορηγίες	9.181	8.197	707	693
Αποδοχές προσωπικού	6.717	6.747	6.087	6.360
Μερίσματα και προμερίσματα πληρωτέα	2.029	1.446	2.029	1.446
Ασφαλιστικές εισφορές πληρωτέες	2.793	2.172	2.251	1.931
Λοιπές υποχρεώσεις	24.876	24.250	19.062	9.500
Υποχρέωση για άδεια υποδρομακού στοιχήματος	-	<u>20.251</u>	-	-
Σύνολο	49.218	66.722	33.683	23.590

Οι λοιπές υποχρεώσεις της Εταιρείας παρουσιάζουν σημαντική μεταβολή μεταξύ των δύο συγκριτικών περιόδων ως αποτέλεσμα της αυξημένης υποχρέωσης από τόκους κατά € 1.673, της νέας υποχρέωσης ποσού € 214 για παράγωγα χρηματοοικονομικά προϊόντα (swap) καθώς και των αυξημένων προβλέψεων για αμοιβές τρίτων κατά € 7.616.

Σε επίπεδο Ομίλου, η σημαντική προαναφερθείσα αύξηση των λοιπών υποχρεώσεων της Εταιρείας αντισταθμίστηκε από τη μείωση των λοιπών υποχρεώσεων της ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΛΑΧΕΙΑ Α.Ε. κατά € 3.300, ποσό

που αφορούσε υποχρέωση καταβλητέα σε μέτοχο, και της ΟΠΑΠ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ Α.Ε. κατά € 5.201 ποσό που αντιστοιχούσε σε πρόβλεψη για φορολογικά πρόστιμα και προσαυξήσεις και που καταβλήθηκε τον Μάρτιο του 2017.

Το 2016 η υποχρέωση για άδεια υποδρομιακού στοιχήματος αφορά οφειλή προς το ΤΑΙΠΕΔ ποσού € 20.251, βάσει της σύμβασης παραχώρησης του αποκλειστικού δικαιώματος διοργάνωσης και διεξαγωγής αμοιβαίου στοιχήματος επί υποδρομιών στην Ελλάδα για περίοδο είκοσι ετών. Η υποχρέωση αυτή εξοφλήθηκε τον Ιανουάριο του 2017.

12.24. Μερίσματα

Η δέκατη έβδομη (17^η) Τακτική Γενική Συνέλευση των Μετόχων της ΟΠΑΠ Α.Ε. έλαβε χώρα την Πέμπτη 27.04.2017, ενέκρινε την προταθείσα από το Διοικητικό Συμβούλιο διανομή (διάθεση) κερδών και αποφάσισε την καταβολή συνολικού μερίσματος 0,72 ευρώ ανά μετοχή προ παρακράτησης φόρου για την εταιρική χρήση 2016. Καθώς έχει ήδη διανεμηθεί στους μετόχους προμέρισμα ύψους ευρώ 0,12 ανά μετοχή σύμφωνα με την από 30.08.2016 απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της Εταιρείας, το υπόλοιπο μερίσματος για τη χρήση 2016 ανέρχεται στα 0,60 ευρώ ανά μετοχή προ της σχετικής παρακράτησης φόρου. Δικαιούχοι ήταν οι μέτοχοι της Εταιρείας που ήταν εγγεγραμμένοι στα αρχεία του Συστήματος Άυλων Τίτλων (Σ.Α.Τ.) την Τετάρτη 03.05.2017 (ημερομηνία προσδιορισμού - record date), ενώ στις 09.05.2017 ξεκίνησε η πληρωμή του.

Επίσης, το Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρείας στην από 11.09.2017 συνεδρίασή του αποφάσισε τη διανομή προμερίσματος χρήσης 2017 ύψους € 31.782 ή 0,10 ευρώ ανά μετοχή προ παρακράτησης φόρου και εξαιρουμένων των ιδίων μετοχών.

Το ποσό του προμερίσματος των € 0,10 ανά μετοχή υπόκειται σε παρακράτηση φόρου 15% σύμφωνα με το Νόμο 4387/2016, ήτοι € 0,015 ανά μετοχή. Συνεπώς οι μέτοχοι έλαβαν καθαρό ποσό μετά την ανωτέρω αναφερόμενη παρακράτηση € 0,085 ανά μετοχή. Δικαιούχοι ήταν οι μέτοχοι της Εταιρείας που ήταν εγγεγραμμένοι στα αρχεία του Σ.Α.Τ. την Πέμπτη 28.09.2017 (ημερομηνία προσδιορισμού-record date).

Τέλος, η ενδέκατη (11^η) Έκτακτη Γενική Συνέλευση των Μετόχων της ΟΠΑΠ Α.Ε. έλαβε χώρα την Τετάρτη 06.12.2017, ενέκρινε τη διανομή (διάθεση) μέρους των κερδών παρελθουσών χρήσεων μέχρι και τη χρήση που έληξε την 31.12.2015. Συγκεκριμένα, αποφάσισε την καταβολή συνολικού μερίσματος € 0,70 ανά μετοχή προ παρακράτησης φόρου και συνολικό μικτό ποσό ύψους € 222.472.. Δικαιούχοι είναι οι μέτοχοι της Εταιρείας που είναι εγγεγραμμένοι στα αρχεία του Συστήματος Άυλων Τίτλων (Σ.Α.Τ.) την Τρίτη 12.12.2017 (ημερομηνία προσδιορισμού - record date).

12.25. Εισφορά επί των καθαρών εσόδων και λοιπές εισφορές

Σύμφωνα με το Ν. 4389/2016, επιβάλλεται από 01.01.2016 εισφορά με συντελεστή 35% επί των καθαρών εσόδων της ΟΠΑΠ Α.Ε., (έσοδα από παίγνια μείον κέρδη νικητών παικτών, σύμφωνα με τα ελληνικά λογιστικά πρότυπα), έναντι 30% που ίσχυε από 01.01.2013, σύμφωνα με το Ν. 4093/2012.

Επιπλέον, βάσει του Νόμου περί Στοιχημάτων του 2012 της Κυπριακής Δημοκρατίας, καταβάλλεται φόρος στοιχήματος ίσος με 13% επί των καθαρών αποδοχών από στοίχημα από την ΟΠΑΠ SPORTS LTD. Τέλος, βάσει της διακρατικής συμφωνίας Ελλάδας και Κυπριακής Δημοκρατίας, ορίζεται το ποσό που αποδίδεται ως εισφορά στην Κυπριακή Δημοκρατία από την ΟΠΑΠ ΚΥΠΡΟΥ LTD.

Το συνολικό ποσό της εισφοράς επί των καθαρών εσόδων από παιχνίδια στη χρήση 2017 για τον Όμιλο ανέρχεται σε € 482.578 (2016: € 466.743) και για την Εταιρεία σε € 416.874 (2016: € 402.819).

12.26. Προμήθειες πρακτόρων

Για την Εταιρεία, οι προμήθειες των πρακτόρων από τον Απρίλιο του 2017 όπου τίθεται σε ισχύ η νέα σύμβαση με τους πράκτορες, υπολογίζονται σε ποσοστό επί των Καθαρών Εσόδων από Παιχνίδια (NGR) και όχι ως ποσοστό επί των Μικτών Εισπράξεων από παιχνίδια που ίσχυε έως τότε.

Για τις υπόλοιπες εταιρείες του Ομίλου, οι προμήθειες των πρακτόρων υπολογίζονται ως ποσοστό επί των Μικτών Εισπράξεων από παιχνίδια το οποίο διαφοροποιείται ανάλογα το παιχνίδι αλλά και ειδικότερα για την ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΛΑΧΕΙΑ Α.Ε. και το κανάλι διάθεσης (πωλητές χονδρικής, mini market, υφιστάμενο δίκτυο ΟΠΑΠ κλπ.).

12.27. Λοιπές προμήθειες σχετικές με τα Καθαρά έσοδα από παιχνίδια (NGR)

Οι συγκεκριμένες προμήθειες αφορούν μόνο τις εταιρείες του Ομίλου που δραστηριοποιούνται στο χώρο των τυχερών παιγνίων και το ύψος του κινείται ανάλογα της παικτικής δραστηριότητας καθώς, υπολογίζεται ως ποσοστό επί των μικτών εισπράξεων από παιχνίδια (Wagers) ή των καθαρών εσόδων από παιχνίδια (NGR).

Η διαφοροποίηση σε σχέση με το προηγούμενο έτος οφείλεται κυρίως στην λειτουργία των νέων παιχνιδιών VLTs και Virtual games.

12.28. Λοιπά λειτουργικά έσοδα

Η ανάλυση των άλλων λειτουργικών εσόδων έχει ως εξής:

Για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
	2017	2016	2017	2016
Προμήθεια εσόδου από Πρωτοχρονιάτικο Λαχείο	2.197	2.220	-	-
Έσοδα από προπληρωμένες κάρτες και κάρτες σταθερής και κινητής τηλεφωνίας	82.322	88.533	-	-
Έσοδα από παροχή υπηρεσιών πληροφορικής	1.726	-	-	-
Αμοιβές διοικητικής υποστήριξης	-	-	29.842	27.616
Λοιπά έσοδα	<u>33.391</u>	<u>17.709</u>	<u>8.170</u>	<u>15.837</u>
Σύνολο	119.636	108.462	38.012	43.453

Στα λοιπά έσοδα της Εταιρείας συμπεριλαμβάνεται το έσοδο από την αναστροφή πρόβλεψης για επίδικες υποθέσεις. Το 2017 το ποσό αυτό ανήλθε σε € 1.923 ενώ το 2016 σε € 9.404. Στον Όμιλο, η μεγάλη αύξηση των λοιπών εσόδων αποδίδεται κυρίως στην ΟΠΑΠ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ Α.Ε. η οποία κατά την τρέχουσα χρήση κατέγραψε έσοδα από πώληση καταστημάτων παιγνιομηχανημάτων (Gaming Halls) ύψους € 15.950 (2016: € 361) και έσοδα από κατασκευές και λοιπές υπηρεσίες στο δίκτυο καταστημάτων ΟΠΑΠ ύψους € 7.779.

Η μεταβολή που παρατηρείται στα έσοδα από προπληρωμένες κάρτες και κάρτες σταθερής και κινητής τηλεφωνίας οφείλεται κυρίως στη μείωση της ζήτησης στην αγοράς κινητής τηλεφωνίας.

Οι αμοιβές διοικητικής υποστήριξης στην Εταιρεία αφορούν έσοδα από τις θυγατρικές της ΟΡΑΡ ΚΥΠΡΟΥ LTD, ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΛΑΧΕΙΑ Α.Ε. και ΙΠΠΟΔΡΟΜΙΕΣ Α.Ε.

12.29. Λοιπά λειτουργικά κόστη

Στα λοιπά λειτουργικά κόστη του Ομίλου συμπεριλαμβάνεται η ανάλωση καρτών κινητής και σταθερής τηλεφωνίας της TORA DIRECT Α.Ε. ποσού € 75.757, το κόστος των πωληθέντων καταστημάτων παιγνιομηχανημάτων (Gaming Halls) της ΟΠΑΠ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ Α.Ε. ποσού € 15.388 καθώς επίσης, και η ανάλωση εμπορευμάτων της NEUROSOFT Α.Ε. ποσού € 640 για την παραγωγή και ανάπτυξη λογισμικών και συστημάτων πληροφορικής.

12.30. Κόστος μισθοδοσίας

Οι αμοιβές προσωπικού της Εταιρείας και του Ομίλου αναλύονται ως εξής:

Για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
	2017	2016	2017	2016
Μισθοί και ημερομίσθια	50.324	44.231	43.784	38.569
Ασφαλιστικές εισφορές	10.352	7.909	8.787	6.834
Λοιπά έξοδα προσωπικού	1.344	947	1.152	829
Κόστος προγραμμάτων παροχών προσωπικού	1.516	2.036	1.413	1.985
Κόστος παροχών αποχώρησης	<u>246</u>	<u>1.076</u>	<u>157</u>	<u>822</u>
Σύνολο	63.781	56.199	55.294	49.038

Ο αριθμός του μόνιμου καθώς και μερικής απασχόλησης προσωπικού της Εταιρείας στις 31.12.2017 και 31.12.2016 είναι 1.045 και 843 αντίστοιχα, ενώ του Ομίλου στις 31.12.2017 και 31.12.2016 είναι 1.422 και 1.005 αντίστοιχα.

12.31. Έξοδα προβολής και διαφήμισης

Οι δαπάνες προβολής και διαφήμισης αναλύονται ως εξής:

Για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
	2017	2016	2017	2016
Δωρεές και Χορηγίες	27.386	26.720	20.155	19.222
Έξοδα διαφήμισης	<u>40.045</u>	<u>39.201</u>	<u>27.330</u>	<u>27.524</u>
Σύνολο	67.431	65.921	47.485	46.745

Τα έξοδα προβολής και διαφήμισης τόσο σε επίπεδο Ομίλου όσο και επίπεδο Εταιρείας δεν παρουσιάζουν ιδιαίτερη διαφοροποίηση σε σχέση με το προηγούμενο έτος σε συνέχεια της απόφασης της διοίκησης να συγκρατήσει τη συγκεκριμένη δαπάνη σταθερή.

12.32. Άλλα λειτουργικά έξοδα

Τα άλλα λειτουργικά έξοδα αναλύονται ως εξής:

Για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
	2017	2016	2017	2016
Κόστος παρόχων πληροφορικής	52.256	46.086	51.783	43.507
Αμοιβές οργανισμών κοινής ωφέλειας και τηλεπικοινωνίες	13.754	14.031	10.571	11.961
Ενοίκια	8.809	8.393	5.248	5.323
Λοιπά έξοδα	74.439	68.312	62.578	56.546
Ανάλωση αποθεμάτων	<u>5.722</u>	<u>3.571</u>	<u>5.398</u>	<u>3.535</u>
Σύνολο	154.980	140.391	135.579	120.871

Το κόστος παρόχων πληροφορικής της Εταιρείας και του Ομίλου εμφανίζεται αυξημένο στο 2017 κυρίως λόγω των αυξημένων δαπανών σε επισκευές και συντήρηση λογισμικών και ηλεκτρονικών συστημάτων ποσού € 4.371 σχετικά με τα παιγνιομηχανήματα (VLTs) και τις μηχανές αυτόματης εξυπηρέτησης (SSBTs) τα οποία ξεκίνησαν τη λειτουργία τους εντός του 2017.

Στα λοιπά έξοδα της Εταιρείας και του Ομίλου στη χρήση 2017 συμπεριλαμβάνεται έκτακτο μη επαναλαμβανόμενο έξοδο ύψους € 7.103 που σχετίζεται με τη λύση συμβάσεων της Εταιρείας με 2 προμηθευτές παροχής υπηρεσιών πληροφορικής.

Στα λοιπά έξοδα της Εταιρείας στη χρήση 2017 συμπεριλαμβάνονται ζημιές απομείωσης των συμμετοχών σε θυγατρικές της ύψους € 13.659 (Σημείωση 12.5) (2016: € 12.000).

12.33. Χρηματοοικονομικά έσοδα / (έξοδα)

Τα χρηματοοικονομικά έσοδα και έξοδα αναλύονται ως εξής:

Για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
	2017	2016	2017	2016
Τόκοι και έξοδα ομολογιακών δανείων	(22.477)	(15.684)	(20.051)	(12.892)
Άλλα χρηματοοικονομικά έξοδα	(1.484)	(1.226)	(587)	(273)
Κόστος τόκου συνταξιοδοτικών προγραμμάτων	(36)	(17)	(18)	(15)
Χρηματοοικονομικά έξοδα	(23.998)	(16.928)	(20.656)	(13.181)
Τόκοι καταθέσεων	2.020	1.520	1.323	668
Δάνεια προσωπικού	4	5	4	5
Άλλα χρηματοοικονομικά έσοδα	909	2.110	84	106
Αναστροφή τόκων προεξόφλησης προηγούμενης χρήσης	<u>1</u>	<u>5</u>	<u>1</u>	<u>5</u>
Χρηματοοικονομικά έσοδα	2.934	3.641	1.412	784
Καθαρά χρηματοοικονομικά έξοδα	(21.064)	(13.287)	(19.245)	(12.397)

Οι τόκοι και έξοδα ομολογιακών δανείων τόσο για την Εταιρεία όσο και για τον Όμιλο, εμφανίζουν μεγάλη διαφοροποίηση στη χρήση 2017 έναντι της χρήσης 2016 εξαιτίας της έκδοσης νέων ομολογιακών δανείων (Σημείωση 12.17).

12.34. Λοιπά χρηματοοικονομικά έσοδα

Η Εταιρεία το 2017, εμφανίζει έσοδα από μερίσματα θυγατρικών συνολικού ποσού € 6.592. Συγκεκριμένα το μέρισμα από την ΟΠΑΠ CYPRUS LTD ήταν € 6.092 και από την ΟΠΑΠ SPORTS LTD € 500 .

12.35. Φόρος εισοδήματος

Ο φόρος εισοδήματος που έχει επιβαρύνει τα αποτελέσματα για τις χρήσεις που έληξαν την 31 Δεκεμβρίου 2017 και 2016 αναλύεται ως εξής:

Ποσά που αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα χρήσης

Για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
	2017	2016	2017	2016
Τρέχων φόρος	(55.792)	(66.326)	(49.780)	(61.286)
Αναβαλλόμενος φόρος	<u>(5.821)</u>	<u>2.266</u>	<u>(5.344)</u>	<u>(541)</u>
Σύνολο φόρου εισοδήματος	(61.613)	(64.060)	(55.125)	(61.826)
Πραγματικός φορολογικός συντελεστής	31,9%	27,0%	30,5%	26,4%

Ποσά που αναγνωρίζονται στα λοιπά συνολικά έσοδα

Για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
	2017	2016	2017	2016
Αναβαλλόμενος φόρος	<u>(12)</u>	<u>73</u>	<u>54</u>	<u>71</u>
Σύνολο	(12)	73	54	71

Εντός του 2016, η Εταιρεία αναγνώρισε φόρο-έσοδο ποσού € 8.609 το οποίο αφορούσε μη φορολογητέα πρόβλεψη επισφαλών απαιτήσεων. Για τον λόγο αυτό ο πραγματικός φορολογικός συντελεστής στη χρήση 2016 είναι μικρότερος σε σχέση με το 2017.

Σε επίπεδο Ομίλου, πρέπει να αναφερθεί ότι για λόγους συντηρητικότητας δεν αναγνωρίζεται αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση για τις ζημίες που εμφανίζουν ορισμένες εκ των εταιρειών του Ομίλου. Στη χρήση 2017 οι ζημίες για τις οποίες δεν αναγνωρίστηκε αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση ανήλθαν σε € 27.593.

Η συμφωνία μεταξύ του ποσού φόρου εισοδήματος και του ποσού που προκύπτει από την εφαρμογή του ισχύοντος συντελεστή φορολογίας εισοδήματος της Εταιρείας στην Ελλάδα (29%) επί των αποτελεσμάτων προ φόρων, έχει ως ακολούθως:

Για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
	2017	2016	2017	2016
Κέρδη προ φόρων	193.238	236.916	180.687	233.914
Φόρος υπολογιζόμενος βάσει του φορολογικού συντελεστή της Μητρικής (29%)	(56.039)	(68.706)	(52.399)	(67.835)
<u>Προσαρμογές στο φόρο σε σχέση με:</u>				
Ζημιές απομείωσης συμμετοχών που δεν αναγνωρίζονται φορολογικά	-	-	(3.961)	(3.480)
Επίδραση φόρου από έξοδα που δεν εκπίπτουν φορολογικά	(2.862)	(4.596)	(2.123)	(850)
Επίδραση φόρου από αφορολόγητα και κατ' ειδικό τρόπο φορολογηθέντα έσοδα	2.789	3.268	2.118	3.036
Επίδραση μη αναγνώρισης αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης επί μεταφερόμενων φορολογικών ζημιών	(4.404)	(5.203)	-	-
Επίδραση διαφορετικών φορολογικών συντελεστών άλλων χωρών	2.195	1.722	-	-
Λοιποί φόροι	2.737	153	2.654	144
Προσαρμογές πρόβλεψης προηγούμενων χρήσεων	(1.566)	(599)	-	(1.450)
Χρησιμοποίηση προβλέψης επισφαλών απαιτήσεων	-	8.609	-	8.609
Λοιπές διαφορές	<u>(4.463)</u>	<u>1.292</u>	<u>(1.413)</u>	<u>-</u>
Συνολική δαπάνη φόρων	(61.613)	(64.060)	(55.125)	(61.826)

12.36. Κέρδη ανά μετοχή

Τα βασικά και απομειωμένα κέρδη ανά μετοχή υπολογίστηκαν ως εξής:

Για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
	2017	2016	2017	2016
Κέρδη μετά φόρων που αναλογούν στους μετόχους της Εταιρείας (σε ευρώ)	126.209.996	170.236.310	125.562.682	172.087.770
Μέσος σταθμισμένος αριθμός μετοχών	317.840.974	318.531.770	317.840.974	318.531.770
Βασικά και απομειωμένα κέρδη ανά μετοχή (σε ευρώ)	0,3971	0,5344	0,3950	0,5403

Τα βασικά και απομειωμένα κέρδη ανά μετοχή συμπίπτουν καθώς η Εταιρεία δεν έχει μειωτικά των κερδών στοιχεία.

Ο μέσος σταθμισμένος αριθμός μετοχών στις 31.12.2017 υπολογίζεται ως ακολούθως:

	2017	2016
Εκδοθείσες κοινές μετοχές την 1 Ιανουαρίου	319.000.000	319.000.000
Επίδραση κατοχής ιδίων μετοχών	<u>(1.159.026)</u>	<u>(468.231)</u>
Μέσος σταθμισμένος αριθμός μετοχών την 31 Δεκεμβρίου	317.840.974	318.531.770

12.37. Συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη

Οι οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου κατά τη χρήση 2017 ενοποιήθηκαν από την SAZKA Group a.s..

Ως συνδεδεμένες εταιρείες, πέραν των εταιρειών του Ομίλου, νοούνται οι επιχειρήσεις στις οποίες συμμετέχει με μεγάλο ποσοστό η μητρική εταιρεία, οι επιχειρήσεις που ανήκουν στους μεγάλους μετόχους, οι επιχειρήσεις τις οποίες ελέγχουν τα μέλη του Δ.Σ. και τα διευθυντικά στελέχη της Εταιρείας καθώς και τα κοντινά μέλη της οικογένειας αυτών.

Τα ποσά των εσόδων και εξόδων σωρευτικά από την έναρξη της χρήσης 2017 και 2016 και τα υπόλοιπα των απαιτήσεων και υποχρεώσεων του Ομίλου και της Εταιρείας στη λήξη των εν λόγω χρήσεων που έχουν προκύψει από συναλλαγές της με συνδεδεμένα μέρη, όπως ορίζονται από το ΔΛΠ 24, καθώς και τα συγκριτικά τους μεγέθη, έχουν ως εξής:

	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
	01.01- 31.12.2017	01.01- 31.12.2016	01.01- 31.12.2017	01.01- 31.12.2016
Έσοδα - Πωλήσεις				
Θυγατρικές	-	-	36.807	36.950
Λοιπές συνδεδεμένες	-	<u>1.924</u>	-	-
Σύνολο	-	1.924	36.807	36.950

	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
	01.01- 31.12.2017	01.01- 31.12.2016	01.01- 31.12.2017	01.01- 31.12.2016
Έξοδα - Αγορές				
Θυγατρικές	-	-	7.964	5.640
Λοιπές συνδεδεμένες	<u>7.271</u>	<u>8.303</u>	<u>6.473</u>	<u>3.512</u>
Σύνολο	7.271	8.303	14.437	9.152

	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2016
Απαιτήσεις				
Θυγατρικές	-	-	32.756	31.271
Σύνολο	-	-	32.756	31.271

	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2016
Υποχρεώσεις				
Θυγατρικές	-	-	5.440	1.488
Λοιπές συνδεδεμένες	<u>600</u>	<u>1.092</u>	<u>600</u>	<u>700</u>
Σύνολο	600	1.092	6.040	2.188

Αμοιβές Δ.Σ. και μισθοδοσία	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
	01.01-31.12.2017	01.01-31.12.2016	01.01-31.12.2017	01.01-31.12.2016
Μέλη Δ.Σ. και Διευθυντικά Στελέχη	<u>11.454</u>	<u>10.674</u>	<u>8.772</u>	<u>8.271</u>
Σύνολο	11.454	10.674	8.772	8.271

Οι αμοιβές των μελών του Δ.Σ. και η μισθοδοσία των Διευθυντών του Ομίλου, αναλύονται σε:

- α) αμοιβές των μελών Δ.Σ. του Ομίλου, οι οποίες ανέρχονται σε € 881 για το 2017 και € 735 για το 2016,
- β) αμοιβές των Διευθυντών του Ομίλου οι οποίες ανέρχονται στο ποσό των € 10.573 για το 2017 και € 9.939 για το 2016.

Οι αμοιβές των μελών του Δ.Σ. και η μισθοδοσία των Διευθυντών της Εταιρείας, αναλύονται σε:

- α) αμοιβές των μελών Δ.Σ. της Εταιρείας, οι οποίες ανέρχονται σε € 409 για το 2017 και € 330 για το 2016,
- β) αμοιβές των Διευθυντών της Εταιρείας οι οποίες ανέρχονται στο ποσό των € 8.363 για το 2017 και € 7.941 για το 2016.

Υποχρεώσεις από αμοιβές Δ.Σ. και μισθοδοσία	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2016
Μέλη Δ.Σ. και Διευθυντικά Στελέχη	<u>450</u>	<u>302</u>	<u>342</u>	<u>246</u>
Σύνολο	450	302	342	246

Τα υπόλοιπα τέλους περιόδου από αμοιβές Δ.Σ. και μισθοδοσία αφορούν σε:

- α) υποχρεώσεις χρήσης από αμοιβές και λοιπές παροχές Μελών Δ.Σ. και Διευθυντών του Ομίλου διαμορφώθηκαν σε € 450 για τη χρήση 2017 και € 302 για τη χρήση 2016,
- β) υποχρεώσεις χρήσης από μισθούς και λοιπές παροχές Διευθυντών της Εταιρείας διαμορφώθηκαν σε € 342 για τη χρήση 2017 και € 246 για τη χρήση 2016.

Από τα ανωτέρω, οι συναλλαγές και τα υπόλοιπα με τις θυγατρικές εταιρείες έχουν απαλειφθεί από τα ενοποιημένα οικονομικά στοιχεία του Ομίλου.

12.38. Λοιπές γνωστοποιήσεις

Ενδεχόμενες υποχρεώσεις

A) Φορολογικές υποχρεώσεις:

Οι εταιρείες του Ομίλου που υποχρεούνταν σε έλεγχο φορολογικής συμμόρφωσης από τακτικούς ελεγκτές, έχουν ελεγχθεί από τον εκλεγμένο κατά Κ.Ν. 2190/1920 τακτικό ελεγκτή, σύμφωνα με το άρθρο

82 παρ.5 του ν. 2238/1994 ως ίσχυε και το άρθρο 65Α παρ 1. του ν.4174/2013 όπως τροποποιήθηκε από τον ν. 4262/2014 και έχουν εκδοθεί οι σχετικές Εκθέσεις Φορολογικής Συμμόρφωσης χωρίς επιφυλάξεις. Ειδικότερα, οι ελεγμένες φορολογικά χρήσεις από τακτικούς ελεγκτές έχουν ως εξής:

Επωνυμία Εταιρείας	Χρήσεις
ΟΠΑΠ Α.Ε.	2011-2016
ΟΠΑΠ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ Α.Ε.	2011-2016
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΛΑΧΕΙΑ Α.Ε.	2014-2016
TORA DIRECT Α.Ε.	2011-2016

Σε κάθε περίπτωση και σύμφωνα με την ΠΟΛ.1006/05.01.2016, δεν εξαιρούνται από τη διενέργεια τακτικού φορολογικού ελέγχου από τις αρμόδιες φορολογικές αρχές οι επιχειρήσεις για τις οποίες εκδίδεται Έκθεση Φορολογικής Συμμόρφωσης. Συνεπώς, οι φορολογικές υποχρεώσεις για τις χρήσεις αυτές δεν έχουν καταστεί οριστικές. Σε μελλοντικό φορολογικό έλεγχο, είναι πιθανόν να επιβληθούν επιπλέον φόροι και προσαυξήσεις, ποσά τα οποία εκτιμάται ότι δε θα είναι σημαντικά.

Επιπρόσθετα, οι εταιρείες του Ομίλου με έδρα εκτός Ελλάδας δεν είναι φορολογικά ελεγμένες για τις εξής χρήσεις:

Επωνυμία Εταιρείας	Χρήσεις
ΟΠΑΠ ΚΥΠΡΟΥ LTD	2013 – 2017
ΟΠΑΠ SPORTS LTD	2017
ΟΠΑΠ INTERNATIONAL LTD	2004 – 2017
ΟΠΑΠ INVESTMENT LTD	2012 – 2017

Για τις ανέλεγκτες φορολογικά χρήσεις έχει διενεργηθεί συνολική σωρευτική πρόβλεψη από την ΟΠΑΠ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ Α.Ε. για πιθανές φορολογικές διαφορές ποσό € 1.258.

Τέλος, αξίζει να αναφερθεί ότι η ΟΠΑΠ Α.Ε. έχει προσφύγει στα διοικητικά δικαστήρια, αναμένοντας την εκδίκαση της υπόθεσης, για την επιβολή το 2014 πρόσθετων φόρων και προσαυξήσεων για τη χρήση 2010, συνολικού ύψους €29.568 και παράλληλα η ΟΠΑΠ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ Α.Ε. έχει επίσης ασκήσει κάθε νόμιμο δικαίωμα έναντι της επιβολής πρόσθετων φόρων και προσαυξήσεων συνολικού ποσού € 2.773 που προέκυψαν από τον φορολογικό έλεγχο που διενεργήθηκε το 2016 για τη χρήση 2012.

B) Επίδικες υποθέσεις:

Εκτιμήσεις σχετικά με τις υποθέσεις που αφορούν δικαστικές απαιτήσεις τρίτων έναντι της Εταιρείας και του Ομίλου, για τις οποίες πιθανολογείται αρνητική έκβαση, έχει σχηματισθεί σχετική πρόβλεψη πλέον τόκων για την Εταιρεία ύψους € 29.337 και για τον Όμιλο € 29.425, ενώ το συνολικό ύψος των απαιτήσεων αυτών ανέρχεται για την Εταιρεία στο ποσό των € 29.611 και για τον Όμιλο σε € 30.551.

Αυτή η συνολική σωρευτική πρόβλεψη έως 31.12.2017 αναλύεται ως εξής:

	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2016
Εργατικές υποθέσεις	7.110	21.401	7.022	21.284
Αγωγές ιδιωτών	<u>22.315</u>	<u>10.793</u>	<u>22.315</u>	<u>10.793</u>
Σύνολο πρόβλεψης	29.425	32.195	29.337	32.078

Επίσης, σύμφωνα με επιστολή της Νομικής Υπηρεσίας, έχουν κατατεθεί αγωγές τρίτων κατά εταιρειών του Ομίλου με απαιτήσεις ύψους € 79.135 (2016: € 229.378), για τις οποίες ωστόσο, δεν είναι πιθανό το ενδεχόμενο αρνητικής έκβασης και για το λόγο αυτό δεν έχει διενεργηθεί σχετική πρόβλεψη. Πέραν των ανωτέρω δεν υπάρχουν επίδικες ή υπό διαιτησία διαφορές της Εταιρείας και του Ομίλου, καθώς επίσης και αποφάσεις δικαστικών ή διοικητικών οργάνων που ενδέχεται να έχουν σημαντική επίπτωση στην οικονομική κατάσταση ή λειτουργία της Εταιρείας και των θυγατρικών της.

Γ) Αίτηση Διαιτησίας κατά της ΙΠΠΟΔΡΟΜΙΕΣ Α.Ε.

Στις 24.4.2015 η ΙΠΠΟΔΡΟΜΙΕΣ Α.Ε. υπέγραψε με το Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου (ΤΑΙΠΕΔ) σύμβαση παραχώρησης 20-ετούς αποκλειστικού δικαιώματος διοργάνωσης και διεξαγωγής αμοιβαίου ιπποδρομιακού στοιχήματος στην Ελλάδα. Η εν λόγω σύμβαση κυρώθηκε από την Ελληνική Βουλή στις 23.10.2015 και τέθηκε σε ισχύ στις 08.01.2016.

Στις 02.05.2017, το Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου (ΤΑΙΠΕΔ) προσέφυγε στο Δικαστήριο Διεθνούς Διαιτησίας του Λονδίνου καταθέτοντας ενώπιον αυτού αίτηση για υπαγωγή σε διαιτησία διαφοράς του με την ΙΠΠΟΔΡΟΜΙΕΣ Α.Ε. απορρέουσας από την ανωτέρω σύμβαση. Αντικείμενο της διαφοράς είναι αν η ΙΠΠΟΔΡΟΜΙΕΣ Α.Ε. όφειλε ή μη να καταβάλει, μαζί με την τελευταία δόση (ύψους € 20.250) του οικονομικού ανταλλάγματος που καταβλήθηκε από την ΙΠΠΟΔΡΟΜΙΕΣ Α.Ε. ΤΑΙΠΕΔ, κατά τα οριζόμενα στην ως άνω σύμβαση παραχώρησης, και ένα επιπλέον 10% επί της τελευταίας δόσης του οικονομικού ανταλλάγματος (δηλ. ποσό € 2.250), το οποίο το ΤΑΙΠΕΔ ισχυρίζεται ότι ήταν καταβλητέο.

Η Διοίκηση θεωρεί ότι το ποσό αυτό δεν θα επιδικαστεί σε βάρος της ΙΠΠΟΔΡΟΜΙΕΣ Α.Ε. και δεν έχει σχηματισθεί σχετική πρόβλεψη.

Δεσμεύσεις

Οι μελλοντικές ελάχιστες πληρωμές σύμφωνα με τους όρους των συμβάσεων είναι:

	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2016
Λιγότερο από 1 έτος	107.518	141.492	49.015	53.885
Από 1-5 έτη	264.088	248.183	52.587	29.083
Περισσότερο από 5 έτη	209.748	258.198	11.508	1.350

Αξίζει να σημειωθεί ότι από τον παραπάνω πίνακα έχουν εξαιρεθεί οι συμβάσεις από τις οποίες προκύπτουν τακτικές μη σταθερές υποχρεώσεις λόγω αντικειμενικών δυσκολιών στον ακριβή και αξιόπιστο υπολογισμό τους.

12.39. Χρηματοοικονομικά μέσα, παράγοντες και διαχείριση χρηματοοικονομικών κινδύνων

Εύλογη αξία και ιεραρχία εύλογης αξίας

Ο Όμιλος χρησιμοποιεί την παρακάτω ιεραρχία για τον καθορισμό και τη γνωστοποίηση της εύλογης αξίας των χρηματοοικονομικών μέσων ανά τεχνική αποτίμησης:

Επίπεδο 1: διαπραγματεύσιμες (μη προσαρμοσμένες) τιμές σε ενεργές αγορές για παρόμοια περιουσιακά στοιχεία ή υποχρεώσεις.

Επίπεδο 2: λυτές τεχνικές για τις οποίες όλες οι εισροές που έχουν σημαντική επίδραση στην καταγεγραμμένη εύλογη αξία είναι παρατηρήσιμες, είτε άμεσα είτε έμμεσα.

Επίπεδο 3: τεχνικές που χρησιμοποιούν εισροές που έχουν σημαντική επίδραση στην καταγεγραμμένη εύλογη αξία και δε βασίζονται σε παρατηρήσιμα δεδομένα της αγοράς.

Κατά τη διάρκεια της χρήσης δεν υπήρξαν μεταφορές μεταξύ των Επιπέδων 1 και 2, ούτε μεταφορές εντός και εκτός του Επιπέδου 3 για τη μέτρηση της εύλογης αξίας. Στους παρακάτω πίνακες παρουσιάζεται μία σύγκριση, των λογιστικών αξιών των χρηματοοικονομικών στοιχείων του Ομίλου και της Εταιρείας που διακρατώνται στο αποσβεσμένο κόστος και των εύλογων αξιών τους:

ΟΜΙΛΟΣ	Λογιστική αξία		Εύλογη αξία	
	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2016
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία				
Εμπορικές απαιτήσεις	127.831	80.647	127.831	80.647
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	246.102	273.523	246.102	273.523
Δάνεια στο προσωπικό	291	335	291	335
Εγγυητικές καταβολές	1.172	1.335	1.172	1.335
Προκαταβολές παροχών αποχώρησης	221	221	221	221
Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις				
Μακροπρόθεσμες δανειακές υποχρεώσεις	513.098	263.000	518.898	263.000
Βραχυπρόθεσμες δανειακές υποχρεώσεις	169.171	118.689	169.171	118.689
Εμπορικές υποχρεώσεις	173.860	149.283	173.860	149.283
Δεδουλευμένοι τόκοι	4.378	2.818	4.378	2.818
Υποχρεώσεις από παράγωγα (swap)	214	-	214	-

ΕΤΑΙΡΕΙΑ	Λογιστική αξία		Εύλογη αξία	
	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2016
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία				
Εμπορικές απαιτήσεις	54.362	33.680	54.362	33.680
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	94.270	65.433	94.270	65.433
Δάνεια στο προσωπικό	291	335	291	335
Εγγυητικές καταβολές	921	680	921	680
Προκαταβολές παροχών αποχώρησης	221	221	221	221
Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις				
Μακροπρόθεσμες δανειακές υποχρεώσεις	467.342	208.000	473.142	208.000
Βραχυπρόθεσμες δανειακές υποχρεώσεις	169.171	118.689	169.171	118.689
Εμπορικές υποχρεώσεις	77.005	65.100	77.005	65.100
Δεδουλευμένοι τόκοι	4.219	2.546	4.219	2.546
Υποχρεώσεις από παράγωγα (swap)	214	-	214	-

Η εύλογη αξία των μακροπρόθεσμων και βραχυπρόθεσμων δανείων προσδιορίζεται με βάση τις διαπραγματεύσιμες (μη προσαρμοσμένες) τιμές. Η εύλογη αξία των υπόλοιπων χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων προσεγγίζει τις λογιστικές τους αξίες.

Στη συνέχεια παραθέτουμε τους κυριότερους κινδύνους και τις αβεβαιότητες στις οποίες εκτίθεται ο Όμιλος και η αντιμετώπισή τους από τα όργανα του Ομίλου.

Κίνδυνοι που σχετίζονται με πολιτικές και οικονομικές συνθήκες, καθώς και με τις συνθήκες της αγοράς και τις εξελίξεις στην Ελλάδα

Σε μακροοικονομικό επίπεδο, η υλοποίηση του Τρίτου Προγράμματος οικονομικής προσαρμογής της ελληνικής οικονομίας, σε συνδυασμό με την επιστροφή σε θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης το 2017 και ταυτόχρονα η αναβάθμιση της πιστοληπτικής ικανότητας της χώρας και από τους τρεις μεγάλους οίκους αξιολόγησης, δημιουργούν τις προϋποθέσεις για την επιστροφή σε τροχιά βιώσιμης ανάπτυξης. Παρόλα αυτά, η ολοκλήρωση των προγραμμάτων προσαρμογής εξακολουθεί να υπόκειται σε μια σειρά από προϋποθέσεις που ενδέχεται να οδηγήσουν σε σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις για την επιχειρηματική δραστηριότητα, για τα λειτουργικά αποτελέσματα και την οικονομική κατάσταση του Ομίλου.

Η δραστηριότητα του Ομίλου επηρεάζεται σημαντικά από το ύψος του διαθέσιμου εισοδήματος και της καταναλωτικής δαπάνης που με τη σειρά τους επηρεάζονται από τις κρατούσες οικονομικές συνθήκες στην Ελλάδα, όπως τα επίπεδα της ανεργίας, τα επιτόκια, τα επίπεδα πληθωρισμού, τα ποσοστά φορολόγησης και το ύψος της αύξησης του ΑΕΠ. Περαιτέρω, η οικονομική ύφεση, η οικονομική αβεβαιότητα και η τυχόν αντίληψη μέρους των πελατών του Ομίλου ότι οι οικονομικές συνθήκες

χειροτερεύουν, μπορούν να προκαλέσουν μείωση στη χρήση των υπηρεσιών διεξαγωγής παιγνίων υπό τις διάφορες μορφές που τις παρέχει ο Όμιλος στο κοινό.

Η επιστροφή στην οικονομική σταθερότητα εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τις ενέργειες και τις αποφάσεις θεσμικών οργάνων στη χώρα και στο εξωτερικό, καθώς επίσης και από την αξιολόγηση της Ελληνικής οικονομίας από τους διεθνείς πιστωτές στο πλαίσιο των προγραμμάτων οικονομικής προσαρμογής.

Τυχόν επιπλέον αρνητικές εξελίξεις στην οικονομία θα επηρέαζαν την ομαλή λειτουργία της ωστόσο, η Διοίκηση προσαρμόζεται διαρκώς στις καταστάσεις και διασφαλίζει ότι πραγματοποιούνται όλες οι απαραίτητες ενέργειες για να διατηρήσει ανεπηρέαστες τις δραστηριότητές της.

Αλλαγές στις κανονιστικές απαιτήσεις

Ο κλάδος των τυχερών παιγνίων στην Ελλάδα ρυθμίζεται ενδελεχώς από την Επιτροπή Εποπτείας και Ελέγχου Παιγνίων. Οι ελληνικές αρχές έχουν το δικαίωμα να τροποποιούν μονομερώς το νομοθετικό και ρυθμιστικό πλαίσιο που διέπει τον τρόπο και τις μεθόδους λειτουργίας των παιγνίων που παρέχει ο Όμιλος. Οι εξελίξεις στο κανονιστικό πλαίσιο της Ελλάδας δημιουργούν νέες κανονιστικές προκλήσεις για τον Όμιλο. Τυχόν αλλαγές στο κανονιστικό περιβάλλον ενδέχεται να έχουν σημαντική επίδραση, είτε μέσω περιορισμού των στοιχηματικών δραστηριοτήτων, είτε μέσω αλλαγής του κόστους συμμόρφωσης. Η ΟΠΑΠ Α.Ε. συμμορφώνεται διαρκώς με τα κανονιστικά πρότυπα, κατανοώντας και αντιμετωπίζοντας τις αλλαγές στις κανονιστικές απαιτήσεις με αποτελεσματικό τρόπο. Τυχόν αποτυχία συμμόρφωσης του Ομίλου με τους εφαρμοστέους κανόνες και το ρυθμιστικό πλαίσιο, καθώς και η θέσπιση νέων νόμων ή/και περαιτέρω επιβολή ρυθμίσεων θα μπορούσε να έχει αρνητικό αντίκτυπο στην επιχειρηματική δραστηριότητα του Ομίλου. Επιπλέον, περιορισμοί στη διαφήμιση μπορούν να μειώσουν την ικανότητα στην προσέγγιση νέων πελατών και να επηρεάσουν αρνητικά τους στρατηγικούς στόχους, οι οποίοι περιλαμβάνουν την επικέντρωση στη διαρκή αύξηση της αξίας.

Η ΟΠΑΠ Α.Ε. συνεργάζεται ενεργά και συζητάει με τις αρμόδιες αρχές, τους νομοθέτες και κάθε ενδιαφερόμενο, παρακολουθεί διαρκώς το μεταβαλλόμενο κανονιστικό και νομικό περιβάλλον και μέσα από τις κατάλληλες διαδικασίες και ελέγχους, έχει επιτευχθεί ένας ορθολογικός και ισορροπημένος κανονισμός παιγνίων.

Κίνδυνος αγοράς

Ο κίνδυνος αγοράς δημιουργείται από το ενδεχόμενο οι αλλαγές στις τιμές της αγοράς, όπως σε συναλλαγματικές ισοτιμίες και επιτόκια, να επηρεάσουν τα αποτελέσματα του Ομίλου και της Εταιρείας ή την αξία των χρηματοοικονομικών μέσων που κατέχουν. Η διαχείριση του κινδύνου της αγοράς συνίσταται στην προσπάθεια του Ομίλου και της Εταιρείας να ελέγχουν την έκθεσή τους σε αποδεκτά όρια.

Συναλλαγματικός κίνδυνος

Ο συναλλαγματικός κίνδυνος συνίσταται στην πιθανότητα η εύλογη αξία των ταμειακών ροών ενός χρηματοοικονομικού μέσου να παρουσιάσει διακυμάνσεις εξαιτίας μεταβολών στις ισοτιμίες ξένου συναλλάγματος. Ο Όμιλος δραστηριοποιείται στην Ελλάδα και την Κύπρο και οι συμφωνίες που έχει συνάψει με προμηθευτές σε άλλο νόμισμα πέραν του ευρώ είναι ελάχιστες. Τα κέρδη του Ομίλου προέρχονται από τα τυχερά παιχνίδια που πραγματοποιούνται σε ευρώ, οι εταιρικές συναλλαγές και οι εταιρικές δαπάνες εκφράζονται και πραγματοποιούνται σε ευρώ και ως εκ τούτου η Εταιρεία και ο Όμιλος δε βρίσκεται σε ουσιαστικό συναλλαγματικό κίνδυνο. Επιπρόσθετα, το μεγαλύτερο ποσοστό της βάσης του κόστους του Ομίλου είναι, είτε ανάλογη με τα έσοδα (δηλαδή κέρδη στους νικητές, προμήθεια πρακτόρων) είτε με συναλλαγές με εγχώριες εταιρείες (πχ. πληροφορικής, μάρκετινγκ).

Κίνδυνος διακύμανσης επιτοκίων

Ο Όμιλος είναι εκτεθειμένος σε κίνδυνο επιτοκίου κυρίως λόγω του δανεισμού του. Οι υφιστάμενες δανειακές υποχρεώσεις του Ομίλου και της Εταιρείας την 31.12.2017 ανέρχονται σε € 682.269 και € 636.513, αντίστοιχα. Ο Όμιλος ακολουθεί όλες τις εξελίξεις της αγοράς σε σχέση με το περιβάλλον διαμόρφωσης επιτοκίων και πράττει ανάλογα. Κατά την 31.12.2017, ο Όμιλος είναι εκτεθειμένος σε κίνδυνο επιτοκίου για ποσό € 386.198 επί του συνολικού δανεισμού αφού ο κίνδυνος των € 99.273 έχει αντισταθμιστεί μέσω σύμβασης ανταλλαγής επιτοκίου (swap) και τα € 196.798 έχουν σταθερό επιτόκιο.

Διαχείριση κεφαλαίου

Ο πρωταρχικός στόχος του Ομίλου και της Εταιρείας σχετικά με την διαχείριση του κεφαλαίου είναι η διασφάλιση και διατήρηση ισχυρής πιστοληπτικής ικανότητας και υγιών κεφαλαιακών δεικτών με σκοπό την υποστήριξη των επιχειρηματικών σχεδίων και την μεγιστοποίηση της αξίας προς όφελος των μετόχων. Ο Όμιλος έχει βελτιώσει σημαντικά την κεφαλαιακή του διάρθρωση όπως αποδεικνύεται από τα επίπεδα του δείκτη Καθαρός Δανεισμός/ΕΒΙΤΔΑ που ανήλθε σε 1,4x στις 31/12/2017. Επιπρόσθετα, παράγει υψηλές ταμειακές ροές που επιτρέπουν την καλύτερη διαχείριση των απαιτούμενων ταμειακών διαθεσίμων για την διασφάλιση της ομαλής καθημερινής του λειτουργίας. Ταυτόχρονα διαφοροποιεί τα ταμειακά του διαθέσιμα ώστε να επιτύχει ευελιξία στην διαχείριση του κεφαλαίου κίνησης εντός του πλαισίου των περιορισμών στην κίνηση κεφαλαίων που έχει επιβληθεί στην Ελλάδα.

Ο Όμιλος διαχειρίζεται την κεφαλαιακή διάρθρωση και πραγματοποιεί τις αναγκαίες προσαρμογές προκειμένου να εναρμονίζεται με τις αλλαγές στο επιχειρηματικό και οικονομικό περιβάλλον στο οποίο λειτουργεί και επιχειρεί. Για τη βελτιστοποίηση της κεφαλαιακής διάρθρωσης, ο Όμιλος έχει τη δυνατότητα να προσαρμόσει το μέρισμα που καταβάλλεται στους μετόχους, να επιστρέψει κεφάλαιο στους μετόχους ή να εκδώσει νέες μετοχές.

Το κεφάλαιο για τις χρήσεις 2017 και 2016 αναλύεται ως εξής:

Για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
	2017	2016	2017	2016
Μακροπρόθεσμες δανειακές υποχρεώσεις	513.098	263.000	467.342	208.000
Βραχυπρόθεσμες δανειακές υποχρεώσεις	<u>169.171</u>	<u>118.689</u>	<u>169.171</u>	<u>118.689</u>
Συνολικός δανεισμός	682.269	381.689	636.513	326.689
Μείον: Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	<u>(246.102)</u>	<u>(273.523)</u>	<u>(94.270)</u>	<u>(65.433)</u>
Καθαρός δανεισμός	436.167	108.166	542.243	261.257
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων	758.167	1.072.231	717.023	1.038.121
Κέρδη προ φόρων, τόκων και αποσβέσεων (EBITDA)	306.455	307.540	259.971	273.892
Συνολικός δανεισμός/Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων	90,0%	35,6%	88,8%	31,5%
Καθαρός δανεισμός/Κέρδη προ φόρων, τόκων και αποσβέσεων (EBITDA)	1,4	0,4	2,1	1,0

Μια αλλαγή κατά μία μονάδα βάσης στα επιτόκια κατά την 31.12.2017, θα είχε πολύ μικρή επίπτωση στα αποτελέσματα και στα Ίδια Κεφάλαια.

Πιστωτικός κίνδυνος

Η έκθεση του Ομίλου στον πιστωτικό κίνδυνο επέρχεται, κατά κύριο λόγο, από τις επισφαλείς απαιτήσεις των πρακτόρων καθώς επίσης και από οφειλές πρακτόρων στις οποίες έχουν γίνει διακανονισμοί. Η κύρια πολιτική διαχείρισης του πιστωτικού κινδύνου είναι η καθιέρωση πιστωτικών ορίων ανά πράκτορα. Επιπλέον, ο Όμιλος προβαίνει στις απαραίτητες ενέργειες για να περιορίσει την έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο προς τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Επίσης, είναι εκτεθειμένος σε πιστωτικό κίνδυνο σε σχέση με τους φορείς, με τους οποίους έχει κατατεθειμένα κεφάλαια ή με τους οποίους έχει συμβατικές σχέσεις.

Ο Όμιλος διαχειρίζεται τον πιστωτικό κίνδυνο που απορρέει από τους πράκτορες με διάφορους τρόπους. Κάθε πράκτορας υποχρεούται να παράσχει χρηματική εγγύηση προς διασφάλιση των απαιτήσεων του Ομίλου. Οι εν λόγω καταθέσεις συγκεντρώνονται και είναι στη διάθεσή του Ομίλου σε περίπτωση μη πληρωμής οφειλής από τους πράκτορες. Επιπροσθέτως, έχει θεσπιστεί ανώτατο ποσό που μπορεί να οφείλει κάθε πράκτορας ανά λογιστική περίοδο. Στην περίπτωση που τα οφειλόμενα ποσά ανά πράκτορα υπερβαίνουν το αντίστοιχο όριο ανά λογιστική περίοδο, οι τερματικές μηχανές των πρακτόρων κλείνουν αυτόματα και δε δέχονται στοιχήματα.

Τα στοιχεία του ενεργητικού τα οποία εκτίθενται σε πιστωτικό κίνδυνο κατά την ημερομηνία της Κατάστασης Οικονομικής Θέσης αναλύονται ως εξής:

Για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
	2017	2016	2017	2016
<i>Κατηγορίες χρημ/κών στοιχείων</i>				
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	246.102	273.523	94.270	65.433
Εμπορικές απαιτήσεις και Λοιπά κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία	186.363	151.404	84.258	83.878
Λοιπά μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία	<u>22.553</u>	<u>6.384</u>	<u>40.225</u>	<u>21.263</u>
Σύνολο	455.017	431.311	218.754	170.574

Η ενηλικίωση των ανωτέρω χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού έχει ως εξής:

Για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
	2017	2016	2017	2016
Εντός 3 μηνών	432.437	424.836	178.501	149.219
Από 3 έως 6 μήνες	14	38	14	38
Από 6 μήνες έως 1 έτος	11	41	11	41
Πάνω από 1 έτος	<u>22.555</u>	<u>6.396</u>	<u>40.227</u>	<u>21.276</u>
Σύνολο	455.017	431.311	218.754	170.574

Το σύνολο των παραπάνω χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού δεν είναι ληξιπρόθεσμο ούτε απομειωμένο εκτός των επισφαλών απαιτήσεων που είναι και ληξιπρόθεσμες και απομειωμένες καθώς και «Απαιτήσεων από πρακτορεία» που δεν είναι ληξιπρόθεσμες αλλά είναι απομειωμένες. Και οι δύο ανωτέρω κατηγορίες περιλαμβάνονται στις Εμπορικές απαιτήσεις (σημείωση 12.11) για τις οποίες έχει γίνει πλήρης κάλυψη με προβλέψεις.

Κίνδυνος ρευστότητας

Ο Όμιλος διατηρεί τον κίνδυνο ρευστότητας σε χαμηλά επίπεδα μέσω της διαχείρισης της απόδοσης των κερδών των νικητών και μέσω του σωστού σχεδιασμού του κάθε παιχνιδιού. Με εξαίρεση τα παιχνίδια προκαθορισμένης απόδοσης που βασίζονται σε αθλητικά γεγονότα, τα υπόλοιπα παιχνίδια έχουν θεωρητική απόδοση κερδών (που σχετίζεται με τα κέρδη που διανέμονται στους νικητές) και βασίζονται στην απόδοση που έχει βγει βάσει μαθηματικών υπολογισμών. Καθώς η θεωρητική απόδοση κερδών των νικητών υπολογίζεται από ένα μεγάλο αριθμό κληρώσεων, ενδεχομένως να προκύψουν αποκλίσεις στα αριθμολαχεία σε μικρό χρονικό διάστημα. Για παράδειγμα το KINO είναι παιχνίδι σταθερών αποδόσεων που απονέμει στους νικητές περίπου το 69,5% των ακαθάριστων εισπράξεων, με απόκλιση της τάξης του 1%. Επίσης, διαχειρίζεται τον κίνδυνο ρευστότητας περιορίζοντας το μέγεθος των κερδών των νικητών. Για παράδειγμα το KINO έχει μέγιστο έπαθλο της τάξης του € 1.000. Αντίστοιχα κέρδη ανά στήλη ορίζονται για το παιχνίδι ΠΑΜΕ ΣΤΟΙΧΗΜΑ, παιχνίδι προκαθορισμένης απόδοσης του οποίου τα κέρδη καθορίζονται από τη σωστή πρόβλεψη των αποτελεσμάτων των αθλητικών ή άλλων γεγονότων που από τη φύση τους προσφέρονται για στοιχηματισμό. Για το παιχνίδι ΠΑΜΕ ΣΤΟΙΧΗΜΑ εφαρμόζεται

ολοκληρωμένη μεθοδολογία διαχείρισης του κινδύνου σε διάφορα στάδια του κύκλου των αθλητικών στοιχημάτων, θέτοντας διαφορετικά όρια στοιχηματισμού ανά άθλημα, ανά πρωτάθλημα και ανά παιχνίδι αντιμετωπίζοντας το κάθε γεγονός με διαφορετικό τρόπο. Ανά πάσα στιγμή μπορούν να εντοπιστούν τα στοιχήματα που έχουν παιχτεί, που έχουν ληφθεί και που έχουν γίνει αποδεκτά ή όχι. Επιπλέον, η ομάδα που εκδίδει τις αποδόσεις μπορεί να παρακολουθεί κάθε στοιχήμα μεγάλου χρηματικού ποσού και να διαπραγματευτεί με τον παίκτη ούτως ώστε το ποσό στοιχηματισμού να είναι εντός των ορίων έγκρισης. Τέλος, χρησιμοποιείται λογισμικό για να εντοπίσει σε πραγματικό χρόνο τα στοιχήματα που είναι ύποπτα καθώς επίσης και περιπτώσεις στημένων στοιχημάτων ή πιθανές ευκαιρίες κερδοσκοπίας.

Η ωρίμανση των χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων την 31.12.2017 και 31.12.2016 για τον Όμιλο και την Εταιρεία χωρίς την επίπτωση τόκων αναλύεται ως εξής:

ΟΜΙΛΟΣ	Βραχυπρόθεσμες		Μακροπρόθεσμες	Σύνολο Υποχρεώσεων
	Εντός 6 μηνών	6 έως 12 μήνες	1 έως 5 έτη	
Για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2017				
Λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	-	-	9.354	9.354
Δάνεια	159.671	9.500	513.098	682.269
Εμπορικές υποχρεώσεις	143.988	29.872	-	173.860
Λοιπές βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	<u>49.218</u>	-	-	<u>49.218</u>
Σύνολο	352.877	39.372	522.451	914.700

ΟΜΙΛΟΣ	Βραχυπρόθεσμες		Μακροπρόθεσμες	Σύνολο Υποχρεώσεων
	Εντός 6 μηνών	6 έως 12 μήνες	1 έως 5 έτη	
Για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2016				
Λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	-	-	6.699	6.699
Δάνεια	87.750	30.939	263.000	381.689
Εμπορικές υποχρεώσεις	119.411	29.872	-	149.283
Λοιπές βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	<u>66.722</u>	-	-	<u>66.722</u>
Σύνολο	273.883	60.811	269.699	604.393

ΕΤΑΙΡΕΙΑ	Βραχυπρόθεσμες		Μακροπρόθεσμες	Σύνολο Υποχρεώσεων
	Εντός 6 μηνών	6 έως 12 μήνες	1 έως 5 έτη	
Για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2017				
Λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	-	-	7.590	7.590
Δάνεια	159.671	9.500	467.342	636.513
Εμπορικές υποχρεώσεις	77.005	-	-	77.005
Λοιπές βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	<u>33.683</u>	-	-	<u>33.683</u>
Σύνολο	270.359	9.500	474.932	754.791

ΕΤΑΙΡΕΙΑ	Βραχυπρόθεσμες		Μακροπρόθεσμες	Σύνολο Υποχρεώσεων
	Εντός 6 μηνών	6 έως 12 μήνες	1 έως 5 έτη	
Για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2016				
Λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	-	-	5.306	5.306
Δάνεια	87.750	30.939	208.000	326.689
Εμπορικές υποχρεώσεις	65.100	-	-	65.100
Λοιπές βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	<u>23.590</u>	-	-	<u>23.590</u>
Σύνολο	176.439	30.939	213.306	420.684

Κίνδυνος ασφάλειας

Η αξιοπιστία και η διαφάνεια σε σχέση με την λειτουργία των παιχνιδιών του Ομίλου διασφαλίζονται με διάφορα μέτρα ασφαλείας τα οποία είναι σχεδιασμένα να προστατεύουν τα δεδομένα των πληροφοριακών συστημάτων από τυχόν παραβιάσεις ασφαλείας όπως ανάκτηση και παράνομη αποθήκευση δεδομένων καθώς επίσης και τυχαία ή σκόπιμη καταστροφή δεδομένων. Τα μέτρα ασφαλείας καλύπτουν το σύστημα επεξεργασίας δεδομένων, τις εφαρμογές του λογισμικού, την ακεραιότητα και την διαθεσιμότητα των δεδομένων και την λειτουργία του online δικτύου. Όλες οι επιχειρησιακά κρίσιμες εφαρμογές που σχετίζονται με τη διεξαγωγή και διάθεση των παιγνίων φιλοξενούνται σε συστήματα που εξασφαλίζουν υψηλή διαθεσιμότητα αλλά και μετάπτωση σε Δευτερεύον Μηχανογραφικό εφόσον κριθεί απαραίτητο. Επίσης, διεξάγεται αξιολόγηση της κρισιμότητας όλων των συστημάτων, είτε σχετίζονται ευθέως με τη διάθεση των παιγνίων είτε όχι, ώστε να ενταχθούν στο σχέδιο ανάκαμψης από καταστροφές (Disaster Recovery Plan) εφόσον, κριθεί απαραίτητο. Όλες οι εφαρμογές εντάσσονται σε σχήμα λήψης αντιγράφων ασφαλείας με συχνότητα που επιβάλλει η κρισιμότητά τους.

Κίνδυνος μεταβολής φορολογικής νομοθεσίας

Η εμπορική δραστηριότητα του Ομίλου και ο κλάδος στον οποίο δραστηριοποιείται υπόκεινται σε διάφορους φόρους, τέλη και εισφορές όπως οι εισφορές επί των Καθαρών Εσόδων προ εισφορών (GGR), ο φόρος επί των κερδών των παικτών και ο φόρος εισοδήματος νομικών προσώπων.

Ο Όμιλος εκτίθεται στον κίνδυνο αλλαγής του υπάρχοντος φορολογικού καθεστώτος παιγνίων ή των συντελεστών φορολόγησης παιγνίων, η οποία μπορεί να επιφέρει απρόσμενη αύξηση του κόστους και να επηρεάσει αρνητικά την υλοποίηση των στρατηγικών στόχων του Ομίλου για αειφόρα έσοδα και πρόσθετες επενδύσεις. Ο Όμιλος επιδιώκει να ανταποκριθεί άμεσα σε κάθε πιθανή αλλαγή φορολογίας, μέσω της διατήρησης των απαιτούμενων για φορολογικό σχεδιασμό πόρων και αναπτύσσοντας σχέδια εκτάκτου ανάγκης, έτσι ώστε να εφαρμοστούν οι απαραίτητες δράσεις μείωσης των κινδύνων και ελαχιστοποίησης των συνολικών επιπτώσεων.

Κίνδυνος καταλογισμού πρόσθετων επιβαρύνσεων – ΟΠΑΠ ΚΥΠΡΟΥ LTD

Τον Οκτώβριο του 2017, ο Γενικός Εισαγγελέας επέδωσε στον Γενικό Ελεγκτή, κατόπιν σχετικού αιτήματός του, γνωμοδότηση, σύμφωνα με την οποία η ΟΠΑΠ ΚΥΠΡΟΥ LTD δήθεν δεν καταβάλλει στην Κυπριακή Δημοκρατία τα ποσά που οφείλονται βάσει της Διμερούς Διακρατικής Συμφωνίας, προβαίνοντας σε μία νέα ερμηνεία της τελευταίας, τελείως διαφορετική από την ερμηνεία που έχει αποδώσει η Κυπριακή Δημοκρατία καθ' όλη τη διάρκεια ισχύος της Διμερούς Διακρατικής Συμφωνίας από το 2003. Ο Γενικός Λογιστής της Κυπριακής Δημοκρατίας, ο οποίος είναι αρμόδιος σύμφωνα με τη

Διμερή Διακρατική Συμφωνία να ελέγχει τους λογαριασμούς της ΟΠΑΠ ΚΥΠΡΟΥ LTD, διαφοροποίησε τη θέση του από τον Γενικό Εισαγγελέα, υποστηρίζοντας τη μέθοδο με την οποία η ΟΠΑΠ ΚΥΠΡΟΥ LTD υπολόγιζε τις αποδόσεις της στην Κυπριακή Δημοκρατία. Καμία αξίωση δεν έχει εγερθεί μέχρι σήμερα κατά της ΟΠΑΠ ΚΥΠΡΟΥ LTD και η ΟΠΑΠ Α.Ε. είναι πεπεισμένη ότι η ερμηνεία του Γενικού Εισαγγελέα είναι αβάσιμη.

Νέο σχέδιο νόμου αδειοδότησης τυχερών παιχνιδιών στην Κύπρο

Η ΟΠΑΠ ΚΥΠΡΟΥ LTD λειτουργεί στην Κύπρο βάσει της Διμερούς Διακρατικής Συμφωνίας του 2003 («Συμφωνία») μεταξύ της Κυπριακής και της Ελληνικής Δημοκρατίας. Τη Συμφωνία μπορεί να καταγγείλει οποιοδήποτε από τα δύο Κράτη, εφόσον έχει ειδοποιήσει το άλλο Κράτος 12 μήνες πριν την καταγγελία. Στις 30 Δεκεμβρίου 2017, η Κυπριακή Δημοκρατία κοινοποίησε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, μέσω της διαδικασίας TRIS με αριθμό 2017/676/CY, ένα σχέδιο νόμου υπό τον τίτλο «Ο περί Ορισμένων Τυχερών Παιχνιδιών Νόμος του 2017» («Σχέδιο Νόμου»). Σύμφωνα με το Σχέδιο Νόμου, μία ειδική επιτροπή θα διενεργήσει τη διαδικασία παραχώρησης και θα υποβάλει πρόταση στον Υπουργό Οικονομικών για την επιλογή του κατάλληλου παρόχου, στον οποίο θα χορηγηθεί η αποκλειστική άδεια για την παροχή ορισμένων αριθμοπαιγνίων στην Κυπριακή Δημοκρατία. Η Επιτροπή αυτή, αρχικά, θα προβεί στην αξιολόγηση της ακαταλληλότητας του υφιστάμενου παρόχου, δηλαδή της ΟΠΑΠ ΚΥΠΡΟΥ LTD. Αν ο υφιστάμενος πάροχος κριθεί ακατάλληλος για να του χορηγηθεί αποκλειστική άδεια, η Επιτροπή θα ζητήσει την εκδήλωση ενδιαφέροντος από ενδιαφερόμενα μέρη. Ο υποψήφιος πάροχος θα υπογράψει σύμβαση παραχώρησης με την Κυπριακή Δημοκρατία. Το Σχέδιο Νόμου δεν έχει ψηφιστεί ακόμη από τη Βουλή των Αντιπροσώπων της Κυπριακής Δημοκρατίας και η Συμφωνία παραμένει σε πλήρη ισχύ.

12.40. Ελεγκτικές και λοιπές αμοιβές

Οι ελεγκτές της Εταιρείας καθώς και όλων των θυγατρικών της με εξαίρεση τη NEUROSOFT Α.Ε. για τη χρήση 2017 ήταν η ελεγκτική εταιρεία KPMG Ορκωτοί Ελεγκτές ΑΕ.. Οι ελεγκτικές και λοιπές αμοιβές της Εταιρείας και του Ομίλου (εξαιρουμένων της NEUROSOFT Α.Ε.) αναλύονται ως εξής:

Για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου	GROUP		COMPANY	
	2017	2016	2017	2016
Αμοιβές για ελεγκτικές υπηρεσίες και φορολογικό πιστοποιητικό	473	483	203	214
Αμοιβές για άλλες υπηρεσίες διασφάλισης	243	170	207	132
Λοιπές αμοιβές	<u>200</u>	<u>108</u>	<u>192</u>	<u>83</u>
Σύνολο	916	761	601	429

12.41. Αναταξινομήσεις κονδυλίων

Στην Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης του Ομίλου χρήσης 2016, ποσό € 4.065,4 αναταξινομήθηκε από τις 'Εμπορικές υποχρεώσεις' στις 'Υποχρεώσεις από φόρους'.

Επιπλέον, στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων του Ομίλου χρήσης 2016 αναταξινομήθηκαν:

- ποσό € 599,6 από τα 'Άλλα λειτουργικά έξοδα' στις 'Προμήθειες πρακτόρων',
- ποσό € 547,9 από τα 'Έξοδα προβολής και διαφήμισης' στα 'Άλλα λειτουργικά έξοδα' και
- ποσό € 86,1 από τα 'Έξοδα προβολής και διαφήμισης' στα 'Άλλα λειτουργικά έξοδα'

Τέλος, αναφέρεται ότι από τις παραπάνω αναταξινομήσεις ποσό € 547,9 αφορά στην Εταιρεία και ότι οι αναταξινομήσεις πραγματοποιήθηκαν για την καλύτερη παρουσίαση και συγκρισιμότητα των κονδυλίων μεταξύ των δύο συγκριτικών περιόδων.

12.42. Μεταγενέστερα γεγονότα

Αύξηση Μετοχικού Κεφαλαίου Tora Direct S.A

Η Έκτακτη Γενική Συνέλευση της Tora Direct S.A που πραγματοποιήθηκε στις 18.12.2017 ενέκρινε την αύξηση του Μετοχικού της Κεφαλαίου κατά το ποσό των € 1.001 με καταβολή μετρητών και με έκδοση 1.390.000 νέων κοινών μετοχών ονομαστικής αξίας € 0,72 η καθεμία. Η καταβολή των μετρητών πραγματοποιήθηκε στις 11.01.2018

Αύξηση μετοχικού κεφαλαίου ΙΠΠΟΔΡΟΜΙΕΣ Α.Ε.

Η Έκτακτη Γενική Συνέλευση της ΙΠΠΟΔΡΟΜΙΕΣ Α.Ε. που πραγματοποιήθηκε στις 30.01.2018 αποφάσισε την αύξηση του Μετοχικού της Κεφαλαίου κατά το ποσό € 5.000 με καταβολή μετρητών και με έκδοση 500.000 νέων κοινών μετοχών ονομαστικής αξίας € 10 η καθεμία. Η καταβολή των μετρητών πραγματοποιήθηκε στις 05.02.2018

Αδειοδότηση της ΤΩΡΑ ΓΟΥΟΛΕΤ Α.Ε. ως Ίδρυμα Ηλεκτρονικού Χρήματος από την Τράπεζα της Ελλάδος

Στις 12.02.2018 ολοκληρώθηκε η διαδικασία αδειοδότησης της ΤΩΡΑ ΓΟΥΟΛΕΤ Α.Ε. από την Τράπεζα της Ελλάδος ως Ίδρυμα Ηλεκτρονικού Χρήματος. Η εξέλιξη αυτή σηματοδοτεί την επίσημη έναρξη των δραστηριοτήτων της ΤΩΡΑ ΓΟΥΟΛΕΤ Α.Ε. στον κλάδο των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών, μέσω του δικτύου πρακτορείων ΟΠΑΠ.

Φορολογικός έλεγχος της ΟΠΑΠ Α.Ε. χρήσης 2012

Από τον Νοέμβριο του 2017 διενεργείται στην ΟΠΑΠ Α.Ε φορολογικός έλεγχος για τη χρήση 2012. Παρότι ο έλεγχος δεν έχει ολοκληρωθεί έως και σήμερα αξίζει να σημειωθεί ότι δεν έχουν προκύψει αξιοσημείωτα ευρήματα.

Αναδιάρθρωση δανεισμού ΟΡΑΡ S.A.

Στο πλαίσιο της συνεχούς προσπάθειας επίτευξης ευνοϊκότερων όρων δανεισμού, τον Μάρτιο 2018 η Εταιρεία προέβη στην αναδιάρθρωση του χαρτοφυλακίου των δανείων της. Πιο συγκεκριμένα, αποπλήρωσε πρόωρα και χωρίς επιπλέον κόστος δάνεια συνολικού ύψους € 215.000 το επιτόκιο των οποίων είχε διαμορφωθεί σε 3,9% (κυμαινόμενο) και ταυτόχρονα εξέδωσε νέο ομολογιακό δάνειο ύψους € 250.000 5ετούς διάρκειας με σταθερό επιτόκιο 3,1%.

Ο Πρόεδρος του Δ.Σ.**Ο Διευθύνων Σύμβουλος****Ο Επικεφαλής Οικονομικής
Διεύθυνσης & Μέλος του ΔΣ****Ο Διευθυντής Λογιστικής
και Ενοποίησης****Kamil Ziegler****Damian Cope****Michal Houst****Πέτρος Ξαρχάκος**

V. Έκθεση Διάθεσης Αντληθέντων Κεφαλαίων από την έκδοση Κοινού Ομολογιακού Δανείου για την περίοδο από 21.03.2017 έως 31.12.2017

Σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 4.1.2 του Κανονισμού του Χρηματιστηρίου Αθηνών (εφεξής το «Χ.Α.»), την απόφαση υπ' αριθ. 25/17.07.2008 του Δ.Σ. του Χ.Α. και την υπ' αριθ. απόφαση 8/754/14.04.2016 του Δ.Σ. της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς (εφεξής η «Ε.Κ.»), γνωστοποιείται ότι, από την έκδοση Κοινού Ομολογιακού Δανείου ποσού διακοσίων εκατομμυρίων ευρώ (€ 200.000 χιλ.) με την έκδοση 200.000 κοινών ανώνυμων ομολογίων με ονομαστική αξία €1.000 έκαστη, που πραγματοποιήθηκε σύμφωνα με την από 28.02.2017 απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της Εταιρείας και την από 08.03.2017 απόφαση έγκρισης του περιεχομένου του Ενημερωτικού Δελτίου της Ε.Κ., αντλήθηκε συνολικά καθαρό ποσό ευρώ διακοσίων εκατομμυρίων (€200.000 χιλ.). Τα έξοδα της έκδοσης, ανερχόμενα σε €3.726 χιλ. καλύφθηκαν εξ' ολοκλήρου από λοιπά διαθέσιμα της Εταιρείας. Περαιτέρω, οι εκδοθείσες 200.000 κοινές ανώνυμες ομολογίες εισήχθησαν προς διαπραγμάτευση στην οργανωμένη αγορά τίτλων σταθερού εισοδήματος του Χρηματιστηρίου Αθηνών στις 22.03.2017.

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται τα συγκεκριμένα ανά κατηγορία χρήσης/επένδυσης προοριζόμενα ποσά, το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης των σκοπούμενων επενδύσεων καθώς και η έως την 31.12.2017 διάθεση των αντληθέντων κεφαλαίων:

(ποσά σε χιλ. Ευρώ)				
Τομέας Επένδυσης	2017-2019	Ποσό αντληθέντων κεφαλαίων που καταβλήθηκαν κατά την περίοδο 21.03.17-31.12.17	Υπόλοιπο προς χρήση	
			2018	2019
Πληροφοριακά συστήματα και εξοπλισμός πρακτορείων	75.871	33.971	26.900	15.000
VLTs	25.190	7.590	14.600	3.000
SSBTs & Virtual games	16.539	6.501	8.038	2.000
Κάλυψη χρηματοδοτικών αναγκών σε κεφάλαιο κίνησης	<u>82.400</u>	<u>82.400</u>	=	=
Σύνολο	200.000	130.462	49.538	20.000

Στον ανωτέρω πίνακα ποσό ύψους € 4.792 χιλ. που αφορούσε προκαταβολή που είχε καταβληθεί εντός του α' εξαμήνου του 2017 και είχε κατηγοριοποιηθεί στα "SSBTs & Virtual Games", αναταξινομήθηκε στην κατηγορία «Πληροφοριακά συστήματα και εξοπλισμός πρακτορείων».

Αθήνα, 27 Μαρτίου 2018

Ο Πρόεδρος του Δ.Σ.

Ο Διευθύνων Σύμβουλος

**Το Μέλος του Δ.Σ. & Επικεφαλής
Οικονομικής Διεύθυνσης**

Kamil Ziegler

Damian Cope

Michal Houst

Έκθεση ευρημάτων από τη διενέργεια προσυμφωνημένων διαδικασιών επί της Έκθεσης Διάθεσης Αντληθέντων Κεφαλαίων

Προς το Διοικητικό Συμβούλιο της
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΠΡΟΓΝΩΣΤΙΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ Α.Ε.

Σύμφωνα με την εντολή που λάβαμε από το Διοικητικό Συμβούλιο της ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΠΡΟΓΝΩΣΤΙΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ Α.Ε. (η «Εταιρεία») με την από 23 Μαρτίου 2018 επιστολή ανάθεσης έργου, διενεργήσαμε τις διαδικασίες όπως αναφέρονται κατωτέρω σχετικά με την «Έκθεση Διάθεσης των Αντληθέντων Κεφαλαίων από την έκδοση του Ομολογιακού Δανείου Ευρώ 200 000 000» (η «Έκθεση») που διενεργήθηκε τον Μάρτιο του 2017. Η Διοίκηση της Εταιρείας έχει την ευθύνη για τη σύνταξη της προαναφερόμενης Έκθεσης σύμφωνα με τους ισχύοντες κανονισμούς του Χρηματιστηρίου Αθηνών και της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς και σύμφωνα με τα προβλεπόμενα από το Ενημερωτικό Δελτίο της 8 Μαρτίου 2017.

Διενεργήσαμε την εργασία αυτή σύμφωνα με το Διεθνές Πρότυπο Συναφών Υπηρεσιών 4400 «Αναθέσεις για την Εκτέλεση Προσυμφωνημένων Διαδικασιών Αναφορικά με Χρηματοοικονομική Πληροφόρηση». Ευθύνη μας είναι να εκτελέσουμε τις κατωτέρω προσυμφωνημένες διαδικασίες και να σας γνωστοποιήσουμε τα ευρήματά μας.

Διαδικασίες που διενεργήθηκαν

Συγκεκριμένα οι διαδικασίες που διενεργήθηκαν συνοψίζονται ως εξής:

- 1) Εξετάσαμε τη συνέπεια του περιεχομένου του Πίνακα Αντληθέντων Κεφαλαίων ανά τομέα επένδυσης (ο «Πίνακας») που περιλαμβάνεται στην Έκθεση με τα αναφερόμενα στο Ενημερωτικό Δελτίο, που εκδόθηκε από την Εταιρεία την 8 Μαρτίου 2017.
- 2) Συγκρίναμε τα ποσά που αναφέρονται ως «Ποσά αντληθέντων κεφαλαίων που καταβλήθηκαν κατά τη διάρκεια της περιόδου 2017 (21.3.2017-31.12.2017)» στον Πίνακα με τα αντίστοιχα ποσά που έχουν αναγνωρισθεί στα βιβλία και στοιχεία της Εταιρείας, από την ημερομηνία άντλησης των κεφαλαίων έως και την 31 Δεκεμβρίου 2017.
- 3) Εξετάσαμε εάν τα αντληθέντα κεφάλαια από το Ομολογιακό Δάνειο έχουν διατεθεί από την ημερομηνία άντλησης των κεφαλαίων έως και την 31 Δεκεμβρίου 2017 σύμφωνα με τις προβλεπόμενες χρήσεις τους, με βάση τα οριζόμενα στο Ενημερωτικό Δελτίο της 8 Μαρτίου 2017 στην παράγραφο 4.1.1, όπως αναπροσαρμόστηκε με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της Εταιρείας την 25.01.2018, εξετάζοντας δειγματοληπτικά τα δικαιολογητικά που υποστηρίζουν τις σχετικές λογιστικές εγγραφές.

Ευρήματα

Από τη διενέργεια των προαναφερόμενων διαδικασιών διαπιστώσαμε τα εξής:

- 1) Το περιεχόμενο του Πίνακα είναι συνεπές με τα αναφερόμενα στο Ενημερωτικό Δελτίο που εκδόθηκε από την Εταιρεία την 8 Μαρτίου 2017.
- 2) Τα ποσά που αναφέρονται ως «Ποσά αντληθέντων κεφαλαίων που καταβλήθηκαν κατά τη διάρκεια της περιόδου 2017 (21.3.2017-31.12.2017)» στον Πίνακα προκύπτουν από τα βιβλία και στοιχεία της Εταιρείας από την ημερομηνία άντλησης των κεφαλαίων έως την 31 Δεκεμβρίου 2017.
- 3) Τα αντληθέντα κεφάλαια από το Ομολογιακό Δάνειο που έχουν διατεθεί από την ημερομηνία άντλησης των κεφαλαίων έως και την 31 Δεκεμβρίου 2017 είναι σύμφωνα με τις προβλεπόμενες χρήσεις τους με βάση τα οριζόμενα στο Ενημερωτικό Δελτίο της 8 Μαρτίου 2017 στην παράγραφο 4.1.1, όπως αναπροσαρμόστηκε με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της Εταιρείας την 25.01.2018, εξετάζοντας δειγματοληπτικά τα δικαιολογητικά που υποστηρίζουν τις σχετικές λογιστικές εγγραφές.

Δεδομένου ότι η διενέργεια των προαναφερόμενων διαδικασιών δεν αποτελεί έλεγχο ή επισκόπηση σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου ή τα Διεθνή Πρότυπα Ανάθεσης Εργασιών Επισκόπησης δεν εκφράζουμε οποιαδήποτε άλλη διαβεβαίωση πέραν των όσων αναφέρουμε ανωτέρω.

Αν είχαμε διενεργήσει επιπρόσθετες διαδικασίες ή αν είχαμε διενεργήσει έλεγχο ή επισκόπηση σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου ή τα Διεθνή Πρότυπα Ανάθεσης Εργασιών Επισκόπησης, ενδεχομένως να είχαν υποπέσει στην αντίληψή μας άλλα θέματα, τα οποία θα σας γνωστοποιούσαμε.

Περιορισμός Χρήσης

Η Έκθεσή μας αυτή απευθύνεται αποκλειστικά προς το Διοικητικό Συμβούλιο της ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΠΡΟΓΝΩΣΤΙΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ Α.Ε. στα πλαίσια της τήρησης των υποχρεώσεων της προς το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο του Χρηματιστηρίου Αθηνών και της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, και δεν επιτρέπεται η χρησιμοποίησή της για άλλους σκοπούς.

Η παρούσα έκθεση περιορίζεται μόνο στα στοιχεία που αναφέρονται παραπάνω και δεν εκτείνεται στις Ετήσιες Οικονομικές Καταστάσεις της Εταιρείας για την χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2017 για τις οποίες εκδώσαμε Έκθεση Ελέγχου επί των Ατομικών και Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων με ημερομηνία 27 Μαρτίου 2018.

Αθήνα, 27 Μαρτίου 2018

Νικόλαος Βουνισέας
Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής
ΑΜ ΣΟΕΛ 18701

KPMG Ορκωτοί Ελεγκτές ΑΕ
Στρατηγού Τόμπρα 3
Αγία Παρασκευή
ΑΜ ΣΟΕΛ 114